

Dokument ten służy wyłącznie do celów dokumentacyjnych i instytucje nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jego zawartość

► **B****ROZPORZĄDZENIE RADY (EWG) NR 1408/71**

z dnia 14 czerwca 1971 r.

w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie

(Tekst skonsolidowany — Dz.U. L 28, 30. 1. 1997, str. 1 (*))

(Dz.U. L 149 z 5.7.1971, str. 2)

zmienione przez:

		Dziennik Urzędowy		
		nr	strona	data
► <u>M1</u>	Rozporządzenie Rady (WE) nr 1290/97 z dnia 27 czerwca 1997 r.	L 176	1	4.7.1997
► <u>M2</u>	Rozporządzenie Rady (WE) nr 1223/98 z dnia 4 czerwca 1998 r.	L 168	1	13.6.1998
► <u>M3</u>	Rozporządzenie Rady (WE) nr 1606/98 z dnia 29 czerwca 1998 r.	L 209	1	25.7.1998
► <u>M4</u>	Rozporządzenie Rady (WE) nr 307/1999 z dnia 8 lutego 1999 r.	L 38	1	12.2.1999
► <u>M5</u>	Rozporządzenie Rady (WE) nr 1399/1999 z dnia 29 kwietnia 1999 r.	L 164	1	30.6.1999
► <u>M6</u>	Rozporządzenie (WE) nr 1386/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 czerwca 2001 r.	L 187	1	10.7.2001
► <u>M7</u>	Rozporządzenie (WE) nr 631/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r.	L 100	1	6.4.2004
► <u>M8</u>	Rozporządzenie (WE) nr 647/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 kwietnia 2005 r.	L 117	1	4.5.2005
► <u>M9</u>	Rozporządzenie (WE) nr 629/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r.	L 114	1	27.4.2006
► <u>M10</u>	Rozporządzenie Rady WE nr 1791/2006 z dnia 20 listopada 2006 r.	L 363	1	20.12.2006
► <u>M11</u>	Rozporządzenie (WE) nr 1992/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r.	L 392	1	30.12.2006

zmienione przez:

► <u>A1</u>	Akt dotyczący warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w Traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej	L 236	33	23.9.2003
--------------------	---	-------	----	-----------

(*) See annex B.

▼B**ROZPORZĄDZENIE RADY (EWG) NR 1408/71****z dnia 14 czerwca 1971 r.****w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie**

(Tekst skonsolidowany — Dz.U. L 28, 30.1.1997, str. 1 (*))

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 51 i 235,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego,

a także mając na uwadze, co następuje:

przepisy w celu koordynacji ustawodawstw krajowych dotyczących zabezpieczenia społecznego wpisują się w ramy swobodnego przepływu pracowników będących obywatelami Państw Członkowskich i powinny przyczynić się do polepszenia ich poziomu życia i warunków zatrudnienia;

swobodny przepływ osób, będący jednym z kamieni węgielnych Wspólnoty, dotyczy nie tylko pracowników najemnych, lecz również osób prowadzących działalność na własny rachunek w ramach swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług;

istnieją poważne różnice między ustawodawstwami krajowymi w odniesieniu do osób, których dotyczą, wskazane jest więc przyjęcie zasady, zgodnie z którą rozporządzenie dotyczy wszystkich osób ubezpieczonych w ramach systemu zabezpieczenia społecznego pracowników najemnych i osób prowadzących działalność na własny rachunek bądź na podstawie wykonywania pracy najemnej lub na własny rachunek;

niezbędne jest poszanowanie szczególnych cech krajowych ustawodawstw dotyczących zabezpieczenia społecznego i opracowanie jedynie systemu koordynacji;

niezbędne jest, w ramach tej koordynacji, zagwarantowanie we Wspólnocie równości traktowania przez różne ustawodawstwa krajowe pracowników zamieszkujących w Państwach Członkowskich oraz osobom pozostającym na ich utrzymaniu, jak również osobom pozostałym przy życiu po ich śmierci;

przepisy w celu koordynacji muszą gwarantować pracownikom przemieszczającym się we Wspólnocie, osobom pozostającym na ich utrzymaniu oraz osobom pozostałym przy życiu po ich śmierci utrzymanie nabytych lub będących w trakcie nabywania praw i korzyści;

cele te muszą zostać osiągnięte w szczególności poprzez sumowanie wszystkich okresów, uwzględnianych przez różne krajowe ustawodawstwa do celów powstania i zachowania prawa do świadczeń, podobnie jak i w celu obliczenia ich wysokości, jak i w celu udzielania świadczeń różnym grupom osób objętych rozporządzeniem, bez względu na miejsce ich zamieszkania we Wspólnocie;

(*) See annex B.

▼ B

pracownicy najemni i osoby prowadzące działalność na własny rachunek przemieszczające się we Wspólnocie powinni być objęci systemem zabezpieczenia społecznego tylko jednego Państwa Członkowskiego w celu uniknięcia zbiegu właściwych ustawodawstw i wynikających z tego komplikacji;

należy jak najbardziej ograniczyć liczbę i zakres przypadków stanowiących wyjątki od zasad ogólnych, w których jedna osoba powinna podlegać równocześnie ustawodawstwu dwóch Państw Członkowskich;

w celu jak najlepszego zagwarantowania równego traktowania pracowników zatrudnionych na terytorium jednego Państwa Członkowskiego należy przyjąć jako zasadę ogólną, że stosuje się ustawodawstwo tego Państwa Członkowskiego, na którego terytorium dana osoba jest zatrudniona lub prowadzi działalność na własny rachunek;

w niektórych sytuacjach, w których stosowanie innych kryteriów jest uzasadnione, możliwe jest odstępianie od tej zasady ogólnej;

niektóre świadczenia przewidziane w prawie krajowym mogą wynikać jednocześnie z zabezpieczenia społecznego, jak i z pomocy społecznej ze względu na zakres podmiotowy ich stosowania, wyznaczone cele i sposób stosowania, niezbędne jest ustanowienie systemu koordynacji uwzględniającego szczególny charakter tych świadczeń, który powinien zostać włączony do rozporządzenia w celu ochrony interesów pracowników migrujących, zgodnie z przepisami Traktatu;

świadczenia takie powinny być przyznawane w odniesieniu do osób, których dotyczą przepisy niniejszego rozporządzenia, wyłącznie zgodnie z ustawodawstwem państwa miejsca zamieszkania danej osoby lub członków jej rodziny; w razie potrzeby sumuje się okresy zamieszkania na terytorium jakiegokolwiek innego Państwa Członkowskiego, bez jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na obywatelstwo;

należy ustanowić szczególne zasady w szczególności w zakresie choroby i bezrobocia, dla pracowników przygranicznych i dla pracowników sezonowych, uwzględniając szczególny charakter ich sytuacji;

w zakresie świadczeń z tytułu choroby i macierzyństwa niezbędne jest zapewnienie ochrony osobom mieszkającym lub przebywającym na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż właściwe Państwo Członkowskie;

szczególna sytuacja osób ubiegających się o emerytury lub renty lub będących emerytami lub rencistami i członków ich rodzin wymaga określenia przepisów dotyczących ubezpieczeń na wypadek choroby dostosowanych do ich sytuacji;

w odniesieniu do świadczeń z tytułu inwalidztwa należy opracować system koordynacji z poszanowaniem szczególnych cech krajowych ustawodawstw, przy czym niezbędne jest uwzględnienie różnicy między ustawodawstwami nieprzewidującymi uzależnienia wysokości świadczenia od długości okresu ubezpieczenia a ustawodawstwami, które takie uzależnienie przewidują;

zróżnicowanie systemów w Państwach Członkowskich wymaga przyjęcia zasad koordynacji stosowanych w przypadku pogłębienia się stanu inwalidztwa;

należy opracować system przyznawania świadczeń z tytułu starości i dla osób pozostałych przy życiu w przypadku, gdy pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek podlegała ustawodawstwu jednego lub kilku Państw Członkowskich;

istnieje potrzeba określenia wysokości renty ustalonej zgodnie z metodą wykorzystywaną do obliczenia sumy i do obliczeń proporcjonalnych, zagwarantowanej w prawie wspólnotowym w przypadkach, gdy krajowe ustawodawstwo, łącznie z przepisami dotyczącymi zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia świadczeń, jest mniej korzystne niż wyżej wymieniona metoda;

▼B

w celu zapewnienia ochrony pracownikom migrującym i osobom pozostającym przy życiu po ich śmierci przed zbyt rygorystycznym stosowaniem krajowych przepisów dotyczących zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia uprawnień, konieczne jest wprowadzenie przepisów ustanawiających ścisłe zasady stosowania tych przepisów;

w odniesieniu do świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych konieczne jest, w celu zapewnienia ochrony, ustanowienie zasad dotyczących sytuacji osób zamieszkujących lub przebywających w Państwie Członkowskim innym niż właściwe Państwo Członkowskie;

konieczne jest określenie szczególnych przepisów dotyczących świadczeń z tytułu śmierci;

w celu zapewnienia mobilności siły roboczej w najlepszych warunkach należy w przyszłości zapewnić pełniejszą koordynację między systemami ubezpieczeń i systemami pomocy w razie bezrobocia we wszystkich Państwach Członkowskich;

w celu ułatwienia poszukiwania zatrudnienia w różnych Państwach Członkowskich należy, w szczególności, przyznać pracownikowi pozbawionemu zatrudnienia możliwość korzystania przez określony okres z zasiłków dla bezrobotnych, przewidzianych przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego, któremu podlegał ostatnio;

w celu określenia ustawodawstwa właściwego w zakresie świadczeń rodzinnych kryterium zatrudnienia zapewnia równość traktowania wszystkich pracowników podlegających temu samemu ustawodawstwu;

w celu uniknięcia nieuzasadnionego łączenia świadczeń należy przewidzieć zasady pierwszeństwa w przypadku zbiegu prawa do zasiłków rodzinnych w myśl ustawodawstwa właściwego państwa i w myśl ustawodawstwa państwa miejsca zamieszkania członków rodziny;

ze względu na specyficzny charakter i zróżnicowanie ustawodawstw Państw Członkowskich uznaje się za niezbędne określenie szczególnych zasad koordynacji systemów krajowych zapewniających świadczenia dla dzieci pozostających na utrzymaniu emerytów lub rencistów oraz dla sierot;

konieczne jest powołanie Komisji Administracyjnej składającej się z przedstawicieli rządów wszystkich Państw Członkowskich, mającej za zadanie w szczególności rozwiązywanie wszelkich kwestii administracyjnych lub kwestii dotyczących wykładni przepisów niniejszego rozporządzenia oraz wspieranie współpracy między Państwami Członkowskimi;

wskazane jest zebranie, w ramach Komitetu Doradczego, przedstawicieli pracowników i pracodawców w celu przeanalizowania kwestii, którymi zajmuje się Komisja Administracyjna;

konieczne jest ustanowienie szczególnych przepisów odpowiadających charakterystyce krajowych ustawodawstw w celu ułatwienia stosowania zasad koordynacji,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I:

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1 (10) (15)

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia:

▼B

- a) określenia „pracownik najemny” i „osoba prowadząca działalność na własny rachunek” oznaczają odpowiednio każdą osobę:

▼M3

- i) osoba ubezpieczona w ramach ubezpieczenia obowiązkowego lub fakultatywnego kontynuowanego w odniesieniu do jednego lub więcej ryzyk w ramach działów systemu zabezpieczenia społecznego dla pracowników najemnych lub osób prowadzących działalność na własny rachunek lub w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej;

▼B

- ii) która jest ubezpieczona obowiązkowo na wypadek jednego lub kilku ryzyk, odpowiadających działom systemu zabezpieczenia społecznego, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, w ramach systemu zabezpieczenia społecznego stosowanego do wszystkich mieszkańców albo do ogółu ludności czynnej zawodowo, jeżeli ta osoba:
- może być określona jako pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek ze względu na sposób zarządzania albo finansowania tego systemu, lub
  - nie spełniając tych kryteriów, jest ubezpieczona z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego lub fakultatywnego kontynuowanego na wypadek innych ryzyk, określonych w załączniku I, w ramach systemu ustanowionego na rzecz pracowników najemnych i osób prowadzących działalność na własny rachunek lub w ramach systemu określonego w iii) lub, w przypadku braku takiego systemu w danym Państwie Członkowskim, jeżeli osoba ta spełnia kryteria definicji podanej w załączniku I;
- iii) która jest ubezpieczona obowiązkowo na wypadek kilku ryzyk odpowiadających działom systemu zabezpieczenia społecznego, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, w ramach standardowego systemu zabezpieczenia społecznego dla ogółu ludności wiejskiej, zgodnie z kryteriami określonymi w załączniku I;
- iv) która jest ubezpieczona dobrowolnie na wypadek jednego lub kilku ryzyk odpowiadających działom, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, w ramach systemu zabezpieczenia społecznego Państwa Członkowskiego, dla pracowników najemnych i osób prowadzących działalność na własny rachunek lub wszystkich mieszkańców albo niektórych grup mieszkańców:
- jeżeli osoba ta jest zatrudniona lub prowadzi działalność na własny rachunek, lub
  - jeżeli osoba ta była uprzednio obowiązkowo ubezpieczona na wypadek tego samego ryzyka w ramach systemu dla pracowników najemnych lub osób prowadzących działalność na własny rachunek w tym samym Państwie Członkowskim;
- b) określenie „pracownik przygraniczny” oznacza pracownika najemnego lub osobę prowadzącą działalność na własny rachunek, prowadzącą swoją działalność zawodową na terytorium jednego Państwa Członkowskiego i zamieszkującą na terytorium innego Państwa Członkowskiego, do którego powraca każdego dnia lub przynajmniej raz w tygodniu; jednakże pracownik przygraniczny oddelegowany do jakiegokolwiek miejsca na terytorium tego samego lub innego Państwa Członkowskiego przez przedsiębiorstwo, w którym jest zwykle zatrudniony, lub który świadczy usługi na terytorium tego samego lub innego Państwa Członkowskiego, utrzymuje status pracownika przygranicznego przez okres nieprzekraczający czterech miesięcy, nawet jeżeli w tym czasie nie może

▼ B

powracać każdego dnia lub co najmniej raz w tygodniu do miejsca swojego zamieszkania;

- c) określenie „pracownik sezonowy” oznacza pracownika najemnego udającego się na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż to, w którym zamieszkuje, w celu wykonywania tam, na rzecz przedsiębiorstwa lub pracodawcy z tego państwa pracy o charakterze sezonowym, której okres wykonywania nie może przekraczać w żadnym przypadku ośmiu miesięcy, jeżeli przebywa on na terytorium tego państwa podczas wykonywania swojej pracy; przez pracę o charakterze sezonowym rozumie się pracę zależną od następstwa pór roku i powtarzającą się automatycznie każdego roku;

▼ M4

- ca) „student”; oznacza każdą osobę inną niż pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek lub członka jego rodziny, lub osobę pozostałą przy życiu w rozumieniu niniejszego rozporządzenia, która odbywa studia lub kształcenie zawodowe, prowadzące do uzyskania kwalifikacji urzędowo uznawanych przez władze Państwa Członkowskiego i która ubezpieczona jest w ramach powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego lub szczególnego systemu zabezpieczenia społecznego, stosowanego w odniesieniu do studentów;

▼ B

- d) określenie „uchodźca” ma znaczenie nadane mu w art. 1 Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, sporządzonej w Genewie, dnia 28 lipca 1951 r.;
- e) określenie bezpaństwowiec ma znaczenie nadane mu w art. 1 Konwencji dotyczącej statusu bezpaństwowców, sporządzonej w Nowym Jorku, dnia 28 września 1954 r.;
- f) i) określenie „członek rodziny” oznacza każdą osobę określoną lub uznaną za członka rodziny lub określoną jako członek gospodarstwa domowego przez ustawodawstwo, na mocy którego udzielane są świadczenia, lub w przypadkach określonych w art. 22 ust. 1 lit. a) i w art. 31, przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego, na którego terytorium ta osoba zamieszkuje; jednakże, jeżeli to ustawodawstwo uznaje za członka rodziny lub członka gospodarstwa domowego jedynie osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące z ► **M4** pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, lub student ◀, warunek ten uważa się za ukończony, jeżeli osoba, o której mowa, pozostaje głównie na utrzymaniu tej osoby. ► **M1** W przypadku gdy ustawodawstwo Państwa Członkowskiego nie umożliwia odróżnienia członków rodziny od innych osób, do których się ono odnosi, termin „członek rodziny” rozumie się zgodnie ze znaczeniem nadanym mu w załączniku I; ◀
- ii) jednakże w przypadku świadczeń dla osób niepełnosprawnych, przyznanych zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego wszystkim obywatelom tego państwa, spełniającym wymagane warunki, określenie „członek rodziny” obejmuje przynajmniej małżonka, dzieci niepełnoletnie lub pozostające na utrzymaniu ► **M4** pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, lub student ◀;
- g) określenie „pozostały przy życiu” oznacza każdą osobę określoną lub uznaną za pozostałą przy życiu przez ustawodawstwo, na podstawie którego przyznawane są świadczenia; jednakże jeżeli to ustawodawstwo uznaje za pozostałą przy życiu jedynie osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą ze zmarłym, warunek ten jest uznany za spełniony, gdy osoba, o której mowa, pozostawała głównie na utrzymaniu zmarłego;
- h) określenie „zamieszkanie” oznacza zwykły pobyt;
- i) określenie „pobyt” oznacza pobyt czasowy;

▼ B

- j) określenie „ustawodawstwo” oznacza w odniesieniu do każdego Państwa Członkowskiego ustawy, rozporządzenia i inne przepisy oraz wszelkie obowiązujące lub przyszłe środki wykonawcze, odnoszące się do działów i systemów zabezpieczenia społecznego określonych w art. 4 ust. 1 i 2 lub do specjalnych świadczeń o charakterze nieskładkowym, określonych w art. 4 ust. 2a.

Określenie to nie obejmuje postanowień obowiązujących lub przyszłych umów, niezależnie od tego, czy władze nadadzą im charakter obligatoryjny lub rozszerzą ich zakres. Jednakże w przypadku takich postanowień:

- i) służących wprowadzeniu w życie ubezpieczenia obowiązkowego, wynikającego z przepisów ustawowych i wykonawczych, określonych w akapicie poprzednim;

lub

- ii) ustanawiających system zarządzany przez tę samą instytucję, która kieruje systemem ustanowionym na podstawie przepisów ustawowych i wykonawczych, określonych w akapicie poprzednim,

to ograniczenie może w każdej chwili być zniesione w drodze oświadczenia złożonego przez zainteresowane Państwo Członkowskie, w którym wymienione zostaną systemy tego rodzaju, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie. Oświadczenie to jest notyfikowane i publikowane zgodnie z przepisami art. 97.

Przepisy akapitu poprzedniego nie spowodują wyłączenia z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia systemów, do których stosowano rozporządzenie nr 3.

Określenie „ustawodawstwo” nie obejmuje również przepisów dotyczących systemów szczególnych dla osób prowadzących działalność na własny rachunek, których tworzenie pozostawiono do inicjatywy osób zainteresowanych lub których stosowanie jest ograniczone do określonej części terytorium danego Państwa Członkowskiego, niezależnie od tego, czy władze określiły je jako obowiązkowe lub rozszerzyły ich zakres. Te szczególne systemy, o których mowa, określone są w załączniku II;

▼ M3

- (ja) „specjalny system dla urzędników służby cywilnej” oznacza każdy system zabezpieczenia społecznego, który różni się od powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego stosowanego do pracowników najemnych w danych Państwach Członkowskich i któremu podlegają bezpośrednio wszystkie lub niektóre kategorie urzędników służby cywilnej lub osób traktowanych na równi z nimi;

▼ B

- k) określenie „konwencja o zabezpieczeniu społecznym” oznacza każdy instrument dwustronny lub wielostronny, który wiąże lub będzie wiązać wyłącznie dwa lub więcej Państw Członkowskich oraz każdy dokument wielostronny, który wiąże lub będzie wiązać co najmniej dwa Państwa Członkowskie i jedno lub kilka innych państw w zakresie zabezpieczenia społecznego, dotyczący wszystkich lub niektórych działów i systemów, określonych w art. 4 ust. 1 i 2, wraz z wszelkiego rodzaju porozumieniami zawartymi zgodnie z tymi instrumentami;
- l) określenie „właściwa władza” oznacza w odniesieniu do każdego Państwa Członkowskiego, ministra, ministrów lub inną odpowiednią władzę, której podlegają na całym terytorium danego państwa lub jego części, systemy zabezpieczenia społecznego;
- m) określenie „Komisja Administracyjna” oznacza Komisję określoną w art. 80;

▼ B

- n) określenie „instytucja” oznacza w odniesieniu do każdego Państwa Członkowskiego organ lub władzę powołane do stosowania całości lub części ustawodawstwa;
- o) określenie „instytucja właściwa” oznacza:
- i) instytucję, w której zainteresowany jest ubezpieczony w chwili składania wniosku o świadczenie;
  - lub
  - ii) instytucję, od której zainteresowany ma prawo uzyskać świadczenia lub miałby prawo do uzyskania świadczeń, gdyby on sam lub członkowie jego rodziny zamieszkiwali terytorium Państwa Członkowskiego, w którym znajduje się ta instytucja;
  - lub
  - iii) instytucję określoną przez właściwą władzę danego Państwa Członkowskiego;
  - lub
  - iv) w przypadku systemu dotyczącego obowiązków pracodawcy w zakresie świadczeń określonych w art. 4 ust. 1 pracodawcę bądź ubezpieczyciela zastępczego, bądź, w przypadku ich braku, organ lub władzę wyznaczoną przez właściwą władzę danego Państwa Członkowskiego;
- p) określenia „instytucja miejsca zamieszkania” i „instytucja miejsca pobytu” oznaczają odpowiednio instytucję właściwą do udzielania świadczeń w miejscu zamieszkania zainteresowanego oraz instytucję właściwą do udzielania świadczeń w miejscu pobytu zainteresowanego, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, lub, jeżeli taka instytucja nie istnieje, instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę danego Państwa Członkowskiego;
- q) określenie „państwo właściwe” oznacza Państwo Członkowskie, na którego terytorium znajduje się instytucja właściwa;
- r) określenie „okresy ubezpieczenia” oznacza okresy składkowe lub okresy zatrudnienia albo prowadzenia działalności na własny rachunek, jak je określa lub uznaje za okresy ubezpieczenia ustawodawstwo, w ramach którego zostały ukończone lub uznane za ukończone, jak również wszelkie okresy zrównane, o ile są uznane przez dane ustawodawstwo za równorzędne z okresami ubezpieczenia ► **M3** okresy spełnione w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej traktuje się również jako okresy ubezpieczenia ◀;
- s) określenia „okresy zatrudnienia” lub „okresy prowadzenia działalności na własny rachunek” oznaczają okresy określone lub uznane za takie przez ustawodawstwo, w ramach którego zostały ukończone, oraz wszelkie okresy z nimi zrównane, o ile są one uznane przez to ustawodawstwo za równorzędne z okresami zatrudnienia lub okresami prowadzenia działalności na własny rachunek ► **M3** okresy spełnione w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej traktuje się również jako okresy zatrudnienia ◀;
- sa) określenie „okresy zamieszkania” oznacza okresy określone lub uznane za takie przez ustawodawstwo, w ramach którego zostały ukończone lub uznane za ukończone;
- t) określenia „świadczenia”, „emerytury” i „renty” oznaczają wszelkie świadczenia, emerytury i renty, w tym wszystkie składniki obciążające fundusze publiczne, podwyżki spowodowane rewaloryzacją lub świadczenia uzupełniające, z zastrzeżeniem przepisów tytułu III oraz świadczenia zryczałtowane, które mogą zastąpić emerytury i renty oraz wypłaty z tytułu zwrotu składek;
- u) i) określenie „świadczenia rodzinne” oznacza wszelkie świadczenia rzeczowe lub pieniężne, wyrównujące koszty utrzymania rodziny

▼ B

zgodnie z ustawodawstwem, określonym w art. 4 ust. 1 lit. h), z wyłączeniem specjalnych zasiłków porodowych lub zasiłków z tytułu przysposobienia, określonych w załączniku II;

- ii) określenie „zasiłki rodzinne” oznacza okresowe świadczenia pieniężne przyznawane wyłącznie w zależności od liczby oraz, w danym przypadku, od wieku członków rodziny;
- v) określenie „świadczenie z tytułu śmierci” oznacza każdą sumę wypłaconą jednorazowo w razie śmierci, z wyłączeniem świadczeń zryczałtowanych, określonych w lit. t).

▼ M4*Artykuł 2***Zakres podmiotowy**

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do pracowników najemnych lub do osób prowadzących działalność na własny rachunek, lub do studentów, którzy podlegają lub podlegali ustawodawstwu jednego lub kilku Państw Członkowskich i są obywatelami jednego z Państw Członkowskich lub są bezpaństwowcami lub uchodźcami, zamieszkałymi na terytorium jednego z Państw Członkowskich, jak i do członków ich rodzin i do osób pozostałych przy życiu.

2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do osób pozostałych przy życiu po śmierci pracowników najemnych lub osób prowadzących działalność na własny rachunek, lub studentów, którzy podlegali ustawodawstwu jednego lub kilku Państw Członkowskich, niezależnie od obywatelstwa tych osób, o ile osoby pozostałe przy życiu są obywatelami jednego z Państw Członkowskich lub bezpaństwowcami, lub uchodźcami, zamieszkałymi na terytorium jednego z Państw Członkowskich.;

▼ B*Artykuł 3***Zasada równego traktowania**

1. Osoby ► **M8** ————— ◀ i do których stosują się przepisy niniejszego rozporządzenia podlegają obowiązkom i korzystają z praw wynikających z ustawodawstwa każdego Państwa Członkowskiego na tych samych warunkach co obywatele tego Państwa, z zastrzeżeniem przepisów szczególnych zawartych w niniejszym rozporządzeniu.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się do prawa wybierania członków organów instytucji zabezpieczenia społecznego lub do uczestniczenia w ich mianowaniu, nie naruszając jednak ustawodawstw jakiegokolwiek Państwa Członkowskiego, dotyczących warunków wybieralności i trybu mianowania członków tych organów.

3. Przepisy konwencji o zabezpieczeniu społecznym, które zostały utrzymane w mocy na podstawie art. 7 ust. 2 lit. c), jak również przepisy ► **M8** ————— ◀, obejmują wszystkie osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, o ile nie stanowi inaczej załącznik III.

*Artykuł 4 (10)***Zakres przedmiotowy**

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do wszystkich ustawodawstw odnoszących się do działów zabezpieczenia społecznego, które dotyczą:

- a) świadczeń w razie choroby i macierzyństwa;
- b) świadczeń z tytułu inwalidztwa, łącznie ze świadczeniami służącymi zachowaniu albo zwiększeniu zdolności do zarabkowania;

▼ B

- c) emerytur;
- d) świadczeń dla osób pozostałych przy życiu;
- e) świadczeń z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej;
- f) świadczeń z tytułu śmierci;
- g) zasiłków dla bezrobotnych;
- h) świadczeń rodzinnych.

2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do powszechnych i szczególnych systemów zabezpieczenia społecznego, składowych i nieskładkowych, jak również do systemów dotyczących obowiązków pracodawcy lub armatora w zakresie świadczeń określonych w ust. 1.

▼ M8

2a. Niniejszy artykuł stosuje się do specjalnych świadczeń pieniężnych o charakterze nieskładkowym, przewidzianych w ramach ustawodawstwa, które z uwagi na jego zakres podmiotowy, cele i/lub warunki nabycia uprawnienia posiada cechy zarówno ustawodawstwa dotyczącego zabezpieczenia społecznego, o którym mowa w ust. 1, jak również pomocy społecznej.

„Specjalne świadczenia pieniężne o charakterze nieskładkowym” oznaczają świadczenia, które:

- a) są przeznaczone na zapewnienie:
  - i) uzupełniającego, zastępczego lub dodatkowego ubezpieczenia od ryzyk objętych działaniami zabezpieczenia społecznego, o których mowa w ust. 1, które zagwarantują zainteresowanym osobom dochód na poziomie minimum egzystencji, uwzględniający sytuację gospodarczą i społeczną w zainteresowanym Państwie Członkowskim;
  - albo
  - ii) wyłącznie szczególnej ochrony niepełnosprawnym, ściśle powiązanej z otoczeniem społecznym takiej osoby w zainteresowanym Państwie Członkowskim;
  - oraz
- b) jeżeli finansowanie pochodzi wyłącznie z obowiązkowego opodatkowania przeznaczonego na pokrycie ogólnych wydatków publicznych, a warunki przyznawania i ustalania wysokości świadczeń nie są uzależnione od jakiegokolwiek składki ze strony beneficjenta. Jednakże świadczeń zapewnianych w celu uzupełnienia świadczenia składowego nie uważa się wyłącznie z tego powodu za świadczenia składowe; oraz
- c) są wymienione w załączniku IIa.

▼ B

2b. Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do ustawodawstwa Państwa Członkowskiego dotyczących specjalnych świadczeń nieskładkowych określonych w załączniku II sekcja III, których ważność jest ograniczona do części terytorium tego państwa.

3. Jednakże przepisy tytułu III niniejszego rozporządzenia nie naruszają przepisów ustawodawstwa Państw Członkowskich dotyczących odpowiedzialności armatora.

4. Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do pomocy społecznej i opieki zdrowotnej ani do systemów świadczeń dla ofiar wojny

▼B*Artykuł 5 (10)***Oświadczenia Państw Członkowskich dotyczące zakresu obowiązywania niniejszego rozporządzenia**

Państwa Członkowskie wskazują ustawodawstwo i systemy, określone w art. 4 ust. 1 i 2, specjalne świadczenia nieskładkowe określone w art. 4 ust. 2a, świadczenia minimalne, określone w art. 50, jak również świadczenia określone w art. 77 i 78, w oświadczeniach notyfikowanych i opublikowanych zgodnie z art. 97.

*Artykuł 6***Konwencje o zabezpieczeniu społecznym zastąpione niniejszym rozporządzeniem**

W ramach podmiotowego i przedmiotowego zakresu niniejszego rozporządzenia zastępuje ono, z zastrzeżeniem przepisów art. 7, 8 oraz art. 46 ust. 4, postanowienia każdej konwencji o zabezpieczeniu społecznym wiążącą:

- a) wyłącznie dwa lub więcej Państw Członkowskich; lub
- b) co najmniej dwa Państwa Członkowskie i jedno lub kilka innych państw, w przypadku których rozporządzenie nie wymaga udziału instytucji jednego z tych ostatnich państw.

*Artykuł 7***Postanowienia międzynarodowe, których nie narusza niniejsze rozporządzenie**

1. Niniejsze rozporządzenie nie narusza zobowiązań wyływających:
  - a) z jakiegokolwiek konwencji przyjętej przez Międzynarodową Konferencję Pracy, która weszła w życie po ratyfikacji przez jedno lub kilka Państw Członkowskich;
  - b) z Europejskich Umów Tymczasowych z dnia 11 grudnia 1953 r., dotyczących zabezpieczenia społecznego, zawartych między Państwami Członkowskimi Rady Europy.
2. Bez względu na przepisy art. 6 pozostają w mocy:
  - a) przepisy umów z dnia 27 lipca 1950 r. i z dnia 30 listopada 1979 r. dotyczących zabezpieczenia społecznego przewoźników na Renie;
  - b) przepisy Europejskiej Konwencji z dnia 9 lipca 1956 r., dotyczącej zabezpieczenia społecznego pracowników zatrudnionych w transporcie międzynarodowym;

▼M8

- c) określone postanowienia konwencji o zabezpieczeniu społecznym, do których Państwa Członkowskie przystąpiły przed datą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, pod warunkiem że są one korzystniejsze dla beneficjentów lub jeśli wynikają ze szczególnych okoliczności o charakterze historycznym, a ich skutek jest ograniczony w czasie, o ile postanowienia te są wymienione w załączniku III.

▼B*Artykuł 8***Zawieranie konwencji między Państwami Członkowskimi**

1. Dwa lub więcej Państw Członkowskich może zawrzeć między sobą, o ile jest to niezbędne, konwencje oparte na zasadach i w duchu niniejszego rozporządzenia.

▼ B

2. Każde Państwo Członkowskie notyfikuje, zgodnie z przepisami art. 97 ust. 1, każdą konwencję zawartą między nim a innym Państwem Członkowskim, zgodnie z przepisami ust. 1.

*Artykuł 9***Objęcie ubezpieczeniem dobrowolnym lub fakultatywnym kontynuowanym**

1. Ustawodawstwa danego Państwa Członkowskiego, uzależniającego objęcie ubezpieczeniem dobrowolnym lub fakultatywnym kontynuowanym od zamieszkiwania na terytorium tego państwa, nie stosuje się do osób zamieszkujących terytorium innego Państwa Członkowskiego, pod warunkiem że w jakimkolwiek okresie w przebiegu swojej pracy zawodowej podlegały ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego jako pracownicy najemni lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek.

2. Jeżeli ustawodawstwo danego Państwa Członkowskiego uzależnia objęcie ubezpieczeniem dobrowolnym lub fakultatywnym kontynuowanym od ukończenia okresów ubezpieczenia, okresy ubezpieczenia lub zamieszkania ukończone z uwzględnieniem ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego zaliczane są w danym zakresie, jak gdyby chodziło o okresy ubezpieczenia ukończone z uwzględnieniem ustawodawstwa pierwszego państwa.

▼ M8*Artykuł 9a***Przedłużenie okresu referencyjnego**

Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uzależnia uznanie prawa do świadczenia od przebycia minimalnego okresu ubezpieczenia w określonym czasie poprzedzającym zdarzenie objęte ubezpieczeniem (okres referencyjny) oraz stanowi, że okresy wypłacania świadczeń zgodnie z ustawodawstwem tego Państwa Członkowskiego lub okresy poświęcone wychowywaniu dziecka na terytorium tego Państwa Członkowskiego przedłużają ten okres referencyjny, to okresy, w których renty inwalidzkie lub emerytury lub też świadczenia z tytułu choroby, bezrobocia, wypadku przy pracy lub chorób zawodowych wypłacane były zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego oraz okresy poświęcone wychowywaniu dziecka na terytorium innego Państwa Członkowskiego także przedłużają wymieniony okres referencyjny.

▼ B*Artykuł 10***Uchylenie klauzul zamieszkania – Wpływ ubezpieczenia obowiązkowego na zwrot składek**

1. O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, świadczenia pieniężne z tytułu inwalidztwa, starości lub dla osób pozostałych przy życiu, renty z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej oraz świadczenia z tytułu śmierci uzyskane na podstawie ustawodawstwa jednego lub kilku Państw Członkowskich nie ulegają zmniejszeniu, zmianie, zawieszeniu, zniesieniu ani przepadkowi z tego tylko powodu, że uprawniony zamieszkuje terytorium innego Państwa Członkowskiego niż to, w którym znajduje się instytucja zobowiązana do wypłaty świadczeń.

Akapit pierwszy stosuje się również do świadczeń zryczałtowanych, przyznawanych w razie ponownego zawarcia małżeństwa przez małżonka pozostałego przy życiu, któremu przysługiwała renta rodzinna.

▼B

2. Jeżeli ustawodawstwo danego Państwa Członkowskiego uzależnia zwrot składek od warunku, zgodnie z którym zainteresowany przestał podlegać ubezpieczeniu obowiązkowemu, warunek ten nie jest uważany za spełniony tak długo, jak długo zainteresowany podlega ubezpieczeniu obowiązkowemu ►**M4** ————— ◀ na podstawie ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego.

*Artykuł 10a (10)***Specjalne świadczenia nieskładkowe****▼M8**

1. Przepisów art. 10 i tytułu III nie stosuje się do specjalnych świadczeń pieniężnych o charakterze nieskładkowym, o których mowa w art. 4 ust. 2a. Osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, otrzymują te świadczenia wyłącznie na terytorium Państwa Członkowskiego, w którym zamieszkują, oraz zgodnie z ustawodawstwem tego Państwa, pod warunkiem że świadczenia te są wymienione w załączniku IIa. Świadczenia wypłacane są przez instytucję miejsca zamieszkania oraz na jej koszt.

▼B

2. Instytucja Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo uzależnia prawo do świadczeń, określonych w ust. 1 od ukończenia okresów zatrudnienia, prowadzenia działalności na własny rachunek lub zamieszkania, uwzględnia, w miarę potrzeb, okresy zatrudnienia, prowadzenia działalności na własny rachunek lub zamieszkania na terytorium jakiegokolwiek innego Państwa Członkowskiego tak, jakby były to okresy ukończone na terytorium tego pierwszego Państwa Członkowskiego.

3. W przypadku gdy ustawodawstwo danego Państwa Członkowskiego uzależnia prawo do świadczenia, o którym mowa w ust. 1, lecz przyznawane w formie dodatku, od otrzymania świadczenia, określonego w art. 4 ust. 1 lit. a)–h), i jeżeli żadne świadczenie tego typu nie jest należne w świetle tego ustawodawstwa, jakiegokolwiek odpowiednie świadczenie przyznane na podstawie ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego traktowane jest jako świadczenie przyznane zgodnie z ustawodawstwem pierwszego Państwa Członkowskiego do celów prawa do dodatku.

4. W przypadku gdy ustawodawstwo danego Państwa Członkowskiego uzależnia przyznanie świadczeń z tytułu niepełnosprawności lub inwalidztwa, określonych w ust. 1, od warunku postawienia diagnozy o niepełnosprawności lub inwalidztwie po raz pierwszy na terytorium tego Państwa Członkowskiego, to warunek ten uznaje się za spełniony, jeżeli diagnoza ta zostanie postawiona po raz pierwszy na terytorium innego Państwa Członkowskiego.

*Artykuł 11***Rewaloryzacja świadczeń**

Zasady rewaloryzacji, przewidziane przez ustawodawstwo danego Państwa Członkowskiego stosuje się do świadczeń należnych na podstawie tego ustawodawstwa, z uwzględnieniem przepisów niniejszego rozporządzenia.

*Artykuł 12 (9) (11)***Zakaz kumulacji świadczeń**

1. Na podstawie niniejszego rozporządzenia nie można przyznać ani zachować prawa do kilku świadczeń tego samego rodzaju za ten sam okres ubezpieczenia obowiązkowego. Jednakże tego przepisu nie stosuje

▼B

się do świadczeń z tytułu inwalidztwa, starości i śmierci (emerytur i rent) lub świadczeń z tytułu choroby zawodowej, które są przyznawane przez instytucje dwóch lub więcej Państw Członkowskich, zgodnie z przepisami art. 41, art. 43 ust. 2 i 3, art. 46, 50 i 51 lub art. 60 ust. 1 lit. b).

2. Przepisy ustawodawstw Państwa Członkowskiego dotyczące zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia w przypadkach kumulacji jednego świadczenia z innymi świadczeniami z tytułu zabezpieczenia społecznego lub z innymi rodzajami dochodu stosuje się, nawet jeżeli chodzi o świadczenia nabyte na podstawie ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego lub gdy te dochody uzyskano na terytorium innego Państwa Członkowskiego, chyba że niniejsze rozporządzenie stanowi inaczej.

3. Przepisy ustawodawstwa Państwa Członkowskiego dotyczące zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia, w przypadku gdy osoba uprawniona do świadczeń z tytułu inwalidztwa lub do wcześniejszej emerytury prowadzi działalność zawodową lub handlową, stosuje się wobec niej nawet wówczas, gdy wykonuje ona działalność na terytorium innego Państwa Członkowskiego.

4. Renta inwalidzka należna na podstawie niderlandzkiego ustawodawstwa, w przypadku gdy instytucja niderlandzka jest zobowiązana, zgodnie z przepisami art. 57 ust. 5 lub art. 60 ust. 29 lit. b), do udziału w ponoszeniu kosztów świadczenia z tytułu choroby zawodowej, przyznanego na podstawie ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego, ulega zmniejszeniu o kwotę należną od instytucji innego Państwa Członkowskiego, zobowiązanej do wypłaty świadczenia z tytułu choroby zawodowej.

TYTUŁ II

OKREŚLENIE WŁAŚCIWEGO USTAWODAWSTWA

*Artykuł 13 (9)***Zasady ogólne****▼M3**

1. Z zastrzeżeniem art. 14c i 14f osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Ustawodawstwo określa się zgodnie z przepisami niniejszego tytułu.

▼B

2. Z zastrzeżeniem przepisów art. 14-17:

- a) pracownik najemny zatrudniony na terytorium jednego Państwa Członkowskiego podlega ustawodawstwu tego państwa, nawet jeżeli zamieszkuje na terytorium innego Państwa Członkowskiego lub jeżeli przedsiębiorstwo lub pracodawca, który go zatrudnia, ma swoją zarejestrowaną siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności na terytorium innego Państwa Członkowskiego;
- b) osoba prowadząca działalność na własny rachunek na terytorium jednego Państwa Członkowskiego podlega ustawodawstwu tego państwa, nawet jeżeli zamieszkuje na terytorium innego Państwa Członkowskiego;
- c) osoba, zatrudniona na statku pływającym pod banderą Państwa Członkowskiego, podlega ustawodawstwu tego państwa;
- d) urzędnicy służby cywilnej i personel równorzędny podlegają ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, którego administracja ich zatrudnia;
- e) osoba powołana do służby w siłach zbrojnych lub służby cywilnej Państwa Członkowskiego podlega ustawodawstwu tego państwa.

▼ B

Jeżeli uprawnienia wynikające z tego ustawodawstwa są uzależnione od ukończenia okresów ubezpieczenia przed rozpoczęciem służby w siłach zbrojnych lub do służby cywilnej, lub po zwolnieniu ze służby w siłach zbrojnych lub ze służby cywilnej, uwzględnia się okresy ubezpieczenia ukończone z uwzględnieniem ustawodawstwa jakiegokolwiek innego Państwa Członkowskiego w niezbędnym zakresie, tak jakby były ukończone z uwzględnieniem ustawodawstwa pierwszego Państwa. Pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek powołani do służby w siłach zbrojnych lub w służbie cywilnej zachowują status pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek;

- f) osoba, która przestaje podlegać ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, a nie podlega ustawodawstwu innego Państwa Członkowskiego zgodnie z jedną z zasad ustanowionych w akapitach poprzednich lub zgodnie z jednym z wyjątków lub przepisów szczególnych, określonych w art. 14-17, podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zamieszkuje, wyłącznie zgodnie przepisami tego ustawodawstwa.

*Artykuł 14***Zasady szczególne stosowane do osób, innych niż marynarze, wykonujących pracę za wynagrodzeniem**

Artykuł 13 ust. 2 lit. a) stosuje się z uwzględnieniem następujących wyjątków i sytuacji szczególnych:

1. a) Pracownik najemny zatrudniony na terytorium Państwa Członkowskiego przez przedsiębiorstwo, w którym jest zwykle zatrudniony i przez które został skierowany do wykonywania pracy na terytorium innego Państwa Członkowskiego, podlega nadal ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego, pod warunkiem że przewidywany okres wykonywania tej pracy nie przekracza dwunastu miesięcy i że nie został on skierowany w miejsce innej osoby, której okres skierowania upłynął.
- b) Jeżeli praca przedłuża się poza początkowo zakładany okres, z powodu niedających się przewidzieć okoliczności, i przekracza dwanaście miesięcy, ustawodawstwo pierwszego Państwa Członkowskiego stosuje się nadal, aż do zakończenia pracy, pod warunkiem że wyrazi na to zgodę właściwa władza Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zainteresowany jest skierowany, lub organ przez tę władzę wyznaczony; o zgodę należy wystąpić przed upływem początkowego okresu dwunastu miesięcy. Jednakże zgody tej nie można udzielić na okres dłuższy niż dwanaście miesięcy.
2. Osoba zwykle zatrudniona na terytorium dwóch lub więcej Państw Członkowskich podlega ustawodawstwu określonemu w następujący sposób:
  - a) Osoba, która stanowi część personelu drogowego lub latającego, która jest zatrudniona w przedsiębiorstwie wykonującym, na własny lub cudzy rachunek, międzynarodowe przewozy osób i rzeczy koleją, drogą lądową, powietrzną lub wodną śródlądową, mającym swoją zarejestrowaną siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności na terytorium Państwa Członkowskiego, podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego, z następującymi ograniczeniami:
    - i) osoba zatrudniona w oddziale lub w stałym przedstawicielstwie, które przedsiębiorstwo posiada na terytorium Państwa Członkowskiego, innego niż to, w którym ma swoją zarejestrowaną siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności, podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na terytorium którego znajduje się oddział lub stałe przedstawicielstwo;

▼B

- ii) jeżeli osoba jest zatrudniona w przeważającej mierze na terytorium Państwa Członkowskiego, w którym zamieszkuje, podlega ustawodawstwu tego Państwa, nawet jeżeli zatrudniająca ją przedsiębiorstwo nie posiada zarejestrowanej siedziby, miejsca prowadzenia działalności, oddziału ani stałego przedstawicielstwa na tym terytorium;
- b) Osoba inna niż określona w lit. a) podlega:
- i) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zamieszkuje, jeżeli wykonuje część swojej działalności na tym terytorium lub jeżeli jest związana z kilkoma przedsiębiorstwami lub z kilkoma pracodawcami mającymi zarejestrowaną siedzibę lub miejsca prowadzenia działalności na terytorium różnych Państw Członkowskich;
  - ii) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na terytorium którego przedsiębiorstwo lub pracodawca, który ją zatrudnia, ma zarejestrowaną siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności, jeżeli nie zamieszkuje na terytorium jednego z Państw Członkowskich, gdzie wykonuje swoją działalność.
3. Osoba zatrudniona na terytorium Państwa Członkowskiego, w przedsiębiorstwie, które ma zarejestrowaną siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności na terytorium innego Państwa Członkowskiego i które znajduje się na terenie leżącym po obu stronach granicy tych Państw, podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na którego terytorium przedsiębiorstwo ma swoją zarejestrowaną siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności.

*Artykuł 14a***Specjalne zasady mające zastosowanie do osób prowadzących działalność na własny rachunek innych niż marynarze**

Artykuł 13 ust. 2 lit. b) stosuje się z uwzględnieniem następujących wyjątków i okoliczności:

1. a) Osoba zwykle prowadząca działalność na własny rachunek na terytorium Państwa Członkowskiego i wykonująca pracę na terytorium innego Państwa Członkowskiego w dalszym ciągu podlega ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego, pod warunkiem że przewidywany okres wykonywania pracy nie przekracza 12 miesięcy.
  - b) Jeżeli praca przedłuża się poza początkowo zakładany okres, z powodu niedających się przewidzieć okoliczności, i przekracza 12 miesięcy, ustawodawstwo pierwszego Państwa Członkowskiego stosuje się nadal, aż do zakończenia pracy, pod warunkiem że wyrazi na to zgodę właściwa władza Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zainteresowany rozpoczął wykonywanie pracy, lub organ przez tę władzę wyznaczony; o zgodę należy wystąpić przed upływem początkowego okresu 12 miesięcy. Jednakże zgody tej nie można udzielić na okres dłuższy niż 12 miesięcy.
2. Osoba zwykle prowadząca działalność na własny rachunek na terytorium dwóch lub więcej Państw Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zamieszkuje, jeżeli wykonuje jakąkolwiek część swojej działalności na terytorium tego Państwa. Jeżeli nie prowadzi działalności na terytorium Państwa Członkowskiego, które zamieszkuje, podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na którego terytorium prowadzi swoją główną działalność. Kryteria służące do określenia głównej działalności ustanowione są w rozporządzeniu określonym w art. 98.
  3. Osoba prowadząca działalność na własny rachunek w przedsiębiorstwie mającym zarejestrowaną siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności na terytorium Państwa Członkowskiego

▼B

i które znajduje się na terenie leżącym po obu stronach granicy Państw Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym znajduje się zarejestrowana siedziba lub miejsce prowadzenia działalności przedsiębiorstwa.

4. W przypadku gdy ustawodawstwo, któremu dana osoba powinna podlegać zgodnie z ust. 2 lub 3, nie pozwala tej osobie przystąpić, nawet na zasadzie dobrowolności, do systemu emerytalnego, osoba zainteresowana podlega ustawodawstwu innego Państwa Członkowskiego, które stosowałyby się oprócz tych szczególnych przepisów lub, w przypadku gdy ustawodawstwa dwóch lub więcej Państw Członkowskich stosuje się w ten sposób, dana osoba podlega ustawodawstwu, które określono za wspólnym porozumieniem tych Państw Członkowskich lub ich właściwych władz.

*Artykuł 14b***Zasady szczególne dotyczące marynarzy**

Artykuł 13 ust. 2 lit. c) stosuje się z zastrzeżeniem następujących wyjątków i okoliczności:

1. Osoba zatrudniona przez przedsiębiorstwo, z którym jest zwykle związana, zarówno na terytorium Państwa Członkowskiego lub na pokładzie statku, który pływa pod banderą Państwa Członkowskiego, która została skierowana przez to przedsiębiorstwo na pokład statku pływającego pod banderą innego Państwa Członkowskiego w celu wykonywania tam pracy na rzecz tego przedsiębiorstwa, zgodnie z warunkami określonymi w art. 14 ust. 1, podlega ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego.
2. Osoba pracująca zwykle na własny rachunek na terytorium Państwa Członkowskiego bądź na pokładzie statku pływającego pod banderą Państwa Członkowskiego i wykonująca, na własny rachunek, pracę na pokładzie statku pływającego pod banderą innego Państwa Członkowskiego podlega nadal ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego, z zastrzeżeniem warunków określonych w art. 14a ust. 1.
3. Osoba, która nie będąc zwykle zatrudnioną na morzu, jest zatrudniona na wodach terytorialnych lub w porcie Państwa Członkowskiego, na pokładzie statku pływającego pod banderą innego Państwa Członkowskiego znajdującego się na jego wodach terytorialnych lub w jego porcie, ale niebędąca członkiem załogi tego statku, podlega ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego.
4. Osoba zatrudniona na pokładzie statku pływającego pod banderą Państwa Członkowskiego i wynagradzana przez przedsiębiorstwo lub osobę, której zarejestrowana siedziba lub miejsce prowadzenia działalności znajduje się na terytorium innego Państwa Członkowskiego, podlega ustawodawstwu tego ostatniego państwa, o ile jej miejsce zamieszkania znajduje się na terytorium tego państwa; przedsiębiorstwo lub osobę, która wypłaca wynagrodzenie, uważa się za pracodawcę do celów stosowania tego ustawodawstwa.

Artykuł 14c (5)

Zasady szczególne stosowane do osób będących równocześnie pracownikami najemnymi na terytorium jednego Państwa Członkowskiego i prowadzących działalność na własny rachunek na terytorium innego Państwa Członkowskiego

Osoba będąca równocześnie pracownikiem najemnym na terytorium jednego Państwa Członkowskiego i prowadząca działalność na własny rachunek na terytorium innego Państwa Członkowskiego podlega:

▼B

- a) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na którego terytorium wykonuje pracę za wynagrodzeniem lub, jeżeli jest zatrudniona na terytorium dwóch lub więcej Państw Członkowskich, ustawodawstwu określone mu zgodnie z art. 14 ust. 2 lub 3, chyba że lit. b stanowi inaczej;
- b) w przypadkach wymienionych w załączniku VII:
- ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na którego terytorium wykonuje pracę za wynagrodzeniem, przy czym ustawodawstwo to jest ustalane zgodnie z przepisami art. 14 ust. 2 lub 3, jeżeli jest zatrudniona na terytorium dwóch lub więcej Państw Członkowskich,
- oraz
- ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na którego terytorium prowadzi działalność na własny rachunek, przy czym ustawodawstwo to jest ustalane zgodnie z art. 14a ust. 2, 3 lub 4, jeżeli prowadzi tę działalność na terytorium dwóch lub więcej Państw Członkowskich.

*Artykuł 14d (5)***Przepisy różne****▼M3**

1. Osoba określona w art. 14 ust. 2 i 3, art. 14a ust. 2, 3 i 4, art. 14c lit. a) i art. 14e jest do celów stosowania ustawodawstwa określonego zgodnie z tymi przepisami traktowana tak jakby prowadziła swą działalność zawodową na terytorium danego Państwa Członkowskiego.

▼B

2. Osobę określoną w art. 14c lit. b) traktuje się, do celów ustalenia wysokości składki od osób prowadzących działalność na własny rachunek zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego, na którego terytorium prowadzi ona działalność na własny rachunek, tak jak osobę wykonującą pracę za wynagrodzeniem na terytorium tego Państwa Członkowskiego.

3. Przepisy ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, które przewidują, że emeryci i renciści wykonujący działalność zawodową lub handlową nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu z tytułu takiej działalności, stosuje się również do emerytów i rencistów, którym świadczenia zostały przyznane zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, chyba że dana osoba złoży wniosek o to, aby podlegać takiemu ubezpieczeniu do instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę pierwszego Państwa Członkowskiego określonej w załączniku 10 do rozporządzenia określonego w art. 98.

▼M3*Artykuł 14e*

Szczególne zasady stosowane do osób ubezpieczonych w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej będących pracownikami najemnymi lub osób prowadzących działalność na własny rachunek jednocześnie na terytorium jednego lub więcej Państw Członkowskich

Osoba będąca jednocześnie pracownikiem najemnym jako urzędnik służby cywilnej lub traktowana na równi z nim i ubezpieczona w ramach specjalnego systemu ubezpieczeń dla urzędników służby cywilnej w jednym z Państw Członkowskich i jednocześnie będąca pracownikiem najemnym i/lub osobą prowadzącą działalność na własny rachunek na terytorium jednego lub większej liczby innych Państw Członkowskich podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego, w którym została ubezpieczona w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej.

▼ M3*Artykuł 14f***Specjalne zasady stosowane wobec urzędników służby cywilnej będących pracownikami najemnymi jednocześnie w więcej niż jednym Państwie Członkowskim i ubezpieczonych w jednym z tych Państw w ramach specjalnego systemu ubezpieczeń**

Osoba będąca pracownikiem najemnym jednocześnie w dwóch lub większej liczbie Państw Członkowskich jako urzędnik służby cywilnej lub traktowana na równi z taką osobą i ubezpieczona w przynajmniej jednym z Państw Członkowskich w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej podlega ustawodawstwu każdego z tych Państw Członkowskich.

▼ B*Artykuł 15***Zasady dotyczące ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego**

1. Artykuły 13–14d nie stosuje się do ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego, chyba że w odniesieniu do jednego z działów określonych w art. 4 w jakimkolwiek Państwie Członkowskim istnieje tylko system ubezpieczenia dobrowolnego.

2. W przypadku gdy stosowanie ustawodawstw dwóch lub więcej Państw Członkowskich powoduje zbieg ubezpieczeń:

- z zakresu systemu ubezpieczenia obowiązkowego oraz jednego lub kilku systemów ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego zainteresowany podlega wyłącznie systemowi ubezpieczenia obowiązkowego;
- z zakresu dwóch lub więcej systemów ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego zainteresowany podlega tylko wybranemu przez siebie systemowi ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego.

3. Jednakże w odniesieniu do inwalidztwa, starości i śmierci (emerytury i renty) zainteresowany może być objęty systemem ubezpieczeń dobrowolnych lub fakultatywnych kontynuowanych Państwa Członkowskiego, nawet jeżeli obowiązkowo podlega ustawodawstwu innego Państwa Członkowskiego, o ile taki zbieg jest w sposób wyraźny lub domniemany dopuszczalny w pierwszym Państwie Członkowskim.

*Artykuł 16***Zasady szczególne dotyczące osób zatrudnionych przez placówki dyplomatyczne i konsularne oraz personelu pomocniczego Wspólnot Europejskich**

1. Przepisy art. 13 ust. 2 lit. a) stosuje się do osób zatrudnionych przez placówki dyplomatyczne i konsularne oraz do prywatnej służby domowej zatrudnionej przez pracowników tych placówek.

2. Jednakże pracownicy najemni, określani w ust. 1, którzy są obywatelami Państwa Członkowskiego przyjmującego lub Państwa Członkowskiego wysyłającego, mogą wybrać podleganie ustawodawstwu. Prawo wyboru przysługuje ponownie w końcu każdego roku kalendarzowego i nie ma mocy wstecznej.

3. Pracownicy pomocniczy Wspólnot Europejskich mogą wybrać podleganie ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na którego terytorium są zatrudnieni, ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, któremu ostatnio podlegali, lub ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, którego są obywatelami, w odniesieniu do przepisów innych niż te, które dotyczą zasiłków rodzinnych, których przyznawanie jest

▼B

regulowane systemem stosowanym do tych pracowników. Prawo wyboru przysługuje tylko jeden raz i staje się skuteczne od chwili podjęcia pracy.

*Artykuł 17 (9)***Wyjątki od przepisów art. 13-16**

Dwa lub więcej Państw Członkowskich, właściwe władze tych Państw lub organy wyznaczone przez te władze mogą przewidzieć, za wspólnym porozumieniem, w interesie niektórych osób lub niektórych grup osób, wyjątki od przepisów art. 13-16.

*Artykuł 17a (9)***Zasady szczególne dotyczące osób uprawnionych do emerytury lub renty należnej na podstawie ustawodawstwa jednego lub więcej Państw Członkowskich**

Osoba pobierająca emeryturę lub rentę należną na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego lub emeryturę lub rentę należną na podstawie ustawodawstw kilku Państw Członkowskich, która zamieszkuje na terytorium innego Państwa Członkowskiego, może być wyłączone, na własny wniosek, ze stosowania ustawodawstwa tego ostatniego Państwa, pod warunkiem że nie podlega on temu ustawodawstwu z tytułu wykonywania zawodu.

TYTUŁ III

PRZEPISY SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE RÓŻNYCH GRUP ŚWIADCZEŃ

ROZDZIAŁ 1

CHOROBA I MACIERZYŃSTWO

Sekcja 1

Przepisy wspólne*Artykuł 18***Sumowanie okresów ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania**

1. Właściwa instytucja Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo uzależnia nabycie, zachowanie lub odzyskanie prawa do świadczeń od ukończenia okresów ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania, uwzględnia, w niezbędnym zakresie, okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania, ukończone z uwzględnieniem ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby chodziło o okresy ukończone z uwzględnieniem stosowanego przez nią ustawodawstwa.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się do pracownika sezonowego, nawet w odniesieniu do okresów poprzedzających przerwę w ubezpieczeniu przekraczającą okres dopuszczalny przez ustawodawstwo właściwego państwa, jednakże pod warunkiem, że zainteresowana osoba nie przestała podlegać ubezpieczeniu przez okres dłuższy niż cztery miesiące.

▼B

Sekcja 2

Pracownicy najemni i osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz członkowie ich rodzin*Artykuł 19***Zamieszkanie w Państwie Członkowskim innym niż państwo właściwe – Zasady ogólne**

1. Pracownikowi najmemu lub osobie prowadzącej działalność na własny rachunek, która zamieszkuje na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż państwo właściwe i która spełnia warunki przewidziane przez ustawodawstwo państwa właściwego do nabycia prawa do świadczeń, z uwzględnieniem w danym przypadku przepisów art. 18, przysługują w państwie zamieszkania:

- a) świadczenia rzeczowe, realizowane przez instytucję miejsca zamieszkania na rachunek instytucji właściwej, zgodnie z przepisami prawa stosowanymi przez nią, tak jakby była w niej ubezpieczona;
- b) świadczenia pieniężne wypłacane przez instytucję właściwą, zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez nią. Jednakże na podstawie porozumienia między instytucją właściwą a instytucją miejsca zamieszkania świadczenia te mogą być udzielane przez tę ostatnią instytucję na rachunek pierwszej instytucji, zgodnie z ustawodawstwem państwa właściwego.

2. Przepisy ust. 1 lit. a) stosuje się odpowiednio do członków rodziny, którzy zamieszkują na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż państwo właściwe, jeżeli nie mają prawa do tych świadczeń na podstawie ustawodawstwa państwa, którego terytorium zamieszkują.

W przypadku zamieszkiwania członków rodziny na terytorium Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo nie przewiduje uzależnienia prawa do otrzymania świadczeń rzeczowych od warunku ubezpieczenia lub zatrudnienia, uważa się, że udzielenie świadczeń rzeczowych, które otrzymują, odbywa się na rachunek instytucji, w której pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek są ubezpieczeni, chyba że jej małżonek lub osoba opiekująca się dziećmi wykonuje działalność zawodową lub handlową na terytorium wyżej wymienionego Państwa Członkowskiego.

*Artykuł 20***Pracownicy przygraniczni i członkowie ich rodzin — Zasady szczególne**

Pracownik przygraniczny może również otrzymywać świadczenia na terytorium państwa właściwego. Świadczenia te udzielane są przez instytucję właściwą, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, tak jakby zainteresowany zamieszkiwał na terytorium tego państwa. Członkowie jego rodziny mogą uzyskać świadczenia na tych samych warunkach; jednakże korzystanie z tych świadczeń jest uzależnione, z wyjątkiem przypadków nagłych, od porozumienia między zainteresowanymi państwami lub między właściwymi władzami tych państw lub w przypadku braku takiego porozumienia, uprzedniej zgody instytucji właściwej.

*Artykuł 21***Pobyt lub przeniesienie miejsca zamieszkania do państwa właściwego**

1. Pracownikom najemnym lub osobom prowadzącym działalność na własny rachunek określonym w art. 19 ust. 1 przebywającym czasowo

▼B

na terytorium państwa właściwego przysługują świadczenia, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, tak jakby zamieszkiwały w tym państwie, nawet jeżeli korzystały już ze świadczeń w tym samym przypadku choroby lub macierzyństwa przed rozpoczęciem swojego pobytu.

2. Ustęp 1 stosuje się odpowiednio do członków rodziny, określonych w art. 19 ust. 2.

Jednakże w przypadku, gdy ci ostatni zamieszkują na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż to, na którego terytorium zamieszkuje pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, świadczenia rzeczowe udzielane są przez instytucję miejsca pobytu na rachunek instytucji miejsca zamieszkania zainteresowanych.

3. Ustęp 1 i 2 nie stosuje się do pracowników przygranicznych ani do członków ich rodzin.

4. Pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek i członkowie jego rodziny określani w art. 19, którzy przenoszą swoje miejsce zamieszkania na terytorium Państwa właściwego, korzystają ze świadczeń zgodnie z ustawodawstwem tego Państwa, nawet jeżeli korzystali już ze świadczeń w tym samym przypadku choroby lub macierzyństwa przed przeniesieniem miejsca zamieszkania.

Artykuł 22

Pobyt poza Państwem właściwym — Powrót lub przeniesienie miejsca zamieszkania do innego Państwa Członkowskiego w okresie choroby lub macierzyństwa — Konieczność udania się do innego Państwa Członkowskiego w celu uzyskania tam odpowiedniej opieki

1. Pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, którzy spełniają warunki wymagane przez ustawodawstwo państwa właściwego w celu uzyskania prawa do świadczeń, z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, przepisów art. 18 oraz:

▼M7

a) której warunki wymagają świadczeń niepieniężnych, które stają się niezbędne z przyczyn medycznych podczas pobytu na terytorium innego Państwa Członkowskiego, biorąc pod uwagę charakter świadczeń oraz spodziewaną długość pobytu;

lub

▼B

b) która, po uzyskaniu prawa do świadczeń udzielanych na rachunek instytucji właściwej, uzyskała zgodę tej instytucji na powrót na terytorium Państwa Członkowskiego, gdzie zamieszkuje, lub na przeniesienie swojego miejsca zamieszkania na terytorium innego Państwa Członkowskiego;

lub

c) której instytucja właściwa udzieliła zgody na udanie się na terytorium innego Państwa Członkowskiego w celu uzyskania tam odpowiedniej opieki, właściwej w jej stanie;

ma prawo:

i) do świadczeń rzeczowych udzielanych przez instytucję miejsca pobytu lub zamieszkania na rachunek instytucji właściwej, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, tak jak gdyby była w niej ubezpieczona, przy czym okres udzielania świadczeń jest określany przez ustawodawstwo państwa właściwego;

ii) do świadczeń pieniężnych wypłacanych przez instytucję właściwą zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem. Jednakże na podstawie porozumienia między instytucją właściwą a instytucją miejsca pobytu lub miejsca zamieszkania świadczenia te mogą być

▼ B

udzielane przez tę ostatnią instytucję na rachunek pierwszej instytucji, zgodnie z przepisami ustawodawstwa państwa właściwego.

▼ M7

1a. Komisja Administracyjna ustanawia wykaz świadczeń niepieniężnych które, w celu zapewnienia ich podczas pobytu w innym Państwie Członkowskim, wymagają, z powodów praktycznych, uprzedniego porozumienia między osobą zainteresowaną oraz instytucją świadczącą te usługi.

▼ B

2. Udzielenia zgody wymaganej zgodnie z ust. 1 lit. b) można odmówić jedynie w przypadku, gdy zostanie ustalone, że przeniesienie się zainteresowanego może ujemnie wpłynąć na stan jego zdrowia lub przebieg prowadzonego leczenia.

Nie można odmówić udzielenia zgody wymaganej na podstawie ust. 1 lit. c) w przypadku, gdy leczenie, o którym mowa, jest jednym ze świadczeń przewidzianych przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego, którego terytorium zainteresowany zamieszkuje, i jeżeli ta osoba nie może być poddana leczeniu w terminie zwykle niezbędnym dla uzyskania leczenia w Państwie Członkowskim zamieszkania, uwzględniając aktualny stan zdrowia zainteresowanego i prawdopodobny dalszy przebieg choroby.

3. ► **M7** Ustępy 1, 1a i 2 stosuje się odpowiednio do członków rodziny osoby zatrudnionej albo osoby prowadzącej działalność na własny rachunek. ◀

Jednakże do celów stosowania ust. 1 lit. a) i c) i) członkom rodziny, określonym w art. 19 ust. 2, którzy zamieszkują na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż terytorium, na którym zamieszkuje pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek:

a) świadczeń rzeczowych udziela się na rachunek instytucji Państwa Członkowskiego, na którego terytorium członkowie rodziny zamieszkują przez instytucję miejsca pobytu, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, tak jakby pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek byli tam ubezpieczeni. Okres udzielania świadczeń jest jednak ustalany zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zamieszkują członkowie rodziny;

b) zgoda wymagana na podstawie ust. 1 lit. c) wydawana jest przez instytucję Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zamieszkują członkowie rodziny.

4. Fakt, iż przepisy ust. 1 stosuje się do pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, nie wpływa na prawo członków rodziny do świadczeń.

▼ M7*Artykuł 22a***Szczególne zasady dotyczące niektórych grup osób**

Bez względu na art. 2, art. 22 ust. 1 lit. a) i c) oraz ar. 22 ust. 1a stosuje się również do osób będących obywatelami jednego z Państw Członkowskich, które są ubezpieczone zgodnie z przepisami prawnymi Państwa Członkowskiego oraz do członków ich rodzin zamieszkujących tam.

▼ M4

▼ B*Artykuł 23 (a)***Ustalanie wysokości świadczeń pieniężnych**

1. Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje ustalanie wysokości świadczeń pieniężnych na podstawie przeciętnego wynagrodzenia lub przeciętnych składek, ustala to średnie wynagrodzenie lub składki wyłącznie na podstawie wynagrodzenia osiąganego lub składek uiszczonych z uwzględnieniem tego ustawodawstwa.

2. Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje, że ustalanie wysokości świadczeń pieniężnych opiera się na wynagrodzeniu zryczałtowanym, uwzględnia wyłącznie wynagrodzenie zryczałtowane lub, w odpowiednim przypadku, średnią zryczałtowanych wynagrodzeń, odpowiadającą okresom ubezpieczenia ukończonym z uwzględnieniem tego ustawodawstwa.

▼ M8

2a. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również w przypadku, gdy ustawodawstwo stosowane przez właściwą instytucję przewiduje szczególny okres referencyjny i okres ten jest zbieżny, w odpowiednim przypadku, z okresami, w pełni lub częściowo, przebytymi przez osobę zainteresowaną zgodnie z ustawodawstwem jednego lub kilku Państw Członkowskich.

▼ B

3. Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje, że wysokość świadczeń pieniężnych jest zależna od liczby członków rodziny, uwzględnia również członków rodziny zainteresowanego, którzy mieszkają na terytorium innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby mieszkali oni na terytorium państwa właściwego.

*Artykuł 24***Świadczenia rzeczowe o znacznej wartości**

1. Jeżeli instytucja Państwa Członkowskiego przyznała pracownikowi najemnemu lub osobie prowadzącej działalność na własny rachunek lub członkowi rodziny prawo do protezy, sprzętu dużych rozmiarów lub do innych świadczeń rzeczowych o znacznej wartości, zanim zostali oni objęci ubezpieczeniem w instytucji innego Państwa Członkowskiego, to temu pracownikowi najemnemu lub osobie prowadzącej działalność na własny rachunek przysługują świadczenia na koszt pierwszej instytucji, nawet jeżeli świadczenia te zostały faktycznie udzielone w chwili, kiedy była już ona ubezpieczona w drugiej instytucji.

2. Komisja Administracyjna ustala wykaz świadczeń, do których stosują się przepisy ust. 1.

Sekcja 3**Bezrobotni oraz członkowie ich rodzin***Artykuł 25***▼ M7**

1. Osoba bezrobotna, będąca wcześniej pracownikiem najemnym lub osobą prowadzącą działalność na własny rachunek, do której stosuje się przepisy art. 69 ust. 1 lub art. 71 ust. 1 lit. b) ii) zdanie drugie, oraz która spełnia warunki przewidziane przez przepisy prawne państwa właściwego do przyznania prawa do świadczeń niepieniężnych i pieniężnych, z uwzględnieniem, w danym przypadku, przepisów

▼ **M7**

art. 18, otrzymuje przez okres przewidziany w przepisach art. 69 ust. 1 lit. c):

- a) świadczenia niepieniężne, które stają się niezbędne z przyczyn medycznych dla tej osoby podczas jej pobytu na terytorium Państwa Członkowskiego, jeżeli poszukuje ona pracy, biorąc pod uwagę charakter świadczeń oraz spodziewaną długość pobytu. Te świadczenia niepieniężne są przyznawane na rachunek instytucji właściwej przez instytucję Państwa Członkowskiego, w którym poszukuje zatrudnienia, zgodnie z przepisami prawnymi stosowanymi przez tę ostatnią instytucję, tak jak gdyby był w niej ubezpieczony;
- b) świadczenia pieniężne, wypłacane przez instytucję właściwą, zgodnie ze stosowanymi przez nią przepisami prawnymi. Jednakże na podstawie porozumienia między instytucją właściwą a instytucją Państwa Członkowskiego, w którym osoba bezrobotna poszukuje zatrudnienia, świadczenia mogą być udzielane przez tę instytucję na rachunek instytucji pierwszej, zgodnie z przepisami prawnymi państwa właściwego. Świadczeń w razie bezrobocia, przewidzianych w przepisach art. 69 ust. 1, nie przyznaje się przez okres pobierania świadczeń pieniężnych.

1a. art. 22 ust. 1a stosuje się odpowiednio.

▼ **B**

2. Bezrobotnemu w pełnym wymiarze, który był wcześniej pracownikiem najemnym, do którego stosuje się przepisy art. 71 ust. 1 lit. a) ii) lub lit. b) ii) zdanie pierwsze, przysługują świadczenia rzeczowe i pieniężne, zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego, na terytorium którego zamieszkuje, tak jak gdyby podlegał temu ustawodawstwu w okresie ostatniego zatrudnienia, z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, przepisów art. 18; świadczenia te udzielane są na rachunek instytucji państwa zamieszkania.

3. W przypadku gdy bezrobotny spełnia warunki wymagane przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego, na którym spoczywa ciężar udzielania zasiłków dla bezrobotnych, do przyznania prawa do świadczeń z tytułu choroby i macierzyństwa, z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, przepisów art. 18, to członkom rodziny bezrobotnego przysługują te świadczenia niezależnie od tego, na terytorium którego Państwa Członkowskiego zamieszkują lub przebywają. Świadczenia te są udzielane:

- i) w odniesieniu do świadczeń rzeczowych, przez instytucję miejsca zamieszkania lub pobytu, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem na rachunek instytucji właściwej Państwa Członkowskiego, na którym spoczywa ciężar zasiłków dla bezrobotnych;
- ii) w odniesieniu do świadczeń pieniężnych, przez właściwą instytucję Państwa Członkowskiego, na której spoczywa ciężar zasiłków dla bezrobotnych zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

4. Bez uszczerbku dla przepisów Państwa Członkowskiego zezwalających na przyznawanie świadczeń z tytułu choroby przez okres dłuższy, okres przewidziany w ust. 1 może, w przypadku siły wyższej, zostać przedłużony przez instytucję właściwą, w granicach ustalonych przez stosowane przez nią ustawodawstwo.

*Artykuł 25a (12)***Składki obciążające bezrobotnych**

Institucja zobowiązana do udzielania świadczeń rzeczowych i świadczeń pieniężnych dla bezrobotnych określonych w art. 25 ust. 2, należąca do Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje pobieranie składek od bezrobotnych na pokrycie świadczeń z tytułu choroby i macierzyństwa, ma prawo pobierania tych składek zgodnie z tym ustawodawstwem.

▼B

S e k c j a 4

Osoby ubiegające się o emeryturę lub rentę oraz członkowie ich rodzin*Artykuł 26***Prawo do świadczeń rzeczowych w przypadku ustania prawa do świadczeń od instytucji ostatnio właściwej**

1. Pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, członkowie rodziny oraz osoby pozostałe przy życiu po zmarłym pracowniku najemnym lub osobie prowadzącej działalność na własny rachunek, którzy w trakcie rozpatrywania wniosku o przyznanie emerytury lub renty tracą prawo do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, które było ostatnio właściwe, korzystają jednak z tych świadczeń na podstawie następujących warunków: świadczenia rzeczowe udzielane są zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zainteresowany lub zainteresowani zamieszkują, o ile mieli do nich prawo na podstawie tego ustawodawstwa lub mieliby to prawo z tytułu ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego, gdyby zamieszkiwali na terytorium tego państwa, z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, przepisów art. 18.

2. Ubiegający się o emeryturę lub rentę, którego prawo do świadczeń rzeczowych wynika z ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, które zobowiązuje zainteresowanego do samodzielnego opłacania składek na ubezpieczenie na wypadek choroby w okresie rozpatrywania wniosku o przyznanie emerytury lub renty, traci prawo do świadczeń rzeczowych po upływie drugiego miesiąca, za który nie uiścił należnych składek.

3. Świadczenia rzeczowe, udzielane na podstawie przepisów ust. 1, ciąży na instytucji, która, zgodnie z przepisami ust. 2, pobrała składki; w przypadku gdy nie są opłacane składki zgodnie z przepisami ust. 2 instytucja, na której ciąży świadczenia rzeczowe, po ustaleniu wysokości emerytury lub renty na podstawie przepisów art. 28, zwraca instytucji miejsca zamieszkania kwotę stanowiącą równowartość udzielonych świadczeń.

S e k c j a 5

Emeryci i renciści oraz członkowie ich rodzin*Artykuł 27***Emerytury lub renty należne na podstawie ustawodawstwa kilku Państw Członkowskich, gdy prawo do świadczeń przysługuje w państwie zamieszkania**

Emeryt lub rencista, który jest uprawniony do świadczeń na podstawie ustawodawstwa dwóch lub więcej Państw Członkowskich, w tym ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, którego terytorium zamieszkuje, i który jest uprawniony na podstawie ustawodawstwa tego ostatniego Państwa Członkowskiego, uwzględniając, w odpowiednim przypadku, przepisy art. 18 oraz załącznika VI, otrzymuje, jak i członkowie jego rodziny, te świadczenia od instytucji miejsca zamieszkania i na rachunek tej instytucji, tak jak gdyby zainteresowany pobierał emeryturę lub rentę należną zgodnie z ustawodawstwem jedynie tego ostatniego Państwa Członkowskiego.

Artykuł 28

Emerytury lub renty należne na podstawie ustawodawstwa jednego lub kilku Państw, gdy prawo do świadczeń nie przysługuje w państwie zamieszkania

1. Emeryt lub rencista, który jest uprawniony do świadczeń na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego lub na podstawie ustawodawstw dwóch lub kilku Państw Członkowskich, który nie ma prawa do świadczeń na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zamieszkuje, otrzymuje jednak te świadczenia dla siebie i dla członków swojej rodziny, o ile miałby do tego prawo na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego lub co najmniej jednego z Państw Członkowskich właściwego w sprawie emerytury lub renty, uwzględniając, w odpowiednim przypadku, przepisy art. 18 i załącznika VI, jeżeli zamieszkiwał na terytorium danego państwa. Udzielanie świadczeń odbywa się na następujących warunkach:

- a) świadczenia rzeczowe udzielane są na rachunek instytucji, o której mowa w ust. 2, przez instytucję miejsca zamieszkania, tak jak gdyby zainteresowany otrzymywał emeryturę lub rentę na podstawie przepisów prawa państwa, którego terytorium zamieszkuje, oraz tak jakby miał prawo do świadczeń rzeczowych;
- b) świadczenia pieniężne są udzielane, w odpowiednim przypadku, przez właściwą instytucję zgodnie z przepisami ust. 2, na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa. Jednakże, po uzgodnieniu między właściwą instytucją i instytucją miejsca zamieszkania, świadczenia te mogą być udzielane przez tę ostatnią instytucję na rachunek pierwszej, zgodnie z ustawodawstwem właściwego państwa.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 ciężar świadczeń rzeczowych spoczywa na instytucji określonej zgodnie z następującymi zasadami:

- a) jeżeli emeryt lub rencista ma prawo do tych świadczeń na podstawie ustawodawstwa jednego Państwa Członkowskiego, koszty ponoszone są przez instytucje właściwe tego państwa;
- b) jeżeli emeryt lub rencista ma prawo do tych świadczeń na podstawie ustawodawstwa dwóch lub więcej Państw Członkowskich, koszty ponoszone są przez instytucję właściwą Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwu emeryt lub rencista podlegał najdłużej; w przypadku gdy stosowanie tej zasady spowodowałoby nałożenie ciężaru świadczeń na kilka instytucji, ciężar ten spoczywa na tej z wymienionych instytucji, która stosuje ustawodawstwo, któremu uprawniony podlegał ostatnio.

Artykuł 28a

Emerytury i renty należne na podstawie ustawodawstwa jednego lub kilku Państw Członkowskich innych niż państwo zamieszkania, gdy prawo do świadczeń przysługuje w tym ostatnim państwie

Jeżeli emeryt lub rencista uprawniony do emerytury lub renty należnej na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego lub do emerytur lub rent należnych na podstawie ustawodawstwa dwóch lub więcej Państw Członkowskich zamieszkuje na terytorium Państwa Członkowskiego, zgodnie z ustawodawstwem, którego prawo do świadczeń rzeczowych nie jest uzależnione od warunków ubezpieczenia lub zatrudnienia i zgodnie z ustawodawstwem, którego nie jest należna żadna emerytura ani renta, koszt świadczeń rzeczowych udzielonych emerytowi lub renciście oraz członkom jego rodziny ponosi instytucja jednego z Państw Członkowskich właściwych w odniesieniu do emerytur i rent, określona zgodnie z zasadami ustanowionymi w art. 28 ust. 2, w takim zakresie, w jakim emeryt lub rencista i członkowie jego rodziny mieliby

▼B

prawo do tych świadczeń zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez tę instytucję, gdyby zamieszkiwali na terytorium Państwa Członkowskiego, na którym znajduje się ta instytucja.

Artykuł 29

Miejsce zamieszkania członków rodziny w państwie innym niż to, w którym zamieszkuje uprawniony — Przeniesienie miejsca zamieszkania do państwa, w którym zamieszkuje uprawniony

1. Członkowie rodziny emeryta lub rencisty, uprawnionego na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, lub któremu świadczenie przysługuje na podstawie ustawodawstwa dwóch lub więcej Państw Członkowskich, którzy zamieszkują na terytorium innego Państwa Członkowskiego niż to, w którym zamieszkuje uprawniony, korzystają ze świadczeń, tak jak gdyby uprawniony zamieszkiwał na tym samym co oni terytorium, o ile miałby on prawo do tych świadczeń na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego. Udzielanie świadczeń odbywa się na następujących warunkach:

▼M2

a) świadczenia rzeczowe są realizowane przez instytucję miejsca zamieszkania członków rodziny zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez tę instytucję, przy czym koszty ponosi instytucja określona zgodnie z przepisami art. 27 lub art. 28 ust. 2; jeśli miejsce zamieszkania znajduje się we właściwym Państwie Członkowskim, świadczenia rzeczowe są realizowane przez właściwą instytucję, która ponosi ich koszt;

▼B

b) świadczenia pieniężne, w odpowiednim przypadku, przez właściwą instytucję określoną zgodnie z przepisami art. 27 lub art. 28 ust. 2, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem. Jednakże, za porozumieniem między instytucją właściwą i instytucją miejsca zamieszkania członków rodziny, świadczenia te mogą być udzielane przez tę ostatnią instytucję na rachunek pierwszej, zgodnie z ustawodawstwem właściwego państwa.

2. Członkowie rodziny, określani w ust. 1, przenoszący swoje miejsce zamieszkania na terytorium Państwa Członkowskiego, na którym zamieszkuje uprawniony do świadczeń, otrzymują:

a) świadczenia rzeczowe, zgodnie z ustawodawstwem tego Państwa, nawet jeżeli uzyskiwali już świadczenia z tytułu tego samego przypadku choroby lub macierzyństwa przed przeniesieniem miejsca swojego zamieszkania;

b) świadczenia pieniężne, w odpowiednim przypadku, od instytucji właściwej określonej zgodnie z przepisami art. 27 lub 28 ust. 2, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem. Jednakże, za porozumieniem między instytucją właściwą i instytucją miejsca zamieszkania uprawnionego, świadczenia te mogą być udzielane przez tę ostatnią instytucję na rachunek pierwszej, zgodnie z ustawodawstwem właściwego Państwa.

Artykuł 30

Świadczenia rzeczowe o znacznej wartości

Przepisy art. 24 stosuje się odpowiednio do emerytów lub rencistów.

▼ **M7***Artykuł 31***Pobyty emeryta albo rencisty i/lub członków jego rodziny w państwie innym niż to, w którym zamieszkują**

1. Emeryt lub rencista, który jest uprawniony do emerytury lub renty (emerytur lub rent) na podstawie przepisów prawnych Państwa Członkowskiego, lub, któremu emerytura lub renta przysługują zgodnie z przepisami prawnymi dwóch lub kilku Państw Członkowskich, który ma prawo do świadczeń na podstawie przepisów prawnych jednego z tych Państw Członkowskich, jak również i członkowie jego rodziny, którzy przebywają na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż to, w którym mieszkają, otrzymują:

- a) świadczenia niepieniężne, które stają się niezbędne z przyczyn medycznych podczas jej pobytu na terytorium Państwa Członkowskiego innym niż państwo zamieszkania, biorąc pod uwagę charakter świadczeń oraz spodziewaną długość pobytu. Te świadczenia niepieniężne są przyznawane przez instytucję miejsca pobytu, zgodnie z przepisami prawnymi stosowanymi przez tę instytucję, na rachunek instytucji miejsca zamieszkania emeryta lub rencisty lub członków jego rodziny;
- b) świadczenia pieniężne, wypłacane, tam gdzie jest to właściwe, przez instytucję właściwą, określoną zgodnie z przepisami art. 27 lub art. 28 ust. 2, zgodnie ze stosowanymi przez nią przepisami prawnymi. Świadczeń pieniężnych, udzielanych, w danym przypadku, przez instytucję właściwą określoną, stosowanymi przez nią przepisami prawnymi. Jednakże za porozumieniem między instytucją właściwą i instytucją miejsca pobytu, świadczenia te mogą być udzielane przez tę ostatnią instytucję na rachunek pierwszej, zgodnie z przepisami prawnymi właściwego Państwa.

2. artykuł 22 ust. 1a stosuje się odpowiednio.

▼ **B***Artykuł 32 (15)*

...

*Artykuł 33 (7)***Składki obciążające emerytów lub rencistów**

1. Instytucja Państwa Członkowskiego zobowiązana do wypłaty emerytury lub renty, która stosuje ustawodawstwo przewidujące potrącanie składek od emerytów lub rencistów, w odniesieniu do świadczeń z tytułu choroby i macierzyństwa, uprawniona jest do dokonywania tych potrąceń, których wysokość ustalana jest zgodnie z wymienionym ustawodawstwem, z emerytury lub renty należnej od niej, o ile świadczenia udzielane zgodnie z art. 27, 28, 28a, 29, 31 i 32 obciążają instytucję wymienionego Państwa Członkowskiego.

2. Jeżeli w przypadkach określonych w art. 28a otrzymanie świadczeń z tytułu choroby lub macierzyństwa uzależnione jest od opłacenia składek lub podobnych opłat na mocy ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, na którego terytorium dany emeryt lub rencista zamieszkuje, z uwagi na miejsce zamieszkania składki te nie są należne.

*Artykuł 34***Przepisy ogólne**

1. Do celów art. 28, 28a, 29 i 31 uprawniony do dwóch lub więcej emerytur lub rent na podstawie ustawodawstwa jednego Państwa Członkowskiego jest uważany za uprawnionego do pobierania emerytury lub

▼ B

renty na mocy ustawodawstwa jednego Państwa Członkowskiego w rozumieniu tych przepisów.

2. Art. 27-33 nie stosuje się do emeryta lub rencisty ani do członków jego rodziny, którzy mają prawo do świadczeń na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego z tytułu wykonywania działalności zawodowej lub handlowej. W takim przypadku, w celu stosowania przepisów niniejszego rozdziału, zainteresowanego uważa się za pracownika najemnego lub osobę prowadzącą działalność na własny rachunek lub członka rodziny pracownika najemnego bądź osoby prowadzącej działalność na własny rachunek.

▼ M4

S e k c j a 5 a

Osoby, które odbywają studia lub kształcenie zawodowe, i członkowie ich rodzin**▼ M7***Artykuł 34a***Przepisy szczególne dotyczące studentów oraz członków ich rodzin**

Artykuł 18, 19, art. 22 ust. 1 lit. a) i c) oraz art. 22 ust. 1a, art. 22 ust. 2, akapit drugi, art. 22 ust. 3, art. 23 i 24 oraz sekcje 6 i 7 stosuje się odpowiednio do studentów oraz członków ich rodzin jak jest to wymagane.

▼ B

S e k c j a 6

Przepisy różne*Artykuł 35***System właściwy w przypadku istnienia wielu systemów w państwie zamieszkania lub pobytu — Choroba uprzednio istniejąca — Maksymalny okres udzielania świadczeń**

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, jeżeli ustawodawstwo państwa miejsca pobytu lub zamieszkania przewiduje więcej systemów ubezpieczenia w razie choroby lub macierzyństwa, stosuje się na podstawie przepisów art. 19, art. 21 ust. 1, art. 22, 25, 26, art. 28 ust. 1, art. 29 ust. 1 lub art. 31 przepisy systemu, któremu podlegają pracownicy fizyczni przemysłu stalowego. Jednakże, jeżeli to ustawodawstwo przewiduje szczególny system dla pracowników kopalń i przedsiębiorstw podobnych, przepisy tego systemu stosuje się do tej grupy pracowników i członków ich rodzin, o ile instytucja miejsca pobytu lub miejsca zamieszkania, do której się zwracają, jest instytucją właściwą do stosowania tego systemu.

▼ M8**▼ B**

3. Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uzależnia przyznanie świadczeń od warunku dotyczącego źródła choroby, warunkiem tego ► **M4** nie stosuje się do osób ◀, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, niezależnie od tego terytorium, którego Państwa Członkowskiego zamieszkują.

4. Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego ustala maksymalny okres, w którym udzielane są świadczenia, instytucja stosująca te przepisy może uwzględnić, w odpowiednim przypadku, okres, w którym świadczenia były już udzielane przez instytucję innego

▼B

Państwa Członkowskiego w tym samym przypadku choroby lub macierzyństwa.

S e k c j a 7

Zwroty między instytucjami*Artykuł 36 (15)*

1. Świadczenia rzeczowe udzielane przez instytucję Państwa Członkowskiego na rachunek instytucji innego Państwa Członkowskiego, zgodnie z przepisami niniejszego rozdziału, podlegają zwrotowi w całości.

2. Zwroty, określone w ust. 1, są ustalane i dokonywane w trybie przewidzianym przez rozporządzenie wykonawcze, określone w art. 98, bądź na podstawie udokumentowanych rzeczywistych wypłat, bądź na podstawie ryczałtu.

W tym ostatnim przypadku ryczałty te zapewniają zwrot kwot możliwie najbliższych rzeczywiście poniesionym wydatkom.

3. Dwa lub więcej Państw Członkowskich lub właściwe władze tych państw mogą przewidzieć inne sposoby dokonywania zwrotów lub zrezygnować z dokonywania jakichkolwiek zwrotów między instytucjami podlegającymi ich jurysdykcji.

ROZDZIAŁ 2 (11)

INWALIDZTWO

S e k c j a 1

Pracownicy najemni lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek, podlegające wyłącznie ustawodawstwu, zgodnie z którym wysokość świadczeń z tytułu inwalidztwa nie zależy od długości okresów ubezpieczenia

*Artykuł 37 (11)***Przepisy ogólne**

1. Pracownicy najemni lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek, które podlegały kolejno lub na przemian ustawodawstwu dwóch lub kilku Państw Członkowskich i które ukończyły okresy ubezpieczenia wyłącznie z uwzględnieniem ustawodawstwa, zgodnie z którym kwota świadczeń z tytułu inwalidztwa nie zależy od długości okresów ubezpieczenia, korzystają ze świadczeń zgodnie z przepisami art. 39. art. ten nie dotyczy podwyżek lub dodatków do emerytury lub renty na dzieci, które przyznaje się zgodnie z przepisami rozdziału 8.

2. Załącznik VI część A wskazuje, w odniesieniu do każdego zainteresowanego Państwa Członkowskiego, ustawodawstwo obowiązujące na jego terytorium określone w ust. 1.

▼B*Artykuł 38 (11)***Uwzględnianie okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych zgodnie z ustawodawstwem, któremu podlegał pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek dla nabycia, zachowania lub odzyskania prawa do świadczeń**

1. Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uzależnia nabycie, zachowanie lub odzyskanie prawa do świadczeń, w ramach systemu, który nie jest systemem szczególnym w rozumieniu ust. 2 lub 3, od ukończenia okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, właściwa instytucja tego Państwa Członkowskiego uwzględnia, w niezbędnym zakresie, okresy ubezpieczenia lub zamieszkania ukończone zgodnie z ustawodawstwem jakiegokolwiek Państwa Członkowskiego, czy to w ramach systemu powszechnego, czy szczególnego, czy to w odniesieniu do pracowników najemnych, czy też osób prowadzących działalność na własny rachunek. W tym celu uwzględnia te okresy tak, jakby były ukończone zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

2. Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uzależnia przyznanie niektórych świadczeń od warunku dotyczącego ukończenia okresów ubezpieczenia wyłącznie w zawodzie podlegającym systemowi szczególnemu obejmującemu pracowników najemnych lub, w odpowiednim przypadku, w odniesieniu do szczególnego zatrudnienia, okresy ukończone zgodnie z ustawodawstwem innych Państw Członkowskich są zaliczone, do celów przyznawania tych świadczeń, jedynie w przypadku, gdy zostały ukończone w ramach odpowiedniego systemu, lub w przypadku braku takiego systemu, w tym samym zawodzie, lub w odpowiednim przypadku, w okresie wykonywania takiego samego zatrudnienia.

Jeżeli, uwzględniając tak ukończone okresy, zainteresowany nie spełnia warunków wymaganych do korzystania z wymienionych świadczeń, okresy te są uwzględniane do celów przyznawania świadczeń z tytułu systemu powszechnego lub, w przypadku jego braku, z tytułu systemu stosowanego do robotników i urzędników, zależnie od przypadku, pod warunkiem że zainteresowany podlegał któremuś z tych systemów.

3. Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uzależnia przyznanie niektórych świadczeń od warunku ukończenia okresów ubezpieczenia wyłącznie w zawodzie objętym systemem szczególnym dla osób prowadzących działalność na własny rachunek, okresy ukończone zgodnie z ustawodawstwem innych Państw Członkowskich uwzględnia się do celów przyznawania tych świadczeń, jedynie w przypadku, gdy zostały ukończone w ramach odpowiedniego systemu, lub w przypadku braku takiego systemu, w tym samym zawodzie. Systemy szczególne dla osób prowadzących działalność na własny rachunek, określonych w niniejszym ustępie, są określone w załączniku IV, część B, dla każdego zainteresowanego Państwa Członkowskiego.

Jeżeli, uwzględniając tak ukończone okresy, zainteresowany nie spełnia warunków wymaganych do korzystania z wyżej wymienionych świadczeń, okresy te są uwzględniane do celów przyznawania świadczeń z tytułu systemu powszechnego, lub w przypadku jego braku, z tytułu systemu stosowanego do robotników i urzędników, zależnie od przypadku, pod warunkiem że zainteresowany podlegał któremuś z tych systemów.

*Artykuł 39 (11) (14)***Przyznawanie świadczeń**

1. Instytucja Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo było właściwe w chwili, gdy wystąpiła niezdolność do pracy, po której nastąpiło inwalidztwo, ustala zgodnie z tym ustawodawstwem, czy zain-

▼B

teresowany spełnia warunki do nabycia prawa do świadczeń, z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, przepisów art. 38.

2. Osoba, która spełnia warunki określone w ust. 1, uzyskuje świadczenia wyłącznie od wymienionej instytucji, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

3. Osobie, która nie jest uprawniona do świadczeń warunków określonych w ust. 1, przysługują świadczenia, do których jest jeszcze uprawniona na podstawie ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego, z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, przepisów art. 38.

4. Jeżeli ustawodawstwo, określone w ust. 2 lub 3, przewiduje, że kwota świadczeń ustalana jest z uwzględnieniem istnienia członków rodziny innych niż dzieci, instytucja właściwa uwzględnia również tych członków rodziny zainteresowanego, którzy zamieszkują terytorium innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby zamieszkiwali oni na terytorium państwa właściwego.

5. Jeżeli ustawodawstwo, określone w ust. 2 lub 3, przewiduje zmniejszenie, zawieszenie lub zniesienie świadczeń w przypadku kumulacji z innymi dochodami lub świadczeniami innego rodzaju w rozumieniu art. 461 ust. 2, art. 46a ust. 3 i art. 46c ust. 5 stosuje się *mutatis mutandis*.

6. Bezrobotny w pełnym wymiarze, do którego stosuje się art. 71 ust. 1 lit. a) ii) lub lit. b) ii), zdanie pierwsze, korzysta ze świadczeń z tytułu inwalidztwa, udzielanych przez właściwą instytucję Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zamieszkuje, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, tak jakby był podlegał temu ustawodawstwu podczas ostatniego zatrudnienia, z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, art. 38 i/lub art. 25 ust. 2. Świadczenia te są realizowane na rachunek instytucji państwa zamieszkania.

Jeżeli ta instytucja stosuje ustawodawstwo przewidujące pobieranie składek od bezrobotnego na pokrycie świadczeń z tytułu inwalidztwa, jest uprawniona do potrącania tych składek zgodnie z tym ustawodawstwem.

Jeżeli ustawodawstwo stosowane przez tę instytucję przewiduje, że naliczanie tych świadczeń opiera się na wynagrodzeniu, instytucja ta uwzględnia wynagrodzenie otrzymane w państwie ostatniego zatrudnienia i w państwie zamieszkania zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem. Jeżeli w państwie zamieszkania nie było pobierane żadne wynagrodzenie, instytucja właściwa uwzględnia, w miarę potrzeby i zgodnie z zasadami określonymi w jej ustawodawstwie, wynagrodzenie otrzymane w państwie ostatniego zatrudnienia.

Sekcja 2

Pracownicy najemni lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek, podlegające bądź wyłącznie ustawodawstwu, zgodnie z którym wysokość świadczeń z tytułu inwalidztwa zależy od długości okresów ubezpieczenia lub zamieszkania albo ustawodawstwu podobnego rodzaju i ustawodawstwu rodzaju określonego w sekcji 1

Artykuł 40 (11)

Przepisy ogólne

1. Pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, którzy podlegali kolejno lub przemiennie ustawodawstwu dwóch lub kilku Państw Członkowskich, z których co najmniej jedno było ustawodawstwem rodzaju określonego w przepisach art. 37 ust. 1, korzystają ze świadczeń zgodnie z przepisami rozdziału 3, które stosuje się odpowiednio, z uwzględnieniem przepisów ust. 4.

▼B

2. Jednakże pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, którą dotknęła niezdolność do pracy, po której nastąpiło inwalidztwo w okresie podlegania ustawodawstwu, określone w załączniku IV część A, otrzymują świadczenia, zgodnie z przepisami art. 37 ust. 1, pod następującymi warunkami:

- spełniają warunki wymagane przez to ustawodawstwo lub przez inne ustawodawstwa tego samego rodzaju, z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, art. 38, ale bez konieczności uwzględnienia okresów ubezpieczenia ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstw niewymienionych w załączniku IV część A, oraz
- nie spełniają warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia z tytułu inwalidztwa zgodnie z ustawodawstwem niewymienionym w załączniku IV część A, oraz
- nie dochodzą praw do emerytur, uwzględniając art. 44 ust. 2 zdanie drugie.

3. a) Do celów określenia prawa do świadczeń zgodnie z ustawodawstwem Państw Członkowskich, wymienionym w załączniku IV część A, które uzależnia przyznanie świadczeń z tytułu inwalidztwa od korzystania przez określony czas przez zainteresowanego ze świadczeń pieniężnych w razie choroby lub pozostawania w stanie niezdolności do pracy, w przypadku gdy pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, którzy podlegali temu ustawodawstwu, są dotknięci niezdolnością do pracy, po której nastąpiło inwalidztwo w czasie podlegania ustawodawstwu innego Państwa Członkowskiego, uwzględnia się, bez uszczerbku dla przepisów art. 37 ust. 1:

- i) wszystkie okresy, w odniesieniu do tej niezdolności do pracy, korzystania, zgodnie z ustawodawstwem drugiego Państwa Członkowskiego, ze świadczeń pieniężnych w razie choroby lub, zamiast tych świadczeń, z wynagrodzenia;
- ii) wszystkie okresy, w odniesieniu do inwalidztwa, po którym nastąpiła ta niezdolność do pracy, korzystania ze świadczeń w rozumieniu niniejszego rozdziału 2 i następnego rozdziału 3 z tytułu inwalidztwa, przyznanych z tytułu inwalidztwa zgodnie z ustawodawstwem drugiego Państwa Członkowskiego;

tak jakby chodziło o okres, w czasie którego świadczenia pieniężne w razie choroby były wypłacane osobie zainteresowanej zgodnie z ustawodawstwem pierwszego Państwa Członkowskiego, lub o okres, podczas którego zainteresowany był niezdolny do pracy w rozumieniu tego ustawodawstwa.

c) Prawo do świadczeń z tytułu inwalidztwa zgodnie z ustawodawstwem pierwszego Państwa Członkowskiego nabywane jest bądź po zakończeniu początkowego okresu rekompensaty z tytułu choroby, przewidzianego przez to ustawodawstwo, bądź po zakończeniu początkowego okresu niezdolności do pracy przewidzianego przez to ustawodawstwo I nie wcześniej niż:

- ii) w dniu nabycia prawa do świadczeń z tytułu inwalidztwa, określonych w lit. a) ii) zgodnie z ustawodawstwem drugiego Państwa Członkowskiego;

lub

- ii) następnego dnia po upływie ostatniego dnia, w którym zainteresowany ma prawo do świadczenia pieniężnego w razie choroby zgodnie z ustawodawstwem drugiego Państwa Członkowskiego.

▼ B

4. Decyzja podjęta przez instytucję Państwa Członkowskiego dotycząca stopnia inwalidztwa wnioskującego wiąże instytucje innych zainteresowanych Państw Członkowskich, pod warunkiem że zgodność między ustawodawstwem tych Państw w sprawie stopni inwalidztwa jest potwierdzona w załączniku V.

S e k c j a 3

Pogłębienie się stanu inwalidztwa*Artykuł 41 (11)*

1. W przypadku pogłębienia się stanu inwalidztwa, z powodu którego pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek korzystają ze świadczeń na podstawie ustawodawstwa tylko jednego Państwa Członkowskiego, stosuje się następujące przepisy:

- a) jeżeli zainteresowany, od chwili gdy korzysta ze świadczeń, nie podlegał ustawodawstwu innego Państwa Członkowskiego, instytucja właściwa pierwszego państwa przyznaje świadczenia, z uwzględnieniem pogłębienia się stanu inwalidztwa, zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez nią;
- b) jeżeli zainteresowany, od chwili gdy korzysta ze świadczeń, podlegał ustawodawstwu jednego lub kilku innych Państw Członkowskich, świadczenia są mu przyznawane z uwzględnieniem pogłębienia się stanu inwalidztwa, zgodnie z art. 37 ust. 1 lub art. 40 ust. 1 lub 2, w zależności od przypadku;
- c) jeżeli całkowita kwota świadczenia lub świadczeń należnych zgodnie z lit. b) jest niższa od kwoty świadczenia, które zainteresowany otrzymywał na koszt instytucji wcześniej zobowiązanej do wypłaty świadczeń, to instytucja ta wypłaca mu dodatek stanowiący różnicę między wymienionymi kwotami;
- d) jeżeli, w przypadku określonym w lit. b), instytucją właściwą dla rozpatrzenia sprawy początkowej niezdolności do pracy jest instytucja niderlandzka oraz jeżeli:
  - i) schorzenie, które spowodowało pogłębienie się stanu, jest takie samo jak to, które dało podstawę do przyznania świadczeń na podstawie ustawodawstwa niderlandzkiego;
  - ii) schorzenie jest chorobą zawodową w rozumieniu ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, któremu zainteresowany podlegał ostatnio i które daje prawo do wypłaty dodatku, określonego w art. 60 ust. 1 lit. b); oraz
  - iii) ustawodawstwo lub ustawodawstwa, którym zainteresowany podlegał od chwili, kiedy korzystał ze świadczeń, są ustawodawstwami określonymi w załączniku IV część A,

instytucja niderlandzka wypłaca nadal, po pogłębieniu się stanu inwalidztwa, świadczenie początkowe, a wysokość świadczenia należnego na podstawie ustawodawstwa ostatniego Państwa Członkowskiego, któremu zainteresowany podlegał, jest pomniejszana o kwotę świadczenia niderlandzkiego;

- e) jeżeli w przypadku, określonym pod lit. b), zainteresowany nie jest uprawniony do świadczeń udzielanych na rachunek instytucji innego Państwa Członkowskiego, instytucja właściwa pierwszego państwa przyznaje świadczenia, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, z uwzględnieniem pogłębienia się stanu inwalidztwa oraz, w odpowiednim przypadku, przepisów art. 38.

2. W przypadku pogłębienia się stanu inwalidztwa, z powodu którego pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek korzystają ze świadczeń na podstawie ustawodawstwa

▼B

dwóch lub więcej Państw Członkowskich, świadczenia są przyznawane, z uwzględnieniem pogłębienia się stanu inwalidztwa, zgodnie z art. 40 ust. 1.

Sekcja 4

**Wznowienie wypłaty świadczeń po ich zawieszeniu lub zniesieniu –
Zamiana świadczeń z tytułu inwalidztwa na świadczenia z tytułu
starości — Ponowne naliczenie świadczeń przyznanych zgodnie
z art. 39***Artykuł 42 (11)***Określenie instytucji zobowiązanej do wypłaty świadczeń
w przypadku wznowienia udzielania świadczeń z tytułu inwalidztwa**

1. Jeżeli po zawieszeniu świadczeń należy wznowić ich udzielanie, obowiązana do ich wypłaty jest instytucja lub instytucje, które były zobowiązane do udzielania tych świadczeń w chwili ich zawieszenia, bez uszczerbku dla przepisów art. 43.
2. Jeżeli po zawieszeniu udzielania świadczeń, stan zainteresowanego uzasadnia przyznanie nowych świadczeń przyznawane są one zgodnie z przepisami określonymi w art. 37 ust. 1 lub w art. 40 ust. 1 lub 2, w zależności od przypadku.

*Artykuł 43 (11)***Zamiana świadczeń z tytułu inwalidztwa na świadczenia z tytułu
starości — Ponowne naliczenie świadczeń przyznanych zgodnie
z art. 39**

1. Świadczenia z tytułu inwalidztwa zamienia się, w odpowiednim przypadku, na świadczenia z tytułu starości, na warunkach przewidzianych przez ustawodawstwo, na podstawie którego zostały one przyznane oraz zgodnie z przepisami rozdziału 3.
2. Jeżeli osoba otrzymująca świadczenia z tytułu inwalidztwa jest uprawniona do świadczeń z tytułu starości na podstawie ustawodawstwa jednego lub kilku Państw Członkowskich, zgodnie z art. 49, każda instytucja zobowiązana do wypłaty świadczeń z tytułu inwalidztwa na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego kontynuuje wypłatę świadczeń z tytułu inwalidztwa, do których zainteresowany jest uprawniony zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem aż do momentu, gdy przepisy ust. 1 będą stosowane w odniesieniu do tej instytucji lub tak długo, jak długo zainteresowany będzie spełniał warunki niezbędne do korzystania z tych świadczeń.
3. W przypadku gdy świadczenia z tytułu inwalidztwa przyznane zgodnie z art. 39 na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego są zamieniane na świadczenia z tytułu starości i w przypadku, gdy zainteresowany nie spełnia jeszcze warunków wymaganych przez krajowe ustawodawstwo jednego lub kilku innych Państw Członkowskich do korzystania z tych świadczeń, zainteresowany otrzymuje od tego Państwa Członkowskiego lub tych Państw Członkowskich, od dnia zamiany, świadczenia z tytułu inwalidztwa przyznane zgodnie z przepisami rozdziału 3, tak jakby przepisy tego rozdziału miały do niego zastosowanie w momencie zaistnienia niezdolności do pracy, po której nastąpiło inwalidztwo aż do momentu ukończenia przez zainteresowanego warunków wymaganych przez właściwe krajowe ustawodawstwo do nabycia prawa do świadczeń z tytułu starości lub, jeżeli ta zamiana nie jest przewidziana, tak długo, jak zainteresowany ma prawo do świadczeń z tytułu inwalidztwa zgodnie z właściwym ustawodawstwem.

▼ B

4. Świadczenia z tytułu inwalidztwa przyznane zgodnie z art. 39 są ponownie naliczone zgodnie z przepisami rozdziału 3 od momentu ukończenia przez beneficjenta warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczeń z tytułu inwalidztwa, określonych w przepisach prawnych niewymienionych w załączniku IV część A lub od chwili, gdy zainteresowany korzysta ze świadczeń z tytułu starości na podstawie ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego.

▼ M3

Sekcja 5

Osoby objęte specjalnym systemem dla urzędników służby cywilnej*Artykuł 43a*

1. Przepisy art. 37, art. 38 ust. 1, 39 i sekcji 2, 3 i 4 są odpowiednio stosowane w drodze analogii do osób objętych specjalnym systemem dla urzędników służby cywilnej.

2. Jeśli jednak ustawodawstwo jednego z Państw Członkowskich uzależnia nabycie, utratę, zawieszenie lub wznowienie praw do świadczeń w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej od warunku, że wszystkie okresy ubezpieczenia zostały spełnione w ramach jednego lub więcej specjalnych systemów dla urzędników służby cywilnej w danym Państwie Członkowskim, lub traktowane są przez ustawodawstwo tego Państwa Członkowskiego jako okresy równoważne z takimi okresami, wówczas uznawane są tylko okresy, które mogą być uznane przez ustawodawstwo tego Państwa Członkowskiego.

Jeśli w przypadku uwzględnienia tak spełnionych okresów, dana osoba nie spełnia warunków uprawniających do otrzymania tych świadczeń, okresy te zostają uwzględnione w celu przyznania świadczeń w ramach systemu powszechnego lub w przeciwnym razie, w ramach systemu dla pracowników fizycznych lub biurowych, w zależności od przypadku.

3. W przypadku gdy na mocy ustawodawstwa danego Państwa Członkowskiego świadczenia oblicza się na podstawie ostatniego wynagrodzenia lub wynagrodzeń, otrzymanych w okresie referencyjnym, właściwa instytucja tego państwa uwzględnia do celów obliczenia tych wynagrodzeń, po odpowiedniej rewaloryzacji, jedynie te wynagrodzenia, które zostały wypłacone w okresie lub okresach, w których dana osoba podlegała temu ustawodawstwu.

▼ B

ROZDZIAŁ 3 (11)

STAROŚĆ I ŚMIERĆ (EMERYTURY I RENTY RODZINNE)*Artykuł 44 (11)***Przepisy ogólne dotyczące przyznawania świadczeń dla pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, którzy podlegali ustawodawstwu dwóch lub kilku Państw Członkowskich**

1. Prawa do świadczeń pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, którzy podlegali ustawodawstwu dwóch lub kilku Państw Członkowskich, oraz osób pozostałych przy życiu po ich śmierci są ustalane zgodnie z przepisami niniejszego rozdziału.

2. Z zastrzeżeniem odmiennych przepisów art. 49 ustalenie uprawnień w rozumieniu wszystkich ustawodawstw, którym podlegał pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek z chwilą wniesienia przez zainteresowanego wniosku

▼ B

o nadanie uprawnień. Odstępuje się od tej zasady, jeżeli zainteresowany wyraźnie wystąpi o odroczenie ustalenia prawa do świadczeń z tytułu starości, do których byłby uprawniony na podstawie ustawodawstwa jednego lub kilku Państw Członkowskich.

▼ M5

3. Niniejszy rozdział nie dotyczy wzrostów lub dodatków do rent na dzieci lub rent sierocych, które są przyznawane zgodnie z przepisami rozdziału 8.

▼ B*Artykuł 45 (11) (14)*

Uwzględnianie okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa, któremu podlegał pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek w celu nabycia, zachowania lub odzyskania prawa do świadczeń

1. Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uzależnia nabycie, zachowanie lub odzyskanie prawa do świadczeń, na podstawie systemu niebędącego systemem specjalnym w rozumieniu ust. 2 lub 3, od ukończenia okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, właściwa instytucja tego Państwa Członkowskiego uwzględnia, w razie potrzeby, okresy ubezpieczenia lub zamieszkania ukończone zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, w ramach systemu powszechnego lub specjalnego, obejmującego pracowników najemnych lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek. W tym celu uwzględnia się te okresy, jak i okresy ukończone zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez tę instytucję.

2. Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uzależnia przyznanie niektórych świadczeń od warunku dotyczącego ukończenia okresów ubezpieczenia wyłącznie w zawodzie objętym systemem specjalnym dla pracowników najemnych lub, w odpowiednim przypadku, w określonym rodzaju zatrudnienia, okresy ukończone na podstawie ustawodawstw innych Państw Członkowskich uwzględnione są, do celów przyznania tych świadczeń, jedynie wtedy, gdy zostały ukończone w ramach odpowiedniego systemu, lub w przypadku jego braku, w tym samym zawodzie lub w tym samym rodzaju zatrudnienia. Jeżeli po uwzględnieniu tak ukończonych okresów zainteresowany nie spełnia warunków wymaganych do otrzymania tych świadczeń, okresy te są uwzględniane do celów przyznania świadczeń na podstawie systemu powszechnego lub, w przypadku jego braku, na podstawie systemu stosowanego do robotników lub urzędników, w zależności od przypadku, pod warunkiem że dana osoba była objęta jednym z tych systemów.

3. Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uzależnia przyznanie niektórych świadczeń od warunku dotyczącego ukończenia okresów ubezpieczenia wyłącznie w zawodzie objętym systemem specjalnym dla osób prowadzących działalność na własny rachunek, okresy ukończone na podstawie ustawodawstw innych Państw Członkowskich uwzględnione są, do celów przyznania tych świadczeń, jedynie wtedy, gdy zostały ukończone w ramach odpowiedniego systemu lub, w przypadku jego braku, w tym samym zawodzie. Systemy specjalne dla osób prowadzących działalność na własny rachunek, określonych w niniejszym ustępie, są wymienione w załączniku IV część B, w stosunku do każdego zainteresowanego Państwa Członkowskiego. Jeżeli po uwzględnieniu okresów, określonych w niniejszym ustępie, zainteresowany nie spełnia warunków wymaganych do otrzymania tych świadczeń, okresy te są uwzględniane do celów przyznania świadczeń na podstawie systemu powszechnego lub, w przypadku jego braku, na podstawie systemu stosowanego do robotników lub urzędników, w zależności od przypadku, pod warunkiem że dana osoba była objęta jednym z tych systemów.

▼ B

4. Okresy ubezpieczenia ukończone w systemie specjalnym Państwa Członkowskiego uwzględniane są w systemie powszechnym lub, w razie jego braku, w systemie stosowanym do robotników lub urzędników, w zależności od przypadku, innego Państwa Członkowskiego do celów nabycia, zachowania lub odzyskania prawa do świadczeń, pod warunkiem, że zainteresowany był objęty jednym z tych systemów, nawet jeżeli te okresy zostały już uwzględnione w tym ostatnim państwie w ramach systemu określonego w ust. 2 lub w ust. 3 zdanie pierwsze.

5. Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uzależnia nabycie, zachowanie lub odzyskanie prawa do świadczeń od warunku, że zainteresowany jest ubezpieczony w chwili realizacji ryzyka, warunek ten uznawany jest za spełniony w przypadku ubezpieczenia na podstawie ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego, zgodnie z procedurą określoną w załączniku VI w stosunku do każdego Państwa Członkowskiego.

6. Okres pełnego zatrudnienia, w czasie którego pracownik, do którego stosuje się art. 81 ust. 1 lit. a) ii) lub lit. b) ii) zdanie pierwsze, jest uwzględniony przez właściwą instytucję Państwa Członkowskiego, na którego terytorium dany pracownik zamieszkuje, zgodnie ze stosowanym przez tę instytucję ustawodawstwem, tak jakby to ustawodawstwo stosowało się do niego podczas ostatniego zatrudnienia.

Jeżeli ta instytucja stosuje ustawodawstwo przewidujące potrącanie składek należnych od bezrobotnych na pokrycie emerytur i świadczeń z tytułu śmierci, jest uprawniona do potrącania tych składek zgodnie z jej ustawodawstwem.

Jeżeli okres bezrobocia w pełnym wymiarze ukończony w państwie zamieszkania zainteresowanego może być uwzględniony tylko pod warunkiem, że okresy składkowe zostały ukończone w tym samym państwie, warunek ten jest uważany za spełniony, jeżeli okresy składkowe zostały ukończone w innym Państwie Członkowskim.

*Artykuł 46 (11)***Przyznawanie świadczeń**

1. Jeżeli warunki wymagane przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego do prawa do świadczeń zostały ukończone bez konieczności stosowania przepisów art. 45 lub art. 40 ust. 3, stosuje się następujące zasady:

- a) właściwa instytucja ustala wysokość świadczenia należnego z tytułu:
  - i) z jednej strony, tylko na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa;
  - ii) z drugiej strony, na mocy ust. 2;
- b) właściwa instytucja może jednakże odstąpić od ustalania wysokości zgodnie z lit. a) ii), jeżeli wynik tego naliczenia jest równy lub niższy od wyniku ustalania wysokości zgodnie z lit. a) i), z pominięciem różnic wynikających z zaokrągleń, o ile ta instytucja nie stosuje ustawodawstwa zawierającego zasady zakazujące kumulacji w przypadkach określonych w art. 46b i 46c, lub jeżeli ta instytucja stosuje ustawodawstwo zawierające zasady zakazujące kumulacji w przypadku określonym w art. 46c, pod warunkiem, że to ustawodawstwo przewiduje uwzględnienie świadczeń różnego rodzaju wyłącznie na podstawie stosunku między okresami ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończonymi zgodnie z tym ustawodawstwem, a okresami ubezpieczenia lub zamieszkania wymaganymi na podstawie tego ustawodawstwa w celu uzyskania pełnego prawa do świadczenia.

▼B

Załącznik IV część C określa w stosunku do każdego Państwa Członkowskiego przypadki, w których te dwa sposoby ustalania wysokości zakończyłyby się takim wynikiem.

2. Jeżeli warunki wymagane przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego do prawa do świadczeń są spełnione dopiero po zastosowaniu art. 45 i/lub art. 40 ust. 3, stosuje się następujące zasady:

- a) instytucja właściwa ustala teoretyczną wysokość świadczenia, o które zainteresowany mógłby się ubiegać, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia i/lub zamieszkania ukończone z uwzględnieniem ustawodawstw Państw Członkowskich, którym podlegał pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, zostały ukończone w danym Państwie Członkowskim z uwzględnieniem ustawodawstwa, które stosuje ona w dniu przyznania świadczenia. Jeżeli zgodnie z tym ustawodawstwem wysokość świadczenia jest niezależna od długości ukończonych okresów, kwota ta zostaje uznana za kwotę teoretyczną, określoną w niniejszej literze;
- b) instytucja właściwa ustala następnie rzeczywistą wysokość świadczenia na podstawie kwoty teoretycznej, określonej w poprzedniej literze, proporcjonalnie do długości okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończonych przed wystąpieniem ryzyka zgodnie ze stosowanym przez tę instytucję ustawodawstwem, w stosunku do całkowitej długości okresów ubezpieczenia i zamieszkania, ukończonych przed wystąpieniem ryzyka z uwzględnieniem ustawodawstwa wszystkich zainteresowanych Państw Członkowskich.

3. Zainteresowany ma prawo otrzymać od właściwej instytucji każdego Państwa Członkowskiego najwyższą kwotę obliczoną zgodnie z ust. 1 i 2, bez uszczerbku dla stosowania wszelkich przepisów dotyczących zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia, przewidzianych w ustawodawstwie, zgodnie z którym to świadczenie jest należne.

W takim przypadku dokonywane porównanie odnosi się do kwot określonych po zastosowaniu wyżej wymienionych przepisów.

4. O ile w zakresie rent inwalidzkich, emerytur lub rent rodzinnych kwota świadczeń należna od właściwych instytucji dwóch lub kilku Państw Członkowskich, na podstawie przepisów wielostronnej konwencji o zabezpieczeniu społecznym, określonej w przepisach art. 6 lit. b), nie przewyższa kwoty, która byłaby należna od tych Państw Członkowskich na podstawie ust. 1-3, zainteresowany korzysta z przepisów niniejszego rozdziału.

Artykuł 46a (11)

Przepisy ogólne odnoszące się do zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia stosowane do świadczeń z tytułu inwalidztwa, starości lub dla osób pozostałych przy życiu zgodnie z ustawodawstwami Państw Członkowskich

1. Do celów niniejszego rozdziału kumulacja świadczeń tego samego rodzaju oznacza wszelkie skumulowanie świadczeń z tytułu inwalidztwa, starości i dla osób pozostałych przy życiu, obliczone lub wypłacone na podstawie okresów ubezpieczenia i/lub zamieszkania ukończonych przez tę samą osobę.

2. Do celów niniejszego rozdziału kumulacja świadczeń różnego rodzaju oznacza wszelkie skumulowanie świadczeń, które nie mogą być uważane za świadczenia tego samego rodzaju w rozumieniu ust. 1.

3. W celu zastosowania przepisów dotyczących zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia przewidzianych przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego w przypadku kumulacji świadczeń z tytułu inwalidztwa, starości lub dla osób pozostałych przy życiu ze świadczeniami tego samego rodzaju lub ze świadczeniem różnego rodzaju bądź z innymi dochodami stosuje się następujące zasady:

▼B

- a) uwzględnia się świadczenia uzyskane zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego lub inne dochody osiągnięte w innym Państwie Członkowskim, o ile ustawodawstwo pierwszego Państwa Członkowskiego przewiduje uwzględnianie świadczeń lub dochodów osiągniętych za granicą;
- b) uwzględnia się wysokość świadczeń do wypłaty przez inne Państwo Członkowskie przed potrąceniem podatków, składek na ubezpieczenie społeczne oraz innych indywidualnych opłat lub potrąceń;
- c) nie uwzględnia się kwoty świadczeń uzyskanych zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego wypłacanych na podstawie ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego;
- d) jeżeli przepisy dotyczące zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia stosuje się zgodnie z ustawodawstwem jednego Państwa Członkowskiego z powodu korzystania przez zainteresowanego ze świadczeń podobnego lub innego rodzaju, należnych zgodnie z ustawodawstwem innych Państw Członkowskich, lub z innych dochodów osiągniętych na terytorium innych Państw Członkowskich, świadczenie należne zgodnie z ustawodawstwem pierwszego Państwa Członkowskiego może być zmniejszone wyłącznie w granicach kwoty świadczeń należnych zgodnie z ustawodawstwem lub dochodów osiągniętych na terytorium innych Państw Członkowskich.

*Artykuł 46b (11)***Przepisy szczególne stosowane w przypadku kumulacji świadczeń tego samego rodzaju zgodnie z ustawodawstwem dwóch lub kilku Państw Członkowskich**

1. Przepisów dotyczących zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia przewidzianych w ustawodawstwie Państwa Członkowskiego nie stosuje się do świadczeń obliczonych zgodnie z art. 46 ust. 2.
2. Przepisy dotyczące zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia przewidziane w ustawodawstwie Państwa Członkowskiego stosuje się do świadczeń obliczonych zgodnie z art. 46 ust. 1 lit. a) i) wyłącznie w przypadku, gdy dotyczy to:
  - a) świadczenia, którego wysokość nie jest uzależniona od długości ukończonych okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, określonych w załączniku IV część D;

lub

  - b) świadczenia, którego wysokość jest ustalona na podstawie okresu hipotetycznego uznanego za ukończony między datą realizacji ryzyka a datą późniejszą. W tym ostatnim przypadku wyżej wymienione przepisy stosuje się w przypadku kumulacji takiego świadczenia:
    - i) ze świadczeniem tego samego rodzaju, z wyjątkiem przypadku, gdy zostało zawarte porozumienie między dwoma lub więcej Państwami Członkowskimi w celu unikania uwzględniania dwu lub wielokrotnie tego samego okresu hipotetycznego;
    - ii) bądź ze świadczeniem rodzaju, określonego w lit. a).

Świadczenia określone w lit. a) i b) oraz porozumienia wymienione są w załączniku IV część D.

Artykuł 46c (11)

Przepisy szczególne stosowane w przypadku kumulacji jednego lub kilku świadczeń określonych w art. 46a ust. 1 z jednym lub wieloma świadczeniami różnego rodzaju lub z innymi przychodami w przypadku dwóch lub więcej Państw Członkowskich

1. Jeżeli korzystanie ze świadczeń różnego rodzaju lub z innych dochodów pociąga za sobą zmniejszenie, zawieszenie lub zniesienie dwóch lub więcej świadczeń, określonych w art. 46 ust. 1 lit. a) i), kwoty, które nie będą wypłacane w przypadku ścisłego zastosowania przepisów dotyczących zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia przewidzianych w ustawodawstwie danych Państw Członkowskich, dzieli się przez liczbę świadczeń podlegających zmniejszeniu, zawieszeniu lub zniesieniu.

2. Jeżeli świadczenia obliczone zgodnie z art. 46 ust. 2, świadczenie lub świadczenia różnego rodzaju należne od innych Państw Członkowskich lub inne dochody i inne składniki przewidziane w ustawodawstwie Państwa Członkowskiego w celu stosowania przepisów dotyczących zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia uwzględniane są proporcjonalnie do okresów ubezpieczenia i/lub zamieszkania, określonych w art. 46 ust. 2 lit. b), i przyjęte do ustalania wysokości wyżej wymienionego świadczenia.

3. Jeżeli otrzymanie świadczeń różnego rodzaju lub z innych dochodów pociąga za sobą zmniejszenie, zawieszenie lub zniesienie jednego lub kilku świadczeń, określonych w art. 46 ust. 1 lit. a) i), i jednego lub kilku świadczeń, określonych w art. 46 ust. 2, stosuje się następujące zasady:

- a) w odniesieniu do świadczenia lub świadczeń, określonych w art. 46 ust. 1 lit. a) i), kwoty, które nie zostałyby wypłacone w przypadku ścisłego stosowania przepisów dotyczących zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia przewidzianych w ustawodawstwie danych Państw Członkowskich, dzielone są przez liczbę świadczeń podlegających zmniejszeniu, zawieszeniu lub zniesieniu;
- b) w odniesieniu do świadczenia lub świadczeń obliczonych zgodnie z art. 46 ust. 2, zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia dokonuje się zgodnie z ust. 2.

4. Jeżeli w przypadkach określonych w ust. 1 i w ust. 3 lit. a) ustawodawstwo Państwa Członkowskiego przewiduje w celu stosowania przepisów dotyczących zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia uwzględnienie świadczeń różnego rodzaju i/lub innych dochodów jak również innych składników proporcjonalnie do okresów ubezpieczenia określonych w art. 46 ust. 2 lit. b), nie stosuje się w tym Państwie Członkowskim dzielenia, określonego w poprzednich ustępach.

5. Wszystkie wyżej wymienione przepisy stosuje się *mutatis mutandis*, jeżeli ustawodawstwo jednego lub kilku Państw Członkowskich stanowi, że nie można uzyskać prawa do świadczenia w przypadku korzystania ze świadczenia różnego rodzaju wypłacanego zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego lub z innych dochodów.

Artykuł 47 (11)

Przepisy dodatkowe dotyczące ustalania wysokości świadczeń

1. W celu obliczenia kwoty teoretycznej i procentowej, określonej w art. 46 ust. 2, stosuje się następujące zasady:

- a) jeżeli całkowita długość okresów ubezpieczenia i zamieszkania, ukończonych zgodnie z ustawodawstwem wszystkich zainteresowanych Państw Członkowskich, przed realizacją ryzyka jest dłuższa niż maksymalny okres wymagany przez ustawodawstwo jednego z tych

▼B

Państw Członkowskich w celu otrzymania świadczenia w całości, instytucja właściwa tego państwa uwzględni ten maksymalny okres zamiast długości całkowitej ukończonych okresów. Ta metoda ustalania wysokości nie może obciążyć wyżej wymienionej instytucji kosztem świadczenia, którego kwota przewyższa kwotę pełnego świadczenia przewidzianego w stosowanym przez nią ustawodawstwie. Niniejsze przepisy nie dotyczą świadczeń, których wysokość nie zależy od długości ubezpieczenia;

- b) procedura uwzględniania sumujących się okresów określona jest w rozporządzeniu wykonawczym, określonym w art. 98;
- c) instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje, że ustalanie wysokości świadczeń przeprowadzane jest na podstawie przeciętnego wynagrodzenia, przeciętnej składki lub przeciętnej podwyżki lub na podstawie stosunku istniejącego w okresach ubezpieczenia między wynagrodzeniem brutto zainteresowanego a średnią wynagrodzeń brutto wszystkich ubezpieczonych, z wyjątkiem praktykantów, ustala te średnie lub proporcjonalne wysokości jedynie na podstawie okresów ubezpieczenia ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa wymienionego państwa lub wynagrodzenia brutto, uzyskanego przez zainteresowanego jedynie w tych okresach;
- d) instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje, że ustalanie wysokości świadczeń przeprowadzane jest na podstawie wysokości wynagrodzenia, składek lub podwyżek, ustala wynagrodzenia, składki lub podwyżki, które należy uwzględnić z tytułu okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa innych Państw Członkowskich, na podstawie średniej wynagrodzeń, składek lub podwyżek, stwierdzonej w okresach ubezpieczenia ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa stosowanego przez tę instytucję;
- e) instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje, że ustalanie wysokości świadczeń przeprowadzane jest na podstawie wynagrodzenia lub kwoty zryczałtowanej, przyjmuje, że wynagrodzenie lub kwota, jakie należy uwzględnić z tytułu okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa innych Państw Członkowskich, równe są wynagrodzeniom lub kwocie zryczałtowanej, w odpowiednim przypadku, równe są średniej wynagrodzeń lub kwot zryczałtowanych, odpowiadających okresom ubezpieczenia, ukończonym z uwzględnieniem ustawodawstwa stosowanego przez tę instytucję;
- f) instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje, że ustalanie wysokości świadczeń przeprowadzane jest, w odniesieniu do pewnych okresów, na podstawie wysokości wynagrodzeń, a w odniesieniu do innych okresów na podstawie wynagrodzeń lub kwoty zryczałtowanej, uwzględnia z tytułu okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstw innych Państw Członkowskich, wynagrodzenia lub kwoty określone zgodnie z przepisami w lit. d) lub e), lub średnią tych wynagrodzeń i kwot, zależnie od przypadku; jeżeli w odniesieniu do wszystkich okresów ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa stosowanego przez tę instytucję ustalenie wysokości świadczeń opiera się na wynagrodzeniu lub kwocie zryczałtowanej, instytucja ta przyjmuje, że zarobek, jaki należy uwzględnić z tytułu okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstw innych Państw Członkowskich, jest równy wynagrodzeniom krajowym, odpowiadającym tym wynagrodzeniom, lub kwocie zryczałtowanej;
- g) instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje obliczenie świadczeń na podstawie średniej składki, określa tę średnią podstawę w odniesieniu tylko do okresów ubez-

▼B

pieczenia ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa tego Państwa Członkowskiego.

2. Ustawodawstwo danego Państwa Członkowskiego, dotyczące rewaloryzacji składników uwzględnianych w celu obliczenia świadczeń, stosuje się do składników, w danym przypadku, jakie uwzględnia instytucja właściwa tego państwa, zgodnie z przepisami ust. 1, z tytułu okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa innych Państw Członkowskich.

3. Jeżeli na podstawie ustawodawstwa danego Państwa Członkowskiego kwotę świadczeń ustala się, uwzględniając istnienie członków rodziny innych niż dzieci, instytucja właściwa tego państwa uwzględnia również tych członków rodziny zainteresowanego, którzy zamieszkują na terytorium innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby mieszkali na terytorium państwa właściwego.

4. Jeżeli ustawodawstwo stosowane przez instytucję właściwą Państwa Członkowskiego wymaga w celu obliczenia świadczenia uwzględnienia wynagrodzenia w przypadku stosowania art. 45 ust. 6 akapit pierwszy i drugi i jeżeli w tym Państwie Członkowskim w celu przyznania świadczenia uwzględnia się tylko okresy bezrobocia w pełnym wymiarze, za które wypłacane jest świadczenie zgodnie z art. 71 ust. 1 lit. a) ii) lub art. 71 ust. 1 lit. b) ii) zdanie pierwsze, właściwa instytucja tego Państwa Członkowskiego wypłaca świadczenie na podstawie wynagrodzenia służącego za odniesienie dla wypłaty wyżej wymienionego zasiłku dla bezrobotnych zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

*Artykuł 48 (11)***Okresy ubezpieczenia lub zamieszkania krótsze niż jeden rok**

1. Nie naruszając art. 46 ust. 2, instytucja Państwa Członkowskiego nie jest zobowiązana do przyznawania świadczeń z tytułu okresów ukończonych z uwzględnieniem stosowanego przez nią ustawodawstwa, które podlegają uwzględnieniu w momencie realizacji ryzyka, jeżeli:

— długość tych okresów jest krótsza niż jeden rok,

oraz

— przy uwzględnieniu jedynie tych okresów nie zostało nabyte prawo do świadczeń na podstawie tego ustawodawstwa.

2. Instytucja właściwa każdego z zainteresowanych Państw Członkowskich uwzględnia okresy określone w ust. 1, do celów stosowania przepisów art. 46 ust. 2 z wyjątkiem lit. b).

3. W przypadku gdy stosowanie ust. 1 spowodowałoby zwolnienie z zobowiązań wszystkich instytucji zainteresowanych Państw Członkowskich, świadczenia są przyznawane wyłącznie na podstawie ustawodawstwa ostatniego z tych państw, którego warunki są spełnione, tak jak gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończone i uwzględnione zgodnie z art. 45 ust. 1-4, zostały ukończone z uwzględnieniem ustawodawstwa tego państwa.

*Artykuł 49 (11) (15)***Ustalanie wysokości świadczeń w przypadku, gdy zainteresowany nie spełnia równocześnie warunków przewidzianych przez ustawodawstwo, z uwzględnieniem którego zostały ukończone okresy ubezpieczenia lub zamieszkania, lub gdy wyraźnie wystąpił o odroczenie wypłaty świadczeń z tytułu starości**

1. Jeżeli zainteresowany nie spełnia, w danej chwili, warunków wymaganych w celu udzielenia świadczeń przewidzianych przez wszystkie ustawodawstwa Państw Członkowskich, którym podlegał,

▼B

z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, przepisów art. 45 i/lub art. 40 ust. 3, natomiast spełnia jedynie warunki jednego lub kilku spośród tych ustawodawstw, stosuje się następujące przepisy:

- a) każda z instytucji właściwych, stosująca ustawodawstwo, którego warunki są spełnione, ustala wysokość należnego świadczenia, zgodnie z art. 46;
- b) jednakże:
  - i) jeżeli zainteresowany spełnia warunki wymagane przez ustawodawstwo co najmniej dwóch państw i nie zachodzi potrzeba sumowania okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa, którego warunki nie są spełnione, okresy te nie są uwzględniane do celów stosowania przepisów art. 46 ust. 2, chyba że uwzględnienie tych okresów umożliwia ustalenie wyższej kwoty świadczenia;
  - ii) jeżeli zainteresowany spełnia warunki wymagane przez ustawodawstwo tylko jednego z państw i nie zachodzi potrzeba sumowania okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa, którego warunki nie są spełnione, wysokość należnego świadczenia jest ustalana, zgodnie z art. 46 ust. 1 lit. a) i) z uwzględnieniem tylko tych przepisów ustawodawstwa, których warunki są spełnione, i z uwzględnieniem tylko okresów ukończonych z uwzględnieniem tego ustawodawstwa, chyba że uwzględnienie okresów ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa, którego warunki nie zostały spełnione, pozwala na ustalenie, zgodnie z art. 46 ust. 1 lit. a) ii), wyższej kwoty świadczenia.

Przepisy niniejszego ustępu stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy zainteresowany wyraźnie wystąpi o odroczenie przyznania z tytułu starości, zgodnie z art. 44 ust. 2 zdanie drugie.

2. W przypadku określonym w ust. 1 świadczenie lub świadczenia przyznane z tytułu ustawodawstwa tylko jednego lub kilku państw są automatycznie przeliczane ponownie zgodnie z przepisami art. 46, w miarę jak zostają spełnione warunki wymagane przez ustawodawstwo jednego lub kilku państw, którym podlegał zainteresowany, z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku art. 45 i z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, ust. 1. Przepisy niniejszego ustępu stosuje się *mutatis mutandis* w przypadku, gdy zainteresowany wystąpi o przyznanie świadczeń z tytułu starości, nabytych z uwzględnieniem ustawodawstwa jednego lub kilku Państw Członkowskich, a które dotychczas były odroczone zgodnie z art. 44 ust. 2 zdanie drugie.

3. Ponownego ustalenia wysokości świadczeń dokonuje się z urzędu, zgodnie z przepisami ust. 1 i bez uszczerbku dla art. 40 ust. 2, gdy warunki wymagane przez ustawodawstwo jednego lub kilku państw przestają być spełniane.

Artykuł 50 (11)

Przyznanie dodatku, jeżeli kwota świadczeń należnych na podstawie ustawodawstw różnych Państw Członkowskich nie osiąga minimum przewidzianego przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zamieszkuje uprawniony

Uprawniony do świadczeń, wobec którego stosuje się przepisy niniejszego rozdziału, nie może w państwie, na którego terytorium zamieszkuje, i na podstawie ustawodawstwa, zgodnie z którym należne jest mu świadczenie, otrzymać kwoty świadczenia niższej od kwoty minimalnego świadczenia, ustalonej przez to ustawodawstwo za okres ubezpieczenia lub zamieszkania, równe wszystkim okresom ubezpieczenia uwzględnianym w celu przyznawania świadczenia, zgodnie z przepisami art.ów poprzedzających. Instytucja właściwa tego Państwa wypłaca mu ewentualnie przez cały okres pobytu na terytorium tego

▼ B

Państwa dodatek równy różnicy między kwotą świadczeń należnych na podstawie przepisów niniejszego rozdziału a wysokością świadczenia minimalnego.

*Artykuł 51 (11)***Rewaloryzacja i ponowne przeliczenie wysokości świadczeń**

1. Jeżeli z powodu wzrostu kosztów utrzymania, wahań poziomu wynagrodzeń lub czynników stanowiących przyczynę dostosowań świadczenia należne od zainteresowanych państw ulegają określonej zmianie procentowej lub kwotowej, to procent ten lub kwota ta musi być stosowana bezpośrednio do świadczeń ustalonych, zgodnie z przepisami art. 46, bez dokonywania ponownego przeliczenia wysokości zgodnie z tym art.em.

2. Natomiast w przypadku zmiany sposobu ustalania lub zasad ustalania wysokości świadczeń dokonuje się ponownego przeliczenia zgodnie z przepisami art. 46.

▼ M3*Artykuł 51a***Osoby objęte specjalnym systemem dla urzędników służby cywilnej**

1. Przepisy art. 44, art. 45 ust. 1, 5 i 6 i art. 46-51 stosuje się odpowiednio do osób objętych specjalnym systemem dla urzędników służby cywilnej.

2. Jeśli jednak ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uzależnia nabycie, utratę, zawieszenie lub wznowienie praw do świadczeń w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej od warunku, że wszystkie okresy ubezpieczenia zostały spełnione w ramach jednego lub więcej specjalnych systemów dla urzędników służby cywilnej w tym Państwie Członkowskim lub traktowane są przez ustawodawstwo tego Państwa Członkowskiego jako okresy równoważne z takimi okresami, wówczas uznawane są tylko okresy, które mogą być uznane przez ustawodawstwo tego Państwa Członkowskiego.

Jeśli w przypadku uwzględnienia tak spełnionych okresów dana osoba nie spełnia warunków uprawniających do otrzymania tych świadczeń, okresy te zostają uwzględnione w celu przyznania świadczeń w ramach systemu powszechnego lub w przeciwnym razie, w ramach systemu dla pracowników fizycznych lub biurowych, w zależności od przypadku.

3. W przypadku gdy według ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, świadczenia oblicza się na podstawie ostatniego wynagrodzenia lub wynagrodzeń otrzymanych w okresie referencyjnym, właściwa instytucja tego państwa uwzględni do celów obliczenia świadczeń, po odpowiedniej rewaloryzacji, jedynie te wynagrodzenia, które zostały wypłacone w okresie lub okresach, w których dana osoba podlegała temu ustawodawstwu.

ROZDZIAŁ 4

WYPADKI PRZY PRACY I CHOROBY ZAWODOWE

Sekcja 1

Prawo do świadczeń

*Artykuł 52***Zamieszkanie w Państwie Członkowskim innym niż państwo właściwe – Zasady ogólne**

Pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, zamieszkujący na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż państwo właściwe, którzy ulegli wypadkowi przy pracy lub zapadli na chorobę zawodową, korzystają w państwie swojego miejsca zamieszkania:

- a) ze świadczeń rzeczowych, udzielanych na rachunek instytucji właściwej przez instytucję miejsca zamieszkania, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, tak jak gdyby był w niej ubezpieczony;
- b) ze świadczeń pieniężnych, udzielanych przez instytucję właściwą, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem. Jednakże, na podstawie porozumienia między instytucją właściwą a instytucją miejsca zamieszkania, świadczenia te mogą być udzielane przez tę ostatnią instytucję na rachunek instytucji pierwszej, zgodnie z ustawodawstwem państwa właściwego.

*Artykuł 53***Pracownicy przygraniczni – zasada szczególna**

Pracownik przygraniczny może uzyskać świadczenia również na terytorium państwa właściwego. Świadczenia te udzielane są przez instytucję właściwą, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, tak jak gdyby zainteresowany w nim zamieszkiwał.

*Artykuł 54***Pobyt lub przeniesienie miejsca zamieszkania do Państwa właściwego**

1. Pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, określony w art. 52, którzy przebywają na terytorium państwa właściwego, korzystają ze świadczeń, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, nawet jeżeli już z nich korzystali przed swoim pobylem. Niniejszego przepisu nie stosuje się jednakże do pracownika przygranicznego.

2. Pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, określony w art. 52, którzy przenoszą miejsce swojego zamieszkania na terytorium państwa właściwego, korzystają ze świadczeń zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, nawet jeżeli już z nich korzystali przed przeniesieniem swojego miejsca zamieszkania.

▼B

*Artykuł 55***Pobyt poza państwem właściwym – Powrót lub przeniesienie miejsca zamieszkania do innego Państwa Członkowskiego po wypadku lub chorobie zawodowej – Konieczność udania się do innego Państwa Członkowskiego w celu uzyskania właściwej opieki**

1. Pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, która ulega wypadkowi przy pracy lub zapada na chorobę zawodową i:

a) która przebywa na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż państwo właściwe;

lub

b) która po uzyskaniu prawa do świadczeń udzielanych na rachunek instytucji właściwej uzyska zgodę tej instytucji na powrót na terytorium Państwa Członkowskiego, w którym zamieszkują, lub na przeniesienie swojego miejsca zamieszkania do innego Państwa Członkowskiego;

lub

c) której instytucja właściwa udzieliła zgody na udanie się na terytorium innego Państwa Członkowskiego w celu uzyskania zabiegów leczniczych, właściwych w jego stanie zdrowia;

ma prawo:

i) do świadczeń rzeczowych, udzielanych na rachunek instytucji właściwej przez instytucję miejsca pobytu lub zamieszkania zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, tak jak gdyby był w niej ubezpieczony; jednakże okres udzielania świadczeń jest określony przez ustawodawstwo państwa właściwego;

ii) do świadczeń pieniężnych udzielanych przez instytucję właściwą, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem. Jednakże na podstawie porozumienia między instytucją właściwą a instytucją miejsca pobytu lub miejsca zamieszkania świadczenia te mogą być udzielane przez tę ostatnią instytucję na rachunek pierwszej instytucji, zgodnie z ustawodawstwem państwa właściwego.

2. Zgody wymaganej na podstawie ust. 1 lit. b) można odmówić jedynie w przypadku, gdy zostanie ustalone, że przeniesienie się zainteresowanego może pogorszyć stan jego zdrowia lub stosowane leczenie.

Zgody wymaganej na podstawie ust. 1 lit. c) nie można odmówić, jeżeli udzielenie zabiegów leczniczych, o które chodzi, nie jest możliwe na terytorium Państwa Członkowskiego, które zamieszkuje zainteresowany.

*Artykuł 56***Wypadek w drodze do lub z pracy**

Wypadek zaistniały w drodze do lub z pracy, który nastąpił na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż państwo właściwe, uważa się za wypadek, który nastąpił na terytorium państwa właściwego.

*Artykuł 57 (7)***Świadczenia w razie choroby zawodowej, jeżeli zainteresowany narażony był na takie samo ryzyko w kilku Państwach Członkowskich**

1. Jeżeli osoba, u której rozpoznano chorobę zawodową, wykonywała z uwzględnieniem ustawodawstwa dwóch lub kilku Państw Członkowskich pracę, która poprzez swój charakter mogła spowodować tę

▼B

chorobę, świadczenia, o które ta osoba lub osoby pozostałe po niej mogą się ubiegać, przyznawane są wyłącznie na podstawie ustawodawstwa ostatniego z tych państw, którego warunki są spełnione, z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, ust. 2-5.

2. Jeżeli przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego zależy od spełnienia warunku, by dana choroba została po raz pierwszy stwierdzona na terytorium tego państwa, warunek ten uważa się za spełniony, o ile wymieniona choroba została stwierdzona po raz pierwszy na terytorium innego Państwa Członkowskiego.

3. Jeżeli przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego zależy od spełnienia warunku, by dana choroba została stwierdzona w określonym terminie po zaprzestaniu wykonywania ostatniej pracy, mogącej spowodować tę chorobę, instytucja właściwa tego państwa, ustalając, kiedy była wykonywana ta ostatnia praca, uwzględnia, w niezbędnym zakresie, prace o podobnym charakterze wykonywane z uwzględnieniem ustawodawstwa każdego innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby były one wykonywane z uwzględnieniem ustawodawstwa pierwszego państwa.

4. Jeżeli przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego zależy od tego, czy praca mogąca spowodować tę chorobę była wykonywana przez pewien określony okres, instytucja właściwa tego państwa uwzględnia, w niezbędnym zakresie, okresy, w trakcie których praca taka była wykonywana z uwzględnieniem ustawodawstwa każdego innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby była ona wykonywana z uwzględnieniem ustawodawstwa pierwszego państwa.

5. W przypadku sklerogennej pylicy płuc koszt świadczeń pieniężnych, w tym rent, dzielony jest między instytucje właściwe Państw Członkowskich, na terytoriach których chory wykonywał pracę mogącą spowodować tę chorobę. Podział ten dokonywany jest proporcjonalnie do długości okresów ubezpieczenia na wypadek starości lub zamieszkania, określonych w art. 45 ust. 1, ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa każdego z tych państw, w stosunku do łącznej długości okresów ubezpieczenia na wypadek starości lub zamieszkania, ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa każdego z tych państw, w chwili, gdy podjęto wypłatę świadczeń.

6. Na wniosek Komisji Rada, stanowiąc jednomyślnie, określa choroby zawodowe, w odniesieniu do których zostaje rozszerzone stosowanie ust. 5.

*Artykuł 58***Ustalanie wysokości świadczeń pieniężnych**

1. Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje ustalanie wysokości świadczeń pieniężnych na podstawie przeciętnego wynagrodzenia, ustala ich wysokość wyłącznie na podstawie wynagrodzenia, którego uzyskanie zostało potwierdzone, w trakcie okresów ukończonych z uwzględnieniem tego ustawodawstwa.

2. Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje, że ustalanie wysokości świadczeń pieniężnych opiera się na wynagrodzeniu zryczałtowanym, uwzględnia wyłącznie to wynagrodzenie zryczałtowane lub, w odpowiednim przypadku, średnią zryczałtowanych wynagrodzeń, za okresy ukończone z uwzględnieniem tego ustawodawstwa.

3. Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje, że wysokość świadczeń pieniężnych zmienia się w zależności od liczby członków rodziny, uwzględnia również tych

▼B

członków rodziny zainteresowanego, którzy zamieszkują na terytorium innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby zamieszkiwali na terytorium państwa właściwego.

*Artykuł 59***Koszt przewozu osoby, która uległa wypadkowi przy pracy lub cierpi na chorobę zawodową**

1. Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje ponoszenie kosztów przewozu osoby, która uległa wypadkowi w pracy lub która cierpi na chorobę zawodową bądź do miejsca zamieszkania, bądź do szpitala, ponosi koszty przewozu do odpowiedniego miejsca na terytorium innego Państwa Członkowskiego, które zamieszkuje poszkodowany, pod warunkiem że instytucja ta wyraziła wstępną zgodę na ten przewóz, uwzględniając uzasadniające go powody. Zgoda ta nie jest wymagana w przypadku pracownika przygranicznego.

2. Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje ponoszenie kosztów przewozu zwłok osoby, która zginęła w pracy, do miejsca pochówku, ponosi koszty przewozu do odpowiedniego miejsca na terytorium innego Państwa Członkowskiego, w którym ofiara mieszkała w chwili wypadku, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

*Sekcja 2***Pogłębienie się choroby zawodowej, z tytułu której przyznano świadczenie***Artykuł 60 (7) (11)*

1. W przypadku pogłębienia się choroby zawodowej, z tytułu której pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek otrzymują lub otrzymali świadczenie na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, stosuje się następujące zasady:

- a) jeżeli zainteresowany od czasu, kiedy korzysta ze świadczeń, nie wykonywał z uwzględnieniem ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego pracy zawodowej, mogącej spowodować lub pogłębić daną chorobę, instytucja właściwa pierwszego Państwa Członkowskiego obowiązana jest ponosić koszty świadczeń, z uwzględnieniem pogłębienia się choroby zawodowej, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem;
- b) jeżeli zainteresowany, od czasu kiedy korzysta ze świadczeń, wykonywał taką pracę z uwzględnieniem ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego, instytucja właściwa pierwszego Państwa Członkowskiego zobowiązana jest ponosić koszty świadczeń, nie uwzględniając pogłębienia się choroby zawodowej, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem. Instytucja właściwa drugiego Państwa Członkowskiego przyznaje zainteresowanemu dodatek, którego wysokość jest równa różnicy między wysokością świadczeń należnych po pogłębieniu się choroby zawodowej a wysokością tych świadczeń, które należałyby się przed pogłębieniem się choroby zawodowej, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, jeżeli dana choroba wystąpiła na terenie tego Państwa Członkowskiego, zgodnie z obowiązującym tam ustawodawstwem;
- c) jeżeli, w przypadku określonym w lit. b), pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek cierpiąca na sklerogenną pylicę płuc lub na inną chorobę, określoną, zgodnie z przepisami art. 57 ust. 6, nie mają prawa do świadczeń na podstawie ustawodawstwa drugiego Państwa Członkowskiego, instytucja właściwa pierwszego Państwa Członkowskiego jest zobowią-

▼B

zana do udzielania świadczeń, z uwzględnieniem pogłębienia się choroby zawodowej, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem. Jednakże instytucja właściwa drugiego Państwa Członkowskiego ponosi ciężar różnicy między wysokością świadczeń pieniężnych, w tym również rent, należnych od instytucji właściwej pierwszego Państwa Członkowskiego, z uwzględnieniem pogłębienia się choroby zawodowej, a wysokością świadczeń, które były należne przed pogłębieniem się choroby zawodowej;

d) ustanowionych w ustawodawstwie Państwa Członkowskiego przepisów dotyczących zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia nie stosuje się do osób otrzymujących świadczenia, przyznane przez instytucje dwóch Państw Członkowskich zgodnie z lit. b).

2. W przypadku pogłębienia się choroby zawodowej, które dało podstawę do stosowania przepisów art. 57 ust. 5, stosuje się następujące przepisy:

- a) instytucja właściwa, która przyznała świadczenia na podstawie przepisów art. 57 ust. 1, zobowiązana jest udzielać świadczenia, z uwzględnieniem tego pogłębienia się choroby zawodowej, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem;
- b) koszt świadczeń pieniężnych, w tym rent, podzielony jest między instytucjami, które uczestniczyły w kosztach świadczeń udzielanych poprzednio, zgodnie z przepisami art. 57 ust. 5. Jednakże jeżeli poszkodowany ponownie wykonywał pracę, która mogła spowodować lub pogłębić daną chorobę zawodową, z uwzględnieniem ustawodawstwa jednego z Państw Członkowskich, w którym wykonywał już pracę tego samego rodzaju, albo z uwzględnieniem ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego, instytucja właściwa tego państwa ponosi koszt różnicy między wysokością należnych świadczeń, z uwzględnieniem pogłębienia się choroby zawodowej, a wysokością świadczeń, które były należne przed pogłębieniem się choroby zawodowe.

S e k c j a 3

Przepisy różne

Artykuł 61

Zasady dotyczące uwzględniania odrębności poszczególnych ustawodawstw

1. Jeżeli w Państwie Członkowskim, na którego terytorium przebywa zainteresowany, nie istnieje ubezpieczenie wypadków przy pracy lub od chorób zawodowych, lub jeżeli takie ubezpieczenie istnieje, ale nie przewiduje instytucji odpowiedzialnej za udzielanie świadczeń rzeczowych, świadczenia te udzielane są przez instytucję miejsca pobytu lub zamieszkania, odpowiedzialną za udzielanie świadczeń rzeczowych w przypadku choroby.

2. Jeżeli ustawodawstwo państwa właściwego uzależnia całkowicie bezpłatność świadczeń rzeczowych od korzystania z opieki lekarskiej, organizowanej przez pracodawcę, świadczenia rzeczowe udzielane w przypadkach określonych w art. 52 i w art. 55 ust. 1 uważa się za udzielone w ramach takiej opieki lekarskiej.

3. Jeżeli ustawodawstwo państwa właściwego przewiduje system dotyczący obowiązków pracodawcy, świadczenia rzeczowe udzielane w przypadkach określonych w art. 52 i w art. 55 ust. 1 uważa się za udzielone na wniosek instytucji właściwej.

4. Jeżeli system państwa właściwego, dotyczący odszkodowania za wypadki przy pracy, nie ma charakteru ubezpieczenia obowiązkowego, świadczenia rzeczowe udzielane są bezpośrednio przez pracodawcę lub przez ubezpieczyciela zastępczego.

▼B

5. Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego przewiduje, wyraźnie lub w sposób domniemany, że wypadki przy pracy lub choroby zawodowe, które zdarzyły się lub które zostały stwierdzone uprzednio, są uwzględniane w celu dokonania oceny stopnia niezdolności, powstania prawa do świadczeń lub ustalenia wysokości tych świadczeń, instytucja właściwa tego Państwa Członkowskiego uwzględnia również wypadki przy pracy lub choroby zawodowe, które zdarzyły się lub które zostały stwierdzone uprzednio, z uwzględnieniem ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby zdarzyły się lub zostały stwierdzone z uwzględnieniem stosowanego przez nią ustawodawstwa.

6. Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego przewiduje, wyraźnie lub w sposób domniemany, że wypadki przy pracy lub choroby zawodowe, które zdarzyły się lub które zostały stwierdzone później, są uwzględniane w celu dokonania oceny stopnia niezdolności, powstania prawa do świadczeń lub ustalenia wysokości tych świadczeń, instytucja właściwa tego Państwa Członkowskiego uwzględnia również wypadki przy pracy lub choroby zawodowe, które zdarzyły się lub które zostały stwierdzone później, z uwzględnieniem ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby zdarzyły się lub zostały stwierdzone z uwzględnieniem stosowanego przez nią ustawodawstwa, w przypadku gdy:

1) wypadek przy pracy lub choroba zawodowa, które zdarzyły się lub zostały stwierdzone uprzednio z uwzględnieniem stosowanego przez nią ustawodawstwa, nie stanowią podstawy do odszkodowania;

oraz

2) wypadek przy pracy lub choroba zawodowa, które zdarzyły się lub zostały stwierdzone później, nie stanowią podstawy, z uwzględnieniem przepisów zawartych w ust. 5, w odniesieniu do tego wypadku przy pracy lub tej choroby zawodowej, do odszkodowania zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego.

Artykuł 62

System stosowany w przypadku istnienia wielu systemów w państwie zamieszkania lub pobytu – Maksymalny okres udzielania świadczeń

1. Jeżeli ustawodawstwo państwa pobytu lub zamieszkania przewiduje kilka systemów ubezpieczeniowych, do pracowników najemnych i osób prowadzących działalność na własny rachunek, określonych w art. 52 lub art. 55 ust. 1, stosuje się przepisy systemu, któremu podlegają pracownicy fizyczni przemysłu stalowego. Jeżeli jednak wymienione ustawodawstwo przewiduje system szczególny dla pracowników górnictwa i przedsiębiorstw podobnych, przepisy tego systemu stosuje się do tej grupy pracowników, o ile instytucja miejsca pobytu lub zamieszkania, do której się zwracają, jest właściwa do celów stosowania tego systemu.

2. Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego określa maksymalny okres, w czasie którego przyznawane są świadczenia, instytucja stosująca to ustawodawstwo może uwzględnić okres, w czasie którego świadczenia były już udzielane przez instytucję innego Państwa Członkowskiego.

▼ **B**

Sekcja 4

Zwroty między instytucjami*Artykuł 63*

1. Instytucja właściwa zobowiązana jest do zwrotu kosztów świadczeń rzeczowych, udzielonych na jej rachunek na podstawie przepisów art. 52 i art. 55 ust. 1.
2. Zwroty, określone w ust. 1, określane i dokonywane są zgodnie z warunkami przewidzianymi w rozporządzeniu wykonawczym, określonym w art. 98, na podstawie dowodów faktycznie poniesionych wydatków.
3. Dwa lub kilka Państw Członkowskich lub właściwe władze tych państw mogą przewidzieć inne sposoby dokonywania zwrotów lub zaniechać dokonywania wszelkich zwrotów między instytucjami podlegającymi ich właściwości.

▼ **M4**

Sekcja 5

Studenci*Artykuł 63a*

Przepisy sekcji 1-4 stosuje się odpowiednio do studentów.

▼ **B**

ROZDZIAŁ 5

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU ŚMIERCI*Artykuł 64***Sumowanie okresów ubezpieczenia lub zamieszkania**

Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo uzależnia nabycie, zachowanie lub odzyskanie prawa do świadczeń z tytułu śmierci od ukończenia okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, uwzględnia, w niezbędnym zakresie, okresy ubezpieczenia lub zamieszkania ukończone z uwzględnieniem ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby chodziło o okresy ukończone z uwzględnieniem ustawodawstwa stosowanego przez tę instytucję.

*Artykuł 65***Prawo do świadczeń w przypadku, gdy śmierć nastąpiła lub gdy uprawniony zamieszkuje w Państwie Członkowskim innym niż państwo właściwe**

1. Kiedy pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, emeryt lub rencista, lub ubiegający się o emeryturę lub o rentę, lub członek jego rodziny umrą na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż państwo właściwe, uważa się, że śmierć nastąpiła na terytorium państwa właściwego.
2. Instytucja właściwa zobowiązana jest do przyznania świadczeń w razie śmierci należnych na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa, nawet jeżeli odbiorca świadczenia mieszka na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż państwo właściwe.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również w przypadku, gdy śmierć nastąpiła z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

▼B*Artykuł 66***Udzielanie świadczeń w przypadku śmierci emeryta lub rencisty, który zamieszkiwał w Państwie Członkowskim innym niż to, w którym znajduje się instytucja, na której ciążył obowiązek udzielania świadczeń rzeczowych**

W przypadku śmierci emeryta lub rencisty, któremu świadczenie przysługiwało na podstawie ustawodawstwa jednego lub kilku Państw Członkowskich, jeżeli osoba ta zamieszkiwała na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż to, w którym znajduje się instytucja, na której ciążył obowiązek udzielania temu emerytowi lub renciście świadczeń rzeczowych na podstawie przepisów art. 28, świadczenia z tytułu śmierci, należne na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa, udzielane są przez tę instytucję i na jej koszt, tak jak gdyby emeryt lub rencista w chwili śmierci zamieszkiwał na terytorium Państwa Członkowskiego, w którym instytucja się znajduje.

Przepisy poprzedniego ustępu stosuje się odpowiednio do członków rodziny emeryta lub rencisty.

▼M4*Artykuł 66a***Studenci**

Przepisy art. 64-66 stosuje się odpowiednio do studentów i do członków ich rodzin.

▼B

ROZDZIAŁ 6

ZASIŁKI DLA BEZROBOTNYCH

Sekcja 1

Przepisy wspólne*Artykuł 67***Sumowanie okresów ubezpieczenia lub zatrudnienia**

1. Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo uzależnia nabycie, zachowanie lub odzyskanie prawa do świadczeń od ukończenia okresów ubezpieczenia, uwzględnia, w niezbędnym zakresie, okresy ubezpieczenia lub zatrudnienia ukończone jako pracownik najemny, z uwzględnieniem ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby chodziło o okresy ubezpieczenia ukończone z uwzględnieniem stosowanego przez tę instytucję ustawodawstwa, jednakże pod warunkiem, że okresy zatrudnienia byłyby uznane za okresy ubezpieczenia, jakby zostały ukończone z uwzględnieniem tego ustawodawstwa.

2. Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo uzależnia nabycie, zachowanie lub odzyskanie prawa do świadczeń od ukończenia okresów zatrudnienia, uwzględnia, w niezbędnym zakresie, okresy ubezpieczenia lub zatrudnienia ukończone jako pracownik najemny, z uwzględnieniem ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby chodziło o okresy zatrudnienia ukończone z uwzględnieniem stosowanego przez tę instytucję ustawodawstwa.

3. Z wyjątkiem przypadków, określonych w art. 71 ust. 1 lit. a) ii) oraz lit. b) ii), przepisy ust. 1 i 2 stosuje się pod warunkiem, że zainteresowany ukończył ostatnio:

▼B

— w przypadku ust. 1, okresy ubezpieczenia,

— w przypadku ust. 2, okresy zatrudnienia,

zgodnie z ustawodawstwem, na podstawie którego występuje o przyznanie świadczeń.

4. Jeżeli okres, przez który przyznawane są świadczenia, zależy od długości okresów ubezpieczenia lub zatrudnienia, stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1 albo 2, w zależności od przypadku.

*Artykuł 68***Ustalanie wysokości świadczeń**

1. Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje ustalanie wysokości świadczeń na podstawie wysokości poprzedniego wynagrodzenia, uwzględnia wyłącznie wynagrodzenie, które zainteresowany otrzymywał w okresie swojego ostatniego zatrudnienia na terytorium tego państwa. Jednakże jeżeli zainteresowany nie był ostatnio zatrudniony co najmniej przez cztery tygodnie na tym terytorium, świadczenie ustalane jest na podstawie zwyczajowego wynagrodzenia w miejscu zamieszkania lub pobytu bezrobotnego, odpowiadającego zatrudnieniu takiemu samemu lub podobnemu do tego, jakie wykonywał ostatnio na terytorium innego Państwa Członkowskiego.

2. Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo przewiduje, że wysokość świadczeń zmienia się w zależności od liczby członków rodziny, uwzględnia członków rodziny zainteresowanego, którzy zamieszkują na terytorium innego Państwa Członkowskiego, tak jak gdyby zamieszkiwali na terytorium państwa właściwego. Niniejszego przepisu się nie stosuje, jeżeli w państwie zamieszkania członków rodziny inna osoba ma prawo do zasiłków dla bezrobotnych, o ile członkowie rodziny są uwzględniani przy ustalaniu wysokości świadczeń.

*Sekcja 2***Bezrobotni udający się do Państwa Członkowskiego, innego niż państwo właściwe***Artykuł 69***Warunki i zakres zachowania prawa do świadczeń**

1. Bezrobotny w pełnym wymiarze pracownik najemny lub bezrobotna w pełnym wymiarze osoba prowadząca działalność na własny rachunek, którzy spełniają warunki wymagane przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego w celu uzyskania prawa do świadczeń i którzy udają się do jednego lub kilku Państw Członkowskich w celu poszukiwania tam zatrudnienia, zachowują prawo do tych świadczeń, na warunkach i w granicach niżej określonych:

- a) Przed wyjazdem zainteresowany musi zarejestrować się jako poszukujący pracy i pozostawać do dyspozycji służb zatrudnienia państwa właściwego co najmniej przez cztery tygodnie od początku okresu bezrobocia. Jednakże właściwe służby lub instytucje mogą zezwolić na jego wyjazd przed upływem tego terminu.
- b) Musi zarejestrować się jako poszukujący pracy w służbach zatrudnienia każdego z Państw Członkowskich, do których się udaje, i podporządkować się organizowanej przez nie kontroli. Warunek ten uważa się za spełniony w odniesieniu do okresu poprzedzającego rejestrację, jeżeli zainteresowany dokona jej w ciągu siedmiu dni, licząc od dnia, w którym przestał pozostawać w dyspozycji służb zatrudnienia państwa, z którego wyjechał. W wyjątkowych przypad-

▼B

kach termin ten może być przedłużony przez właściwe służby lub instytucje.

- c) Prawo do świadczeń zachowywane jest przez okres najwyżej trzech miesięcy, licząc od chwili, gdy zainteresowany przestał pozostawać w dyspozycji służb zatrudnienia państwa, które opuścił, przy czym łączny okres, przez który przyznawane są świadczenia, nie może przekraczać okresu udzielania świadczeń, do których przysługuje mu prawo na podstawie ustawodawstwa tego państwa. W przypadku pracownika sezonowego okres ten ograniczony jest do czasu, jaki pozostaje do końca sezonu, na jaki został zatrudniony.

2. Jeżeli zainteresowany powraca do państwa właściwego przed upływem okresu, przez który ma prawo do świadczeń na podstawie przepisów ust. 1 lit. c), przysługuje mu nadal prawo do świadczeń zgodnie z ustawodawstwem tego państwa; traci natomiast prawo do świadczeń na podstawie ustawodawstwa państwa właściwego, o ile nie powróci tam przed upływem tego okresu. W wyjątkowych przypadkach okres ten może być przedłużony przez właściwe służby lub instytucje.

3. Z przepisów ust. 1 zainteresowany może skorzystać tylko jeden raz między dwoma okresami zatrudnienia.

▼M8**▼B***Artykuł 70***Udzielanie świadczeń i zwroty**

1. W przypadkach określonych w przepisach art. 69 ust. 1 świadczenia udzielane są przez instytucję każdego z państw, do którego bezrobotny udaje się w celu poszukiwania pracy.

Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwu podlegali pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek w okresie ostatniego wykonywania pracy, zobowiązana jest do zwrotu kosztów tych świadczeń.

2. Zwroty określone w ust. 1 są ustalane i dokonywane zgodnie z warunkami przewidzianymi w rozporządzeniu określonym w przepisach art. 98 bądź na podstawie udokumentowanych rzeczywistych wydatków, bądź w kwocie zryczałtowanej.

3. Dwa lub kilka Państw Członkowskich bądź właściwe władze tych państw mogą przewidzieć inne sposoby dokonywania zwrotów lub wypłat lub też mogą zrezygnować z dokonywania jakichkolwiek zwrotów między instytucjami podlegającymi ich kompetencji.

*Sekcja 3***Bezrobotni, którzy w trakcie ostatniego zatrudnienia zamieszkiwali w Państwie Członkowskim innym niż państwo właściwe***Artykuł 71*

1. Bezrobotny pracownik najemny, który w okresie swojego ostatniego zatrudnienia zamieszkiwał na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż państwo właściwe, korzysta ze świadczeń zgodnie z następującymi przepisami:

- a) i) Pracownik przygraniczny bezrobotny w niepełnym wymiarze lub w pewnych odstępach czasu, w zatrudniającym go przedsiębiorstwie, korzysta ze świadczeń zgodnie z ustawodawstwem państwa właściwego, tak jak gdyby zamieszkiwał na terytorium

▼B

tego państwa; świadczenia udzielane są przez instytucję właściwą.

- ii) Pracownik przygraniczny bezrobotny w pełnym wymiarze korzysta ze świadczeń zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego, w którym zamieszkuje, tak jak gdyby podlegał temu ustawodawstwu w okresie swojego ostatniego zatrudnienia; świadczenia te udzielane są przez instytucję miejsca zamieszkania i na jej koszt.
- b) i) Pracownik najemny, niebędący pracownikiem przygranicznym, bezrobotny w niepełnym wymiarze lub w pewnych odstępach czasu lub bezrobotny w pełnym wymiarze, który pozostaje w dyspozycji swojego pracodawcy lub służb zatrudnienia na terytorium państwa właściwego, korzysta ze świadczeń zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, tak jak gdyby zamieszkiwał na jego terytorium; świadczenia te udzielane są przez instytucję właściwą.
- ii) Pracownik najemny, niebędący pracownikiem przygranicznym, bezrobotny w pełnym wymiarze i który oddaje się do dyspozycji służb zatrudnienia na terytorium Państwa Członkowskiego, gdzie zamieszkuje, lub który powraca na to terytorium, korzysta ze świadczeń zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, tak jak gdyby był tam ostatnio zatrudniony; świadczenia te udzielane są przez instytucję miejsca zamieszkania i na jej koszt. Jednakże jeżeli taki pracownik najemny uzyskał prawo do korzystania ze świadczeń udzielanych na koszt instytucji właściwej Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwu ostatnio podlegał, korzysta ze świadczeń zgodnie z przepisami art. 69. Korzystanie ze świadczeń na podstawie ustawodawstwa państwa, w którym zamieszkuje, zostaje zawieszane na okres, przez który bezrobotny może ubiegać się, zgodnie z przepisami art. 69, o świadczenia na podstawie ustawodawstwa, któremu ostatnio podlegał.

2. Tak długo, jak bezrobotny ma prawo do świadczeń na podstawie przepisów ust. 1 lit. a) i) lub lit. b) i), nie może ubiegać się o świadczenia na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zamieszkuje.

▼M3

Sekcja 4

Osoby objęte specjalnym systemem dla urzędników służby cywilnej*Artykuł 71a*

1. Przepisy sekcji 1 i 2 są odpowiednio stosowane do osób objętych specjalnym systemem w razie bezrobocia dla urzędników służby cywilnej.
2. Przepisów sekcji 3 nie stosuje się do osób objętych specjalnym systemem w razie bezrobocia dla urzędników służby cywilnej. Osoba bezrobotna objęta specjalnym systemem na wypadek bezrobocia dla urzędników służby cywilnej, będąca całkowicie lub w niepełnym zakresie bezrobotna, która w trakcie swojego ostatniego zatrudnienia pozostawała na terytorium Państwa Członkowskiego niebędącego państwem właściwym, otrzymuje świadczenia zgodnie z ustawodawstwem państwa właściwego, tak jakby mieszkała na terytorium tego Państwa. Świadczenia te wypłacane są przez odpowiednią instytucję, na jej koszt.

ROZDZIAŁ 7 (8)

ŚWIADCZENIA RODZINNE*Artykuł 72 (8)***Sumowanie okresów ubezpieczenia, zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek**

Instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo uzależnia nabycie prawa do świadczeń od ukończenia okresów ubezpieczenia, zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek, uwzględnia w tym celu, w niezbędnym zakresie, okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek ukończone na terytorium innych Państw Członkowskich, tak jak gdyby chodziło o okresy ukończone z uwzględnieniem stosowanego przez nią ustawodawstwa.

*Artykuł 72a (9) (14)***Pracownicy najemni bezrobotni w pełnym wymiarze**

Pracownik najemny bezrobotny w pełnym wymiarze, do którego stosuje się art. 71 ust. 1 lit. a) ii) lub lit. b) ii), zdanie pierwsze, otrzymuje, dla członków swojej rodziny, zamieszkujących na terytorium tego samego co on Państwa Członkowskiego, świadczenia rodzinne zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, tak jakby podlegał temu ustawodawstwu w czasie swojego ostatniego zatrudnienia, uwzględniając, w odpowiednim przypadku, przepisy art. 72. Świadczenia te są udzielane przez instytucję miejsca zamieszkania i na jej koszt.

W przypadku gdy instytucja ta stosuje ustawodawstwo przewidujące potrącenia składki płaconej przez bezrobotnych na pokrycie świadczeń rodzinnych, zezwala się, aby te potrącenia były dokonywane zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez tę instytucję.

*Artykuł 73 (8)***Pracownicy najemni lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek, których członkowie rodziny zamieszkują w Państwie Członkowskim innym niż państwo właściwe**

Pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek podlegający ustawodawstwu Państwa Członkowskiego są uprawnieni, w odniesieniu do członków swojej rodziny, którzy zamieszkują terytorium innego Państwa Członkowskiego, do świadczeń rodzinnych przewidzianych przez ustawodawstwo pierwszego państwa, tak jakby zamieszkiwali oni terytorium tego państwa, z zastrzeżeniem przepisów załącznika VI.

*Artykuł 74 (8)***Bezrobotni, których członkowie rodziny mieszkają w Państwie Członkowskim innym niż państwo właściwe**

Bezrobotny będący uprzednio pracownikiem najemnym lub osobą prowadzącą działalność na własny rachunek, korzystający z zasiłków dla bezrobotnych zgodnie z ustawodawstwem danego Państwa Członkowskiego, są uprawnieni, w odniesieniu do członków swojej rodziny, którzy zamieszkują na terytorium innego Państwa Członkowskiego, do świadczeń rodzinnych przewidzianych zgodnie z ustawodawstwem pierwszego państwa, tak jakby zamieszkiwali na terytorium tego państwa, z zastrzeżeniem przepisów załącznika VI.

▼ **B***Artykuł 75 (8)***Udzielanie świadczeń**

1. Świadczenia rodzinne udzielane są w przypadkach określonych w art. 73 przez instytucję właściwą państwa, którego ustawodawstwu podlega pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek i, w przypadkach określonych art. 74, przez instytucję właściwą państwa, zgodnie z ustawodawstwem, na podstawie którego bezrobotny będący uprzednio pracownikiem najemnym lub osobą prowadzącą działalność na własny rachunek otrzymuje zasiłek dla bezrobotnych. Świadczenia udzielane są zgodnie z przepisami stosowanymi przez te instytucje, niezależnie od tego, czy osoba fizyczna lub prawna, której mają być wypłacane świadczenia, zamieszkuje lub przebywa na terytorium państwa właściwego lub innego Państwa Członkowskiego.

2. Jednakże jeżeli świadczenia rodzinne nie są przeznaczone na utrzymanie członków rodziny przez osobę, której powinny być udzielane, instytucja właściwa zwalnia się ze swoich zobowiązań poprzez udzielenie wspomnianych świadczeń osobie fizycznej lub prawnej, która rzeczywiście utrzymuje członków rodziny, na wniosek i za pośrednictwem instytucji miejsca ich zamieszkania lub instytucji określonej, lub organu wskazanego w tym celu przez właściwą władzę państwa ich zamieszkania.

3. Dwa lub kilka Państw Członkowskich mogą uzgodnić między sobą, zgodnie z przepisami art. 8, że instytucja właściwa udzielać będzie świadczeń rodzinnych należnych na podstawie ustawodawstwa tych państw lub jednego z tych państw osobie fizycznej lub prawnej, która rzeczywiście utrzymuje członków rodziny, bezpośrednio lub za pośrednictwem instytucji miejsca ich zamieszkania.

*Artykuł 76 (8)***Zasady pierwszeństwa w przypadku zbiegu praw do świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawodawstwem państwa właściwego i zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania członków rodziny**

1. W przypadku gdy w tym samym okresie, dla tego samego członka rodziny i z tytułu wykonywania działalności zawodowej, świadczenia rodzinne są przewidziane w ustawodawstwie Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zamieszkują członkowie rodziny, prawo do świadczeń rodzinnych, należnych zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, w danym wypadku na podstawie art. 73 lub 74, jest zawieszane do wysokości przewidzianej w ustawodawstwie pierwszego Państwa Członkowskiego.

2. Jeżeli wniosek o świadczenia nie jest złożony w Państwie Członkowskim, na którego terytorium zamieszkują członkowie rodziny, instytucja właściwa innego Państwa Członkowskiego może stosować przepisy ust. 1 tak, jakby świadczenia były przyznane w pierwszym Państwie Członkowskim.

▼ **M4***Artykuł 76a***Studenci**

Przepisy art. 72 stosuje się odpowiednio do studentów.

▼B

ROZDZIAŁ 8

**ŚWIADCZENIA DLA DZIECI POZOSTAJĄCYCH NA
UTRZYMANIU EMERYTÓW LUB RENCISTÓW ORAZ DLA
SIEROT***Artykuł 77***Dzieci pozostające na utrzymaniu emerytów lub rencistów**

1. Określenie „świadczenia”, w rozumieniu niniejszego art., oznacza zasiłki rodzinne przewidziane dla osób otrzymujących emerytury, renty inwalidzkie, renty z tytułu wypadku przy pracy lub z tytułu choroby zawodowej, jak i podwyżki lub dodatki do emerytur lub rent na dzieci emeryta lub rencisty, z wyjątkiem dodatków przyznawanych z tytułu systemów ubezpieczenia w razie wypadków przy pracy lub chorób zawodowych.

2. Świadczenia przyznawane są zgodnie z niżej podanymi zasadami, niezależnie od tego, na terytorium którego Państwa Członkowskiego zamieszkuje emeryt bądź rencista lub zamieszkują jego dzieci:

- a) emerytowi lub renciście, któremu świadczenie przysługuje na podstawie ustawodawstwa tylko jednego Państwa Członkowskiego, zgodnie z ustawodawstwem państwa właściwego do celów przyznania emerytury lub renty;
- b) emerytowi lub renciście, któremu świadczenie przysługuje na podstawie ustawodawstw kilku Państw Członkowskich:
  - i) zgodnie z ustawodawstwem państwa, na którego terytorium zamieszkuje emeryt lub rencista, jeżeli prawo do jednego ze świadczeń określonych w ust. 1 przysługuje na podstawie ustawodawstwa tego państwa, uwzględniając w odpowiednim przypadku, przepisy art. 79 ust. 1 lit. a); lub
  - ii) w innych przypadkach, zgodnie z ustawodawstwem tego z Państw Członkowskich, któremu zainteresowany podlegał najdłużej, jeżeli prawo do jednego ze świadczeń, określonych w ust. 1, przysługuje na podstawie tego ustawodawstwa, uwzględniając, w odpowiednim przypadku, przepisy art. 79 ust. 1 lit. a); jeżeli żadne prawo nie przysługuje na podstawie tego ustawodawstwa, warunki przyznania prawa są rozpatrywane w świetle ustawodawstw innych zainteresowanych Państw Członkowskich, w porządku malejącej długości okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych zgodnie z ustawodawstwem tych Państw Członkowskich.

*Artykuł 78***Sieroty****▼M5**

1. Świadczeniami w znaczeniu niniejszego artykułu są zasiłki rodzinne i w odpowiednim przypadku uzupełniające lub specjalne zasiłki dla sierot.

▼B

2. Świadczenia dla sierot przyznawane są zgodnie z niżej podanymi zasadami, niezależnie od tego, na terytorium którego Państwa Członkowskiego zamieszkuje sierota lub osoba fizyczna bądź prawna, która rzeczywiście ją utrzymuje:

- a) dla sieroty po zmarłym pracowniku najemnym lub osobie prowadzącej działalność na własny rachunek, którzy podlegali ustawodawstwu jednego Państwa Członkowskiego, zgodnie z ustawodawstwem tego Państwa;

▼B

- b) dla sieroty po zmarłym pracowniku najemnym lub osobie prowadzącej działalność na własny rachunek, którzy podlegali ustawodawstwu kilku Państw Członkowskich:
- i) zgodnie z ustawodawstwem tego Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zamieszkuje sierota, jeżeli prawo do jednego ze świadczeń określonych w ust. 1 przysługuje na podstawie ustawodawstwa tego państwa, z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, przepisów art. 79 ust. 1 lit. a);
  - ii) w innych przypadkach, zgodnie z ustawodawstwem tego Państwa Członkowskiego, któremu zmarły pracownik podlegał najdłużej, jeżeli prawo do jednego ze świadczeń, określonych w ust. 1, przysługuje na podstawie ustawodawstwa, z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, przepisów art. 79 ust. 1 lit. a), jeżeli żadne prawo nie przysługuje na podstawie tego ustawodawstwa, warunki przyznawania prawa są rozpatrywane w świetle ustawodawstwa innych zainteresowanych Państw Członkowskich, w porządku malejącej długości okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa tych Państw Członkowskich.

Jednakże ustawodawstwo Państwa Członkowskiego stosowane w celu udzielania świadczeń określonych w przepisach art. 77, na rzecz dzieci emeryta lub rencisty, stosuje się nadal po śmierci wymienionego emeryta lub rencisty, do celów udzielania świadczeń dla pozostałych po nim sierot.

▼M5*Artykuł 78a*

Renty sieroce, z wyjątkiem rent przyznanych na podstawie systemów ubezpieczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych są traktowane jako „świadczenia” w zakresie art. 78 ust. 1, jeżeli zmarły w jakimkolwiek czasie podlegał systemowi, zgodnie z którym udziela się wyłącznie zasiłków rodzinnych lub dodatkowych lub specjalnych zasiłków dla sierot. Te systemy są wymienione w załączniku VIII.

▼B*Artykuł 79 (7)***Przepisy wspólne dotyczące świadczeń na dzieci pozostające na utrzymaniu emeryta lub rencisty oraz świadczeń na rzecz sierot**

1. Świadczenia, w rozumieniu art. ►**M5** 77, 78 i 78a ◀, udzielane są zgodnie z ustawodawstwem określonym zgodnie z przepisami wyżej wymienionych art.ów, przez instytucję zobowiązaną do jego stosowania i na jej koszt, tak jak gdyby emeryt lub rencista, lub zmarły pracownik podlegali wyłącznie ustawodawstwu państwa właściwego.

Jednakże:

- a) jeżeli ustawodawstwo przewiduje, że nabycie, zachowanie lub przywrócenie prawa do świadczeń zależy od długości okresów ubezpieczenia, zatrudnienia, prowadzenia działalności na własny rachunek lub zamieszkania, okres ten jest określany z uwzględnieniem, w odpowiednim przypadku, przepisów art. 45 lub 72, w zależności od przypadku;
- b) jeżeli ustawodawstwo przewiduje, że kwota świadczeń jest ustalana w zależności od wysokości emerytury lub renty lub zależy od długości okresów ubezpieczenia, wysokość tych świadczeń jest ustalana w zależności od wysokości teoretycznej, ustalonej zgodnie z przepisami art. 46 ust. 2.

2. W przypadku gdy zastosowanie zasady ustalonej w art. 77 ust. 2 lit. b) ii) i art. 78 ust. 2 lit. b) ii) spowodowałyby, iż kilka Państw Członkowskich okaże się właściwymi, przy jednakowej długości

▼ B

okresów ubezpieczenia, świadczenia w rozumieniu art. ►**M5** zgodnie z art. 77, 78 lub 78a ◀, zależnie od przypadku, przyznawane są zgodnie z ustawodawstwem tych Państw Członkowskich, którym uprawniony lub zmarły podlegał ostatnio.

3. Prawo do świadczeń należnych wyłącznie na podstawie krajowego ustawodawstwa bądź na podstawie przepisów ust. 2 oraz art. ►**M5** 77, 78 i 78a ◀ zostaje zawieszona, jeżeli dzieci otrzymują prawo do świadczeń lub zasiłków rodzinnych na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, z tytułu wykonywania pracy zawodowej. W takim przypadku zainteresowani są uważani za członków rodziny pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek.

▼ M3*Artykuł 79a*

Przepisy odnoszące się do świadczeń dla sierot uprawnionych do świadczeń w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej

1. Nie naruszając przepisów ►**M5** Artykuł 78a ◀, renty sieroce otrzymywane w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej są obliczane zgodnie z przepisami rozdziału 3.

2. W przypadku gdy przewidziane w ust. 1, okresy ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania zostały także spełnione w ramach systemu powszechnego, należne świadczenia w ramach systemu powszechnego wypłaca się zgodnie z przepisami rozdziału 8 ►**M5** o ile art. 44 ust. 3 nie przewiduje inaczej ◀. Okresy ubezpieczenia, pracy na własny rachunek lub zatrudnienia spełnione zgodnie z ustawodawstwem specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej lub okresy traktowane przez ustawodawstwo tego Państwa Członkowskiego jako równoważne z takimi okresami, tam gdzie jest to stosowne, są uwzględniane przy nabywaniu, zawieszaniu lub odzyskaniu praw do świadczeń zgodnie z ustawodawstwem systemu powszechnego.

▼ B

TYTUŁ IV

**KOMISJA ADMINISTRACYJNA DO SPRAW
ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO PRACOWNIKÓW
MIGRUJĄCYCH**

*Artykuł 80***Skład i funkcjonowanie**

1. W skład Komisji Administracyjnej ds. Zabezpieczenia Społecznego Pracowników Migrujących (zwanej dalej „Komisją Administracyjną”), utworzonej przy Komisji, wchodzi przedstawiciele rządów każdego z Państw Członkowskich, którym towarzyszą, w razie konieczności, doradcy techniczni. W posiedzeniach Komisji Administracyjnej bierze udział w charakterze doradczym przedstawiciel Komisji.

2. Komisja Administracyjna korzysta z pomocy technicznej Międzynarodowego Biura Pracy, w ramach porozumień zawartych w tym celu między Wspólnotą Europejską a Międzynarodową Organizacją Pracy.

3. Statut Komisji Administracyjnej uchwalają za wspólnym porozumieniem jej członkowie.

Decyzje dotyczące spraw wykładni, określonych w art. 81 lit. a), mogą być podejmowane wyłącznie jednomyślnie. Decyzje stanowią przedmiot koniecznego ogłoszenia.

▼ B

4. Obsługę sekretariatu Komisji Administracyjnej zapewnia Komisja.

*Artykuł 81***Zadania Komisji Administracyjnej**

Zadania Komisji Administracyjnej są następujące:

- a) rozpatrywanie wszelkich spraw administracyjnych lub dotyczących wykładni, wynikających z przepisów niniejszego rozporządzenia oraz rozporządzeń późniejszych, jak i każdej umowy lub uzgodnień, zawartych w ramach tych rozporządzeń, bez uszczerbku dla uprawnień władz, instytucji i osób zainteresowanych do korzystania z procedur i sądownictwa przewidzianych przez ustawodawstwo Państw Członkowskich, przez niniejsze rozporządzenie i przez Traktat;
- b) zlecanie dokonywania na wniosek właściwych władz, instytucji i sądów Państw Członkowskich wszelkich tłumaczeń dokumentów dotyczących stosowania niniejszego rozporządzenia, w szczególności tłumaczeń wniosków wnoszonych przez osoby, które mogą być uprawnione do świadczeń na podstawie niniejszego rozporządzenia;
- c) wspieranie i rozwijanie współpracy między Państwami Członkowskimi w zakresie zabezpieczenia społecznego, w szczególności w celu prowadzenia działań na rzecz ochrony zdrowia lub ochrony socjalnej, stanowiącej przedmiot wspólnego zainteresowania;

▼ M1

- d) w celu ustanowienia i rozwoju współpracy między Państwami Członkowskimi przez unowocześnianie procedur wymiany informacji, w szczególności poprzez dostosowanie przepływu informacji między instytucjami w celu wymiany telematycznej, uwzględniając rozwój przetwarzania danych w każdym z Państw Członkowskich. Głównym celem takiego unowocześnienia jest przyspieszenie przyznawania świadczeń;

▼ B

- e) zbieranie danych, które należy uwzględnić w celu sporządzania rachunków dotyczących kosztów przypadających na instytucje Państw Członkowskich na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia oraz przyjmowanie dorocznych rozliczeń między tymi instytucjami;
- f) wykonywanie wszelkich innych czynności zgodnie ze swoimi kompetencjami na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia i rozporządzeń późniejszych oraz umów lub uzgodnień zawartych w ich ramach;
- g) przedstawianie Komisji wniosków w celu opracowywania późniejszych rozporządzeń oraz zmiany niniejszego i późniejszych rozporządzeń.

TYTUŁ V

**KOMITET DORADCZY DO SPRAW ZABEZPIECZENIA
SPOŁECZNEGO PRACOWNIKÓW MIGRUJĄCYCH***Artykuł 82 (B)***Utworzenie, skład i działanie**

1. Ustanawia się Komitet Doradczy do spraw Zabezpieczenia Społecznego Pracowników Migrujących (zwany dalej „Komitetem Doradczym”), składający się z ► **M10** 162 ◀ członków zwykłych, wśród których każde Państwo Członkowskie jest reprezentowane przez:

- a) dwóch przedstawicieli rządu, z których co najmniej jeden musi być członkiem Komisji Administracyjnej;

▼B

- b) dwóch przedstawicieli pracowniczych związków zawodowych;
- c) dwóch przedstawicieli organizacji pracodawców.

W odniesieniu do każdej z wymienionych grup mianuje się po jednym zastępcy członka w stosunku do każdego Państwa Członkowskiego.

2. Członkowie zwykli Komitetu Doradczego oraz ich zastępcy mianowani są przez Radę, która dąży do tego, by, w odniesieniu do przedstawicieli organizacji związków zawodowych pracowników i pracodawców, w składzie Komitetu znalazła się odpowiednia reprezentacja różnych sektorów.

Rada ogłasza listę członków zwykłych oraz ich zastępców w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

3. Mandat członków zwykłych oraz ich zastępców trwa dwa lata. Mandat jest odnawialny. Z chwilą wygaśnięcia kadencji członkowie oraz ich zastępcy pełnią nadal swoje funkcje do chwili, kiedy zostaną zastąpieni członkami nowo mianowanymi lub do chwili odnowienia ich mandatu.

4. Komitetowi Doradczemu przewodniczy przedstawiciel Komisji. Przewodniczący nie bierze udziału w głosowaniu.

5. Komitet Doradczy zbiera się co najmniej raz w roku. Posiedzenie Komitetu zwołuje jego przewodniczący z własnej inicjatywy lub na wniosek pisemny skierowany do niego co najmniej przez jedną trzecią członków. Wniosek musi zawierać konkretne propozycje dotyczące porządku dziennego.

6. Na podstawie propozycji przewodniczącego Komitet Doradczy może w drodze wyjątku podjąć decyzję w sprawie wysłuchania wszelkich osób lub wszelkich przedstawicieli organizacji posiadających rozległe doświadczenie w zakresie zabezpieczenia społecznego. Ponadto Komitet korzysta na tych samych warunkach, co Komisja Administracyjna, z pomocy technicznej Międzynarodowego Biura Pracy, w ramach porozumień zawartych między Wspólnotą Europejską a Międzynarodową Organizacją Pracy.

7. Opinie i propozycje Komitetu Doradczego wymagają uzasadnienia. Opinie i propozycje są uchwalane absolutną większością ważnie oddanych głosów.

Komitet uchwała, większością głosów członków, swój regulamin wewnętrzny, który jest zatwierdzany przez Radę, po zapoznaniu się z opinią Komisji.

8. Obsługę Sekretariatu Komitetu Doradczego zapewnia Komisja.

Artykuł 83

Zadania Komitetu Doradczego

Na wniosek Komisji Wspólnot Europejskich, Komisji Administracyjnej lub z własnej inicjatywy Komitet Doradczy jest uprawniony:

- a) do badania spraw ogólnych lub zasadniczych oraz problemów związanych ze stosowaniem rozporządzenia wynikających ze stosowania postanowień art. 51 Traktatu;
- b) do zgłaszania Komisji Administracyjnej opinii w tym zakresie, jak i propozycji zmierzających do ewentualnych zmian rozporządzeń.

▼B**TYTUŁ VI
PRZEPISY RÓŻNE***Artykuł 84 (7)***Współpraca właściwych władz**

1. Właściwe władze Państw Członkowskich przekazują sobie wszystkie informacje dotyczące:

- a) środków podjętych w celu realizacji niniejszego rozporządzenia;
- b) zmian w ich ustawodawstwach, które mogą mieć wpływ na stosowanie niniejszego rozporządzenia.

2. Do celów wykonania niniejszego rozporządzenia władze i instytucje Państw Członkowskich współpracują, tak jak gdyby chodziło o stosowanie ich własnego ustawodawstwa. Pomoc administracyjna tych władz jest co do zasady wolna od opłat. Jednakże właściwe władze Państw Członkowskich mogą postanowić o zwrocie niektórych kosztów.

3. Do celów wykonania niniejszego rozporządzenia władze i instytucje Państw Członkowskich mogą porozumiewać się między sobą bezpośrednio, jak i z osobami zainteresowanymi lub z ich pełnomocnikami.

4. Władze, instytucje i sądy Państwa Członkowskiego nie mogą odrzucić wniosków lub innych dokumentów skierowanych do nich z powodu tego, że są sporządzone w urzędowym języku innego Państwa Członkowskiego. W odpowiednim przypadku stosuje się przepisy art. 81 lit. b).

- 5. a) Jeżeli na podstawie niniejszego rozporządzenia lub zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym określonym w art. 98 władze lub instytucje Państwa Członkowskiego przekazują dane osobowe władzom lub instytucjom innego Państwa Członkowskiego, to przekazanie następuje z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony danych, przewidzianych przez Państwo Członkowskie przekazujące dane.

Każdy późniejszy przekaz, jak i przechowywanie, zmiana i niszczenie danych następuje z uwzględnieniem przepisów, dotyczących ochrony danych, przewidzianych w przepisach ustawodawstwa Państwa Członkowskiego otrzymującego dane.

- b) Wykorzystanie danych osobowych do celów innych niż cele zabezpieczenia społecznego wymaga zgody osoby, której dotyczy, lub następuje zgodnie z innymi gwarancjami przewidzianymi w krajowych przepisach prawnych.

▼M7*Artykuł 84a***Stosunki między instytucjami i osobami objętymi zakresem niniejszego rozporządzenia**

1. Instytucje i osoby objęte zakresem niniejszego rozporządzenia mają obowiązek wzajemnego informowania i współpracy w celu zapewnienia właściwego wprowadzenia w życie niniejszego rozporządzenia.

Instytucje, zgodnie z zasadą dobrej administracji, odpowiadają na wszelkie zapytania w odpowiednim czasie i w związku z tym zapewniają osobom zainteresowanym wszelkie informacje wymagane do wykonywania praw powierzonych im przez niniejsze rozporządzenie.

Zainteresowane osoby informują instytucje państwa właściwego oraz państwa zamieszkania tak szybko, jak to jest możliwe, o wszelkich

▼M7

ewentualnych zmianach w ich sytuacji osobistej lub rodzinnej, które wpływają na ich prawo do świadczeń na podstawie niniejszego rozporządzenia.

2. Niespełnienie zobowiązań dotyczących informacji, określonych w ust. 1, akapit trzeci, mogą skutkować zastosowaniem proporcjonalnych środków zgodnie z prawem krajowym. Jednakże te środki są równe środkom stosowanym w podobnych sytuacjach zgodnie z prawem krajowym oraz nie czynią niemożliwym lub bardzo trudnym w praktyce w odniesieniu do wnioskodawców wykonywanie prawa powierzonego im przez niniejsze rozporządzenie.

3. W przypadku trudności w interpretacji lub zastosowaniu niniejszego rozporządzenia, które mogą zagrozić prawom osób objętych przez niniejsze rozporządzenie, instytucja państwa właściwego lub państwa zamieszkania zainteresowanej osoby nawiązuje kontakt z instytucją(-ami) zainteresowanego Państwa Członkowskiego (zainteresowanych Państw Członkowskich). Jeżeli nie można znaleźć rozwiązania w odpowiednim czasie, zainteresowane władze mogą zachęcać do interwencji Komisję Administracyjną.

▼B*Artykuł 85***Zwolnienia od opłat lub ich obniżenie – Zwolnienia z obowiązku uwierzytelniania**

1. Przywilej zwolnienia lub obniżenia opłat, opłat skarbowych, notarialnych lub opłat rejestracyjnych, przewidzianych przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego w odniesieniu do pism i dokumentów, które należy przedstawić zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, rozciąga się na podobne dokumenty, które należy przedstawić zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego lub zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

2. Wszelkie oświadczenia, dokumenty i pisma, jakie należy przedstawić w celu zastosowania niniejszego rozporządzenia, zwolnione są z obowiązku uwierzytelniania przez władze dyplomatyczne i konsularne.

▼M1

3. Wiadomość elektroniczna przesłana przez instytucję zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia i rozporządzenia wykonawczego nie może być odrzucona przez żadne władze lub instytucję innego Państwa Członkowskiego przez powołanie się na fakt, że została otrzymana drogą elektroniczną, po tym jak instytucja otrzymująca oświadczyła, że jest w stanie otrzymywać wiadomości drogą elektroniczną. Przy kopiowaniu i zapisywaniu takich wiadomości przyjmuje się, że są one prawidłową i dokładną kopią dokumentu oryginalnego lub zapisu informacji, do których się odnosi, chyba że istnieje dowód, że jest inaczej.

Wiadomość elektroniczna uważana jest za ważną, jeśli system komputerowy, w którym wiadomość została zapisana, zawiera środki zabezpieczające, niezbędne do uniknięcia jakichkolwiek zmian, ujawnienia lub dostępu do zapisu. W każdym momencie istnieje możliwość kopiowania zapisanej informacji w czytelnej formie. Gdy wiadomość elektroniczna jest przekazywana z jednej instytucji zabezpieczenia społecznego do innej, zostają podjęte odpowiednie środki bezpieczeństwa, zgodnie z odpowiednimi przepisami wspólnotowymi.

Artykuł 86 (14)

Wnioski, oświadczenia i odwołania przedkładane władzom, instytucjom lub sądom Państw Członkowskich innych niż państwo właściwe

1. Wszelkie wnioski, oświadczenia lub odwołania, które zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego, powinny zostać wniesione w określonym terminie do władz, instytucji lub sądu tego państwa, są dopuszczalne, jeżeli zostaną wniesione w tym samym terminie do odpowiednich władz, instytucji lub sądu innego Państwa Członkowskiego. W takim przypadku władza, instytucja lub sąd, do których zostały wniesione przekazuje bezzwłocznie te wnioski, oświadczenia lub odwołania właściwym władzom, instytucji lub sądowi tego pierwszego państwa, bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem właściwych władz zainteresowanego Państwa Członkowskiego. Data wniesienia wniosków, oświadczeń lub odwołań do władz, instytucji lub sądu drugiego państwa przyjmowana jest za datę wniesienia do właściwych władz, instytucji lub sądu.

2. Jeżeli osoba uprawniona do wykonania tego zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego przedłożyła temu państwu wniosek o świadczenia rodzinne, nawet jeśli to Państwo Członkowskie nie jest właściwe zgodnie z prawem pierwszeństwa, datę złożenia pierwszego wniosku uznaje się za datę przedłożenia właściwym władzom, instytucji lub sądowi, o ile nowy wniosek zostanie wniesiony w Państwie Członkowskim, które jest właściwe zgodnie z prawem pierwszeństwa przez osobę uprawnioną do wykonania tego zgodnie z ustawodawstwem tego państwa. Drugi wniosek musi zostać wniesiony w ciągu jednego roku od powiadomienia o odrzuceniu pierwszego wniosku lub od wstrzymania wypłaty świadczeń w pierwszym Państwie Członkowskim.

Artykuł 87

Badania lekarskie

1. Badania lekarskie przewidziane przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego mogą być przeprowadzane na wniosek instytucji właściwej na terytorium innego Państwa Członkowskiego przez instytucję miejsca pobytu lub zamieszkania osoby korzystającej ze świadczeń, na warunkach ustanowionych przez rozporządzenie wykonawcze określone w art. 98 lub zamiast tego w sposób uzgodniony przez właściwe władze zainteresowanych Państw Członkowskich.

2. Badania lekarskie przeprowadzone na warunkach określonych w ust. 1 uważa się za przeprowadzone na terytorium państwa właściwego.

Artykuł 88

Przekazywanie z jednego Państwa Członkowskiego do drugiego kwot należnych z tytułu stosowania niniejszego rozporządzenia

W odpowiednim przypadku przekazywanie kwot wynikających ze stosowania niniejszego rozporządzenia dokonywane jest zgodnie z umowami obowiązującymi w tym zakresie między Państwami Członkowskimi w chwili dokonywania przekazu. W przypadku gdy nie obowiązują takie umowy między dwoma Państwami Członkowskimi, właściwe władze tych państw lub władze, którym podlegają wypłaty międzynarodowe, ustalają za wzajemnym porozumieniem niezbędne środki, jakie podejmą w celu dokonywania tych przekazów.

▼ B*Artykuł 89***Szczególne warunki wykonywania niektórych ustawodawstw**

Szczególne warunki stosowania ustawodawstw niektórych Państw Członkowskich wymienione są w załączniku VI.

Artykuł 90 (8)

...

*Artykuł 91***Składki obciążające pracodawców lub przedsiębiorstwa nieustanowione w państwie właściwym**

Pracodawca nie jest zobowiązany do opłacania podwyższonych składek z tego tylko tytułu, że jego miejsce prowadzenia działalności lub zarejestrowana siedziba jego przedsiębiorstwa znajduje się na terytorium państwa innego niż państwo właściwe.

*Artykuł 92***Ściąganie składek**

1. Składki należne instytucji Państwa Członkowskiego mogą być ściągane na terytorium innego Państwa Członkowskiego, zgodnie z procedurą administracyjną oraz z zachowaniem gwarancji i przywilejów dotyczących ściągania składek należnych odpowiedniej instytucji tego ostatniego państwa.

2. Sposoby stosowania przepisów ust. 1 zostaną określone, jeżeli zajdzie taka potrzeba, przez rozporządzenie wykonawcze określone w art. 98, lub w drodze porozumień między Państwami Członkowskimi. Te sposoby stosowania mogą dotyczyć również procedury przymusowego ściągania składek.

*Artykuł 93***Prawa instytucji zobowiązanych do wypłaty w stosunku do osób trzecich, ponoszących odpowiedzialność**

1. Jeżeli osoba korzysta ze świadczeń na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, z tytułu wynagrodzenia szkody powstałej na skutek zdarzeń zaistniałych na terytorium innego Państwa Członkowskiego, wszelkie prawa instytucji zobowiązanej do wypłaty w stosunku do osoby trzeciej, zobowiązanej do wynagrodzenia szkody, uregulowane są następująco:

- a) jeżeli instytucja zobowiązana do wypłaty uzyskała, na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa, prawa, jakie przysługują świadczeniobiorcy w stosunku do osób trzecich, podstawienie uznaje każde Państwo Członkowskie;
- b) jeżeli instytucja zobowiązana do wypłaty ma bezpośrednie roszczenie wobec osoby trzeciej, roszczenie to jest uznawane przez każde Państwo Członkowskie.

2. Jeżeli osoba korzysta ze świadczeń na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego z tytułu wynagrodzenia szkody powstałej na skutek zdarzeń zaistniałych na terytorium innego Państwa Członkowskiego, ustawodawstwo, określające przypadki, w których wyłączona jest odpowiedzialność cywilna pracodawców lub zatrudnianych przez nich pracowników, stosuje się wobec wymienionej osoby lub instytucji właściwej.

▼B

Przepisy ust. 1 stosuje się również do wszelkich praw instytucji zobowiązanej do wypłaty w stosunku do pracodawcy lub zatrudnianych przez niego pracowników w przypadku, gdy odpowiedzialność ich nie jest wyłączona.

3. W przypadku gdy, zgodnie z przepisami art. 36 ust. 3 i/lub art. 63 ust. 3, dwa lub więcej Państw Członkowskich lub właściwe władze tych państw zawarły porozumienie w sprawie zaniechania zwrotu między instytucjami im podległymi, ewentualne prawa w stosunku do osób trzecich regulują następujące zasady:

- a) W przypadku gdy instytucja Państwa Członkowskiego miejsca pobytu lub miejsca zamieszkania przyznaje świadczenia z tytułu szkody powstałej na jego terytorium, ta instytucja, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, wykonuje prawo podstawienia lub podejmuje działania bezpośrednie w stosunku do osoby trzeciej, zobowiązanej do naprawienia szkody.
- b) Do celów wykonania przepisów lit. a):
  - i) osoba otrzymująca świadczenia uważana jest za ubezpieczoną w instytucji miejsca pobytu lub miejsca zamieszkania;
  - oraz
  - ii) instytucja ta uważana jest za zobowiązaną do świadczeń.
- c) Przepisy ust. 1 i 2 są nadal stosowane w odniesieniu do świadczeń nieobjętych porozumieniem w sprawie zaniechania określonym w niniejszym ustępie.

TYTUŁ VII

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

*Artykuł 94 (7) (8) (11) (12)***Przepisy przejściowe odnoszące się do pracowników najemnych**

1. Niniejsze rozporządzenie nie daje podstawy do nabycia jakichkolwiek praw za okres poprzedzający dzień 1 października 1972 r. lub datę jego stosowania na terytorium danego Państwa Członkowskiego lub na części terytorium tego państwa.

2. Każdy okres ubezpieczenia oraz, w odpowiednim przypadku, każdy okres zatrudnienia lub zamieszkania, ukończony zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego przed dniem 1 października 1972 r. lub przed datą stosowania niniejszego rozporządzenia na terytorium tego Państwa Członkowskiego lub na części terytorium tego państwa, jest uwzględniany dla celów ustalenia praw nabytych na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia.

3. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 1 prawo nabywa się na podstawie niniejszego rozporządzenia, nawet jeżeli odnosi się ono do zdarzenia, które nastąpiło przed dniem 1 października 1972 r. lub przed datą jego stosowania na terytorium danego Państwa Członkowskiego lub na części terytorium tego państwa.

4. Każde świadczenie, które nie zostało ustalone lub którego udzielenie zostało zawieszona ze względu na obywatelstwo lub miejsce zamieszkania zainteresowanego, zostaje na jego wniosek ustalone lub przywrócone od dnia 1 października 1972 r. lub od daty stosowania niniejszego rozporządzenia na terytorium danego Państwa Członkowskiego lub na części terytorium tego państwa, o ile uprzednio ustalone świadczenia nie zostały wypłacone w formie zryczałtowanej.

5. Prawa osób, które przed dniem 1 października 1972 r. lub przed datą zastosowania niniejszego rozporządzenia na terytorium danego Państwa Członkowskiego lub na części terytorium tego państwa uzys-

▼B

kały emeryturę lub rentę, mogą zostać zmienione na ich wniosek, z uwzględnieniem przepisów niniejszego rozporządzenia. Przepis ten stosuje się również do innych świadczeń określonych w art. 78.

6. Jeżeli wniosek określony w ust. 4 lub 5 zostaje przedłożony w terminie dwóch lat od dnia 1 października 1972 r. lub od daty stosowania niniejszego rozporządzenia na terytorium danego Państwa Członkowskiego, prawa nabyte na podstawie niniejszego rozporządzenia nabywa się, począwszy od tej daty, przy czym przepisy ustawodawstwa każdego Państwa Członkowskiego dotyczące utraty praw lub przedawnienia roszczeń nie mogą być powoływane wobec zainteresowanych.

Te same przepisy stosuje się w odniesieniu do stosowania niniejszego rozporządzenia na terytoriach, które zostały włączone do Republiki Federalnej Niemiec w dniu 3 października 1990 r., o ile wniosek określony w ust. 4 lub 5 jest przedłożony w ciągu dwóch lat, począwszy od dnia 1 czerwca 1992 r.

7. Jeżeli wniosek określony w ust. 4 lub 5 jest wniesiony po upływie terminu dwóch lat, począwszy od dnia 1 października 1972 r. lub począwszy od daty stosowania niniejszego rozporządzenia na terytorium danego Państwa Członkowskiego, prawa nieutracone lub prawa nieprzedawnione są nabywane, począwszy od daty przedłożenia wniosku, z wyjątkiem sytuacji, gdy stosuje się korzystniejsze przepisy ustawodawstwa któregośkolwiek Państwa Członkowskiego.

Te same przepisy stosuje się w odniesieniu do stosowania niniejszego rozporządzenia na terytoriach, które zostały włączone do Republiki Federalnej Niemiec w dniu 3 października 1990 r., o ile wniosek określony w ust. 4 lub 5 jest wniesiony po upływie dwóch lat, począwszy od dnia 1 czerwca 1992 r.

8. W przypadku sklerogennej pylicy płuc przepisy art. 57 ust. 5 stosuje się do świadczeń pieniężnych z tytułu choroby zawodowej, których koszt, w przypadku braku umowy między zainteresowanymi instytucjami, nie mógł zostać podzielony między te instytucje przed dniem 1 października 1972 r.

9. Zasiłki rodzinne pobierane przez pracowników najemnych, zatrudnionych we Francji, lub przez bezrobotnych otrzymujących zasiłek dla bezrobotnych, zgodnie z francuskim ustawodawstwem, na członków swoich rodzin mieszkających w innym Państwie Członkowskim w dniu 15 listopada 1989 r., są nadal wypłacane według stawek, w granicach i zgodnie z procedurą stosowaną w tym dniu, o ile ich wysokość jest wyższa niż wysokość świadczeń, które byłyby należne, począwszy od dnia 16 listopada 1989 r., o ile osoby zainteresowane podlegałyby francuskiemu ustawodawstwu. Nie uwzględnia się przerw krótszych niż jeden miesiąc i okresów pobierania świadczenia w razie choroby lub zasiłku dla bezrobotnych.

Zasady wykonania niniejszego ustępu, a w szczególności podział kosztu tych zasiłków są ustalone za wzajemnym porozumieniem zainteresowanych Państw Członkowskich lub przez ich właściwe władze, na podstawie opinii wydanej przez Komisję Administracyjną.

10. Prawa osób, którym przed wejściem w życie przepisów art. 45 ust. 6 przyznano emeryturę lub rentę, mogą zostać ponownie rozpatrzone, na ich wniosek, z zastrzeżeniem przepisów art. 45 ust. 6.

Artykuł 95 (6) (12)

Przepisy przejściowe w odniesieniu do osób prowadzących działalność na własny rachunek

1. Niniejsze rozporządzenie nie daje podstawy do nabycia jakichkolwiek praw za okres poprzedzający dzień 1 lipca 1982 r. lub datę jego stosowania na terytorium danego Państwa Członkowskiego lub na części terytorium tego Państwa.

▼B

2. Każdy okres ubezpieczenia, jak również, w odpowiednim przypadku, każdy okres zatrudnienia, prowadzenia działalności na własny rachunek lub zamieszkania, ukończony zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego przed dniem 1 lipca 1982 r. lub przed datą wykonania niniejszego rozporządzenia na terytorium tego Państwa Członkowskiego lub na części terytorium tego Państwa, jest uwzględniany do celów ustalenia praw nabytych na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia.

3. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 1 prawo nabywa się na podstawie niniejszego rozporządzenia, nawet jeżeli odnosi się ono do zdarzenia, które nastąpiło przed dniem 1 lipca 1982 r. lub przed datą wykonania tego rozporządzenia na terytorium danego Państwa Członkowskiego lub na części terytorium tego państwa.

4. Każde świadczenie, które nie zostało ustalone, lub którego udzielenie zostało zawieszona ze względu na obywatelstwo lub miejsce zamieszkania zainteresowanego, zostaje na jego wniosek ustalone lub przywrócone od dnia 1 lipca 1982 r. lub od daty wykonania niniejszego rozporządzenia na terytorium danego Państwa Członkowskiego lub na części terytorium tego państwa, o ile uprzednio ustalone świadczenia nie zostały wypłacone w formie zryczałtowanej.

5. Prawa osób, które przed dniem 1 lipca 1982 r. lub przed datą wykonania niniejszego rozporządzenia na terytorium danego Państwa Członkowskiego lub na części terytorium tego państwa uzyskały emeryturę lub rentę, mogą zostać zmienione na ich wniosek, z uwzględnieniem przepisów niniejszego rozporządzenia. Przepis ten stosuje się również do innych świadczeń określonych w art. 78.

6. Jeżeli wniosek określony w ust. 4 lub 5 zostaje przedłożony w terminie dwóch lat od dnia 1 lipca 1982 r. lub od daty wykonania niniejszego rozporządzenia na terytorium danego Państwa Członkowskiego, prawa nabyte na podstawie niniejszego rozporządzenia nabywa się, począwszy od tej daty, przy czym ustawodawstwo każdego Państwa Członkowskiego dotyczące utraty praw lub przedawnienia roszczeń nie mogą być powoływane wobec zainteresowanych.

Te same przepisy stosuje się w odniesieniu do wykonania niniejszego rozporządzenia na terytoriach, które zostały włączone do Republiki Federalnej Niemiec dnia 4 października 1990 r., o ile wniosek określony w ust. 4 lub 5 jest przedłożony w ciągu dwóch lat, począwszy od dnia 1 czerwca 1992 r.

7. Jeżeli wniosek określony w ust. 4 lub 5 zostaje wniesiony po upływie terminu dwóch lat, począwszy od dnia 1 lipca 1982 r. lub począwszy od daty wykonania niniejszego rozporządzenia na terytorium danego Państwa Członkowskiego, prawa nieutracone lub prawa nieprzedawnione są nabywane, począwszy od daty przedłożenia wniosku, z wyjątkiem sytuacji, gdy stosuje się korzystniejsze przepisy ustawodawstwa któregośkolwiek Państwa Członkowskiego.

Te same przepisy stosuje się w odniesieniu do stosowania niniejszego rozporządzenia na terytoriach, które zostały włączone do Republiki Federalnej Niemiec w dniu 3 października 1990 r., o ile wniosek określony w ust. 4 lub 5 zostaje wniesiony po upływie dwóch lat, począwszy od dnia 1 czerwca 1992 r.

Artykuł 95a (11)

Przepisy przejściowe w celu stosowania rozporządzenia (EWG) nr 1248/92 ⁽¹⁾

1. Rozporządzenie (EWG) nr 1248/92 nie daje podstawy do jakichkolwiek praw za okres poprzedzający dzień 1 czerwca 1992 r.

⁽¹⁾ Dz.U. L 136 z 19.5.1992, str. 7.

▼B

2. Wszystkie okresy ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończone zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego przed dniem 1 czerwca 1992 r., są uwzględniane dla celów ustalenia praw do świadczeń na podstawie rozporządzenia (EWG) nr 1248/92.
3. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 1 prawo zostaje nabyte na podstawie rozporządzenia (EWG) nr 1248/92, nawet jeżeli odnosi się ono do zdarzenia, które nastąpiło przed dniem 1 czerwca 1992 r.
4. Prawa osób zainteresowanych, które przed dniem 1 czerwca 1992 r. uzyskały emeryturę lub rentę, mogą zostać zmienione na ich wniosek, z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia (EWG) nr 1248/92.
5. Jeżeli wniosek określony w ust. 4 zostaje przedłożony w terminie dwóch lat od dnia 1 czerwca 1992 r., prawa nabyte na podstawie rozporządzenia (EWG) nr 1248/92 nabywa się, począwszy od tej daty, przy czym ustawodawstwo każdego Państwa Członkowskiego dotyczące utraty praw lub przedawnienia roszczeń nie mogą być powoływane wobec zainteresowanych.
6. Jeżeli wniosek określony w ust. 4 zostaje wniesiony po upływie terminu dwóch lat, począwszy od dnia 1 czerwca 1992 r., prawa nieutracone lub prawa nieprzedawnione są nabywane, począwszy od daty przedłożenia wniosku, z wyjątkiem sytuacji, gdy stosuje się korzystniejsze przepisy ustawodawstwa któregośkolwiek Państwa Członkowskiego.

*Artykuł 95b (14)***Przepisy przejściowe w celu stosowania rozporządzenia (EWG) nr 1247/92 (1)**

1. Rozporządzenie (EWG) nr 1247/92 nie przyznaje żadnych praw w stosunku do okresu poprzedzającego dzień 1 czerwca 1992 r.
2. Okresy zamieszkania, zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek ukończone na terytorium Państwa Członkowskiego przed dniem 1 czerwca 1992 r. są uwzględniane dla celów ustalenia praw nabytych na podstawie przepisów rozporządzenia (EWG) nr 1247/92.
3. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 1 prawo nabywa się na podstawie rozporządzenia (EWG) nr 1247/92, nawet jeżeli odnosi się ono do zdarzenia, które nastąpiło przed dniem 1 czerwca 1992 r.
4. Każde specjalne świadczenie nieskładkowe, które nie zostało ustalone lub którego udzielanie zostało zawieszona ze względu na przynależność państwową zainteresowanego, zostaje na jego wniosek ustalone lub przywrócone od dnia 1 czerwca 1992 r., o ile uprzednio ustalone świadczenia nie zostały wypłacone w formie zryczałtowanej.
5. Prawa osób, które przed dniem 1 czerwca 1992 r. uzyskały emeryturę lub rentę, mogą zostać zmienione na ich wniosek, z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia (EWG) nr 1247/92.
6. Jeżeli wniosek, określony w ust. 4 lub 5, zostaje przedłożony w terminie dwóch lat od dnia 1 czerwca 1992 r., prawa powstałe na podstawie rozporządzenia (EWG) nr 1247/92 nabywa się począwszy od tej daty, przy czym ustawodawstwo każdego Państwa Członkowskiego dotyczące utraty praw lub przedawnienia roszczeń nie mogą być powoływane wobec zainteresowanych.
7. Jeżeli wniosek określony w ust. 4 lub 5 zostaje wniesiony po upływie terminu dwóch lat, począwszy od dnia 1 czerwca 1992 r., prawa nieutracone lub prawa nieprzedawnione są nabywane, począwszy od daty przedłożenia wniosku, z wyjątkiem sytuacji, gdy stosuje się

(1) Dz.U. L 136 z 19.5.1992, str. 1.

▼ B

korzystniejsze przepisy ustawodawstwa któregoś Państwa Członkowskiego.

8. Stosowanie art. 1 rozporządzenia (EWG) nr 1247/92 nie może spowodować cofnięcia świadczeń, które zostały przyznane przed dniem 1 czerwca 1992 r. przez właściwe instytucje Państwa Członkowskiego zgodnie z tytułem III rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 i do których stosuje się art. 10 tego ostatniego rozporządzenia.

9. Stosowanie art. 1 rozporządzenia (EWG) nr 1247/92 nie może spowodować odrzucenia wniosku o przyznanie specjalnego świadczenia nieskładkowego, przyznanego jako dodatek do renty lub emerytury, który został złożony przez osobę zainteresowaną, która spełniała warunki przyznania tego świadczenia przed dniem 1 czerwca 1992 r., nawet gdy zainteresowany zamieszkuje na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż właściwe Państwo Członkowskie, o ile wniosek o przyznanie świadczenia został złożony w ciągu pięciu lat, począwszy od dnia 1 czerwca 1992 r.

10. Nie naruszając przepisów ust. 1, każde specjalne świadczenie nieskładkowe, przyznane jako dodatek do renty lub emerytury, które nie zostało ustalone lub które zostało zawieszane z tego względu, że zainteresowany mieszka na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż właściwe Państwo Członkowskie, jest na wniosek zainteresowanego ustalane lub przywrócone, począwszy od dnia 1 czerwca 1992 r., w pierwszym przypadku, od dnia, kiedy świadczenie powinno być ustalone, a w drugim przypadku, od daty zawieszenia świadczenia.

11. W przypadku gdy specjalne świadczenia nieskładkowe, określone w art. 4 ust. 2a rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 mogą, w tym samym okresie i w odniesieniu do tej samej osoby, być przyznane na podstawie art. 10a tego rozporządzenia przez instytucję właściwą Państwa Członkowskiego, na którego terytorium zainteresowany zamieszkuje, i zgodnie z ust. 1-10 niniejszego art. u przez właściwą instytucję innego Państwa Członkowskiego, zainteresowany może łączyć te świadczenia do wysokości najwyższego świadczenia specjalnego, o które mógłby się ubiegać zgodnie z danym ustawodawstwem.

12. Szczegółowe zasady stosowania ust. 11, w szczególności zastosowanie, w odniesieniu do świadczeń określonych w tym ustępie, warunków zmniejszenia, zawieszenia lub uchylenia przewidzianych w ustawodawstwie jednego lub kilku Państw Członkowskich i przyznania dodatków wyrównawczych, są określone na mocy decyzji Komisji Administracyjnej ds. Zabezpieczenia Społecznego Pracowników Migrujących i, w danym wypadku, przez wspólne porozumienie zainteresowanych Państw Członkowskich lub ich właściwych władz.

▼ M3*Artykuł 95c***Przepisy przejściowe w celu zastosowania rozporządzenia (WE) nr 1606/98**

1. Żadne prawa nie zostają nabyte na mocy rozporządzenia (WE) nr 1606/98 ⁽¹⁾ za okres poprzedzający dzień 25 października 1998 r.

2. Wszelkie okresy ubezpieczenia oraz tam gdzie jest to właściwe, wszelkie okresy zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania spełnione w ramach ustawodawstwa jednego z Państw Członkowskich przed dniem 25 października 1998 r., zostaną uwzględnione w celu określenia praw nabytych, zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 1606/98.

3. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 1, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/98 prawo do świadczeń zostaje nabyte nawet w przypadku gdy dotyczy ono ryzyka zaistniałego przed 25 października 1998 r.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 25.7.1998, str. 1.

▼ **M3**

4. Wszelkie świadczenia, które nie zostały przyznane lub zostały zawieszane z powodu obywatelstwa lub miejsca zamieszkania danej osoby, są na wniosek zainteresowanego przyznawane lub przywracane, począwszy od 25 października 1998 r., pod warunkiem że prawa, na podstawie których świadczenia te zostały wcześniej przyznane, nie umożliwiają otrzymania świadczenia w kwocie zryczałtowanej.

5. Prawa osób, którym przed dniem 25 października 1998 r. przyznano emeryturę lub rentę mogą zostać na ich wniosek zrewidowane, z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia (WE) nr 1606/98. Przepis stosuje się również do innych świadczeń, określonych w art. 78 i 79, w zakresie, w jakim stosuje się go do art. 78 i 79a.

6. Jeśli wniosek, określony w ust. 4 lub 5, zostanie zgłoszony w ciągu dwóch lat od dnia 25 października 1998 r., prawa wynikające z rozporządzenia (WE) nr 1606/98 zostaną nabyte od tej daty i przepisy ustawodawstwa jakiegokolwiek Państwa Członkowskiego dotyczące przepadku i utraty praw nie mogą być stosowane do danych osób.

7. Jeśli wniosek, określony w ust. 4 lub 5 zostanie zgłoszony po upływie okresu dwóch lat od 25 października 1998 r., prawa, które nie zostały utracone i nie wygasły, nabywa się z dniem złożenia takiego wniosku, z zastrzeżeniem możliwości skorzystania z bardziej korzystnego ustawodawstwa któregośkolwiek z Państw Członkowskich.

▼ **M4***Artykuł 95d***Przepisy przejściowe dotyczące studentów**

1. Na podstawie niniejszego rozporządzenia studenci, członkowie ich rodzin i osoby pozostałe przy życiu po ich śmierci nie nabywają żadnego prawa za okres przed 1 maja 1999 r.

2. Każdy okres ubezpieczenia i, w odpowiednim przypadku, każdy okres zatrudnienia, prowadzenia działalności na własny rachunek lub zamieszkania, ukończony zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego przed dniem 1 maja 1999 r., jest uwzględniany do celów ustalenia praw nabytych zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia.

3. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 1 na podstawie niniejszego rozporządzenia prawo zostaje nabyte, nawet jeżeli odnosi się ono do zdarzenia, które nastąpiło przed 1 maja 1999 r.

4. Każde świadczenie, które nie zostało przyznane lub którego udzielenie zostało zawieszane ze względu na obywatelstwo lub miejsce zamieszkania zainteresowanego, zostaje, na jego wniosek, ustalone lub przywrócone, począwszy od 1 maja 1999 r., pod warunkiem że przyznane świadczenia na podstawie uprawnienia nie spowodowały powstania płatności ryczałtowych.

5. Jeżeli wniosek, określony w ust. 4, zostaje wniesiony w terminie dwóch lat, począwszy od 1 maja 1999 r., prawa studentów, członków ich rodzin lub osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, wynikające z niniejszego rozporządzenia, nabywane są, począwszy od tej daty, przy czym ustawodawstwa każdego Państwa Członkowskiego dotyczącego utraty lub przedawnienia praw nie można powoływać wobec zainteresowanych.

6. Jeżeli wniosek, określony w ust. 4, zostaje wniesiony po upływie dwóch lat, począwszy od dnia 1 maja 1999 r., prawa niewygasłe lub prawa nieprzedawnione przysługują, począwszy od daty wniesienia wniosku, z zastrzeżeniem korzystniejszych przepisów prawnych każdego Państwa Członkowskiego.

▼ **M5***Artykuł 95e***Przepisy przejściowe w celu stosowania rozporządzenia (WE) nr 1399/1999 ⁽¹⁾**

1. Rozporządzenia (WE) nr 1399/1999 jest stosowane do praw sierot, których jedno z rodziców, po którym są uprawnione, zmarło po dniu 1 września 1999 r.
2. Wszystkie okresy ubezpieczenia lub zamieszkania, spełnione zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego przed dniem 1 września 1999 r. uwzględnia się w celu określenia praw nabytych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1399/1999.
3. Prawa sierot, których jedno z rodziców, po którym nabyły uprawnienia, zmarło przed dniem 1 września 1999 r., mogą zostać zweryfikowane na podstawie ich wniosku zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1399/1999.
4. Jeżeli wniosek określony w ust. 3 jest złożony w okresie dwóch lat po dniu 1 września 1999 r., wówczas nabycie praw następuje na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1399/1999 od tej daty, przy czym nie można stosować wobec danej osoby przepisów dotyczących przedawnienia i wygaśnięcia Państwa Członkowskiego.
5. Jeżeli wniosek określony w ust. 3 jest złożony dopiero po upływie dwóch lat po dniu 1 września 1999 r., wówczas nabycie praw, które nie uległy przedawnieniu lub wygaśnięciu, następuje w dniu złożenia wniosku, z zastrzeżeniem ewentualnych bardziej korzystnych przepisów ustawodawstwa Państwa Członkowskiego.

▼ **M8***Artykuł 95f***Przepisy przejściowe dotyczące sekcji I załącznika II, w rubrykach „D. NIEMCY” i „R. AUSTRIA”.**

1. Sekcja I załącznika II, w rubrykach „D. NIEMCY” i „R. AUSTRIA”, zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 647/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 kwietnia 2005 r. zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek oraz do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie oraz (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 ⁽²⁾, nie powoduje nabycia uprawnienia za okres przed dniem 1 stycznia 2005 r.
2. Każdy okres ubezpieczenia oraz, w odpowiednim przypadku, każdy okres zatrudnienia, prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek lub zamieszkania, przebyty zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego przed dniem 1 stycznia 2005 r., jest uwzględniany przy określaniu praw nabytych zgodnie z postanowieniami niniejszego rozporządzenia.
3. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 1, prawo nabywa się na mocy niniejszego rozporządzenia także w przypadku, gdy odnosi się ono do zdarzenia, które nastąpiło przed dniem 1 stycznia 2005 r.
4. Każde świadczenie, które nie zostało przyznane lub zostało zawieszane ze względu na obywatelstwo lub miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej, zostaje przyznane lub przywrócone, na jej wniosek, od dnia 1 stycznia 2005 r., pod warunkiem że prawa do świadczeń przyznanych uprzednio nie spowodowały wypłaty świadczeń w formie zryczałtowanej.
5. Prawa osób, którym przyznano emeryturę lub rentę przed dniem 1 stycznia 2005 r., mogą, na ich wniosek, zostać ponownie rozpatrzone,

⁽¹⁾ Dz.U. L 164 z 30.6.1999, str. 1.⁽²⁾ Dz.U. L 117z 4.5.2005, str. 1.

▼M8

z uwzględnieniem postanowień niniejszego rozporządzenia. Przepis ten stosuje się również do innych świadczeń określonych w art. 78.

6. W przypadku złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 4 lub w ust. 5, w terminie dwóch lat od dnia 1 stycznia 2005 r. prawa nabyte na mocy niniejszego rozporządzenia stają się skuteczne począwszy od tej daty i nie można powoływać się wobec osób zainteresowanych na przepisy ustawodawstw któregośkolwiek Państwa Członkowskiego, dotyczące utraty lub przedawnienia praw.

7. W przypadku złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 4 lub 5, po upływie dwuletniego terminu rozpoczynającego się po dniu 1 stycznia 2005 r. prawa, które nie zostały utracone lub nie uległy przedawnieniu, stają się skuteczne od daty złożenia wniosku, z wyjątkiem sytuacji, gdy zastosowanie mają korzystniejsze przepisy ustawodawstwa któregośkolwiek Państwa Członkowskiego.

Artykuł 95 g

Przepisy przejściowe dotyczące usunięcia z załącznika IIa pozycji o austriackim zasiłku opiekuńczym (Pflegegeld).

W przypadku wniosków dotyczących zasiłków opiekuńczych zgodnie z austriacką ustawą federalną (Bundespflegegeldgesetz) złożonych nie później niż dnia 8 marca 2001 r. na podstawie art. 10a ust. 3 niniejszego rozporządzenia przepis ten stosuje się, dopóki osoba uprawniona do zasiłku opiekuńczego zamieszkuje w Austrii po dniu 8 marca 2001 r.

▼B*Artykuł 96***Umowy odnoszące się do zwrotów między instytucjami**

Umowy zawarte na podstawie art. 36 ust. 3, art. 63 ust. 3 i art. 70 ust. 3 przed dniem 1 lipca 1982 r. stosuje się również do osób, w odniesieniu do których zakres niniejszego rozporządzenia został rozszerzony z tym dniem, o ile Państwo Członkowskie będące stroną takiej umowy nie wnosi sprzeciwu.

Sprzeciw taki jest uwzględniony, jeżeli właściwa władza tego Państwa Członkowskiego zawiadomi pisemnie właściwą władzę zainteresowanego Państwa Członkowskiego lub Państw Członkowskich przed dniem 1 października 1983 r. Kopię takiego zawiadomienia przekazuje się Komisji Administracyjnej.

*Artykuł 97***Notyfikacje dotyczące niektórych przepisów**

1. Notyfikacje określone w art. 1 lit. j), art. 5 i art. 8 ust. 2 są kierowane do przewodniczącego Rady. Wskazują one datę wejścia w życie odpowiednich ustaw i systemów lub, jeżeli chodzi o notyfikacje określone w art. 1 lit. j), datę, od której niniejsze rozporządzenie będzie stosowane do systemów określonych w oświadczeniach Państw Członkowskich.

2. Notyfikacje otrzymane zgodnie z przepisami ust. 1 są publikowane w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

*Artykuł 98***Rozporządzenie wykonawcze**

Późniejsze rozporządzenie ustanawia zasady wykonania niniejszego rozporządzenia.

▼ B

ZALĄCZNIK I (A) (B) (8) (9) (13) (14) (15)

ZAKRES PODMIOTOWY ROZPORZĄDZENIA**I. Pracownicy najemni i/lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek (art. 1 lit. a) ii) i iii) rozporządzenia)****A. BELGIA**

Nie dotyczy.

▼ M10**B. BULGARIA**

Za osobę prowadzącą działalność na własny rachunek, w rozumieniu art. 1 lit. a) pkt (ii) rozporządzenia, uznaje się każdą osobę, która nie posiada umowy o pracę w rozumieniu pkt. 5 i 6 art. 4 ust. 3 kodeksu zabezpieczenia społecznego.

C. REPUBLIKA CZESKA**▼ A1**

Nie dotyczy.

▼ M10**D. DANIA****▼ B**

1. Każda osoba, która poprzez fakt, że wykonuje działalność jako pracownik najemny, podlega:

- a) ustawodawstwu w sprawie wypadków przy pracy i chorób zawodowych, w okresie poprzedzającym dzień 1 września 1977 r.;
- b) ustawodawstwu w sprawie dodatkowych emerytur dla pracowników najemnych (arbejdsmarkedets tillægspension, ATP), w okresie zaczynającym się od dnia 1 września 1977 r., lub później, uważana jest za pracownika najemnego w rozumieniu art. 1 lit. a) ii) rozporządzenia.

2. Każda osoba, która na mocy ustawy w sprawie dziennych świadczeń pieniężnych z tytułu choroby lub macierzyństwa jest uprawniona do tych świadczeń na podstawie dochodu z pracy innego niż wynagrodzenie, uważana jest za pracownika najemnego, w rozumieniu art. 1, lit. a) ii) rozporządzenia.

▼ M10**E. NIEMCY****▼ B**

Jeżeli instytucją właściwą w sprawie przyznania świadczeń rodzinnych, zgodnie z tytułem III rozdział 7 rozporządzenia, jest instytucja niemiecka, to w rozumieniu art. 1 lit. a) ii) rozporządzenia:

- a) „pracownik najemny” oznacza osobę ubezpieczoną z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego na wypadek bezrobocia lub osobę, która, w następstwie tego ubezpieczenia, otrzymuje świadczenia pieniężne z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby lub porównywalne świadczenia ► **M5** lub urzędnik służby cywilnej otrzymuje uposażenie wynikające z jego statusu służbowego urzędnika służby cywilnej, co najmniej w takiej wysokości, która w przypadku pracownika najemnego zobowiązywałaby do obowiązkowego ubezpieczenia na wypadek bezrobocia ◀;
- b) „osoba prowadząca działalność na własny rachunek” oznacza osobę, która prowadzi działalność na własny rachunek i która jest zobowiązana:
  - ubezpieczyć się lub opłacać składki na ubezpieczenie emerytalne w systemie dla osób prowadzących działalność na własny rachunek,
  - lub
  - ubezpieczyć się w ramach obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego.

▼ M10

F. ESTONIA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

G. GRECJA

▼ B

1. Osoby ubezpieczone w systemie OGA, które wykonują wyłącznie działalność w charakterze pracownika najemnego, lub osoby podlegające ustawodawstwu innego Państwa Członkowskiego, które są lub były „pracownikiem najemnym”, w rozumieniu art. 1 lit. a) rozporządzenia, uważane są za pracownika najemnego w rozumieniu art. 1 lit. a) iii) rozporządzenia.
2. W celu przyznania krajowego zasiłku rodzinnego osoby określone w art. 1 lit. a) i) i iii) rozporządzenia uważane są za pracowników najemnych w rozumieniu art. 1 lit. a) ii) rozporządzenia.

▼ M10

H. HISZPANIA

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

I. FRANCJA

▼ B

Jeżeli instytucją właściwą w sprawie przyznania świadczeń rodzinnych, zgodnie z tytułem III rozdział 7 niniejszego rozporządzenia, jest instytucja francuska, to:

1. „pracownik najemny”, w rozumieniu art. 1 lit. a) ii) rozporządzenia, oznacza każdą osobę ubezpieczoną z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego w systemie zabezpieczenia społecznego zgodnie z art. L 311-2 kodeksu zabezpieczenia społecznego, która spełnia minimalne warunki dotyczące zatrudnienia lub wynagrodzenia przewidziane w art. L 313-1 kodeksu zabezpieczenia społecznego w celu korzystania ze świadczeń pieniężnych z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby, macierzyńskiego lub inwalidzkiego, lub osobę, która korzysta z wymienionych świadczeń pieniężnych;
  2. „osoba prowadząca działalność na własny rachunek”, w rozumieniu art. 1 lit. a) ii) rozporządzenia, oznacza każdą osobę, która prowadzi działalność na własny rachunek i która jest zobowiązana ubezpieczyć się i opłacać składki na świadczenia z tytułu starości w systemie dla osób prowadzących działalność na własny rachunek.
1. Osoby ubezpieczone w systemie OGA, które wykonują wyłącznie działalność w charakterze pracownika najemnego, lub osoby podlegające ustawodawstwu innego Państwa Członkowskiego, które są lub były „pracownikiem najemnym”, w rozumieniu art. 1 lit. a) rozporządzenia, uważane są za pracownika najemnego w rozumieniu art. 1 lit. a) iii) rozporządzenia.
  2. W celu przyznania krajowego zasiłku rodzinnego osoby określone w art. 1 lit. a) i) i iii) rozporządzenia uważane są za pracowników najemnych w rozumieniu art. 1 lit. a) ii) rozporządzenia.

▼ M10

J. IRLANDIA

▼ B

1. Każda osoba, która jest ubezpieczona z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego lub dobrowolnego, na mocy przepisów ► **M2** sekcje 9, 21 i 49 ustawy o opiece społecznej (tekst jednolity) z 1993 r. ◀, uważana jest za pracownika najemnego, w rozumieniu art. 1 lit. a) ii) rozporządzenia.
2. Każda osoba, która jest ubezpieczona z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego lub dobrowolnego na mocy przepisów ► **M2** sekcja 17 i 21 ustawy o opiece społecznej (tekst jednolity) z 1993 r. ◀, uważana jest za osobę prowadzącą działalność na własny rachunek, w rozumieniu art. 1, lit. a) ii) rozporządzenia.

▼ M10

K. WŁOCHY

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

L. CYPR

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

M. ŁOTWA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

N. LITWA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

O. LUKSEMBURG

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

P. WĘGRY

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

Q. MALTA

▼ A1

Za osobę prowadzącą działalność na własny rachunek, w rozumieniu art. 1 lit. a) pkt (ii) rozporządzenia, uznaje się każdą osobę prowadzącą działalność na własny rachunek i nie będącą pracownikiem najemnym w rozumieniu ustawy o zabezpieczeniu społecznym (Cap. 318) z 1987 r.

▼ M10

R. NIDERLANDY

▼ B

Każda osoba, która wykonuje działalność lub zawód bez umowy o pracę, uważana jest za osobę prowadzącą działalność na własny rachunek, w rozumieniu art. 1 lit. a) ii) rozporządzenia.

▼ M10

S. AUSTRIA

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

T. POLSKA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

U. PORTUGALIA

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

V. RUMUNIA

Nie dotyczy.

W. SŁOWENIA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

X. SŁOWACJA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

Y. FINLANDIA

▼ B

Każdy pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek w rozumieniu ustawodawstwa w sprawie systemu pracowniczych rent i emerytur, uważani są odpowiednio za pracownika najemnego lub osobę prowadzącą działalność na własny rachunek w rozumieniu art. 1 lit. a) ii) rozporządzenia.

▼ M10

Z. SZWECJA

▼ M11

Osoby wykonujące działalność zarobkową i opłacające we własnym zakresie składki od osiągniętego dochodu na podstawie rozdziału 3 ust. 3 ustawy o składkach na ubezpieczenie społeczne (2000:980) uważa się za osoby prowadzące działalność na własny rachunek.

▼ M10

AA. ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

▼ B

Każdego pracownika najemnego lub osobę prowadzącą działalność na własny rachunek w rozumieniu ustawodawstwa Wielkiej Brytanii lub ustawodawstwa Irlandii Północnej uważa się odpowiednio za pracownika najemnego lub osobę prowadzącą działalność na własny rachunek, w rozumieniu art. 1 lit. a) ii) rozporządzenia. Każdą osobę, w odniesieniu do której są wymagalne składki jak od pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek zgodnie z ustawodawstwem Gibraltaru, uważa się odpowiednio za pracownika najemnego lub osobę prowadzącą działalność na własny rachunek, w rozumieniu art. 1 lit. a) ii) rozporządzenia.

II. Członkowie rodziny (art. 1 lit. f) zdanie drugie rozporządzenia)

A. BELGIA

Nie dotyczy.

▼ M10

B. BUŁGARIA

Nie dotyczy..

C. REPUBLIKA CZESKA

▼ A1

W celu ustalenia prawa do świadczeń rzeczowych, wynikającego z przepisów tytułu III rozdział 1 rozporządzenia, wyrażenie „członek rodziny” oznacza małżonka i/lub dziecko pozostające na utrzymaniu w znaczeniu wynikającym z ustawy o państwowej pomocy społecznej nr 117/1995 Sb.

▼ M10

D. DANIA

▼ B

Do celów określenia prawa do świadczeń rzeczowych w razie choroby lub macierzyństwa na podstawie art. 22 ust. 1 lit. a) i art. 31 rozporządzenia, wyrazy „członkowie rodziny” oznaczają:

1. małżonka pracownika najemnego, osoby prowadzącej działalność na własny rachunek lub innej osoby uprawnionej na mocy rozporządzenia, o ile same nie są osobami uprawnionymi na mocy rozporządzenia; lub
2. dziecko poniżej 18. roku życia, pozostające pod opieką osoby uprawnionej na mocy rozporządzenia.

▼ M10

E. NIEMCY

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

F. ESTONIA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

G. GRECJA

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

H. HISZPANIA

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

I. FRANCJA

▼ M1

W celu ustalenia prawa do zasiłków rodzinnych lub świadczeń rodzinnych, termin „członek rodziny”; oznacza każdą osobę wymienioną w art. L 512-3 kodeksu zabezpieczenia społecznego.

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

J. IRLANDIA

▼ B

Do celów określenia prawa do świadczeń rzeczowych w razie choroby lub macierzyństwa na podstawie przepisów rozporządzenia wyrazy „członkowie rodziny” oznaczają każdą osobę uznaną za pozostającą na utrzymaniu pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek do celów stosowania ustaw o zdrowiu z lat 1947-70.

▼ M10

K. WŁOCHY

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

L. CYPR

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

M. ŁOTWA

▼ A1

W celu ustalenia prawa do świadczeń rzeczowych, wynikającego z przepisów tytułu III rozdział 1 rozporządzenia, wyrażenie „członek rodziny” oznacza małżonka lub dziecko poniżej 18 roku życia.

▼ M10

N. LITWA

▼ A1

W celu ustalenia prawa do świadczeń rzeczowych, wynikającego z przepisów tytułu III rozdział 1 rozporządzenia, wyrażenie „członek rodziny” oznacza małżonka lub dziecko poniżej 18 roku życia.

▼ M10

O. LUKSEMBURG

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

P. WĘGRY

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

Q. MALTA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

R. NIDERLANDY

▼ M11

Na potrzeby ustalenia uprawnienia do świadczeń na podstawie rozdziałów 1 i 4 tytułu III niniejszego rozporządzenia, „członek rodziny” oznacza współmałżonka, zarejestrowanego partnera lub dziecko przed osiągnięciem wieku 18 lat.

▼ M10

S. AUSTRIA

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

T. POLSKA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

U. PORTUGALIA

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

V. RUMUNIA

W celu ustalenia tytułu do świadczeń rzeczowych, wynikającego z przepisów tytułu III rozdział 1 rozporządzenia, wyrażenie „członek rodziny” oznacza małżonka, rodzica pozostającego na utrzymaniu, dziecko poniżej 18 roku życia (lub poniżej 26 roku życia pozostające na utrzymaniu).

W. SŁOWENIA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

X. SŁOWACJA

▼ M9

Do celów ustalania uprawnienia do świadczeń rzeczowych, na mocy przepisów rozdziału 1 tytułu III rozporządzenia, „członek rodziny” oznacza małżonka i/lub pozostające na utrzymaniu dziecko, zgodnie z definicją w ustawie o zasiłku na dziecko.

▼ M10

Y. FINLANDIA

▼ B

Do celów określenia prawa do świadczenia rzeczowego zgodnie z przepisami tytułu III rozdział 1 rozporządzenia wyrazy „członkowie rodziny” oznaczają współmałżonka lub dziecko w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu na wypadek choroby.

▼ M10

Z. SZWECJA

▼ B

Do celów określenia prawa do świadczenia rzeczowego zgodnie z przepisami tytułu III rozdział 1 rozporządzenia wyrazy „członkowie rodziny” oznaczają małżonka lub dziecko poniżej 18. roku życia.

▼ M10

AA. ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

▼ B

Do celów ustalenia prawa do świadczenia rzeczowego wyrazy „członkowie rodziny” oznaczają:

1. W odniesieniu do ustawodawstwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej:

▼B

- 1) małżonka, o ile:
  - a) ta osoba, będąca pracownikiem najemnym lub prowadząca działalność na własny rachunek lub też inna osoba uprawniona na podstawie rozporządzenia:
    - i) zamieszkuje z małżonkiem; lub
    - ii) przyczynia się do utrzymania małżonka;
      - a
  - b) małżonek:
    - i) nie uzyskuje zarobków jako pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek lub inna osoba uprawniona na podstawie rozporządzenia; lub
    - ii) nie otrzymuje świadczenia z tytułu zabezpieczenia społecznego ani renty lub emerytury ze swojego własnego ubezpieczenia;
- 2) każdą osobę, mającą pod opieką dziecko, o ile:
  - a) pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek lub inna osoba uprawniona na podstawie rozporządzenia:
    - i) zamieszkuje z tą osobą jak mąż i żona; lub
    - ii) przyczynia się do utrzymania tej osoby;
      - a
  - b) osoba ta:
    - i) nie uzyskuje zarobków jako pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek lub inna osoba uprawniona na podstawie rozporządzenia; lub
    - ii) nie otrzymuje świadczenia z tytułu zabezpieczenia społecznego bądź emerytury ze swojego własnego ubezpieczenia;
- 3) każde dziecko, dla którego dana osoba, pracownik najemny, osoba prowadząca działalność

2. W odniesieniu do ustawodawstwa Gibraltaru:

każda osoba uznana za osobę pozostającą na utrzymaniu w rozumieniu rozporządzenia w sprawie systemu grupowej praktyki lekarskiej z 1973 r.

▼ B*ZAŁĄCZNIK II (A) (B) (8) (10) (15)*

(Artykuł 1 lit. j) i u) rozporządzenia)

I. Specjalne systemy dla osób prowadzących działalność na własny rachunek, do których, zgodnie z czwartym akapitem art. 1 lit. j), nie mają zastosowania przepisy rozporządzenia**A. BELGIA**

Nie dotyczy.

▼ M10**B. BUŁGARIA**

Nie dotyczy.

C. REPUBLIKA CZESKA**▼ A1**

Nie dotyczy.

▼ M10**D. DANIA****▼ B**

Nie dotyczy.

▼ M10**E. NIEMCY****▼ M8**

Nie dotyczy.

▼ M10**F. ESTONIA****▼ A1**

Nie dotyczy.

▼ M10**G. GRECJA****▼ B**

Nie dotyczy.

▼ M10**H. HISZPANIA****▼ M1**

1. Osoby prowadzące działalność na własny rachunek, określone w art. 10 ust. 2 lit. c) jednolitego tekstu ustawy powszechnej o zabezpieczeniu społecznym (dekret królewski nr 1/1994 z dnia 20 czerwca 1994 r.) i w art. 3 dekretu nr 2530/1970 z dnia 20 sierpnia 1970 r. określającego specjalny system dla osób prowadzących działalność na własny rachunek, które wstąpiły do stowarzyszenia zawodowego i postanowiły zostać członkami towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, utworzonego przez wyżej wymienione stowarzyszenie zamiast przystępować do specjalnego systemu zabezpieczenia społecznego dla osób prowadzących działalność na własny rachunek.

▼ B

2. Systemy opieki społecznej i/lub systemy o charakterze pomocy społecznej lub dobroczynności, zarządzane przez instytucje niepodlegające ustawie powszechnej w sprawie zabezpieczenia społecznego lub ustawie z dnia 6 grudnia 1941 r.

▼ M10**I. FRANCJA****▼ M9**

1. Programy uzupełniających świadczeń dla osób prowadzących działalność na własny rachunek w zakresie działalności rzemieślniczej, przemysłowej, handlowej lub jako wolny zawód, programy uzupełniającego ubezpieczenia emerytalnego dla osób pracujących na własny rachunek w wolnym zawodzie, programy uzupełniającego ubezpieczenia dla osób pracujących na własny rachunek w wolnym zawodzie obejmujące inwalidztwo lub śmierć oraz programy uzupełniających świadczeń emerytalnych dla kontraktowych lekarzy i asystentów, o których mowa odpowiednio w art.

▼ M9

L.615-20, L.644-1, L.644-2, L.645-1 i L.723-14 Kodeksu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Programy dodatkowych ubezpieczeń chorobowych i macierzyńskich dla osób prowadzących działalność na własny rachunek w rolnictwie, o których mowa w art. L.727-1 Kodeksu Wiejskiego.

Nie dotyczy.

▼ M10

J. IRLANDIA

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

K. WŁOCHY

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

L. CYPR

▼ A1

1. System emerytalny dla lekarzy prowadzących prywatną praktykę wprowadzony rozporządzeniami o służbie medycznej (emerytury i inne świadczenia) z 1999 r. (P.I. 295/99) wydanym na podstawie ustawy o służbie medycznej (stowarzyszenia, dyscyplina oraz fundusz emerytalny) z 1967 r. (ustawa 16/67), ze zmianami.
2. System emerytalny dla adwokatów, wprowadzony rozporządzeniami o adwokaturze (emerytury i inne świadczenia) z 1966 r. (P.I. 642/66), ze zmianami, wydanymi na podstawie ustawy o adwokaturze, Cap. 2, ze zmianami.

▼ M10

M. ŁOTWA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

N. LITWA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

O. LUKSEMBURG

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

P. WĘGRY

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

Q. MALTA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

R. NIDERLANDY

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

S. AUSTRIA

▼ M8

Nie dotyczy.

▼ M10

T. POLSKA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

U. PORTUGALIA

▼ B

Nie dotyczy

▼ M10

V. RUMUNIA

Nie dotyczy.

▼ M10

W. SŁOWENIA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

X. SŁOWACJA

▼ A1

Nie dotyczy.

▼ M10

Y. FINLANDIA

▼ B

Nie dotyczy

▼ M10

Z. SZWECJA

▼ B

Nie dotyczy.

▼ M10

AA. ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

▼ B

Nie dotyczy.

II. Zasiłki specjalne z tytułu urodzenia lub przysposobienia dziecka, wyłączone z zakresu zastosowania rozporządzenia zgodnie z art. 1 lit. u) pkt i)

A. BELGIA

a) zasiłek porodowy;

b) premia z tytułu przysposobienia.

▼ M10

B. BUŁGARIA

Zryczałtowany zasiłek macierzyński (ustawa o świadczeniach rodzinnych dla dzieci).

C. REPUBLIKA CZESKA

▼ A1

Zasiłek porodowy.

▼ M10

D. DANIA

▼ B

Żadne.

- ▼ M10
- E. NIEMCY
- ▼ B
- Żadne.
- ▼ M10
- F. ESTONIA
- ▼ M9
- a) Zasiłek z tytułu urodzenia dziecka;
b) zasiłek adopcyjny.
- ▼ M10
- G. GRECJA
- ▼ B
- Żadne.
- ▼ M10
- H. HISZPANIA
- ▼ M8
- Świadczenia porodowe (jednorazowe świadczenia pieniężne z tytułu urodzenia trzeciego dziecka i kolejnych dzieci oraz jednorazowe świadczenia pieniężne w przypadku porodu mnogiego).
- ▼ M10
- I. FRANCJA
- ▼ M8
- Świadczenie z tytułu urodzenia lub przysposobienia dziecka (świadczenie wczesnego dzieciństwa).
- ▼ B
- Żadne.
- ▼ M10
- J. IRLANDIA
- ▼ B
- Żadne.
- ▼ M10
- K. WŁOCHY
- ▼ B
- Żadne.
- ▼ M10
- L. CYPR
- ▼ A1
- Żadne.
- ▼ M10
- M. ŁOTWA
- ▼ M9
- a) Zasiłek z tytułu urodzenia dziecka;
b) zasiłek adopcyjny.
- ▼ M10
- N. LITWA
- ▼ A1
- Świadczenie porodowe.
- ▼ M10
- O. LUKSEMBURG
- ▼ B
- a) Zasiłek przedporodowy;
b) Zasiłek porodowy.
- ▼ M10
- P. WĘGRY
- ▼ A1
- Świadczenie macierzyńskie.

- ▼ M10
- Q. MALTA
- ▼ A1
- Żadne.
- ▼ M10
- R. NIDERLANDY
- ▼ B
- Żadne.
- ▼ M10
- S. AUSTRIA
- ▼ M2
- Brak.
- ▼ M10
- T. POLSKA
- ▼ M9
- Dodatek z tytułu urodzenia dziecka (ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych).
- ▼ M10
- U. PORTUGALIA
- ▼ B
- Żadne.
- ▼ M10
- V. RUMUNIA
- Zasiłek porodowy.
- W. SŁOWENIA
- ▼ A1
- Świadczenie porodowe.
- ▼ M10
- X. SŁOWACJA
- ▼ A1
- Zasiłek porodowy.
- ▼ M10
- Y. FINLANDIA
- ▼ M8
- Pakiet macierzyński, macierzyńskie świadczenie zryczałtowane i pomoc w formie ryczału przewidziane w celu rekompensaty kosztów przysposobienia międzynarodowego zgodnie z ustawą o świadczeniach macierzyńskich.
- ▼ M10
- Z. SZWECJA
- ▼ B
- Żadne.
- ▼ M10
- AA.ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO
- ▼ B
- Żadne.
- III. Specjalne świadczenia nieskładkowe, w rozumieniu art. 4 ust. 2b, nieobjęte zakresem stosowania rozporządzenia**
- A. BELGIA
- Żadne.
- ▼ M10
- B. BUŁGARIA
- Żadne.

▼ <u>M10</u>	C. REPUBLIKA CZESKA
▼ <u>A1</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	D. DANIA
▼ <u>B</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	E. NIEMCY
▼ <u>B</u>	a) Świadczenia przyznane zgodnie z ustawodawstwem krajów związkowych dla niepełnosprawnych, w szczególności niewidzących.
▼ <u>M8</u>	_____
▼ <u>M10</u>	F. ESTONIA
▼ <u>A1</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	G. GRECJA
▼ <u>B</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	H. HISZPANIA
▼ <u>B</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	I. FRANCJA
▼ <u>B</u>	Żadne
	Żadne.
▼ <u>M10</u>	J. IRLANDIA
▼ <u>B</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	K. WŁOCHY
▼ <u>B</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	L. CYPR
▼ <u>A1</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	M. ŁOTWA
▼ <u>A1</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	N. LITWA
▼ <u>A1</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	O. LUKSEMBURG
▼ <u>B</u>	Żadne.

▼ <u>M10</u>	P. WĘGRY
▼ <u>A1</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	Q. MALTA
▼ <u>A1</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	R. NIDERLANDY
▼ <u>B</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	S. AUSTRIA
▼ <u>M11</u>	Brak
▼ <u>M10</u>	T. POLSKA
▼ <u>A1</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	U. PORTUGALIA
▼ <u>B</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	V. RUMUNIA
	Żadne.
	W. SŁOWENIA
▼ <u>A1</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	X. SŁOWACJA
▼ <u>A1</u>	Żadne
▼ <u>M10</u>	Y. FINLANDIA
▼ <u>B</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	Z. SZWECJA
▼ <u>B</u>	Żadne.
▼ <u>M10</u>	AA.ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO
▼ <u>B</u>	Żadne.

▼M8*ZAŁĄCZNIK IIa***SPECJALNE ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE O CHARAKTERZE NIESKŁADKOWYM***Artykuł 10 lit. a)*

A. BELGIA

- a) Zasiłek zastępujący dochody (ustawa z dnia 27 lutego 1987 r.);
- b) dochód gwarantowany dla osób starszych (ustawa z dnia 22 marca 2001 r.).

▼M10

B. BUŁGARIA

Emerytura socjalna (art. 89 kodeksu zabezpieczenia społecznego).

C. REPUBLIKA CZESKA

▼M8

Zasiłek socjalny (ustawa o państwowej pomocy społecznej nr 117/1995 Sb.).

▼M10

D. DANIA

▼M8

Wydatki na mieszkanie dla rencistów i emerytów (ustawa w sprawie dla osób mieszkających samotnie, tekst jednolity w ustawie nr 204 z dnia 29 marca 1995 r.).

▼M10

E. NIEMCY

▼M9

Świadczenia na pokrycie kosztów pobytu, na mocy podstawowego przepisu dla osób poszukujących pracy, chyba że w odniesieniu do tych świadczeń spełnione są wymogi zakwalifikowania się do czasowego dodatku po otrzymaniu zasiłku dla bezrobotnych (art. 24 ust. 1 księgi II Kodeksu społecznego).

▼M10

F. ESTONIA

▼M8

- a) Zasiłek dla osób dorosłych niepełnosprawnych (ustawa z dnia 27 stycznia 1999 r. o świadczeniach socjalnych dla osób niepełnosprawnych);
- b) państwowy zasiłek dla bezrobotnych (ustawa z dnia 1 października 2000 r. o ochronie socjalnej osób bezrobotnych).

▼M10

G. GRECJA

▼M8

Świadczenia specjalne dla osób starszych (ustawa 1296/82).

▼M10

H. HISZPANIA

▼M8

- a) Gwarancja dochodu minimalnego (ustawa nr 13/82 z dnia 7 kwietnia 1982 r.);
- b) świadczenia pieniężne z tytułu pomocy osobom starszym i inwalidom niezdolnym do pracy (dekret królewski nr 2620/81 z dnia 24 lipca 1981 r.);
- c) nieskładkowe renty inwalidzkie i emerytury określone w art. 38 ust. 1 jednolitego tekstu ustawy powszechnej w sprawie zabezpieczenia społecznego, zatwierdzonej przez królewski dekret ustawodawczy nr 1/1994 z dnia 20 czerwca 1994 r.;
- d) zasiłki na promocję mobilności i rekompensatę kosztów transportu (ustawa nr 13/1982 z dnia 7 kwietnia 1982 r.).

▼ M10

I. FRANCJA

▼ M8

- a) Zasiłki uzupełniające ze Specjalnego Funduszu Inwalidzkiego i Funduszu Solidarności Osób Starszych (ustawa z dnia 30 czerwca 1956 r.), skodyfikowane w księdze VIII kodeksu zabezpieczenia społecznego);
- b) zasiłek dla niepełnosprawnych dorosłych (ustawa z dnia 30 czerwca 1975 r., skodyfikowana w księdze VIII kodeksu zabezpieczenia społecznego);
- c) zasiłek specjalny (ustawa z dnia 10 lipca 1952 r., skodyfikowana w księdze VIII kodeksu zabezpieczenia społecznego).

▼ M10

J. IRLANDIA

▼ M8

- a) Pomoc dla bezrobotnych (ustawa o pomocy społecznej (tekst jednolity) z 1993 r., część III, rozdział 2);
- b) renty starcze (nieskładkowe) (ustawa o pomocy społecznej (tekst jednolity) z 1993 r., część III, rozdział 4);
- c) renty (nieskładkowe) dla wdów i renty (nieskładkowe) dla wdowców (ustawa o pomocy społecznej (tekst jednolity) z 1993 r., część III, rozdział 6, zmieniony częścią V ustawy o opiece społecznej z 1997 r.);
- d) zasiłek dla osób niepełnosprawnych (Ustawa o pomocy społecznej z 1996 r., część IV);
- e) zasiłek dla osób niepełnosprawnych na pokrycie wydatków związanych z transportem (ustawa o zdrowiu z 1970 r., sekcja 61);
- f) renty dla niewidomych (ustawa o pomocy społecznej (tekst jednolity) z 1993 r., część III rozdział 5).

▼ M10

K. WŁOCHY

▼ M8

- a) Renty socjalne dla osób bez środków do życia (ustawa nr 153 z dnia 30 kwietnia 1969 r.);
- b) renty, emerytury i zasiłki dla niepełnosprawnych i inwalidów cywilnych (ustawy nr 118 z dnia 30 marca 1974 r., nr 18 z dnia 11 lutego 1980 r. i nr 508 z dnia 23 listopada 1988 r.);
- c) renty, emerytury i zasiłki dla głuchoniemych (ustawy nr 381 z dnia 26 maja 1970 r. i nr 508 z dnia 23 listopada 1988 r.);
- d) renty, emerytury i zasiłki dla niewidzących osób cywilnych (ustawy nr 382 z dnia 27 maja 1970 r. i nr 508 z dnia 23 listopada 1988 r.);
- e) zasiłki uzupełniające minimalne renty i emerytury (ustawy nr 218 z dnia 4 kwietnia 1952 r., nr 638 z dnia 11 listopada 1983 r., nr 407 z dnia 29 grudnia 1990 r.);
- f) zasiłki uzupełniające zasiłki dla niepełnosprawnych (ustawa nr 222 z dnia 12 czerwca 1984 r.);
- g) zasiłek socjalny (ustawa nr 335 z dnia 8 sierpnia 1995 r.);
- h) podwyżka socjalna (art. 1 ust. 1 i 12 ustawy nr 544 z dnia 29 grudnia 1988 r. z późniejszymi zmianami).

▼ M10

L. CYPR

▼ M8

- a) Renta socjalna [ustawa o rentach socjalnych z 1995 r. (Ustawa 25 (I)/95), ze zmianami];
- b) zasiłek dla niepełnosprawnych z poważnym uszkodzeniem narządów ruchu (decyzje Rady Ministrów nr 38210 z dnia 16 października 1992 r., 41370 z dnia 1 sierpnia 1994 r., 46183 z dnia 11 czerwca 1997 r. oraz 53675 z dnia 16 maja 2001 r.);

▼ M8

- c) świadczenie specjalne dla osób niewidomych (ustawa o świadczeniach specjalnych z 1996 r. (ustawa 77(I)/96), ze zmianami).

▼ M10

M. ŁOTWA

▼ M9

- a) Państwowe świadczenie z zabezpieczenia społecznego (ustawa o państwowych świadczeniach socjalnych z dnia 1 stycznia 2003 r.);
- b) zasiłek z tytułu zwrotu kosztów transportu dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej możliwości poruszania się (ustawa o państwowych świadczeniach socjalnych z dnia 1 stycznia 2003 r.).

▼ M10

N. LITWA

▼ M11

- a) Renta socjalna (art. 5 ustawy o państwowych świadczeniach socjalnych z 2005 r.).
- b) Specjalny zasiłek rekompensacyjny (art. 15 ustawy o państwowych świadczeniach socjalnych z 2005 r.).
- c) Specjalne odszkodowanie transportowe dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej (art. 7 ustawy o państwowych świadczeniach socjalnych z 2005 r.).

▼ M10

O. LUKSEMBURG

▼ M8

Dochody osób w poważnym stopniu niepełnosprawnych (art. 1 ust. 2, ustawa z dnia 12 września 2003 r.), z wyjątkiem osób uznanych za pracowników niepełnosprawnych i zatrudnionych na normalnym rynku pracy lub w otoczeniu chronionym.

▼ M10

P. WĘGRY

▼ M8

- a) Renta inwalidzka [dekret Rady Ministrów nr 83/1987 (XII 27) w sprawie renty inwalidzkiej];
- b) zasiłek z tytułu starości o charakterze nieskładkowym (ustawa III z 1993 r. o administracji socjalnej i świadczeniach socjalnych);
- c) zasiłek transportowy [dekret rządowy nr 164/1995 (XII 27) o zasiłkach transportowych dla osób ze znacznym upośledzeniem fizycznym].

▼ M10

Q. MALTA

▼ M8

- a) Zasiłek uzupełniający [sekcja 73 ustawy z 1987 r. o zabezpieczeniu społecznym (Cap. 318)];
- b) emerytura (ustawa o zabezpieczeniu społecznym (Cap. 318) 1987).

▼ M10

R. NIDERLANDY

▼ M8

- a) Świadczenia dla młodych osób niepełnosprawnych z tytułu niezdolności z dnia 24 kwietnia 1997 r. (Wajong);
- b) ustawa z dnia 6 listopada 1986 r. o świadczeniach uzupełniających (TW).

▼ M10

S. AUSTRIA

▼ M8

Dodatek wyrównawczy (ustawa federalna z dnia 9 września 1955 r. w sprawie powszechnego ubezpieczenia społecznego — ASVG, ustawa federalna z dnia 11 października 1978 r. w sprawie ubezpieczenia społecznego osób zatrudnionych w handlu — GSVG oraz ustawa federalna z dnia 11 października 1978 r. w sprawie ubezpieczenia społecznego rolników — BSVG).

▼ M10

T. POLSKA

▼ M9

Renta socjalna (ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej).

▼ M10

U. PORTUGALIA

▼ M8

- a) Nieskładkowa państwowa emerytura i renta inwalidzka (dekret z mocą ustawy nr 464/80 z dnia 13 października 1980 r.);
- b) nieskładkowa renta wdowia (dekret wykonawczy nr 52/81 z dnia 11 listopada 1981 r.).

▼ M10

V. RUMUNIA

Miesięczny zasiłek dla osób niepełnosprawnych (nadzwyczajne zarządzenie nr 102/1999 dotyczące szczególnej ochrony i zatrudnienia osób niepełnosprawnych, zatwierdzone ustawą nr 519/2002).

W. SŁOWENIA

▼ M8

- a) Emerytura państwowa (ustawa o ubezpieczeniu emerytalnym i inwalidzkim z dnia 23 grudnia 1999 r.);
- b) dodatek do dochodu emerytów/rencistów (ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o ubezpieczeniu emerytalnym i inwalidzkim);
- c) świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania (ustawa o ubezpieczeniu emerytalnym i inwalidzkim z dnia 23 grudnia 1999 r.).

▼ M10

X. SŁOWACJA

▼ M11

- (a) Korekty przyznane przed dniem 1 stycznia 2004 r. do rent stanowiących jedyne źródło dochodu.
- (b) Renta przyznana przed dniem 1 stycznia 2004 r.

▼ M10

Y. FINLANDIA

▼ M8

- a) Zasiłek inwalidzki (ustawa o zasiłku inwalidzkim, 124/88);
- b) zasiłek na opiekę nad dzieckiem (ustawa o zasiłkach na opiekę nad dzieckiem, 444/69);
- c) zasiłek mieszkaniowy dla rencistów i emerytów (ustawa o zasiłku na mieszkanie dla emerytów i rencistów, 591/78);
- d) wsparcie rynku pracy (ustawa o zasiłkach dla bezrobotnych, 1290/2002);
- e) specjalna pomoc dla imigrantów (ustawa o specjalnej pomocy dla imigrantów, 1192/2002).

▼ M10

Z. SZWECJA

▼ M8

- a) Dodatki mieszkaniowe dla osób otrzymujących emerytury lub renty (ustawa 2001: 761);
- b) pomoc finansowa dla osób starszych (ustawa 2001: 853);
- c) zasiłek dla niepełnosprawnych oraz zasiłek opiekuńczy na niepełnosprawne dzieci (ustawa 1998: 703).

▼ M10

AA. ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

▼ M8

- a) Państwowy kredyt emerytalny/rentowy (Ustawa o państwowym kredycie emerytalnym/rentowym z 2002 r.);
- b) zasiłki dla poszukujących pracy przyznawane na podstawie wysokości dochodów [ustawa z 1995 r. o poszukujących pracy z dnia 28 czerwca 1995 r., sekcje 1 ust. 2 lit. d) pkt ii) i 3, oraz rozporządzenie z 1995 r.

▼M8

- o poszukujących pracy (Irlandia Północna) z dnia 18 października 1995 r., art. 3 ust. 2 lit. d) pkt ii) i art. 5];
- c) dodatek do dochodu [ustawa z 1986 r. o zabezpieczeniu społecznym z dnia 25 lipca 1986 r., sekcje 20 — 22 i sekcja 23 oraz zarządzenie z 1986 r. o zabezpieczeniu społecznym (Irlandia Północna) z dnia 5 listopada 1986 r., art. 21 — 24];
  - d) zasiłek na utrzymanie w przypadku niepełnosprawności [ustawa z 1991 r. o zasiłku na utrzymanie w przypadku niepełnosprawności i o zasiłku na zatrudnienie w przypadku niepełnosprawności z dnia 27 czerwca 1991 r. sekcja 1 oraz zarządzenie z dnia 24 lipca 1991 r. o zasiłku na utrzymanie w przypadku niepełnosprawności i o zasiłku na zatrudnienie w przypadku niepełnosprawności (Irlandia Północna), art. 3];
  - e) zasiłek pielęgnacyjny [ustawa z 1975 r. o zabezpieczeniu społecznym z dnia 20 marca 1975 r., sekcja 35 oraz ustawa z 1975 r. o zabezpieczeniu społecznym (Irlandia Północna) z dnia 20 marca 1975 r., sekcja 35];
  - f) zasiłek dla opiekunów [ustawa z 1975 r. o zabezpieczeniu społecznym z dnia 20 marca 1975 r., sekcja 37 oraz ustawa z 1975 r. o zabezpieczeniu społecznym (Irlandia Północna) z dnia 20 marca 1975 r., sekcja 37].

▼ B*ZAŁĄCZNIK III (A) (B) (6) (7) (12) (14) (15)***POSTANOWIENIA KONWENCJI O ZABEZPIECZENIU SPOŁECZNYM, KTÓRE POZOSTAJĄ W MOCY, NIE NARUSZAJĄC PRZEPISÓW ART. 6 ROZPORZĄDZENIA — POSTANOWIENIA KONWENCJI, KTÓRYCH NIE STOSUJE SIĘ DO WSZYSTKICH OSÓB, DO KTÓRYCH MA ZASTOSOWANIE ROZPORZĄDZENIE**

(Artykuł 7 ust. 2 lit. c) i art. 3 ust. 3 rozporządzenia)

Uwagi ogólne

1. Jeśli przepisy wskazane w niniejszym Załączniku przewidują odwołanie do innych postanowień konwencji, odwołania te zastępuje się odwołaniami do odpowiednich przepisów rozporządzenia, o ile rozpatrywane postanowienia umów same nie są wskazane w niniejszym załączniku.
2. Klauzula wypowiedzenia przewidziana w konwencjach w sprawie zabezpieczenia społecznego, której niektóre postanowienia są wskazane w niniejszym Załączniku, zostaje zachowana w odniesieniu do wspomnianych postanowień.

▼ M8

3. Uwzględniając przepisy art. 6 niniejszego rozporządzenia, należy zauważyć, że postanowienia konwencji dwustronnych, które nie mieszczą się w zakresie niniejszego rozporządzenia i które pozostają w mocy między Państwami Członkowskimi, nie zostały wymienione w tym załączniku, co dotyczy m. in. postanowień przewidujących sumowanie się okresów ubezpieczenia przebytych w państwie trzecim.

▼ B

- A. **Postanowienia konwencji o zabezpieczeniu społecznym, które pozostają w mocy, nie naruszając przepisów art. 6 (art. 7 ust. 2 lit. c) rozporządzenia)**

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ A1**▼ M8****► M9 1 ◀. BELGIA — NIEMCY**

Artykuły 3 i 4 Protokołu końcowego z dnia 7 grudnia 1957 r. do Konwencji ogólnej z tego samego dnia, tak jak w Protokole uzupełniającym z dnia 10 listopada 1960 r. (zaliczanie okresów ubezpieczenia przebytych w niektórych rejonach przygranicznych przed, podczas i po drugiej wojnie światowej).

▼ M10

2. **BULGARIA — NIEMCY**
  - (a) Art. 28 ust. 1 lit. b) Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 17 grudnia 1997 r.
  - (b) Pkt 10 Protokołu końcowego do powyższej konwencji.
3. **BULGARIA — AUSTRIA**
Art. 38 ust. 3 Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 14.4.2005 r.
4. **BULGARIA — SŁOWENIA**
Art. 32 ust. 2 Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 18.12.57 r.

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ A1► M10 5 ◀. REPUBLIKA CZESKA — NIEMCY▼ M9

Artykuł 39 ust. 1 lit. b) i c) umowy o zabezpieczeniu społecznym z dnia 27 lipca 2001 r.;

Punkt 14 ostatecznego protokołu do umowy o ubezpieczeniach społecznych z dnia 27 lipca 2001 r..

_____

▼ M10

6. REPUBLIKA CZESKA — CYPR

▼ M9

Artykuł 32 ust. 4 umowy o zabezpieczeniu społecznym z dnia 19 stycznia 1999 r..

_____

▼ M10

7. REPUBLIKA CZESKA — LUKSEMBURG

▼ M9

Artykuł 52 pkt 8 Porozumienia z dnia 17 listopada 2000 r.

_____

▼ M10

8. REPUBLIKA CZESKA — AUSTRIA

▼ A1

Art. 32 ust. 3 Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 20 lipca 1999 r.

▼ M9

_____

▼ M10

9. REPUBLIKA CZESKA — SŁOWACJA

▼ M9

Artykuły 12, 20 i 33 Porozumienia o zabezpieczeniu społecznym z dnia 29 października 1992 r.

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M10

10. DANIA–FINLANDIA

▼ M8

Artykuł 10 Nordyckiej konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 15 czerwca 1992 r. dotyczący pokrycia dodatkowych kosztów podróży w przypadku choroby w trakcie pobytu w innym kraju nordyckim, powodującej konieczność przedsięwzięcia droższej podróży powrotnej do kraju zamieszkania.

11. DANIA — SZWECJA

▼ M8

Artykuł 10 Nordyckiej konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 15 czerwca 1992 r. dotyczący pokrycia dodatkowych kosztów podróży w przypadku choroby w trakcie pobytu w innym kraju nordyckim, powodującej konieczność przedsięwzięcia droższej podróży powrotnej do kraju zamieszkania.

_____

▼ M9

_____

▼ M10

12. NIEMCY — GRECJA

▼ M8

_____

Artykuł 8 ust. 1, ust. 2 lit. b) i ust. 3, ust. 9 — 11 oraz rozdziały I i IV, w stopniu, w jakim dotyczą tych artykułów, Konwencji w sprawie ubezpieczenia na wypadek bezrobocia z dnia 31 maja 1961 r., wraz z notą w protokole z dnia 14 czerwca 1980 r. (zaliczanie okresów ubezpieczenia do wypłaty świadczeń dla bezrobotnych w przypadku zmiany miejsca zamieszkania z jednego państwa do innego).

_____

▼ M10

13. NIEMCY — HISZPANIA

▼ M8

Artykuł 45 ust. 2 Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 4 grudnia 1973 r. (reprezentacja przez organy dyplomatyczne i konsularne).

▼ M10

14. NIEMCY — FRANCJA

▼ M8

_____

- a) Umowa uzupełniająca nr 4 z dnia 10 lipca 1950 r. do Konwencji ogólnej z tego samego dnia, tak jak w Umowie dodatkowej nr 2 z dnia 18 czerwca 1955 r. (zaliczanie okresów ubezpieczenia przebytych między dniem 1 lipca 1940 r. a dniem 30 czerwca 1950 r.);
- b) tytuł I wspomnianej Umowy dodatkowej nr 2 (zaliczanie okresów ubezpieczenia przebytych przed dniem 8 maja 1945 r.);
- c) pkt 6 — 8 Protokołu ogólnego z dnia 10 lipca 1950 r. do Konwencji ogólnej z tego samego dnia (uzgodnienia administracyjne);
- d) tytuły II, III i IV umowy z dnia 20 grudnia 1963 r. (zabezpieczenie społeczne w landzie Saary).

_____

▼ M9▼ M10

15. NIEMCY–LUKSEMBURG

Artykuły 4, 5, 6, i 7 Traktatu z dnia 11 lipca 1959 r. (zaliczanie okresów ubezpieczenia przebytych między wrześniem 1940 r. a czerwcem 1946 r.).

▼ M10

16. NIEMCY — WĘGRY

▼ A1

(a) Art. 27 ust. 3 i art. 40 ust. 1 lit. b) Konwencji z dnia 2 maja 1998 r o zabezpieczeniu społecznym.

(b) Pkt 16 Protokołu Końcowego do powyższej Konwencji.

▼ M9▼ M10

17. NIEMCY– NIDERLANDY

▼ B

a) Artykuł 3 ust. 2 Konwencji z dnia 29 marca 1951 r.

b) Artykuł 2 i 3 Umowy uzupełniającej nr 4 z dnia 21 grudnia 1956 r. do Konwencji z dnia 29 marca 1951 r. (rozstrzyganie w sprawach praw nabytych w niemieckim systemie ubezpieczenia społecznego przez pracowników niderlandzkich między dniem 13 maja 1940 r. i dniem 1 września 1945 r.).

▼ M10

18. NIEMCY — AUSTRIA

▼ M8

Artykuł 1 ust. 5 oraz art. 8 Konwencji w sprawie ubezpieczenia na wypadek bezrobocia z dnia 19 lipca 1978 r. oraz nr 10 Protokołu końcowego do tej Konwencji (przyznawanie zasiłków dla bezrobotnych pracownikom z rejonów przygranicznych przez poprzednie państwo zatrudnienia) nadal stosuje się do osób, które prowadziły działalność jako pracownicy rejonów przygranicznych do dnia 1 stycznia 2005 r. włącznie i utraciły pracę przed dniem 1 stycznia 2011 r.

▼ M10

19. NIEMCY — POLSKA

▼ A1

(a) Umowa z dnia 9 października 1975 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i wypadkowym, pod warunkami i w zakresie określonym w art. 27 ust. 2 — 4. Umowy z dnia 8 grudnia 1990 r. o zabezpieczeniu społecznym.

(b) Art. 11 ust. 3, art. 19 ust. 4, art. 27 ust. 5 i art. 28 ust. 2. Umowy z dnia 8 grudnia 1990 r. o zabezpieczeniu społecznym.

▼ M10

20. NIEMCY — RUMUNIA

a) Art. 28 ust. 1 lit. b) Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 8.4.2005 r.

b) Pkt 13 Protokołu końcowego do powyższej konwencji.

▼ M8▼ A1► M10 21 ◀. NIEMCY — SŁOWENIA

(a) Art. 42 Konwencji z dnia 24 września 1997 r. o zabezpieczeniu społecznym.

(b) Pkt 15 Protokołu Końcowego do powyższej Konwencji.

▼ M10

22. NIEMCY — SŁOWACJA

▼ M9

Artykuł 29 ust. 1, pkt 2 i 3 umowy z dnia 12 września 2002 r.

Punkt 9 ostatecznego protokołu do umowy z dnia 12 września 2002 r.

▼ A1▼ M10

23. NIEMCY — ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

▼ M8

- a) artykuł 7 ust. 5 i 6 Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 20 kwietnia 1960 r. (przepisy stosowane do osób cywilnych pracujących na rzecz sił zbrojnych);
- b) artykuł 5 ust. 5 i 6 Konwencji w sprawie ubezpieczenia na wypadek bezrobocia z dnia 20 kwietnia 1960 r. (przepisy stosowane do osób cywilnych pracujących na rzecz sił zbrojnych).

▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M10

24. HISZPANIA–PORTUGALIA

▼ M8

Artykuł 22 Konwencji ogólnej z dnia 11 czerwca 1969 r. (przenoszenie świadczeń dla bezrobotnych).

▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M10

25. IRLANDIA — ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

▼ M8

Artykuł 8 umowy z dnia 14 września 1971 r. o zabezpieczeniu społecznym (dotyczący przenoszenia i uznawania niektórych rent inwalidzkich).

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M11

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M10

26. WŁOCHY — SŁOWENIA

▼ A1

(a) Porozumienie w sprawie wykonania wzajemnych zobowiązań w zakresie ubezpieczeń społecznych, z uwzględnieniem ust. 7 załącznika XIV do Traktatu o pokoju (zawarte w formie wymiany not dnia 5 lutego 1959 r.).

(b) Art. 45 ust. 3 Konwencji z dnia 7 lipca 1997 r. o zabezpieczeniu społecznym dotyczący byłej strefy B Wolnego Terytorium Triestu.

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M10

27. LUKSEMBURG — SŁOWACJA

▼ M9

Artykuł 50 pkt 5 Traktatu o zabezpieczeniu społecznym z dnia 23 maja 2002 r.

▼ M8▼ M9▼ M10

28. WĘGRY — AUSTRIA

▼ A1

Art. 23 ust. 2 i art. 36 ust. 3 Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 31 marca 1999 r.

▼ M9▼ M10

29. WĘGRY — SŁOWENIA

▼ A1

Art. 31 Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 7 października 1957 r.

▼ M9▼ M8▼ M9▼ M10

30. NIDERLANDY–PORTUGALIA

▼ M8

Artykuł 31 Konwencji z dnia 19 lipca 1979 r. (przenoszenie świadczeń dla bezrobotnych).

▼ M9▼ M8▼ M10

31. AUSTRIA — POLSKA

▼ A1

Art. 33 ust. 3 Umowy z dnia 7 września 1998 r. o zabezpieczeniu społecznym

▼ M8▼ M10

32. AUSTRIA — SŁOWENIA

▼ A1

Art. 37 Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 10 marca 1997 r.

▼ M10

33. AUSTRIA — SŁOWACJA

▼ M9

Artykuł 34 ust. 3 umowy z dnia 21 grudnia 2001 r. o zabezpieczeniu społecznym.

▼ M8▼ M9▼ M8▼ A1► M9 30 ◀. PORTUGALIA — ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO▼ B

- a) Artykuł 2 ust. 1 protokołu w sprawie leczenia medycznego z dnia 15 listopada 1978 r.
- b) W odniesieniu do portugalskich pracowników najemnych, na okres od dnia 22 października 1987 r. do końca okresu przejściowego określonego w art. 220 ust. 1 ustawy odnoszącej się do przystąpienia Hiszpanii i Portugalii: art. 26 Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 15 listopada 1978 r., zmienionej wymianą listów z dnia 28 września 1987 r.

▼ M9▼ M10

35. FINLANDIA–SZWECJA

▼ M8

Artykuł 10 Nordyckiej konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 15 czerwca 1992 r. dotyczący pokrycia dodatkowych kosztów podróży w przypadku choroby w trakcie pobytu w innym kraju nordyckim, powodującej konieczność przedsięwzięcia droższej podróży powrotnej do kraju zamieszkania.

▼ M8▼ B

B. Postanowienia konwencji, których nie stosuje się do wszystkich osób, do których ma zastosowanie rozporządzenie (art. 3 ust. 3 rozporządzenia)

▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9

▼ M10

1. BULGARIA — AUSTRIA

Art. 38 ust. 3 Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 14.4.2005 r.

► M10 2 ◀. REPUBLIKA CZESKA — CYPR▼ M9

Artykuł 32 ust. 4 umowy o zabezpieczeniu społecznym z dnia 19 stycznia 1999 r.

▼ M9▼ M10

3. REPUBLIKA CZESKA — AUSTRIA

Art. 32 ust. 3 Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 20 lipca 1999 r.

▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M10

4. NIEMCY — WĘGRY

▼ A1

Punkt 16 Protokołu Końcowego do Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 2 maja 1998 r.

▼ M9

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M10

5. NIEMCY — SŁOWENIA

▼ A1

(a) Art. 42 Konwencji o zabezpieczeniu społecznym z dnia 24 września 1997 r.

(b) Pkt 15 Protokołu Końcowego do powyższej Konwencji.

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M9▼ M8▼ M10

6. WŁOCHY — SŁOWENIA

▼ A1

(a) Porozumienie w sprawie wykonania wzajemnych zobowiązań w zakresie ubezpieczeń społecznych z uwzględnieniem ust. 7 załącznika XIV do Traktatu o Pokoju (zawarte w formie wymiany not w dniu 5 lutego 1959 r.).

(b) Artykuł 43 ustęp 3 Konwencji w sprawie zabezpieczenia społecznego z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie byłej strefy B Wolnego Terytorium Triestu.

▼ M9

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M10

7. WĘGRY — AUSTRIA

▼ A1

Art. 36 ust. 3 Konwencji z dnia 31 marca 1999 r. o zabezpieczeniu społecznym.

▼ M9

_____

▼ M10

8. WĘGRY — SŁOWENIA

▼ A1

Art. 31 Konwencji z dnia 7 października 1957 r. o zabezpieczeniu społecznym.

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M10

9. AUSTRIA — POLSKA

▼ A1

Artykuł 33 ustęp 3 Umowy z dnia 7 września 1998 r. o zabezpieczeniu społecznym.

▼ M8

_____

▼ M10

10. AUSTRIA — SŁOWENIA

▼ A1

Art. 37 Konwencji z dnia 10 marca 1997 r. o zabezpieczeniu społecznym.

▼ M10

11. AUSTRIA — SŁOWACJA

▼ M9

Artykuł 34 ust. 3 umowy z dnia 21 grudnia 2001 r. o zabezpieczeniu społecznym.

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ M9

_____

▼ M8

_____

▼ B*ZAŁĄCZNIK IV (B) (11) (13) (15)*

(Art. 37 ust. 2, art. 38 ust. 3, art. 45 ust. 3, art. 46 ust. 1 lit. b) i art. 46 b ust. 2 rozporządzenia)

A. Ustawodawstwa, o których mowa w art. 37 ust. 1 rozporządzenia, zgodnie z którymi wysokość świadczeń z tytułu inwalidztwa nie zależy od długości okresów ubezpieczenia

A. BELGIA

- a) Ustawodawstwo odnoszące się do powszechnego systemu rentowego, specjalnego systemu rentowego robotników kopalń i specjalnego systemu marynarzy marynarki handlowej.
- b) Ustawodawstwo odnoszące się do ubezpieczeń na wypadek niezdolności do pracy dla osób prowadzących działalność na własny rachunek.
- c) Ustawodawstwo odnoszące się do inwalidztwa w ramach zagranicznego systemu ubezpieczenia społecznego i systemu rentowego dla dawnych pracowników Konga Belgijskiego i Ruandy-Burundi.

▼ M10

B. BULGARIA

Żadne.

▼ M9

C. REPUBLIKA CZESKA

Renta z tytułu pełnego inwalidztwa dla osób, których pełne inwalidztwo powstało przed ukończeniem osiemnastego roku życia i które nie były ubezpieczone przez wymagany okres (rozdział 42 ustawy o ubezpieczeniu emerytalno/rentowym nr 155/1995 Coll.).

▼ M10

D. DANIA

▼ B

Żadne.

▼ M10

E. NIEMCY

▼ B

Żadne.

▼ M10

F. ESTONIA

▼ A1

- (a) Renty inwalidzkie przyznane przed dniem 1 kwietnia 2000 r. na mocy ustawy o zasiłkach państwowych oraz zachowane pod rządami ustawy o państwowym ubezpieczeniu emerytalno-rentowym.
- (b) Renty krajowe z tytułu inwalidztwa przyznane na mocy ustawy o państwowym ubezpieczeniu emerytalno-rentowym.
- (c) Renty inwalidzkie przyznane na mocy ustawy o służbie w siłach zbrojnych, ustawy o służbie w policji, ustawy o prokuraturze, ustawy o statusie sędziów, ustawy o wynagrodzeniach, emeryturach i innych świadczeniach socjalnych dla członków Riigikogu oraz ustawy o urzędowych świadczeniach na rzecz Prezydenta Republiki

▼ M10

G. GRECJA

▼ A1

Ustawodawstwo odnoszące się do rolniczego systemu ubezpieczeń.

▼ M10

H. HISZPANIA

▼ M3

Ustawodawstwo odnoszące się do ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa w ramach systemu powszechnego i systemów specjalnych, z wyjątkiem systemów specjalnych dla urzędników służby cywilnej, sił zbrojnych i wymiaru sprawiedliwości.

▼ M10

I. FRANCJA

▼ B1. *Pracownicy najemni*

Wszystkie ustawodawstwa w sprawie ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa z wyłączeniem ustawodawstwa w zakresie ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa w systemie górniczym ubezpieczenia społecznego.

2. *Osoby prowadzące działalność na własny rachunek*

Ustawodawstwo w sprawie ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa dla osób prowadzących działalność na własny rachunek w rolnictwie.

Ustawodawstwo odnoszące się do rolniczego systemu ubezpieczeń.

▼ M10

J. IRLANDIA

▼ M2

Część II, rozdział 15 ustawy o opiece społecznej (tekst jednolity), 1993.

▼ M10

K. WŁOCHY

▼ B

Żadne.

▼ M10

L. CYPR

▼ A1

Żadne.

▼ M10

M. ŁOTWA

▼ A1

Artykuł 16 ustęp 1 i 2 ustawy z dnia 1 stycznia 1996 r. o emeryturach i rentach państwowych.

▼ M10

N. LITWA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

O. LUKSEMBURG

▼ B

Żadne.

▼ M10

P. WĘGRY

▼ A1

Żadne.

▼ M10

Q. MALTA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

R. NIDERLANDY

▼ B

a) Ustawa z dnia 18 lutego 1966 r. o ubezpieczeniu na wypadek niezdolności do pracy, ze zmianami.

▼ M2

b) Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o ubezpieczeniu z tytułu niezdolności do pracy osób prowadzących działalność na własny rachunek (WAZ), ze zmianami.

▼ M10

S. AUSTRIA

▼ B

Żadne.

▼ M10

T. POLSKA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

U. PORTUGALIA

▼ B

Żadne.

▼ M10

V. RUMUNIA

Żadne.

W. SŁOWENIA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

X. SŁOWACJA

▼ M11

Renta inwalidzka dla osoby, która stała się niepełnosprawna będąc dzieckiem na cudzym utrzymaniu i w stosunku do której wymagany okres ubezpieczenia uznaje się zawsze za spełniony (art. 70 ust. 2, art. 72 ust. 3 oraz art. 73 ust. 3 i 4 ustawy nr 461/2003 o ubezpieczeniu społecznym, ze zmianami).

▼ M10

Y. FINLANDIA

▼ B

Renty państwowe dla osób, które urodziły się niepełnosprawne lub stały się niepełnosprawne w młodym wieku [Ustawa o rentach państwowych (547/93)].

▼ M10

Z. SZWECJA

▼ M9

Ustawodawstwo dotyczące uzależnionych od dochodu świadczeń z tytułu długotrwałej niezdolności do pracy związanych z dochodami (rozdział 8 ustawy 1962: 381 o ubezpieczeniu powszechnym z późniejszymi zmianami).

▼ M10

AA. ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

▼ Ba) *Wielka Brytania*

Sekcje 15 i 36 ustawy o zabezpieczeniu społecznym z 1975 r.

Sekcje 14, 15 i 16 ustawy o rentach i emeryturach z tytułu zabezpieczenia społecznego z 1975 r.

b) *Irlandia Północna*

Sekcje 15 i 36 ustawy o zabezpieczeniu społecznym (Irlandia Północna) z 1975 r.

Sekcje 16, 17 i 18 rozporządzenia w sprawie rent i emerytur z tytułu zabezpieczenia społecznego (Irlandia Północna) z 1975 r.

B. Systemy specjalne dla osób prowadzących działalność na własny rachunek w rozumieniu art. 38 ust. 3 i art. 45 ust. 3 rozporządzenia nr 1408/71

A. BELGIA

Żadne.

▼ M10

B. BULGARIA

Żadne.

▼ M10

C. REPUBLIKA CZESKA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

D. DANIA

▼ B

Żadne.

▼ M10

E. NIEMCY

▼ M8

Ubezpieczenie emerytalne rolników (Alterssicherung der Landwirte).

▼ M10

F. ESTONIA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

G. GRECJA

▼ B

Żadne.

▼ M10

H. HISZPANIA

▼ M11

System obniżenia wieku emerytalnego osób prowadzących działalność na własny rachunek, zajmujących się żeglugą morską, określony w dekreście królewskim nr 2390/2004 z dnia 30 grudnia 2004 r.

▼ M10

I. FRANCJA

▼ B

Żadne.

Żadne.

▼ M10

J. IRLANDIA

▼ B

Żadne.

▼ M10

K. WŁOCHY

▼ M8

Systemy ubezpieczeń rentowych dla (Assicurazione pensioni per):

- praktykujących lekarzy (medici),
- farmaceutów (farmacisti),
- weterynarzy (veterinari),
- pielęgniarek, medycznego personelu pomocniczego, pielęgniarek pediatrycznych (infermieri, assistenti sanitari, vigilatrici infanzia),
- psychologów (psicologi),
- inżynierów i architektów (ingegneri ed architetti),
- geodetów (geometri),
- adwokatów (avvocati),
- ekonomistów (dottori commercialisti),
- księgowych i specjalistów ds. handlu (ragionieri e periti commerciali),
- konsultantów ds. zatrudnienia (consulenti del lavoro),

▼ M8

- notariuszy (notai),
- urzędników celnych (spedizionieri doganali),
- biologów (biologi),
- techników rolnictwa i specjalistów ds. rolnictwa (agrotecnici e periti agrari),
- przedstawicieli handlowych (agenti e rappresentanti di commercio),
- dziennikarzy (giornalisti),
- specjalistów ds. przemysłu (periti industriali),
- aktuariuszy, chemików, agronomów, leśników, geologów (attuari, chimici, dottori gronomi, dottori forestali, geologi).

▼ M10

L. CYPR

▼ A1

Żadne.

▼ M10

M. ŁOTWA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

N. LITWA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

O. LUKSEMBURG

▼ B

Żadne.

▼ M10

P. WĘGRY

▼ A1

Żadne.

▼ M10

Q. MALTA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

R. NIDERLANDY

▼ B

Żadne.

▼ M10

S. AUSTRIA

▼ M8

Systemy emerytalno-rentowe towarzystw emerytalno-rentowych stowarzyszeń wolnych zawodów (Kammern der Freien Berufe).

▼ M10

T. POLSKA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

U. PORTUGALIA

▼ B

Żadne.

▼ M10

V. RUMUNIA

Żadne.

▼ M10

W. SŁOWENIA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

X. SŁOWACJA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

Y. FINLANDIA

▼ B

Żadne.

▼ M10

Z. SZWECJA

▼ B

Żadne.

▼ M10

AA. ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

▼ B

Żadne.

C. Przypadki, o których mowa w art. 46 ust. 1 lit. b) rozporządzenia, w których możliwe jest zaniechanie ustalania wysokości świadczenia zgodnie z art. 46 ust. 2 rozporządzenia

A. BELGIA

Żadne.

▼ M10

B. BUŁGARIA

Wszystkie wnioski o przyznanie rent lub emerytur za okresy ubezpieczenia i renty inwalidzkie, dla osób starszych, ze względu na ogólny stan zdrowia oraz renty rodzinne wynikające z powyższych rent i emerytur.

C. REPUBLIKA CZESKA

▼ M9

Renty z tytułu niezdolności do pracy (pełnej lub częściowej) oraz renty rodzinne (dla wdów, wdowców i sierot), jeżeli nie są pochodnymi emerytury, do której zmarły byłby uprawniony w chwili śmierci.

▼ M10

D. DANIA

▼ B

Wszystkie wnioski o przyznanie renty lub emerytury, o których mowa w ustawie o emeryturach socjalnych, z wyjątkiem emerytur lub rent wymienionych w załączniku IV część D.

▼ M10

E. NIEMCY

▼ B

Żadne.

▼ M10

F. ESTONIA

▼ M9

Wszystkie wnioski o renty z tytułu niezdolności do pracy, emerytury lub renty rodzinne, w odniesieniu do których:

— okresy ubezpieczenia w Estonii zostały zakończone do dnia 31 grudnia 1998 r.,

— osobisty podatek socjalny wnioskodawcy zapłacony zgodnie z estońskim prawem wynosi przynajmniej średnią wysokość podatku socjalnego za odpowiedni rok ubezpieczenia.

▼ M10

G. GRECJA

▼ B

Żadne.

▼ M10

H. HISZPANIA

▼ B

Żadne.

▼ M10

I. FRANCJA

▼ M6

Wszystkie wnioski o świadczenia emerytalne lub rentowe albo dla osób pozostałych po śmierci żywiciela z uzupełniających systemów emerytalnych dla pracowników, z wyjątkiem wniosków o emerytury lub renty dla pozostałego przy życiu partnera z uzupełniających systemów emerytalnych dla personelu latającego zatrudnionego w lotnictwie cywilnym.

▼ B

Żadne.

▼ M10

J. IRLANDIA

▼ M2

Wszystkie wnioski o emerytury, emerytury składkowe, emerytury składkowe dla wdów i wdowców.

▼ M10

K. WŁOCHY

▼ B

Renty inwalidzkie, emerytury I renty rodzinne dla pracowników najemnych oraz dla następujących grup osób prowadzących działalność na własny rachunek: rolnicy bezpośrednio gospodarujący, dzierżawcy, rolnicy, rzemieślnicy I osoby prowadzące działalność handlową.

▼ M10

L. CYPR

▼ A1

Wszystkie wnioski o emerytury, renty inwalidzkie oraz renty dla wdów i wdowców.

▼ M10

M. ŁOTWA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

N. LITWA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

O. LUKSEMBURG

▼ B

Żadne.

▼ M10

P. WĘGRY

▼ A1

Roszczenia o emerytury oraz renty inwalidzkie, o ile wnioskodawca posiada co najmniej 20-letni okres ubezpieczenia na Węgrzech. Roszczenia o renty rodzinne, o ile osoba zmarła uzyskała prawo do pełnej emerytury/renty wyłącznie na podstawie przepisów prawa węgierskiego.

▼ M10

Q. MALTA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

R. NIDERLANDY

▼ B

Wszystkie wnioski o przyznanie emerytury na podstawie ustawy z dnia 31 maja 1956 r. regulującej powszechne ubezpieczenia emerytalne, ze zmianami.

▼ M10

S. AUSTRIA

▼ B

Żadne.

▼ M10

T. POLSKA

▼ A1

Wszystkie wnioski o emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty rodzinne.

▼ M10

U. PORTUGALIA

▼ B

Renty inwalidzkie, emerytury I renty wdowie.

▼ M10

V. RUMUNIA

Żadne.

W. SŁOWENIA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

X. SŁOWACJA

▼ M11

Renta rodzinna (renta dla wdów, wdowców lub sierot), której wysokość określa się na podstawie wysokości emerytury, wcześniejszej emerytury lub renty inwalidzkiej wypłacanej przed śmiercią osobie zmarłej.

▼ M10

Y. FINLANDIA

▼ B

Żadne.

▼ M10

Z. SZWECJA

▼ M11

Emerytury uzależnione od dochodów (ustawa 1998:674) oraz emerytury gwarancyjne w formie emerytur (ustawa 1998:702).

▼ M10

AA. ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

▼ B

Wszystkie wnioski o przyznanie emerytury I renty wdowiej określonych na podstawie przepisów tytułu III rozdział 3 rozporządzenia, z wyjątkiem tych, w przypadku których:

- a) podczas roku podatkowego rozpoczynającego się dnia 6 kwietnia 1975 r. lub później:
  - i) zainteresowana strona ukończyła okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa i innego Państwa Członkowskiego; oraz
  - ii) co najmniej jeden rok podatkowy określony w lit. i) nie został uznany za rok kwalifikujący w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa;
- b) okresy ubezpieczenia ukończone zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym w Zjednoczonym Królestwie przed dniem 5 lipca 1948 r. zostałyby uwzględnione do celów art. 46 ust. 2 rozporządzenia poprzez zastosowanie okresów ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego.

▼ A1

D. Świadczenia i porozumienia, o których mowa w art. 46b ust. 2 rozporządzenia

1. Świadczenia, o których mowa w art. 46b ust. 2 lit. a) rozporządzenia, których wysokość nie zależy od długości przebytych okresów ubezpieczenia lub zamieszkania:

▼ A1

- (a) Świadczenia z tytułu inwalidztwa przewidziane przez ustawodawstwo, o którym mowa w części A niniejszego Załącznika.
- (b) Pełna duńska emerytura krajowa nabywana po upływie 10-letniego okresu zamieszkiwania przez osoby, które uzyskałyby uprawnienia emerytalne najpóźniej do dnia 1 października 1989 r.
- (c) Estońska emerytura/renta krajowa przyznawana na podstawie ustawy o państwowym ubezpieczeniu emerytalno-rentowym, emerytury przyznawane na podstawie ustawy o audycie państwowym, ustawy o służbie w policji i ustawy o prokuraturze oraz emerytury i renty rodzinne przyznawane na podstawie ustawy o rzeczniku praw, ustawy o służbie w siłach zbrojnych, ustawy o statusie sędziów, ustawy o wynagrodzeniach, emeryturach i innych świadczeniach socjalnych dla członków Riigikogu oraz ustawy o urzędowych świadczeniach na rzecz Prezydenta Republiki.
- (d) Hiszpańskie zasiłki z tytułu śmierci oraz renty rodzinne przyznawane w ramach systemu powszechnego i specjalnego.
- (e) Zasiłek wdowi z ubezpieczenia na wypadek wdowieństwa, w ramach francuskiego powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego lub systemu dla osób zatrudnionych w rolnictwie.
- (f) Renta inwalidzka dla wdów i wdowców w ramach francuskiego powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego lub systemu dla osób zatrudnionych w rolnictwie, o ile jest obliczana na podstawie renty inwalidzkiej zmarłego współmałżonka, wypłacana zgodnie z art. 46 ust. 1 lit. a) pkt (i).
- (g) Niderlandzka renta rodzinna przewidziana ustawą z dnia 21 grudnia 1995 r. o powszechnym ubezpieczeniu dla osób pozostałych po śmierci żywiciela.
- (h) Fińskie emerytury i renty krajowe ustalane zgodnie z ustawą z dnia 8 czerwca 1956 r. o emeryturach i rentach krajowych i przyznawane na podstawie przepisów przejściowych ustawy o emeryturach i rentach krajowych (547/93) oraz dodatkowa kwota świadczenia na rzecz dziecka zgodnie z ustawą z dnia 17 stycznia 1969 r. o rentach rodzinnych.

▼ M11

- (i) Szwedzka emerytura gwarancyjna i odszkodowanie gwarantowane, które zastąpiły pełne szwedzkie emerytury państwowe przewidziane w ustawodawstwie o emeryturach państwowych obowiązującym przed dniem 1 stycznia 1993 r., pełna emerytura państwowa przyznana na podstawie przejściowych zasad ustawodawstwa obowiązującego od tego dnia, oraz szwedzkie odszkodowania chorobowe i odszkodowania z tytułu nieaktywności, uzależnione od dochodów.

▼ A1

2. Świadczenia, o których mowa w art. 46b ust. 2 lit. b) rozporządzenia, których wysokość jest ustalana na podstawie okresu hipotetycznego, uznawanego za wypełniony pomiędzy datą realizacji ryzyka a datą późniejszą:
  - (a) Duńskie wcześniejsze emerytury, których wysokość ustalana jest zgodnie z przepisami obowiązującymi przed 1 października 1984 r.
  - (b) Niemieckie renty inwalidzkie i rodzinne, w odniesieniu do których uwzględniany jest okres uzupełniający oraz niemieckie emerytury, w odniesieniu do których uwzględniany jest już nabyty okres uzupełniający.
  - (c) Włoskie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (inabilità).
  - (d) Łotewskie renty inwalidzkie i rodzinne, w odniesieniu do których uwzględniany jest hipotetyczny okres ubezpieczenia.
  - (e) Litewskie renty inwalidzkie i rodzinne z systemu ubezpieczeń społecznych.
  - (f) Luksemburskie renty inwalidzkie i rodzinne.

▼ M9

- (g) Słowackie renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne będące ich pochodnymi.

▼ A1

- (h) Fińskie emerytury pracownicze, w odniesieniu do których uwzględniane są przyszłe okresy zgodnie z przepisami krajowymi.

▼ M11

- (i) Szwedzkie odszkodowanie chorobowe i odszkodowanie z tytułu nieaktywności, w formie odszkodowania gwarantowanego (ustawa 1962:381 zmieniona ustawą 2001:489), emerytura rodzinna obliczona na podstawie zaliczonych okresów ubezpieczenia (ustawy 2000:461 i 2000:462) oraz szwedzka emerytura w formie emerytury gwarancyjnej obliczonej na podstawie poprzednich okresów hipotetycznych (ustawa 1998:702).

▼ A1

3. Porozumienia, o których mowa w art. 46b ust. 2 lit. b) pkt (i) rozporządzenia, zmierzające do unikania uwzględniania tego samego okresu hipotetycznego dwa lub więcej razy.

▼ M11

- (a) Nordycka konwencja o zabezpieczeniu społecznym z dnia 18 sierpnia 2003 r.

▼ A1

- (b) Umowa z dnia 28 kwietnia 1997 r. o zabezpieczeniu społecznym zawarta pomiędzy Republiką Federalną Niemiec a Finlandią.

▼ M11

- (c) Porozumienie o zabezpieczeniu społecznym z dnia 10 listopada 2000 r. pomiędzy Republiką Finlandii a Wielkim Księstwem Luksemburga.

Państwa Członkowskie	Systemy stosowane przez instytucje belgijskie, dla których decyzje mają charakter wiążący w przypadku zgodności	Systemy stosowane przez instytucje belgijskie, dla których decyzje mają charakter wiążący w przypadku zgodności			
		System powszechny	System gómiczy	Inwalidztwo ogólne	Inwalidztwo zawodowe
			System marynarski	Ossom	
WŁOCHY	Systemy stosowane przez instytucje Państw Członkowskich, które podjęły decyzję o uznawaniu stopnia inwalidztwa				
	1. System powszechny — Inwalidztwo – robotnicy — Inwalidztwo – urzędnicy	} Brak zgodności	Zgodność	Zgodność	Brak zgodności
	2. System marynarski — niezdołność do żeglugi		Brak zgodności	Brak zgodności	Brak zgodności
LUKSEMBURG	Inwalidztwo – robotnicy Inwalidztwo – urzędnicy	} Zgodność	Zgodność	Zgodność	Brak zgodności
			Brak zgodności	Brak zgodności	Brak zgodności

FRANCJA

Państwa Członkowskie	Systemy stosowane przez instytucje francuskie, dla których decyzje mają charakter wiążący w przypadku zgodności	Systemy stosowane przez instytucje francuskie, dla których decyzje mają charakter wiążący w przypadku zgodności												
		System powszechny			System rolniczy			System górniczy			System marynarski			
		Grupa I	Grupa II	Grupa III Stała opieka	Inwalidztwo 2/3	Całkowite inwalidztwo	Stała opieka	Inwalidztwo ogólne 2/3	Stała opieka	Inwalidztwo ogólne 2/3	Inwalidztwo zawodowe	Inwalidztwo ogólne 2/3	Całkowite inwalidztwo zawodowe	Stała opieka
BELGIA	Systemy stosowane przez instytucje Państw Członkowskich, które podjęły decyzję o uznawaniu stopnia inwalidztwa 1. System powszechny 2. System górniczy — Inwalidztwo ogólne częściowe — Inwalidztwo zawodowe 3. System marynarski	Zgodność	Brak zgodności	Brak zgodności	Zgodność	Brak zgodności	Brak zgodności	Zgodność	Brak zgodności	Zgodność	Brak zgodności	Zgodność	Brak zgodności	Brak zgodności
WŁOCHY	1. System powszechny — Inwalidztwo — robotnicy — Inwalidztwo — urzędnicy 2. System marynarski — niezdołność do żeglugi	Zgodność	Brak zgodności	Brak zgodności	Zgodność	Brak zgodności	Brak zgodności	Zgodność	Brak zgodności	Zgodność	Brak zgodności	Zgodność	Brak zgodności	Brak zgodności
LUKSEMBURG	— Inwalidztwo — robotnicy — Inwalidztwo — urzędnicy	Zgodność	Brak zgodności	Brak zgodności	Brak zgodności	Brak zgodności	Zgodność	Brak zgodności	Zgodność	Brak zgodności	Zgodność	Brak zgodności	Brak zgodności	Brak zgodności

(1) W zakresie, w jakim stopień inwalidztwa określony przez instytucje belgijskie jest inwalidztwem ogólnym.

(2) Wyłącznie, jeżeli instytucja belgijska uznała, że pracownik jest niezdolny do pracy pod ziemią lub na ziemi.

LUKSEMBURG

Państwa Członkowskie	Systemy stosowane przez instytucje Państw Członkowskich, które podjęły decyzję o uznawaniu stopnia inwalidztwa	Systemy stosowane przez instytucje Luksemburga, dla których decyzje mają charakter wiążący w przypadku zgodności	
		Inwalidztwo – robotnicy	Inwalidztwo – urzędnicy
BELGIA	1. System powszechny 2. System górniczy — inwalidztwo ogólne częściowe — inwalidztwo zawodowe 3. System marynarski	Zgodność Brak zgodności Brak zgodności Zgodność (1)	Zgodność Brak zgodności Brak zgodności Zgodność (1)
FRANCJA	1. System powszechny: — Grupa III (stała opieka) — Grupa II — Grupa I 2. System rolniczy: — inwalidztwo ogólne całkowite — inwalidztwo ogólne częściowe — stała opieka 3. System górniczy: — inwalidztwo ogólne w dwóch trzecich — stała opieka — inwalidztwo zawodowe 4. System marynarski — inwalidztwo ogólne częściowe — stała opieka — inwalidztwo zawodowe	Zgodność Zgodność Zgodność Brak zgodności Zgodność Brak zgodności	Zgodność Zgodność Zgodność Brak zgodności Zgodność Brak zgodności

(1) W zakresie, w jakim stopień inwalidztwa określony przez instytucję belgijską jest inwalidztwem ogólnym.

ZAŁĄCZNIK VI (A) (B) (2) (7) (8) (9) (11) (12) (13) (14) (15)

**SZCZEGÓLNE WARUNKI STOSOWANIA USTAWODAWSTW
NIEKTÓRYCH PAŃSTW CZŁONKOWSKICH**

(Art. 89 rozporządzenia)

A. BELGIA

1. Osoby, których uprawnienia do świadczeń rzeczowych z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby wynikają z przepisów belgijskiego systemu obowiązkowych ubezpieczeń na wypadek choroby i inwalidztwa, stosowanego w stosunku do osób prowadzących działalność na własny rachunek, korzystają z przepisów tytułu III rozdział 1 rozporządzenia, łącznie z art. 35 ust. 1, na następujących warunkach:
  - a) w przypadku gdy zamieszkują tymczasowo na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż Belgia, osoby te są uprawnione:
    - i) do świadczeń rzeczowych udzielanych zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego czasowego zamieszkania z tytułu hospitalizacji;
    - ii) do zwrotu innych świadczeń rzeczowych udzielanych w ramach systemu belgijskiego przez właściwą instytucję belgijską po kursie określonym w ustawodawstwie państwa czasowego zamieszkania;
  - b) W przypadku, gdy osoby te stale zamieszkują terytorium Państwa Członkowskiego innego niż Belgia, są one uprawnione do pobierania świadczeń rzeczowych określonych w ustawodawstwie Państwa stałego zamieszkania, pod warunkiem że wpłacają właściwej instytucji belgijskiej dodatkową składkę określoną w przepisach belgijskich.
2. Do celów stosowania przez właściwą instytucję belgijską przepisów tytułu III rozdział 7 i 8 rozporządzenia za dziecko wychowywane w Państwie Członkowskim uważa się dziecko zamieszkujące na jego terytorium.
3. Do celów art. 46 ust. 2 rozporządzenia okresy ubezpieczenia emerytalnego, ukończone zgodnie z belgijskim ustawodawstwem przed dniem 1 stycznia 1945 r., uważa się za okresy ubezpieczenia ukończonego zgodnie belgijskim ustawodawstwem w sprawie powszechnego systemu inwalidztwa i systemu marynarskiego.
4. Stosując art. 40 ust. 3 lit. a) ii), uwzględnia się wyłącznie okresy, podczas których pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek była niezdolna do pracy w rozumieniu belgijskiego ustawodawstwa.
5. Do celów art. 46 ust. 2 rozporządzenia okresy ubezpieczenia emerytalnego ukończone przez osoby prowadzące działalność na własny rachunek zgodnie z belgijskim ustawodawstwem, przed wejściem w życie ustawodawstwa dotyczącego niezdolności do pracy osób prowadzących działalność na własny rachunek, uznaje się za okresy ukończone zgodnie z tym ostatnim ustawodawstwem.
6. W celu ustalenia, czy spełnione są wymagania nałożone przez belgijskie ustawodawstwo w sprawie uprawnień do zasiłków dla bezrobotnych, uwzględnia się wyłącznie dni zatrudnienia za wynagrodzeniem; jednakże dni przyjęte jako równoważne w rozumieniu wymienionego ustawodawstwa uwzględnia się jedynie w przypadku, gdy poprzedzające je przepracowane dni były dniami zatrudnienia za wynagrodzeniem.
7. Na mocy art. 72 i art. 79 ust. 1 lit. a) rozporządzenia uwzględnia się okresy zatrudnienia i/lub okresy ubezpieczenia, ukończone zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, w przypadku gdy, w świetle belgijskiego ustawodawstwa, prawo do świadczeń podlega warunkowi, dla określonego wcześniejszego okresu, że wymagania uprawniające do otrzymania świadczeń rodzinnych w ramach systemu dla pracowników najemnych zostały spełnione.
8. Do celów stosowania art. 14a ust. 2, 3 i 4, art. 14c lit. a) i art. 14d rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 dochód z pracy zawodowej w roku referencyjnym, który służy jako podstawa do określenia składek wymaganych z tytułu regulacji socjalnych w odniesieniu do osób prowadzących działalność na własny rachunek, jest obliczany przy użyciu średniej rocznej stopy dla roku, w którym ten dochód został uzyskany.

▼ B

Kurs konwersji to średnia roczna stopa konwersji opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* zgodnie z art. 107 ust. 5 rozporządzenia (EWG) nr 547/72.

9. Ustalając teoretyczną wysokość renty inwalidzkiej, określonej w art. 46 ust. 2 rozporządzenia, właściwa instytucja belgijska przyjmuje jako podstawę dochód uzyskany z działalności zawodowej ostatnio wykonywanej przez zainteresowanego.
10. Każdy pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, która nie jest już ubezpieczona w Belgii na podstawie belgijskiego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczenia na wypadek choroby lub inwalidztwa – które uzależniają prawo do świadczeń od tego, czy zainteresowana osoba jest ubezpieczona w chwili realizacji ryzyka – jest uważana za nadal objętą ubezpieczeniem w chwili realizacji ryzyka, do celów wykonania tytułu III rozdział 3 rozporządzenia, jeżeli jest ona ubezpieczona od takiego samego ryzyka zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego.
11. Jeżeli zainteresowany jest uprawniony do belgijskich świadczeń z tytułu inwalidztwa na podstawie art. 45 rozporządzenia, świadczenia te są przyznawane zgodnie z zasadami przewidzianymi w art. 46 ust. 2 rozporządzenia:
  - a) Zgodnie z przepisami ustanowionymi w ustawie z dnia 9 sierpnia 1963 r. w sprawie ustanowienia i organizacji systemu obowiązkowych ubezpieczeń na wypadek choroby i inwalidztwa, jeśli osoba zainteresowana, w chwili zaistnienia niezdolności do pracy, była ubezpieczona od tego rodzaju ryzyka zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego jako pracownik najemny w rozumieniu art. 1 lit. a) rozporządzenia.
  - b) Zgodnie z przepisami ustanowionymi w Dekrecie Królewskim z dnia 20 lipca 1971 r. w sprawie ustanowienia systemu ubezpieczeń na wypadek niezdolności do pracy dla osób prowadzących działalność na własny rachunek, jeżeli osoba zainteresowana w chwili zaistnienia niezdolności do pracy była osobą prowadzącą działalność na własny rachunek w rozumieniu art. 1 lit. a) rozporządzenia.

▼ M3

12. Nieszczęśliwy wypadek, określony w art. 1 ustawy z dnia 9 marca 1953 r. wprowadzającej pewne dostosowania emerytur wojskowych i regulującej przyznanie bezpłatnej opieki medycznej oraz recept dla personelu sił zbrojnych, którzy doznali uszczerbku na zdrowiu w czasie pokoju, stanowi wypadek przy pracy lub chorobę zawodową w rozumieniu rozdziału 4 tytuł III rozporządzenia.

▼ M10

B. BULGARIA

Żadne.

C. REPUBLIKA CZESKA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

D. DANIA

▼ M2**▼ M1**

2. Osoby, które zgodnie z tytułem III rozdział 1 rozporządzenia są uprawnione do świadczeń rzeczowych w okresie pobytu lub zamieszkania w Danii, są uprawnione do tych świadczeń na takich warunkach, jak przewidziane przez duńskie ustawodawstwo dla osób, które według ustawy o publicznym ubezpieczeniu zdrowotnym (lov om offentlig sygesikring) należą do klasy 1. Jednakże osoby, które zamieszkują w Danii i ubezpieczą się w duńskim systemie ubezpieczenia zdrowotnego, mogą na takich samych warunkach jak obywatele Danii wybrać przynależność do klasy 2.

▼ B

3. a) Przepisów duńskiego ustawodawstwa dotyczącego emerytur socjalnych, stanowiących, że prawo do renty lub emerytury zależy od tego, czy osoba ubiegająca się zamieszkuje w Danii, nie stosuje się do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek lub osób pozostałych przy życiu po śmierci

▼B

pracowników najemnych lub osobach prowadzących działalność na własny rachunek, którzy zamieszkują na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż Dania.

- b) Do celów ustalania wysokości renty lub emerytury okresy zatrudnienia lub okresy prowadzenia działalności na własny rachunek ukończone w Danii przez pracownika przygranicznego lub pracownika sezonowego uznaje się za okresy zamieszkania ukończone w Danii przez pozostałego przy życiu małżonka, o ile pozostały przy życiu małżonek był podczas tych okresów związany z pracownikiem przygranicznym lub pracownikiem sezonowym więzami małżeńskimi, przy czym nie miała miejsca separacja od stołu i łoża ani separacja *de facto* z powodu niedopasowania i pod warunkiem że podczas tych okresów małżonek zamieszkiwał na terytorium innego Państwa Członkowskiego.
- c) Do celów ustalania wysokości renty lub emerytury okresy zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek ukończone w Danii przed dniem 1 stycznia 1984 r. przez pracownika najemnego lub osobę prowadzącą działalność na własny rachunek inną niż pracownik przygraniczny lub pracownik sezonowy uznaje się za okresy zamieszkania ukończone w Danii przez pozostałego przy życiu małżonka, o ile pozostały przy życiu małżonek był podczas tych okresów związany z pracownikiem najemnym lub osobą prowadzącą działalność na własny rachunek więzami małżeńskimi, przy czym nie miała miejsca separacja od stołu i łoża lub separacja *de facto* z powodu niedopasowania i pod warunkiem że podczas tych okresów małżonek zamieszkiwał na terytorium innego Państwa Członkowskiego.
- d) Okresy uwzględniane zgodnie z lit. b) i c) nie są jednak uwzględniane, jeżeli zbiegają się z okresami uwzględnianymi do celów ustalania wysokości renty lub emerytury należnej osobie zainteresowanej w świetle ustawodawstwa dotyczącego ubezpieczenia obowiązkowego innego Państwa Członkowskiego lub z okresami, podczas których osoba zainteresowana otrzymywała rentę lub emeryturę zgodnie z tym ustawodawstwem.

Okresy te należy jednak uwzględniać, jeżeli roczna wysokość wyżej wymienionej renty lub emerytury nie przekracza połowy wysokości podstawowej renty lub emerytury socjalnej.

- 4. Warunki rozporządzenia pozostają bez uszczerbku dla przepisów przejściowych duńskich ustaw z dnia 7 czerwca 1972 r. w sprawie praw emerytalnych i rentowych obywateli duńskich, którzy rzeczywiście zamieszkiwali w Danii przez określony czas, w okresie bezpośrednio poprzedzającym datę złożenia wniosku. Jednakże emeryturę lub rentę przyznaje się, na warunkach przewidzianych dla obywateli duńskich, obywatelom innych Państw Członkowskich, którzy rzeczywiście zamieszkiwali w Danii w ciągu roku poprzedzającego bezpośrednio datę złożenia wniosku.
- 5. a) Okresy, podczas których pracownik przygraniczny zamieszkujący na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż Dania wykonywał działalność zawodową lub handlową w Danii, należy uważać za okresy zamieszkania do celów duńskiego ustawodawstwa. To samo odnosi się do okresów, podczas których pracownik przygraniczny był oddelegowany lub świadczył usługi w Państwie Członkowskim innym niż Dania.
- b) Okresy, podczas których pracownik sezonowy zamieszkujący na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż Dania wykonywał swój zawód w Danii, należy uważać za okresy zamieszkania do celów duńskiego ustawodawstwa. To samo odnosi się do okresów, podczas których pracownik sezonowy był oddelegowany na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż Dania.
- 6. W celu ustalenia, czy zostały spełnione warunki wymagane dla uzyskania uprawnień do zasiłku dziennego w przypadku choroby lub macierzyństwa, przewidziane w ustawie z dnia 20 grudnia 1989 r. w sprawie zasiłków dziennych, w przypadku gdy osoba zainteresowana nie podlega już duńskiemu ustawodawstwu podczas okresów referencyjnych, ustalonych przez wyżej wymienioną ustawę:
  - a) uwzględnia się okresy ubezpieczenia i okresy zatrudnienia ukończone zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego innego

▼ B

niż Dania podczas wyżej wymienionych okresów referencyjnych, w czasie których osoba zainteresowana nie podlegała duńskiemu ustawodawstwu, jak gdyby były one okresami ukończonymi zgodnie z tym ostatnim ustawodawstwem.

▼ M8**▼ B**

7. Art. 46a ust. 3 lit. d) i art. 46c ust. 1 i 3 rozporządzenia i art. 7 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego nie stosuje się do rent i emerytur przyznanych w ramach duńskiego ustawodawstwa.
8. Do celów stosowania art. 67 rozporządzenia wysokość zasiłków dla bezrobotnych dla osób prowadzących działalność na własny rachunek ubezpieczonych w Danii jest ustalana zgodnie z duńskim ustawodawstwem.
9. W przypadku gdy osoba pobierająca duńską emeryturę lub wcześniejszą emeryturę jest również uprawniona do renty rodzinnej w innym Państwie Członkowskim, świadczenia te, do celów wykonania ustawodawstwa duńskiego, uważa się za świadczenia tego samego rodzaju w rozumieniu art. 46a ust. 1 rozporządzenia, jednakże pod warunkiem że osoba, której okresy ubezpieczenia lub zamieszkania służą jako podstawa do ustalania wysokości renty rodzinnej, spełniła również okresy zamieszkania w Danii.

▼ M3

10. Od osoby objętej specjalnym systemem dla urzędników służby cywilnej, która zamieszkuje w Danii i
  - a) do której nie stosuje się przepisów tytułu III, rozdział 1, sekcje 2-7 i
  - b) która nie jest uprawniona do duńskiej emerytury lub renty,
 właściwe władze mogą żądać uiszczenia opłaty za świadczenia rzeczowe przyznane w Danii, w takim stopniu w jakim świadczenia rzeczowe są objęte przez specjalny system lub przez uzupełniający go system ubezpieczeń indywidualnych. Przepisy te stosuje się również do małżonka danej osoby i jej dzieci poniżej 18. roku życia.

▼ M8

11. Tymczasowy zasiłek dla bezrobotnych, którzy zostali dopuszczeni do systemu „pracy elastycznej” (ledighedsydelse) (ustawa nr 455 z 10 czerwca 1997 r.), jest objęty rozdziałem 6 tytułu III (zasiłki dla bezrobotnych). W odniesieniu do osób bezrobotnych udających się do innego Państwa Członkowskiego art. 69 i 71 niniejszego rozporządzenia znajdują zastosowanie w przypadku, gdy dane Państwo Członkowskie posiada podobne systemy zatrudnienia dla tej samej kategorii osób.

▼ M10

E. NIEMCY

▼ B

1. Przepisy art. 10 rozporządzenia pozostają bez uszczerbku dla przepisów, na podstawie których wypadki (i choroby zawodowe), które nastąpiły poza terytorium Republiki Federalnej Niemiec, a także okresy ukończone poza tym terytorium, nie powodują albo powodują tylko w pewnych warunkach wypłatę świadczeń, jeśli uprawnieni zamieszkują poza terytorium Republiki Federalnej Niemiec.
2.
  - a) Okres naliczenia ryczałtowego (pauschale Anrechnungszeit) jest ustalany wyłącznie w odniesieniu do okresów niemieckich.
  - b) Do celów uwzględnienia niemieckich okresów rentowych lub emerytalnych dla ubezpieczenia emerytalno-rentowego pracowników kopalń stosuje się wyłącznie niemieckie ustawodawstwo.
  - c) Do celów uwzględnienia niemieckich okresów zastępczych (Ersatzzeiten) stosuje się wyłącznie niemieckie ustawodawstwo.

▼ M8

▼B

4. Artykuł 7 księgi VI kodeksu socjalnego stosuje się do obywateli innych Państw Członkowskich, podobnie jak do bezpaństwowców i uchodźców mieszkających na terytorium innych Państw Członkowskich, zgodnie z następującymi zasadami.

Jeżeli warunki ogólne są spełnione, dobrowolne składki mogą być wpłacane na rzecz niemieckiego systemu ubezpieczeń emerytalno-
rentowych:

- a) jeżeli osoba zainteresowana ma miejsce pobytu lub zamieszkania na terytorium Republiki Federalnej Niemiec;
  - b) jeżeli osoba zainteresowana ma miejsce pobytu lub zamieszkania na terytorium innego Państwa Członkowskiego i już wcześniej płaciła składki, obowiązkowo lub dobrowolnie, na rzecz niemieckiego systemu ubezpieczenia emerytalno-
rentowego;
  - c) jeżeli osoba zainteresowana, będąca obywatelem innego Państwa Członkowskiego i mająca miejsce pobytu lub zamieszkania na terytorium państwa trzeciego, płaciła składki co najmniej przez 60 miesięcy na rzecz niemieckiego systemu ubezpieczeń emerytalno-
rentowych lub była uprawniona do ubezpieczenia dobrowolnego na podstawie art. 232 księgi VI kodeksu socjalnego i nie jest obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczona na podstawie ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego.
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. W przypadku gdy koszty świadczeń rzeczowych udzielanych przez niemieckie instytucje miejsca zamieszkania emerytom lub rencistom bądź członkom ich rodzin, którzy są ubezpieczeni we właściwych instytucjach w innych Państwach Członkowskich, muszą być zrefundowane na podstawie miesięcznych ryczałtów, koszty takie, do celów wyrównania finansowego między niemieckimi instytucjami ubezpieczenia na wypadek choroby dla rencistów i emerytów, są traktowane jako wydatki na niemiecki system ubezpieczeń na wypadek choroby dla osób uprawnionych. Ryczałty refundowane przez właściwe instytucje innych Państw Członkowskich instytucjom niemieckim miejsca zamieszkania uważa się za wpływy, które należy uwzględnić do celów wyżej wymienionego wyrównania finansowego.
10. W przypadku osób prowadzących działalność na własny rachunek przyznanie pomocy w razie bezrobocia (Arbeitslosenhilfe) następuje pod warunkiem, że osoba zainteresowana przed zarejestrowaniem się jako bezrobotna prowadziła działalność zawodową jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek, co najmniej przez rok na terytorium Republiki Federalnej Niemiec, oraz że nie porzuciła tej pracy tymczasowo.

▼M8**▼B**

12. Okresy obowiązkowego ubezpieczenia ukończone zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, w ramach specjalnego systemu dla rzemieślników, lub w przypadku braku takiego systemu w ramach specjalnego systemu dla osób prowadzących działalność na własny rachunek lub w ramach systemu powszechnego, są uwzględniane w celu uzasadnienia istnienia 18 lat obowiązkowych składek wymaganych dla wyłączenia z obowiązkowej przynależności do systemu ubezpieczenia emerytalno-
rentowego dla rzemieślników prowadzących działalność na własny rachunek.
13. Do celów stosowania niemieckiego ustawodawstwa w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia na wypadek choroby rencistów i emerytów przewidzianego w art. 5 ust. 1 ii) księgi V kodeksu ubezpieczenia społecznego (Fünftes Sozialgesetzbuch- SGB V) i art. 56 ustawy o reformie ubezpieczeń na wypadek choroby (Gesundheitsreformgesetz) okresy ubezpieczenia lub zamieszkania ukończone zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, podczas których osoba zainteresowana była uprawniona do rzeczowych świadczeń

▼B

w razie choroby, są uwzględniane, w przypadku gdy jest to konieczne, jako okresy ubezpieczenia ukończone zgodnie z niemieckim ustawodawstwem, pod warunkiem że nie pokrywają się one z okresami ubezpieczenia ukończonymi zgodnie z tym ustawodawstwem.

14. W celu przyznania świadczeń pieniężnych, określonych w art. 47 ust. 1 księgi V niemieckiego kodeksu ubezpieczenia społecznego (SGB V) i w art. 200 ust. 2 i art. 561 ust. 1 niemieckiej ustawy w sprawie ubezpieczenia społecznego (Reichsversicherungsordnung — RVO), niemieckie instytucje ustalają wynagrodzenie netto, które należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości wyżej wymienionych świadczeń, jak gdyby osoby ubezpieczone zamieszkiwały w Republice Federalnej Niemiec.
15. Grecy nauczyciele, posiadający status urzędnika służby cywilnej i którzy, z tego względu, że nauczali w niemieckich szkołach, płacili składki w ramach niemieckiego obowiązkowego systemu ubezpieczeń emerytalno-rentowych, jak również w ramach greckiego specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej, i których po dniu 31 grudnia 1978 r. przestało obejmować obowiązkowe ubezpieczenie niemieckie, mogą, na wniosek, otrzymać refundację obowiązkowych składek zgodnie z art. 210 księgi VI kodeksu socjalnego. Wnioski o zwrot składek należy składać w ciągu roku następującego po dniu wejścia w życie niniejszego przepisu. Zainteresowany może również dochodzić swych praw w ciągu sześciu miesięcy kalendarzowych od dnia, w którym przestał podlegać ubezpieczeniu obowiązkowemu.

Art. 210 ust. 6 księgi VI kodeksu socjalnego stosuje się tylko w odniesieniu do okresów, podczas których były płacone obowiązkowe składki na system ubezpieczeń emerytalno-rentowych oprócz składek w ramach specjalnego greckiego systemu dla urzędników służby cywilnej i w odniesieniu do okresów zaliczenia następujących niezwłocznie po okresach, podczas których były płacone te obowiązkowe składki.

16. ...

▼M8**▼B**

18. Osoba uprawniona do renty lub emerytury zgodnie z niemieckim ustawodawstwem lub zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego jest uważana, do celów stosowania art. 27 rozporządzenia, za uprawnioną do rzeczowych świadczeń w razie choroby i macierzyństwa, jeżeli zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 4 księgi V niemieckiego kodeksu ubezpieczenia społecznego (SGB V) osoba ta jest zwolniona z obowiązkowego ubezpieczenia na wypadek choroby (Krankenversicherung).
19. Okres ubezpieczenia wychowawczego, zgodnie z niemieckim ustawodawstwem, jest ważny nawet w okresie, podczas którego dany pracownik najemny wychowywał dziecko w innym Państwie Członkowskim, pod warunkiem że ten pracownik najemny nie mógł wykonywać swojego zawodu zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie matek (Mutterschutzgesetz) lub wziął urlop rodzicielski zgodnie z art. 15 federalnej ustawy o zasiłkach na wychowanie dzieci (Bundeserziehungsgeldgesetz) i nie wykonywał dodatkowej działalności zawodowej (geringfügig) w rozumieniu art. 8 SGB IV.
20. W przypadku gdy stosuje się przepisy niemieckiej ustawy o rentach i emeryturach obowiązujące w dniu 31 grudnia 1991 r. są również stosowane przepisy załącznika VI w wersji obowiązującej w dniu 31 grudnia 1991 r.

▼M3

21. a) Jeśli chodzi o świadczenia rzeczowe, tytułu III rozdziału 1 sekcji 2-7 nie stosuje się do osób uprawnionych do świadczeń rzeczowych w ramach systemu dla urzędników służby cywilnej lub osób traktowanych na równi z nimi, i które nie są ubezpieczone w ramach ustawowego systemu ubezpieczeń zdrowotnych.
- b) Jakkolwiek w przypadku osoby objętej systemem dla urzędników służby cywilnej zamieszkującej w Państwie Członkowskim, na mocy ustawodawstwa którego:

▼ M3

- prawo do otrzymania świadczeń rzeczowych jest niezależne od warunków ubezpieczenia lub zatrudnienia i
- nie przysługuje żadna emerytura lub renta,

osoba taka zostaje poinformowana przez instytucję ubezpieczeń na wypadek choroby, iż powinna zawiadomić właściwe władze Państwa Członkowskiego zamieszkania, że nie chce skorzystać z uprawnień do świadczeń rzeczowych przyznawanych w ramach ustawodawstwa Państwa Członkowskiego zamieszkania. W odpowiednim przypadku można tego dokonać poprzez odniesienie do art. 17a rozporządzenia.

22. Nie naruszając przepisów pkt 21, w odniesieniu do świadczeń rzeczowych, przepisy art. 27 rozporządzenia stosuje się do każdej osoby, która jest uprawniona zarówno do emerytury lub renty w ramach Beamtenversorgungsrechtli emerytury lub renty w ramach ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego.
23. Rozdziału 4 nie stosuje się do osób uprawnionych do świadczeń rzeczowych przewidzianych przez ubezpieczenie wypadkowe obejmujące urzędników służby cywilnej i osoby traktowane na równi z nimi.

▼ M8

24. W celu obliczenia teoretycznej wysokości świadczenia, o której mowa w art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia, w systemach emerytalno-rentowych wolnych zawodów właściwa instytucja przyjmuje za podstawę, w odniesieniu do każdego przebytego roku ubezpieczenia zgodnie z ustawodawstwem innych Państw Członkowskich, uprawnienie do średniej rocznej renty lub emerytury nabyte w okresie członkostwa we właściwej instytucji poprzez opłacanie składek.
25. Artykuł 79 lit. a) rozporządzenia stosuje się odpowiednio do ustalania wysokości rent sierocych oraz podwyżek lub dodatków w odniesieniu do dzieci z systemów emerytalno-rentowych wolnych zawodów.

▼ M10

F. ESTONIA

▼ M11

Dla celów obliczenia zasiłku rodzinnego, okresy pracy w Państwach Członkowskich innych niż Estonia uznaje się za oparte na tej samej średniej kwocie podatku socjalnego, jak kwota płacona w ciągu okresów zatrudnienia w Estonii, z którymi okresy te są sumowane. Jeśli w ciągu roku referencyjnego dana osoba była zatrudniona tylko w innych Państwach Członkowskich, uznaje się, że obliczenie zasiłku opiera się na średnim podatku socjalnym płaconym w Estonii pomiędzy rokiem referencyjnym a urlopem macierzyńskim.

▼ M10

G. GRECJA

▼ B

1. ...
2. Ustawa nr 1469/84 dotycząca dobrowolnego przystępowania do systemu ubezpieczenia emerytalno-rentowego dla obywateli greckich i obcokrajowców pochodzenia greckiego stosuje się do obywateli innych Państw Członkowskich, bezpaństwowców i uchodźców zamieszkujących na terytorium Państwa Członkowskiego, zgodnie z drugim akapitem.

Z zastrzeżeniem ukończenia innych warunków określonych w tej ustawie składki mogą być opłacane:

- a) w przypadku gdy zainteresowany zamieszkuje na terytorium Państwa Członkowskiego oraz w przeszłości był obowiązkowo objęty greckim systemem ubezpieczenia emerytalno-rentowego;

lub

- b) bez względu na miejsce pobytu lub zamieszkania, jeżeli zainteresowany w przeszłości zamieszkiwał w Grecji przez 10 lat, z przerwą lub bez przerwy, lub podlegał greckiemu ustawodawstwu, to obowiązkowo lub dobrowolnie, przez okres 1500 dni.

3. Nie naruszając właściwych przepisów stosowanych przez OGA, okresy, podczas których płatne są świadczenia z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego, które przewiduje osobne przepisy dla takich ryzyk, pod warunkiem

▼ B

kiem że pokrywają się one z okresami zatrudnienia w sektorze rolniczym w Grecji, uważa się za okresy ubezpieczenia z uwzględnieniem ustawodawstwa stosowanego przez OGA w rozumieniu art. 1 lit. r) rozporządzenia.

4. W ramach greckiego ustawodawstwa stosowanie art. 49 ust. 2 rozporządzenia podlega warunkowi, że nowe obliczenia, określone w wyżej wymienionym artykule, nie wpłyną niekorzystnie na interesy zainteresowanego.
5. W przypadku gdy przepisy greckich pomocniczych funduszy emerytalnych („επικουρικά ταμεία”) przewidują możliwość uznania okresów obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego, ukończonych w ramach greckich instytucji ubezpieczenia podstawowego („κύριας ασφάλισης”), przepisy te są również stosowane do okresów obowiązkowego ubezpieczenia emerytalno-rentowego, ukończonych zgodnie z ustawodawstwem każdego innego Państwa Członkowskiego, które obejmuje rozporządzenie.
6. Pracowników najemnych, którzy do dnia 31 grudnia 1992 r. byli obowiązkowo objęci systemem ubezpieczenia emerytalno-rentowego Państwa Członkowskiego innego niż Grecja i którzy zostali objęci obowiązkowym ubezpieczeniem w greckim systemie ubezpieczeń społecznych (podstawowy system statutowy) po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1993 r., uważa się za „byłych ubezpieczonych” zgodnie z przepisami ustawy nr 2084/92.

▼ M1

7. Czynni zawodowo lub emerytowani urzędnicy służby cywilnej, osoby traktowane na równi z nimi i członkowie ich rodzin, włączeni do specjalnego systemu ochrony zdrowia, mogą otrzymywać świadczenia rzeczowe z tytułu choroby lub macierzyństwa w przypadku nagłej potrzeby podczas przebywania na terytorium innego Państwa Członkowskiego lub podróżując do tego państwa w celu uzyskania opieki odpowiedniej do ich stanu zdrowia, po uprzednim uzyskaniu upoważnienia od właściwej instytucji greckiej, zgodnie z procedurami ustanowionymi w art. 22 ust. 1 lit. a) i c), art. 22 ust. 3 i w art. 31 lit. a) niniejszego rozporządzenia, na takich samych warunkach, co pracownicy najemni lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek, do których odnosi się grecki system opieki zdrowotnej.
8. Artykuł 22b stosuje się odpowiednio do wszystkich pracowników służby cywilnej, osób traktowanych na równi z nimi i członków ich rodzin włączonych do specjalnego greckiego systemu ochrony zdrowia.

▼ M3

7. W przypadku urzędników służby cywilnej i osób traktowanych na równi z nimi, zatrudnionych do 31 grudnia 1982 r. przepisy tytułu III rozdział 2 i 3 rozporządzenia stosuje się odpowiednio, jeśli dane osoby spełniły okresy ubezpieczenia w innym Państwie Członkowskim w ramach specjalnego systemu emerytalnego lub rentowego dla urzędników służby cywilnej lub osób traktowanych na równi z nimi albo w ramach powszechnego systemu ubezpieczeń, pod warunkiem że osoby te były zatrudnione jako urzędnicy służby cywilnej lub osoby traktowane jako takie, zgodnie z greckim ustawodawstwem.
8. Stosowanie przepisów art. 43a ust. 2 i art. 51a ust. 2 rozporządzenia, w przypadku kiedy nie zostały nabyte prawa emerytalne lub rentowe w ramach specjalnego systemu emerytalnego lub rentowego dla urzędników służby cywilnej lub osób traktowanych jako takie, pozostaje bez uszczerbku dla stosowania greckiego ustawodawstwa (kodeks emerytur lub rent cywilnych i wojskowych) dotyczącego przenoszenia okresów ubezpieczenia ze specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej do powszechnego systemu ubezpieczeń dla pracowników najemnych przez wpłacenie wymaganej składki.

▼ M10**H. HISZPANIA****▼ M1**

1. Warunek wykonywania zadań przez pracownika najemnego lub osobę prowadzącą działalność na własny rachunek albo warunek bycia poprzednio obowiązkowo ubezpieczonym od tych samych ryzyk w systemie dla pracowników najemnych lub osób prowadzących działalność na własny rachunek, wprowadzonym przez art. 1 lit. a) pkt iv) niniejszego rozporządzenia nie będzie wymagany od osób, które zgodnie

▼ M1

z przepisami dekretu królewskiego nr 317/1985 z dnia 6 lutego 1985 r. dobrowolnie stają się członkami powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego, przez swe funkcje urzędników lub pracowników zatrudnionych w międzyrządowej organizacji międzynarodowej.

2. Zgodnie z zasadą równego traktowania świadczenia przewidziane w dekrete królewskim nr 2805/79 z dnia 7 grudnia 1979 r. w sprawie dobrowolnego przystąpienia do powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego obejmują obywateli innych Państw Członkowskich, uchodźców i bezpaństwowców zamieszkałych na terytorium Wspólnoty, którzy dzięki zatrudnieniu w instytucji międzynarodowej przestają być obowiązkowo włączeni do hiszpańskiego systemu zabezpieczenia społecznego.

▼ M3

3. a) We wszystkich systemach zabezpieczenia społecznego w Hiszpanii, z wyjątkiem systemu dla urzędników służby cywilnej, sił zbrojnych i wymiaru sprawiedliwości, każda osoba będąca pracownikiem najemnym lub prowadząca działalność na własny rachunek, która nie jest już dłużej ubezpieczona na mocy hiszpańskiego ustawodawstwa, w przypadku wystąpienia ryzyka, w celu wprowadzenia w życie przepisów tytułu III rozdział 3 rozporządzenia, jest uznawana za nadal ubezpieczoną, jeśli osoba ta jest ubezpieczona w ramach ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego w chwili wystąpienia ryzyka lub w przeciwnym razie, w przypadku kiedy świadczenie przysługuje w odniesieniu do takiego samego ryzyka, zgodnie z ustawodawstwem innego państwa Członkowskiego. Ten drugi warunek uważa się za spełniony w przypadku określonym w art. 48 ust. 1.
- b) W celu wprowadzenia w życie przepisów tytułu III rozdział 3 rozporządzenia, lata brakujące do osiągnięcia przez pracownika wieku emerytalnego uprawniającego do przejścia na dobrowolną lub obowiązkową emeryturę, określone w pkt 4 art. 31 tekstu jednolitego Ustawy o emerytach państwowych zostaną uwzględnione jako służba cywilna jedynie wtedy, gdy w chwili wystąpienia ryzyka, za które należna jest renta inwalidzka lub świadczenie z tytułu śmierci, beneficjent był objęty w Hiszpanii specjalnym systemem dla urzędników służby cywilnej lub wykonywał działalność traktowaną jako działalność w ramach tego systemu.

▼ B

4. a) Na mocy art. 47 rozporządzenia ustalanie wysokości teoretycznego świadczenia hiszpańskiego przeprowadzane jest na podstawie rzeczywistych składek ubezpieczonego, w ciągu lat poprzedzających bezpośrednio wpłatę ostatniej składki na rzecz hiszpańskiego systemu zabezpieczenia społecznego.

▼ M2

b) kwotę otrzymywanej emerytury lub renty powiększa się o kwotę podwyżek i rewaloryzacji obliczanych na każdy kolejny rok dla emerytur lub rent tego samego rodzaju.

▼ M3

5. Okresy spełnione w innym Państwie Członkowskim, które muszą być obliczane w specjalnym systemie dla urzędników służby cywilnej, sił zbrojnych i wymiaru sprawiedliwości, są potraktowane w ten sam sposób, do celów art. 47 rozporządzenia, jak okresy najbliższe w czasie spełnione w ramach służby cywilnej w Hiszpanii.
6. W specjalnym systemie dla urzędników służby cywilnej, sił zbrojnych i wymiaru sprawiedliwości, wyrażenie „acto de servicio” (akt służby) odnosi się do wypadków przy pracy i chorób zawodowych w rozumieniu i w celu wprowadzenia w życie przepisów rozdziału 4 tytułu III rozporządzenia.
7. a) Jeśli chodzi o świadczenia rzeczowe, tytuł III rozdział 1 sekcje 2—7 nie stosują się do beneficjentów specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej, sił zbrojnych i wymiaru sprawiedliwości, objętych hiszpańskim „Mutualismo administrativo”.
- b) Jednakże w przypadku osoby objętej jednym z tych systemów zamieszkującej w Państwie Członkowskim, na mocy ustawodawstwa którego:
  - prawo do otrzymania świadczeń rzeczowych nie jest uzależnione od warunków ubezpieczenia lub zatrudnienia, oraz
  - danej osobie nie przysługuje żadna emerytura lub renta,

▼ M3

osoba ta zostanie poinformowana przez instytucje ubezpieczeń na wypadek choroby, że powinna zawiadomić właściwe władze Państwa Członkowskiego zamieszkania, iż nie chce skorzystać z uprawnień do świadczeń rzeczowych przyznawanych w ramach ustawodawstwa Państwa Członkowskiego, zamieszkania. W odpowiednim przypadku, można tego dokonać poprzez odniesienie do art. 17a rozporządzenia.

8. Nie naruszając przepisów pkt 7, dotyczących świadczeń rzeczowych, przepisy art. 27 rozporządzenia stosuje się do każdej osoby uprawnionej do otrzymywania zarówno emerytury lub renty w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej, sił zbrojnych i wymiaru sprawiedliwości jak i emerytury lub renty w ramach ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego.

▼ M4

9. Specjalny system dla studentów hiszpańskich („Seguro Escolar”); nie opiera się, do celów przyznawania świadczeń, na ukończeniu okresów ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania, tak jak zostały one określone w art. 1 lit. r), s) i sa) rozporządzenia. Dlatego instytucje hiszpańskie nie mogą wydawać odpowiednich zaświadczeń w celu sumowania okresów.

Jednakże specjalny system dla studentów hiszpańskich będzie stosować się w odniesieniu do studentów, którzy są obywatelami innych Państw Członkowskich i którzy studiują w Hiszpanii, na takich samych warunkach jak w odniesieniu do studentów będących obywatelami hiszpańskimi.

▼ M10

I. FRANCJA

▼ B

1. a) Zasiłek dla osób starszych — pracowników najemnych, podobnie jak zasiłek dla osób starszych prowadzących działalność na własny rachunek i zasiłek pielęgnacyjny dla rolników, jest przyznawany na warunkach przewidzianych dla pracowników francuskich przez francuskie ustawodawstwo wszystkim pracownikom najemnym lub osobom prowadzącym działalność na własny rachunek, które są obywatelami innych Państw Członkowskich i które, w chwili złożenia wniosku, zamieszkują na terytorium Francji.
  - b) To samo stosuje się do uchodźców i bezpaństwowców.
  - c) Przepisy rozporządzenia nie mają wpływu na francuskie ustawodawstwo, na podstawie którego zostały uwzględnione, w celu uzyskania prawa do zasiłku dla osób starszych pracowników najemnych, a także dla osób starszych prowadzących działalność na własny rachunek, wyłącznie okresy zatrudnienia jako pracownik najemny lub równorzędne lub, w odpowiednim przypadku, okresy prowadzenia działalności na własny rachunek na terytorium departamentów europejskich i departamentów zamorskich (Gwadelupa, Gujana, Martynika i Reunion) Republiki Francuskiej.
2. Zasiłek specjalny i odszkodowanie kumulujące się, przewidziane przez szczególne ustawodawstwo zabezpieczenia społecznego w kopalniach, są wypłacane tylko pracownikom zatrudnionym w kopalniach francuskich.
3. Ustawę nr 65-655 z dnia 10 lipca 1965 r., przyznającą obywatelom francuskim, wykonującym lub tym, którzy wykonywali za granicą działalność zawodową lub handlową, prawo do przystąpienia do systemu dobrowolnego ubezpieczenia emerytalnego, stosuje się wobec obywateli innych Państw Członkowskich w następujących warunkach:
  - działalność zawodowa lub handlowa uprawniająca do dobrowolnego ubezpieczenia zgodnie z systemem francuskim nie musi być prowadzona, lub nie musiała być prowadzona ani na terytorium francuskim, ani na terytorium Państwa Członkowskiego, którego obywatelem jest pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek,
  - pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek musi, z dniem wystąpienia z roszczeniem, udowodnić fakt zamieszkiwania we Francji, co najmniej przez dziesięć lat, kolejnych lub nie, lub podlegania francuskiemu ustawodawstwu, w sposób ciągły, obowiązkowy lub dobrowolny, przez taki sam okres.

▼ M6

Powyższe warunki pozostają w mocy także, gdy do obywateli innego Państwa Członkowskiego mają zastosowanie postanowienia pozwalające francuskiemu pracownikowi najemnemu prowadzącemu działalność poza Francją dobrowolnie przystąpić do francuskiego dodatkowego systemu emerytalnego dla pracowników zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem swego pracodawcy.

▼ B

4. Osoba podlegająca francuskiemu ustawodawstwu zgodnie z art. 14 ust. 1 lub art. 14a ust. 1 rozporządzenia jest uprawniona do pobierania na członków swojej rodziny, którzy towarzyszą jej na terytorium Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swój zawód, następujących świadczeń rodzinnych:

- a) zasiłek dla niemowląt do trzeciego miesiąca życia;
- b) świadczenia rodzinne udzielane zgodnie z art. 73 rozporządzenia.

▼ M6

5. Przy wyliczaniu teoretycznej kwoty, o której mowa w art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia, w podstawowych i uzupełniających systemach, w których emerytury wyliczane są na podstawie punktów emerytalnych, właściwa instytucja uwzględnia, w odniesieniu do każdego roku ubezpieczenia ukończonego zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, ilość punktów emerytalnych otrzymanych przez podzielenie ilości punktów emerytalnych nabytych zgodnie z właściwymi przepisami przez ilość lat odpowiadających takim punktom.

▼ B

6. a) Pracownicy przygraniczni, którzy pracują jako pracownicy najemni na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż Francja i zamieszkują we francuskich departamentach Haut-Rhin, Bas-Rhin i Moselle, są uprawnieni na terytorium tych departamentów do świadczeń rzeczowych przewidzianych przez lokalny system Alzacji i Lotaryngii, ustanowiony na podstawie ustaw nr 46-1428 z dnia 12 czerwca 1946 r. i nr 67-814 z dnia 25 września 1967 r., zgodnie z art. 19 rozporządzenia.
- b) Przepisy te stosuje się odpowiednio do osób uprawnionych zgodnie z art. 25 ust. 2 i 3 i art. 28 i 29 rozporządzenia.

▼ M2

7. ► **M8** Nie naruszając przepisów art. 73 i 74 niniejszego rozporządzenia, zasiłki mieszkaniowe oraz dodatek na opiekę nad dzieckiem wybrane przez rodziców (świadczenie wczesnego dzieciństwa) przyznawane są tylko zainteresowanym osobom i członkom ich rodzin zamieszkałym na terytorium Francji. ◀

▼ B

8. Każdy pracownik najemny, który przestał podlegać francuskiemu ustawodawstwu dotyczącemu ubezpieczenia w razie wdowieństwa w ramach powszechnego francuskiego systemu zabezpieczenia społecznego lub systemu dla pracowników rolnictwa, jest uważany za osobę posiadającą status osoby ubezpieczonej na podstawie tego ustawodawstwa w chwili realizacji ryzyka, do celu wykonania przepisów tytułu III rozdział 3 rozporządzenia, jeżeli w chwili realizacji ryzyka jest on ubezpieczony jako pracownik najemny z uwzględnieniem ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego lub, w innym wypadku, jeżeli należne jest świadczenie dla osoby pozostającej przy życiu zgodnie z przepisami dotyczącymi pracowników najemnych innego Państwa Członkowskiego. Jednakże warunek ten uważa się za spełniony w przypadku określonym w art. 48 ust. 1.

▼ M6

9. Ustawodawstwo francuskie dotyczące pracowników najemnych lub byłych pracowników najemnych mające na celu stosowanie rozdziału 3 tytułu III rozporządzenia uznaje się za mające na celu zastosowanie zarówno do podstawowych systemów emerytalnych jak i dodatkowych systemów emerytalnych.

▼ M10

J. IRLANDIA

▼ B

1. Pracownicy najemni lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek, bezrobotni, osoby ubiegające się o rentę lub emeryturę, renciści,

▼ B

emeryci oraz członkowie ich rodzin, określani w art. 19 ust. 1, art. 22 ust. 1 i 3, art. 25 ust. 1 i 3, art. 26 ust. 1, art. 28a, 29 i 31 rozporządzenia, którzy zamieszkują lub przebywają w Irlandii, są uprawnieni bezpłatnie do wszelkich świadczeń medycznych przewidzianych w irlandzkim ustawodawstwie, w przypadku gdy kosztami takiej opieki medycznej obciąża się instytucję Państwa Członkowskiego innego niż Irlandia.

2. Członkowie rodziny pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, która jest objęta ustawodawstwem Państwa Członkowskiego innego niż Irlandia i która spełnia warunki określone w tym ustawodawstwie uprawniające do świadczeń, uwzględniając, w miarę potrzeby, art. 18 rozporządzenia, jeżeli zamieszkują w Irlandii, są uprawnieni do wolnej od opłat opieki medycznej przewidzianej w irlandzkim ustawodawstwie.

Koszty takich świadczeń są płacone przez instytucję, w której ubezpieczony jest pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek.

Jednakże w przypadku, gdy współmałżonek pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, lub osoba, która sprawuje opiekę nad dziećmi, wykonuje działalność zawodową lub handlową w Irlandii, świadczenia wypłacane członkowi rodziny obciążają instytucję irlandzką w stopniu, w jakim prawo do tych świadczeń jest udzielone wyłącznie na podstawie irlandzkiego ustawodawstwa.

3. Jeżeli pracownik najemny podlegający ustawodawstwu opuszcza terytorium Państwa Członkowskiego w celu udania się, w ramach swojego zatrudnienia, na terytorium innego Państwa Członkowskiego i ulega wypadkowi przed przybyciem, jego uprawnienia do świadczeń z tytułu tego wypadku zostaną ustalone:
  - a) jak gdyby ten wypadek wydarzył się na terytorium Irlandii;

oraz
  - b) bez uwzględnienia jego nieobecności na terytorium Irlandii, przy określeniu czy, z uwagi na swoje zatrudnienie, był ubezpieczony zgodnie z wymienionym ustawodawstwem.

4. ...

▼ M2

5. Do celów obliczania zarobków przy przyznawaniu świadczeń chorobowych lub zasiłku dla bezrobotnych zgodnie z irlandzkim ustawodawstwem kwota równa średniej płacy tygodniowej w danym roku pracowników najemnych kobiet lub mężczyzn w odpowiednim przypadku jest zapisywana na konto pracownika najemnego, nie naruszając art. 23 ust. 1 i art. 68 ust. 1 rozporządzenia z tytułu każdego tygodnia zatrudnienia przebytego w charakterze pracownika najemnego zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego w danym okresie.

▼ B

6. Do stosowania art. 40 ust. 3 lit. a) ii) uwzględnia się tylko okresy, w których pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek była niezdolna do pracy w rozumieniu irlandzkiego ustawodawstwa.
7. Do celów art. 44 ust. 2 uważa się, że pracownik najemny wyraźnie wniósł o odroczenie przyznania emerytury, do której byłby uprawniony zgodnie z irlandzkim ustawodawstwem, jeżeli, w przypadku gdy przejście na emeryturę jest warunkiem otrzymania świadczenia emerytalnego, pracownik nie przeszedł na emeryturę.
8. ...
9. Bezrobotny powracający do Irlandii pod koniec okresu trzech miesięcy, podczas których otrzymywał świadczenia zgodnie z irlandzkim ustawodawstwem w zastosowaniu art. 69 ust. 1 rozporządzenia, jest uprawniony do ubiegania się o zasiłek dla bezrobotnych, nie naruszając przepisów art. 69 ust. 2, jeżeli spełnia warunki określone w wyżej wymienionym ustawodawstwie.
10. Okres podlegania irlandzkiemu ustawodawstwu zgodnie z art. 13 ust. 2 lit. f) rozporządzenia nie może:

▼ B

- i) być uwzględniany w świetle tego przepisu jako okres podlegania irlandzkiemu ustawodawstwu w celach tytułu III rozporządzenia;
ani
- ii) powodować, że Irlandia staje się państwem właściwym do wypłacania świadczeń przewidzianych w art. 18, 38 lub w art. 39 ust. 1 rozporządzenia.

▼ M8**▼ M10**

K. WŁOCHY

▼ B

Żadne.

▼ M10

L. CYPR

▼ A1

Do celów stosowania przepisów art. 18 ust. 1, art. 38, art. 45 ust. 1-3, art. 64, art. 67 ust. 1 i 2 oraz art. 72 rozporządzenia, dla jakiegokolwiek okresu rozpoczynającego się w dniu lub po dniu 6 października 1980 r., tydzień ubezpieczenia zgodnie z przepisami cypryjskimi ustala się dzieląc całkowitą kwotę zarobków, uwzględnianych dla celów ubezpieczenia, za dany okres przez tygodniową kwotę podstawowego wynagrodzenia uwzględnianego do celów ubezpieczenia, przyjętą w danym roku składkowym, pod warunkiem, że liczba tygodni w ten sposób ustalonych nie przekracza liczby tygodni kalendarzowych w danym okresie.

▼ M10

M. ŁOTWA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

N. LITWA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

O. LUKSEMBURG

▼ B

1. Nie naruszając art. 94 ust. 2 rozporządzenia, okresy ubezpieczenia lub okresy równorzędne, ukończone przez pracowników najemnych lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek zgodnie z luksemburskim ustawodawstwem w zakresie ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa, starości lub śmierci, bądź przed dniem 1 stycznia 1946 r., bądź przed wcześniejszą datą ustaloną w porozumieniu dwustronnym, są uwzględniane w celu stosowania tego ustawodawstwa tylko, jeżeli osoba zainteresowana udowodni, że spełniła sześć miesięcy ubezpieczenia w ramach systemu luksemburskiego, począwszy od dnia, o którym mowa. Jeżeli chodzi o wiele porozumień dwustronnych, uwzględnia się okresy ubezpieczenia lub równorzędne liczone od najstarszej daty.
2. Do celów przyznania ustalonej części renty lub emerytury luksemburskiej okresy ubezpieczenia ukończone z uwzględnieniem luksemburskiego ustawodawstwa przez pracowników najemnych lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek, niezamieszkujące na terytorium Luksemburga, począwszy od dnia 1 października 1972 r., uważa się za okresy zamieszkania.
3. Artykuł 22 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nie narusza luksemburskiego ustawodawstwa, na podstawie którego kasa chorych nie może odmówić zezwolenia na leczenie za granicą w przypadku, gdy wymagane leczenie nie może zostać zapewnione w Wielkim Księstwie Luksemburga.
4. Do celów uwzględnienia okresów ubezpieczenia przewidzianych w art. 171 ust. 7 kodeksu ubezpieczenia społecznego (Code des Assurances Sociales) instytucja luksemburska uznaje okresy ubezpieczenia ukończone przez osobę zainteresowaną zgodnie z ustawodawstwem każdego innego Państwa Członkowskiego, jak gdyby były one okresami ukońc-

▼ B

zonymi zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem. Stosowanie tego przepisu zależy od tego, czy osoba zainteresowana spełniła ostatnie okresy ubezpieczenia zgodnie z luksemburskim ustawodawstwem.

▼ M3

5. Dla urzędników służby cywilnej niepodlegających luksemburskiemu ustawodawstwu z chwilą odejścia ze służby, podstawą do obliczenia przyznanej emerytury lub renty jest ostatnie wynagrodzenie danej osoby wypłacone w momencie odejścia ze służby cywilnej Luksemburga, przy czym wynagrodzenie to jest ustalane zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym w momencie spełnienia przez daną osobę pełnego okresu składek emerytalnych lub rentowych.
6. W przypadku przeniesienia okresu ubezpieczenia z luksemburskiego systemu ustawowego do specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej lub osób traktowanych na równi z nimi w innym Państwie Członkowskim, przepisy ustawodawstwa luksemburskiego dotyczące ubezpieczeń działających z mocą wsteczną zostają zawieszane.
7. Zatwierdzenie okresów przez luksemburski system ustawowy jest oparte na okresach spełnionych jedynie w Luksemburgu.

▼ M4

8. Osoby objęte systemem ubezpieczenia zdrowotnego w Wielkim Księstwie Luksemburga i które odbywają studia w innym Państwie Członkowskim, zwolnione są z obowiązku ubezpieczenia w charakterze studenta zgodnie z ustawodawstwem państwa, w którym odbywają studia.

▼ M10

P. WĘGRY

▼ A1

Żadne.

▼ M10

Q. MALTA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

R. NIDERLANDY

▼ M11

1. *Ubezpieczenia zdrowotne*

- a) W zakresie uprawnienia do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa Niderlandów, osoby uprawnione do świadczeń rzeczowych dla celów wykonania rozdziałów 1 i 4 tytułu III niniejszego rozporządzenia oznaczają:
  - (i) osoby, które na podstawie art. 2 *Zorgverzekeringswet* (ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych) są zobowiązane do ubezpieczenia się w instytucji świadczącej ubezpieczenia zdrowotne,
  - oraz
  - (ii) osoby zamieszkujące w innym Państwie Członkowskim, które w myśl rozporządzenia są uprawnione do opieki zdrowotnej w państwie, w którym zamieszkują, na koszt Niderlandów – o ile osoby takie nie zostały już objęte podpunktem (i).
- b) Osoby, o których mowa w lit. a) ppkt (i) muszą, zgodnie z przepisami *Zorgverzekeringswet* (ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych), ubezpieczyć się w instytucji świadczącej ubezpieczenia zdrowotne, natomiast osoby, o których mowa w lit. a) ppkt (ii) muszą zarejestrować się w *College voor zorgverzekeringen* (Komisji ds. Ubezpieczeń Zdrowotnych).
- c) Przepisy *Zorgverzekeringswet* (ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych) oraz *Algemene wet bijzondere ziektekosten* (ustawy o ogólnym ubezpieczeniu od szczególnych kosztów medycznych), dotyczące odpowiedzialności za opłacanie składek, stosuje się do osób, o których mowa w lit. a), oraz członków ich rodzin. W odniesieniu do członków rodzin składki pobierane są od osoby, której pierwotnie przysługuje prawo do opieki zdrowotnej.
- d) Przepisy *Zorgverzekeringswet* (ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych) dotyczące opóźnionego ubezpieczenia stosuje się,

▼ **M11**

z uwzględnieniem niezbędnych zmian, w przypadku opóźnionej rejestracji w *College voor zorgverzekeringen* (Komisji ds. Ubezpieczeń Zdrowotnych) w odniesieniu do osób, o których mowa w lit. a) ppkt (ii).

- e) Osoby uprawnione do świadczeń rzeczowych na podstawie ustawodawstwa Państwa Członkowskiego innego niż Niderlandy, zamieszkujące lub przebywające czasowo w Niderlandach, są uprawnione do świadczeń rzeczowych zgodnie z polisą oferowaną osobom ubezpieczonym w Niderlandach przez instytucję właściwą dla ich miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu, z uwzględnieniem art. 11 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 19 ust. 1 *Zorgverzekeringswet* (ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych), a także do świadczeń rzeczowych określonych w *Algemene wet bijzondere ziektekosten* (ustawy o ogólnym ubezpieczeniu od szczególnych kosztów medycznych).
- f) Do celów art. 27-34 niniejszego rozporządzenia, następujące emerytury lub renty są traktowane jak emerytury lub renty do wypłaty zgodnie z przepisami, o których mowa w lit. b) (niepełnosprawność) i c) (wiek emerytalny) oświadczenia Królestwa Niderlandów zgodnie z art. 5 niniejszego rozporządzenia:
- emerytury i renty przyznane na podstawie ustawy z dnia 6 stycznia 1966 r. o emeryturach i rentach dla urzędników służby cywilnej oraz osób pozostałych przy życiu po ich śmierci (*Algemene burgerlijke pensioenwet*) („niderlandzka ustawa o emeryturach i rentach dla służby cywilnej”);
  - emerytury i renty przyznane na podstawie ustawy z dnia 6 października 1966 r. o emeryturach i rentach dla wojskowych oraz osób pozostałych przy życiu po ich śmierci (*Algemene militaire pensioenwet*) („ustawa o emeryturach i rentach dla wojskowych”);
  - emerytury i renty przyznane na podstawie ustawy z dnia 15 lutego 1967 o emeryturach i rentach dla pracowników Kolei Niderlandzkich (NV Nederlandse Spoorwegen) i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci (*Spoorwegpensioenwet*) (ustawa o rentach i emeryturach kolejowych);
  - emerytury i renty przyznane na podstawie *Reglement Dienstvoorwaarden Nederlandse Spoorwegen* (rozporządzenia w sprawie warunków zatrudnienia w Kolejach Niderlandzkich);
  - świadczenia przyznawane emerytom przed osiągnięciem wieku emerytalnego (65 lat) w ramach systemu emerytalnego mającego na celu zapewnienie dochodów byłym pracownikom najemnym w starszym wieku, lub świadczenia zapewniane na wypadek przedwczesnego odejścia z rynku pracy w ramach systemu ustanowionego przez państwo lub na mocy porozumienia branżowego dla osób w wieku co najmniej 55 lat;
  - świadczenia przyznawane wojskowym i urzędnikom służby cywilnej w ramach systemu obowiązującego w przypadku zwolnień, przeniesienia na emeryturę oraz wcześniejszej emerytury.
- g) Na potrzeby rozdziałów 1 i 4 tytułu III niniejszego rozporządzenia, refundacja z tytułu niepobierania świadczeń, przewidziana w systemie niderlandzkim na wypadek ograniczonego korzystania z opieki zdrowotnej, jest uznawana za zasiłek chorobowy w formie pieniężnej.

▼ **B**

2. Zastosowanie niderlandzkiego ustawodawstwa dotyczącego ubezpieczeń emerytalnych (*Toepassing van de Nederlische Algemene Ouderdomswet*) (AOW)

- a) Obniżki określonej w art. 13 ust. 1 AOW nie stosuje się dla tych lat kalendarzowych przed 1 stycznia 1957 r. lub ich części, w ciągu których uprawniony, który nie spełniał warunków pozwalających na uznanie tych lat za okresy ubezpieczenia, zamieszkiwał na terytorium Niderlandów między piętnastym a sześćdziesiątym piątym rokiem życia, lub w ciągu których, o ile zamieszkiwał na terytorium innego Państwa Członkowskiego, pracował jako pracownik najemny w Niderlandach dla pracodawcy ustanowionego w tym państwie.

W drodze odstępstwa od przepisów art. 7 AOW osoby, które zamieszkiwały lub pracowały zgodnie z wyżej wymienionymi warunkami

▼B

tylko przed dniem 1 stycznia 1957 r., uważa się również za uprawnione do renty lub emerytury.

- b) Obniżki określonej w art. 13 ust. 1 AOW nie stosuje się do tych lat kalendarzowych przed dniem 2 sierpnia 1989 r. lub ich części, w ciągu których, między piętnastym a sześćdziesiątym piątym rokiem życia, osoba, która pozostaje lub pozostawała w związku małżeńskim, nie była ubezpieczona zgodnie z wyżej wymienionym ustawodawstwem, pomimo że zamieszkiwała na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż Niderlandy, jeżeli te lata kalendarzowe lub ich części pokrywają się, z jednej strony, z okresami ubezpieczenia ukończonymi przez małżonka tej osoby zgodnie z tym ustawodawstwem, pod warunkiem że małżeństwo tej pary trwało podczas tych okresów, oraz, z drugiej strony, z latami kalendarzowymi lub ich częściami, które należy uwzględnić zgodnie z lit. a).

W drodze odstępstwa od przepisów art. 7 AOW taką osobę uważa się za uprawnioną.

- c) Obniżki określonej w art. 13 ust. 2 AOW nie stosuje się do lat kalendarzowych przed dniem 1 stycznia 1957 r. lub ich części, w czasie których małżonek osoby uprawnionej, który nie spełnia warunków wymaganych do tego, aby lata te mogły być uznane za okresy ubezpieczenia, zamieszkiwał w Niderlandach między piętnastym a sześćdziesiątym piątym rokiem życia, lub podczas których, pomimo zamieszkiwania na terytorium innego Państwa Członkowskiego, małżonek pracował jako pracownik najemny w Niderlandach dla pracodawcy ustanowionego w Niderlandach.
- d) Obniżki określonej w art. 13 ust. 2 AOW nie stosuje się do tych lat kalendarzowych przed dniem 2 sierpnia 1989 r. lub ich części, w czasie których, między piętnastym a sześćdziesiątym piątym rokiem życia, małżonek osoby uprawnionej zamieszkiwał w Państwie Członkowskim innym niż Niderlandy i nie był ubezpieczony zgodnie z wyżej wymienionym ustawodawstwem, jeżeli te lata kalendarzowe lub ich części pokrywają się, z jednej strony, z okresami ubezpieczenia ukończonymi przez małżonka zgodnie z tym ustawodawstwem, pod warunkiem że związek małżeński trwał podczas tych okresów, oraz, z drugiej strony, z latami kalendarzowymi lub ich częściami, które należy uwzględnić zgodnie z lit. a).
- e) przepisy określone w lit. a), b), c) i d) stosuje się tylko wówczas, gdy zainteresowany zamieszkiwał przez sześć lat na terytorium jednego lub kilku Państw Członkowskich po ukończeniu 59. roku życia i dopóki zamieszkuje terytorium jednego z tych Państw Członkowskich.

▼M2

- f) W drodze odstępstwa od przepisów art. 45 ust. 1 ustawy o powszechnych ubezpieczeniach emerytalnych (AOW) i art. 63 ust. 1 ustawy powszechnej o ubezpieczeniach dla osób, które pozostawały na utrzymaniu zmarłego (ANW) małżonek pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek objętej obowiązkowym ubezpieczeniem, zamieszkujący w Państwie Członkowskim innym niż Niderlandy, jest uprawniony do wystąpienia o uzyskanie ubezpieczenia dobrowolnego zgodnie z tym ustawodawstwem, ale tylko za okresy po dniu 2 sierpnia 1989 r., w czasie, w którym pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek podlega lub podlegała ubezpieczeniu obowiązkowemu zgodnie z wymienionym wyżej ustawodawstwem. Uprawnienie to wygasa z dniem wygaśnięcia ubezpieczenia obowiązkowego pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek.

▼B

Jednakże wyżej wymienione uprawnienie nie wygasa w przypadku, gdy obowiązkowe ubezpieczenie pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek kończy się w wyniku jego śmierci, i w przypadku, gdy wdowa po nim otrzymuje tylko rentę lub emeryturę, zgodnie z niderlandzkim ►M2 ustawa powszechna o ubezpieczeniach osób, które pozostawały na utrzymaniu zmarłego ◀ (AWW).

▼ B

W każdym przypadku uprawnienie do dobrowolnego ubezpieczenia kończy się z dniem ukończenia przez osobę dobrowolnie ubezpieczoną 65. roku życia.

Składka ubezpieczeniowa opłacana z tytułu wyżej wymienionego ubezpieczenia dobrowolnego, którą płaci małżonek pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, ubezpieczonej z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego zgodnie z niderlandzkim ustawodawstwem w sprawie powszechnych ubezpieczeń emerytalnych (AOW) oraz niderlandzkim ► **M2** ustawa powszechna o ubezpieczeniach osób, które pozostawały na utrzymaniu zmarłego ◀ (AWW), jest ustalona zgodnie z przepisami odnoszącymi się do ustalania wysokości składki ubezpieczenia obowiązkowego, pod warunkiem że dochody małżonka uważane są za uzyskane w Niderlandach.

Dla małżonka pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, który był ubezpieczony z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego dnia 2 sierpnia 1989 r. lub później, składka ubezpieczeniowa jest ustalona zgodnie z przepisami odnoszącymi się do określenia wysokości składki ubezpieczenia dobrowolnego, zgodnie z niderlandzkim ustawodawstwem w sprawie powszechnego ubezpieczenia emerytalnego oraz zgodnie z niderlandzkim ► **M2** ustawa powszechna o ubezpieczeniach osób, które pozostawały na utrzymaniu zmarłego ◀.

- g) Uprawnienie określone w lit. f) jest udzielane tylko wówczas, gdy małżonek pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek poinformował Sociale Verzekeringsbank (Bank ubezpieczeń społecznych) o ubezpieczeniu się z tytułu ubezpieczenia dobrowolnego nie później niż w rok po rozpoczęciu swojego okresu ubezpieczenia obowiązkowego.

Dla małżonka pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, która była ubezpieczona z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego z dniem 2 sierpnia 1989 r. lub w okresie bezpośrednio ten dzień poprzedzającym, okres jednego roku rozpoczyna się z dniem 2 sierpnia 1989 r.

Małżonek niezamieszkujący w Niderlandach, pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, objętej przepisami art. 14 ust. 1, art. 14a ust. 1 lub art. 17 rozporządzenia nie może skorzystać z możliwości przewidzianej w czwartym akapicie lit. f), jeżeli małżonek, zgodnie z wyłącznie niderlandzkim ustawodawstwem, jest lub był uprawniony do ubezpieczenia z tytułu ubezpieczenia dobrowolnego.

- h) Litery a), b), c), d) i f) nie stosuje się do okresów pokrywających się z okresami, które mogą być uwzględniane w celu ustalania wysokości uprawnień do renty lub emerytury zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego innego niż Niderlandy w zakresie ubezpieczenia emerytalnego, ani do okresów, podczas których zainteresowany otrzymywał emeryturę na podstawie tego ustawodawstwa.
- i) Do celów art. 46 ust. 2 rozporządzenia wyłącznie okresy ubezpieczenia ukończone po ukończeniu 15. roku życia, zgodnie z niderlandzką ustawą powszechną w sprawie ubezpieczenia emerytalnego (AOW), są uwzględniane jako okresy ubezpieczenia.

▼ M2

3. *Stosowanie niderlandzkiej ustawy powszechnej o ubezpieczeniu osób, które pozostawały na utrzymaniu zmarłego*
- a) Każdy pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, która nie podlega już niderlandzkiej ustawie powszechnej o ubezpieczeniu osób, które pozostawały na utrzymaniu zmarłego, jest uznawana za ubezpieczoną zgodnie z tym ustawodawstwem, kiedy następuje realizacja ryzyka, w celu wykonania przepisów tytułu III rozdziału III rozporządzenia, o ile osoba ta jest ubezpieczona od tego samego ryzyka zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa

▼M2

Członkowskiego lub, przy niespełnieniu tego warunku, w przypadku gdy renta rodzinna jest wymagalna zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego. Ten ostatni warunek jednakże uznaje się za spełniony w przypadku określonym w art. 48 ust. 1.

- b) W przypadku gdy na podstawie lit. a), wdowa jest uprawniona do renty wdowej zgodnie z niderlandzką ustawą powszechną o ubezpieczeniu osób, które pozostawały na utrzymaniu zmarłego, wysokość renty ustala się zgodnie z art. 46 ust. 2 rozporządzenia.

▼B

Do celów stosowania tych przepisów okresy ubezpieczenia ukończone przed dniem 1 października 1959 r., podczas których pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek zamieszkiwała na terytorium Niderlandów przed ukończeniem 15. roku życia, lub, podczas których, zamieszkując na terytorium innego Państwa Członkowskiego, prowadziła działalność zarobkową w Niderlandach, dla pracodawcy mającego swoją siedzibę w tym państwie, są również uważane za okresy ubezpieczenia ukończone zgodnie z wyżej wymienionym niderlandzkim ustawodawstwem.

- c) Nie uwzględnia się okresów, które należy rozpatrywać w świetle przepisów lit. b), które pokrywają się z okresami ubezpieczenia ukończonymi zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego dotyczącym rent rodzinnych.

▼M2

- d) Do celów art. 46 ust. 2 rozporządzenia tylko okresy ubezpieczenia spełnione po ukończeniu 15 roku życia zgodnie z niderlandzkim ustawodawstwem są traktowane jak okresy ubezpieczenia.

4. Zastosowanie niderlandzkich ustaw o niezdolności do pracy

▼B

- a) Każdy pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, która przestała być ubezpieczona na podstawie ustawy z dnia 18 lutego 1966 r. odnoszącej się do ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy (WAO) i/lub na podstawie ustawy z dnia 11 grudnia 1975 r. odnoszącej się do niezdolności do pracy (AAW) ►M2 oraz ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o ubezpieczeniach na wypadek niezdolności do pracy osób prowadzących działalność na własny rachunek ◄, jest uważana za nadal ubezpieczoną w chwili realizacji ryzyka, do celów wykonania przepisów tytułu III rozdział 3 rozporządzenia, jeżeli jest ubezpieczona od takiego samego ryzyka zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego lub, w przeciwnym wypadku, jeżeli świadczenie jest należne zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego dla takiego samego ryzyka. Jednakże ten ostatni warunek uważa się za spełniony w przypadku określonym w art. 48 ust. 1.

▼M9

- b) Jeżeli na mocy lit. a) dana osoba zainteresowana jest uprawniona do holenderskiej renty z tytułu niezdolności do pracy, to obliczenia świadczeń zgodnie z art. 46 ust. 2 rozporządzenia dokonuje się:
- i) zgodnie z postanowieniami zawartymi w WAO, jeżeli przed wystąpieniem niezdolności do pracy osoba zainteresowana była ostatnio zatrudniona w znaczeniu art. 1 lit. a) rozporządzenia;
  - ii) zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie o ubezpieczeniu z tytułu niezdolności do pracy (osoby prowadzące działalność na własny rachunek), jeżeli przed wystąpieniem niezdolności do pracy osoba zainteresowana pracowała ostatnio w charakterze innym niż osoba zatrudniona w znaczeniu art. 1 lit. a) rozporządzenia.

▼B

- c) W celu obliczenia wysokości świadczeń przyznawanych zgodnie z wyżej wymienioną ustawą z dnia 18 lutego 1966 r. (WAO) lub zgodnie z ►M2 ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o ubezpieczeniach na wypadek niezdolności do pracy osób prowadzących działalność na własny rachunek ◄ instytucje niderlandzkie uwzględniają:

▼ B

- okresy zatrudnienia za wynagrodzeniem i okresy równoważne ukończone w Niderlandach przed dniem 1 lipca 1967 r.,
- okresy ubezpieczenia ukończone zgodnie z wyżej wymienioną ustawą z dnia 18 lutego 1966 r. (WAO),
- okresy ubezpieczenia ukończone przez zainteresowanego po ukończeniu 15. roku życia zgodnie z wyżej wymienioną ustawą z dnia 11 grudnia 1975 r. (AAW), o ile okresy te nie pokrywają się z okresami ubezpieczenia ukończonymi zgodnie z wyżej wymienioną ustawą z dnia 18 lutego 1966 r. (WAO),

▼ M2

- okresy ubezpieczenia spełnione zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 1997 r. o ubezpieczeniach na wypadek niezdolności do pracy osób prowadzących działalność na własny rachunek (WAZ).

▼ B

- d) Przy ustalaniu wysokości niderlandzkiego świadczenia z tytułu inwalidztwa na podstawie art. 40 ust. 1 rozporządzenia instytucje niderlandzkie nie uwzględniają dodatków przyznawanych zgodnie z przepisami ustawy o dodatkach. Prawo do tego dodatku i jego wysokość są ustalane wyłącznie na podstawie przepisów ustawy o dodatkach.

5. *Stosowanie niderlandzkiego ustawodawstwa w sprawie zasiłków rodzinnych*

- a) Pracownika najemnego lub osobę prowadzącą działalność na własny rachunek, do których zaczyna się stosować niderlandzkie ustawodawstwo w sprawie świadczeń rodzinnych w ciągu kwartału kalendarzowego i którzy pierwszym dnia tego kwartału podlegali analogicznemu ustawodawstwu innego Państwa Członkowskiego, uważa się za ubezpieczonych od tego pierwszego dnia zgodnie z niderlandzkim ustawodawstwem.
- b) Wysokość świadczeń rodzinnych, o które może się ubiegać pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, których uważa się, na mocy lit. a), za ubezpieczonych zgodnie z niderlandzkim ustawodawstwem w sprawie świadczeń rodzinnych, zostanie ustalona zgodnie ze szczegółowymi uzgodnieniami ustanowionymi w rozporządzeniu wykonawczym określonym w art. 98 rozporządzenia.

6. *Stosowanie niektórych przepisów przejściowych*

Artykuł 45 ust. 1 nie stosuje się do oceny prawa do świadczeń na podstawie przepisów przejściowych ustawodawstwa dotyczącego powszechnego ubezpieczenia emerytalnego (art. 46), powszechnego ubezpieczenia wdów i sierot oraz ubezpieczenia powszechnego na wypadek niezdolności do pracy.

▼ M9

7. Do celów stosowania tytułu II rozporządzenia osobę uznawaną za zatrudnioną w znaczeniu ustawy o podatku od wynagrodzeń z 1964 r., która jest ubezpieczona w ramach ubezpieczenia krajowego, uznaje się za wykonującą czynności w ramach zatrudnienia za wynagrodzeniem.

▼ M10

S. AUSTRIA

▼ M3

1. Do celów stosowania przepisów rozporządzenia, austriackie ustawodawstwo w odniesieniu do przeniesienia okresów ubezpieczenia poprzez wpłacenie kwoty przelewem pozostaje w mocy w przypadku zamiany systemu powszechnego na specjalny system dla urzędników służby cywilnej.

▼ B

2. Do celów stosowania art. 46 ust. 2 rozporządzenia nie uwzględnia się podwyżek składek płaconych na dodatkowe ubezpieczenie lub dodatkowe świadczenia w systemie górniczym, zgodnie z austriackim ustawodawstwem. W takich przypadkach podwyżki te dodaje się do kwoty obliczonej zgodnie z przepisami art. 46 ust. 2 rozporządzenia.

▼ B

3. Do celów stosowania art. 46 ust. 2 rozporządzenia, stosując austriackie ustawodawstwo, dzień powstania prawa do renty (Stichtag) jest uważany za dzień realizacji ryzyka.
4. Stosowanie przepisów rozporządzenia nie ma skutku w postaci ograniczenia uprawnień do świadczeń na podstawie austriackiego ustawodawstwa w odniesieniu do osób, na których sytuację pod względem zabezpieczenia społecznego miały negatywny wpływ względy polityczne lub religijne lub związane z ich pochodzeniem.

▼ M2

5. Przepisy art. 22 ust. 1 lit. a) rozporządzenia stosuje się również wobec osób objętych ubezpieczeniem na wypadek choroby zgodnie z austriacką ustawą o opiece nad szczególnie poszkodowanymi (Versorgungsgesetze).

▼ M3

6. Do celów stosowania przepisów rozporządzenia, świadczenia wynikające z ustawy o ochronie sił zbrojnych (Heeresversorgungsgesetz — HVG) są traktowane jako świadczenia w odniesieniu do wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

▼ M6

7. Pomoc specjalna udzielana na podstawie ustawy o pomocy specjalnej („Sonderunterstützungsgesetz”) z dnia 30 listopada 1973 r. zostaje do celów stosowania rozporządzenia uznana za emeryturę.

▼ M8

8. W celu obliczenia teoretycznej wysokości świadczenia zgodnie z art. 46 ust. 2 lit. a) niniejszego rozporządzenia dotyczącym świadczeń systemu emerytalno-rentowego stowarzyszeń wolnych zawodów (Kammern der Freien Berufe) lub ich części, finansowanych wyłącznie metodą systemu kapitałowego lub w oparciu o system konta emerytalno-rentowego, właściwa instytucja uwzględni, w odniesieniu do każdego przebytego miesiąca ubezpieczenia zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, kapitał proporcjonalnie do kapitału faktycznie zgromadzonego w rozpatrywanym systemie emerytalno-rentowym, lub uważanego za zgromadzony w systemie konta emerytalno-rentowego, oraz liczbę miesięcy ubezpieczeniowych w danym systemie emerytalno-rentowym.
9. Artykuł 79a rozporządzenia stosuje się odpowiednio do ustalania wysokości rent sierocych oraz podwyżek lub dodatków do rent w odniesieniu do dzieci z systemów emerytalno-rentowych stowarzyszeń wolnych zawodów (Kammern der Freien Berufe).

▼ M10

T. POLSKA

▼ A1

Do celów stosowania art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela dotyczącego prawa nauczycieli do wcześniejszej emerytury, okresy zatrudnienia w charakterze nauczyciela przebyte zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, traktowane są jak okresy zatrudnienia w charakterze nauczyciela przebyte zgodnie z ustawodawstwem polskim, a rozwiązanie stosunku pracy w charakterze nauczyciela, dokonane zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego traktuje się jak rozwiązanie stosunku pracy w charakterze nauczyciela zgodnie z ustawodawstwem polskim.

▼ M10

U. PORTUGALIA

▼ M3

Jeśli chodzi o osoby objęte specjalnym systemem dla urzędników służby cywilnej i osób traktowanych na równi z nimi, które w momencie przejścia na emeryturę lub osiągnięcia uprawnień emerytalnych lub rentowych, już nie pracują w portugalskiej administracji, w celu obliczenia emerytury lub renty bierze się pod uwagę ostatnie wynagrodzenie otrzymane od tej administracji.

▼ M10

V. RUMUNIA

Do celów obliczenia teoretycznej kwoty określonej w art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia, w systemach, w których emerytury i renty są obliczane na podstawie punktów emerytalnych lub rentowych, właściwa instytucja uwzględni, w odniesieniu do wszystkich pełnych lat ubezpieczenia zgodnie z ustawodawstwem jednego z pozostałych państw członkowskich, liczbę punktów emerytalnych lub rentowych otrzymanych jako stosunek liczby punktów emerytalnych lub rentowych uzyskanych na mocy stosowanego ustawodawstwa do liczby lat odpowiadających tym punktom.

▼ **M10**

W. SŁOWENIA

▼ **A1**

Żadne.

▼ **M10**

X. SŁOWACJA

▼ **A1**

Żadne.

▼ **M10**

W. FINLANDIA

▼ **M11**

1. Przy stosowaniu art. 46 ust. 2 lit. a) na potrzeby obliczania zarobków za okres hipotetyczny zgodnie z fińskim ustawodawstwem dotyczącym emerytur i rent uzależnionych od zarobków w sytuacji, gdy w odniesieniu do danej osoby zalicza się okresy ubezpieczenia emerytalnego wynikające z zatrudnienia w innym Państwie Członkowskim do okresu referencyjnego w myśl fińskiego ustawodawstwa, zarobki za okres hipotetyczny odpowiadają sumie zarobków uzyskanych w ciągu części okresu referencyjnego w Finlandii, podzielonej przez liczbę miesięcy objętych okresami ubezpieczenia w Finlandii w ciągu okresu referencyjnego.

▼ **B**

► **M11** 2 ◀. Jeżeli zgodnie z fińskim ustawodawstwem instytucja w Finlandii wypłaca dodatek z tytułu opóźnienia w rozpatrzeniu roszczenia o świadczenie, dla stosowania przepisów fińskiego ustawodawstwa odnoszących się do takiego dodatku wnioski skierowane do instytucji innego Państwa Członkowskiego są uważane za złożone w dniu, w którym ten wniosek i wszystkie niezbędne załączniki dotarły do właściwej instytucji w Finlandii.

▼ **M2**

► **M11** 3 ◀. Uznaje się przy stosowaniu przepisów tytułu 3 rozdziału III niniejszego rozporządzenia, że pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, która nie jest już objęta Narodowym Systemem Emerytur i Rent, zachowuje status osoby ubezpieczonej, o ile w momencie gdy nastąpi realizacja ryzyka przewidzianego ubezpieczeniem, dana osoba jest objęta ubezpieczeniem zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego lub, jeśli nie ma to miejsca, gdy jest z takiego samego tytułu uprawniona do emerytury lub renty w świetle ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego. Jednakże ten ostatni warunek uznaje się za spełniony w przypadku określonym w art. 48 ust. 1.

▼ **M3**

► **M11** 4 ◀. W przypadku osoby należącej do specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej zamieszkujących w Finlandii, gdy:

a) nie stosuje się przepisów tytułu III, rozdział I, sekcji 2–7; i

b) dana osoba nie jest uprawniona do emerytury lub renty z Finlandii,

osoba ta ponosi koszty świadczeń rzeczowych przyznanych jej i członkom jej rodziny w Finlandii, o ile są one objęte specjalnym systemem dla urzędników służby cywilnej, a także uzupełniającymi je indywidualnymi umowami ubezpieczeniowymi.

▼ **M10**

Z. SZWECJA

▼ **M11**

1. Przepisy niniejszego rozporządzenia, dotyczące sumowania okresów ubezpieczenia lub okresów zamieszkania, nie mają zastosowania do przejściowych przepisów szwedzkiego ustawodawstwa dotyczącego uprawnień do emerytur gwarancyjnych dla osób urodzonych w 1937 r. lub przed tym rokiem, które zamieszkiwały w Szwecji przez określony okres przed ubieganiem się o emeryturę (ustawa 2000:798).
2. Do celów obliczenia hipotetycznego przychodu na potrzeby odszkodowania chorobowego uzależnionego od dochodów oraz odszkodowania z tytułu nieaktywności zgodnie z rozdziałem 8 *Lag (1962:381) om allmän försäkring* (ustawy o powszechnym ubezpieczeniu) stosuje się następujące zasady:

▼ M11

- a) w sytuacji, gdy osoba ubezpieczona w okresie referencyjnym podlegała również ustawodawstwu jednego lub kilku innych Państw Członkowskich z tytułu aktywności w charakterze pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, dochód osiągnięty w danym państwie lub Państwach Członkowskich jest uznawany za równorzędny średniemu dochodowi brutto osiągniętemu przez osobę ubezpieczoną w Szwecji w ciągu części okresu referencyjnego w Szwecji, obliczonemu poprzez podzielenie zarobków w Szwecji przez liczbę lat, w ciągu których zarobki te zostały uzyskane;
- b) w sytuacji, gdy świadczenia te są obliczane zgodnie z art. 40 niniejszego rozporządzenia, a dane osoby nie są ubezpieczone w Szwecji, okres referencyjny jest ustalany zgodnie z rozdziałem 8 sekcje 2 i 8 wyżej wymienionej ustawy, tak jakby dane osoby były ubezpieczone w Szwecji. Jeśli dana osoba nie osiąga dochodu uprawniającego do emerytury w ciągu tego okresu zgodnie z ustawą o emeryturach uzależnionych od dochodów (1998:674), zezwala się, aby okres referencyjny biegł od wcześniejszego momentu, kiedy dana osoba ubezpieczona uzyskiwała dochód z działalności zarobkowej w Szwecji.
3. a) Dla celów obliczenia hipotetycznego kapitału początkowego na potrzeby renty rodzinnej uzależnionej od dochodów (ustawa 2000:461), w sytuacji, w której nie jest spełniony zawarty w szwedzkim ustawodawstwie wymóg uprawnienia do renty w odniesieniu do przynajmniej trzech z pięciu lat kalendarzowych bezpośrednio poprzedzających śmierć osoby ubezpieczonej (okres referencyjny), uwzględnia się również okresy ubezpieczenia ukończone w innych Państwach Członkowskich, tak jakby były one ukończone w Szwecji. Okresy ubezpieczenia w innych Państwach Członkowskich uznawane są za ustalone w oparciu o średnią szwedzką podstawę emerytury. Jeśli dana osoba ukończyła w Szwecji tylko jeden rok z podstawą do emerytury, każdy okres ubezpieczenia w innym Państwie Członkowskim uznaje się za stanowiący tę samą ilość.
- b) Dla celów obliczenia hipotetycznych jednostek rozliczeniowych na potrzeby rent wdowich w przypadkach, kiedy śmierć nastąpiła dnia 1 stycznia 2003 r. lub po tym dniu, w sytuacji, w której nie jest spełniony zawarty w szwedzkim ustawodawstwie wymóg uzyskiwania jednostek rozliczeniowych na potrzeby renty w odniesieniu do co najmniej dwóch z czterech lat bezpośrednio poprzedzających śmierć osoby ubezpieczonej (okres referencyjny), a okresy ubezpieczenia zostały zakończone w innym Państwie Członkowskim w ciągu okresu ubezpieczenia, uznaje się, że lata te są oparte na tych samych jednostkach rozliczeniowych na potrzeby renty, co rok w Szwecji.

▼ M3

5. Osoba objęta specjalnym systemem dla urzędników służby cywilnej zamieszkująca w Szwecji:
- a) do której nie stosuje się przepisów tytułu III rozdziału 1 sekcji 2-7 i;
- b) która nie posiada uprawnień do szwedzkiej emerytury lub renty,
- jest odpowiedzialna za pokrycie kosztów opieki medycznej zapewnianej w Szwecji według stawek stosowanych zgodnie ze szwedzkim ustawodawstwem wobec osób niemających tam miejsca zamieszkania lub siedziby, o ile zapewniona opieka pokrywana jest przez dany system specjalny i/lub przez uzupełniający go system ubezpieczeń indywidualnych. Dotyczy to również małżonka danej osoby oraz jej dzieci poniżej 18 roku życia.

▼ M10

AA. ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

▼ B

1. Jeżeli osoba, która zwykle zamieszkuje w Gibraltarze, lub od której, od chwili ostatniego przyjazdu na to terytorium, wymagano, jako od pracownika najemnego, płacenia składek zgodnie z ustawodawstwem Gibraltaru, i jeżeli osoba ta, z powodu niezdolności do pracy, obowiązków rodzicielskich lub bezrobocia, wnosi o zwolnienie z opłacania składek przez czas określony i złoży wniosek, by składki za ten okres były zapisane na jej konto, cały okres, w ciągu którego ta osoba pracowała na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż Zjednoczone Królestwo, do celów tego wniosku uważa się za okres, w ciągu którego osoba ta była zatrudniona na terytorium Gibraltaru

▼B

i płać składki jako pracownik najemny zgodnie z ustawodawstwem Gibraltaru.

2. W przypadku gdy, zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa, osoba może się ubiegać o prawo do emerytury, jeżeli:
  - a) składki byłego małżonka są traktowane jak składki własne tej osoby;

lub
  - b) odpowiednie warunki dotyczące składek są spełnione przez małżonka lub byłego małżonka,

i pod warunkiem że, w każdym przypadku, małżonek lub były małżonek podlega lub podlegał, jako pracownik najemny lub jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek, ustawodawstwu co najmniej dwóch Państw Członkowskich, przepisy tytułu III rozdział 3 rozporządzenia stosuje się, w celu ustalenia uprawnień, zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa. W takim przypadku wszelkie odniesienia w wymienionym rozdziale 3 do „okresów ubezpieczenia” są uważane za odnoszące się do okresów ubezpieczenia ukończonych przez:

▼M8

- i) małżonek lub były małżonek, jeżeli roszczenie zgłasza:
  - kobieta zameżna, lub
  - osoba, której małżeństwo ustało z innych powodów niż śmierć małżonka; lub
- ii) były małżonek, jeżeli roszczenie zgłasza:
  - wdowiec, który bezpośrednio przed osiągnięciem wieku emerytalnego nie jest uprawniony do zasiłku dla owdowiałego rodzica, lub
  - wdowa, która na krótko przed osiągnięciem wieku emerytalnego nie jest uprawniona do zasiłku dla owdowiałych matek, zasiłku dla owdowiałego rodzica lub renty wdowiej lub która jest uprawniona jedynie do renty wdowiej związanej z wiekiem, której wysokość ustalana jest zgodnie z art. 46 ust. 2 rozporządzenia, i do tego celu „renta wdowia związana z wiekiem” oznacza rentę wdowią wypłacaną po obniżonej stawce zgodnie z sekcją 39 ust. 4 ustawy z 1992 r. o składkach i świadczeniach zabezpieczenia społecznego.

▼B

3. a) Jeżeli zasiłek dla bezrobotnych przewidziany w ustawodawstwie Zjednoczonego Królestwa jest wypłacany na podstawie art. 71 ust. 1 lit. a) ii) lub lit. b) ii) rozporządzenia, wówczas, aby spełnić warunki nałożone przez ustawodawstwo Zjednoczonego Królestwa odnoszące się do świadczenia na rzecz dzieci i dotyczące okresu obecności w Wielkiej Brytanii lub, w danym przypadku, w Irlandii Północnej, okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek, ukończone przez tę osobę zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, uważa się za okresy obecności w Wielkiej Brytanii lub, w danym przypadku, w Irlandii Północnej.
- b) Jeżeli, na podstawie tytułu II rozporządzenia, z wyłączeniem art. 13 ust. 2 lit. f), ustawodawstwo Zjednoczonego Królestwa stosuje się w odniesieniu do pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, która nie spełnia warunku nałożonego przez ustawodawstwo Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do świadczeń dla dzieci, dotyczącego:
  - i) obecności w Wielkiej Brytanii lub, w danym przypadku, w Irlandii Północnej, osoba ta, w celu ukończenia takiego warunku, jest uważana za tam obecną;
  - ii) okresu obecności w Wielkiej Brytanii lub, w danym przypadku, w Irlandii Północnej, okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek, ukończone przez wymienionego pracownika zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, do celów spełnienia wymienionych

▼ B

warunków, uważa się za okresy obecności w Wielkiej Brytanii lub, w danym przypadku, w Irlandii Północnej.

- c) W odniesieniu do zasiłków rodzinnych, zgodnie z ustawodawstwem Gibraltaru, powyższe przepisy lit. a) i b) stosuje się odpowiednio.
4. Płatności na rzecz wdów wypłacane na podstawie ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa, do celów rozdziału 3 rozporządzenia, uważa się za rentę rodzinną.
5. Do celów stosowania art. 10a ust. 2 do przepisów dotyczących prawa do dodatku pielęgnacyjnego, zasiłku na opiekę nad inwalidą i zasiłku dla osoby niepełnosprawnej okres zatrudnienia, prowadzenia działalności na własny rachunek lub zamieszkania, ukończony na terytorium Państwa Członkowskiego innego niż Zjednoczone Królestwo, jest uwzględniany w stopniu niezbędnym do spełnienia warunków dotyczących obecności w Zjednoczonym Królestwie, przed dniem, w którym po raz pierwszy zaistniało uprawnienie do świadczenia, o którym mowa.
6. W przypadku gdy pracownik najemny podlegający ustawodawstwu Zjednoczonego Królestwa ulega wypadkowi po opuszczeniu terytorium Państwa Członkowskiego, podczas podróży, w trakcie zatrudnienia, na terytorium innego Państwa Członkowskiego, ale przed przybyciem na miejsce, jego prawo do świadczenia z tytułu wypadku ustala się:
- a) jak gdyby wypadek wydarzył się na terytorium Zjednoczonego Królestwa;
- oraz
- b) nie uwzględniając, do celów stwierdzenia, czy był on pracownikiem najemnym zgodnie z ustawodawstwem Wielkiej Brytanii lub Irlandii Północnej, czy też pracownikiem najemnym zgodnie z ustawodawstwem Gibraltaru, jego nieobecności na tych terytoriach.
7. Rozporządzenia nie stosuje się do tych przepisów ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa, które mają na celu wprowadzenie w życie jakiegokolwiek konwencji o zabezpieczeniu społecznym zawartej między Zjednoczonym Królestwem a państwem trzecim.
8. Do celów tytułu III rozdział 3 rozporządzenia nie uwzględnia się ani składki proporcjonalnych do zarobków, opłacanych przez osobę ubezpieczoną zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa, ani proporcjonalnych do zarobków świadczeń emerytalnych płatnych zgodnie z tym ustawodawstwem. Wysokość świadczeń proporcjonalnych do zarobków dodaje się do wysokości świadczenia należnego zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa, ustalonego zgodnie z wymienionym rozdziałem. Suma obu świadczeń stanowi świadczenie rzeczywiste należne osobie zainteresowanej.
9. ...
10. Do celów stosowania rozporządzenia w sprawie nieskładkowych świadczeń ubezpieczenia społecznego oraz ubezpieczenia w razie bezrobocia (Gibraltar), każdą osobę, do której stosuje się niniejsze rozporządzenie, uważa się za zwykle zamieszkującą w Gibraltarze, jeżeli zamieszkuje ona w Państwie Członkowskim.

▼ M1

11. Do celów art. 27, 28, 28a, 29, 30 i 31 niniejszego rozporządzenia świadczenia płatne poza Zjednoczonym Królestwem, wyłącznie na podstawie art. 95b ust. 8 rozporządzenia są uważane za świadczenia z tytułu inwalidztwa.

▼ B

12. Do celów art. 10 ust. 1 rozporządzenia każdego beneficjenta objętego ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa, który przebywa na terytorium innego Państwa Członkowskiego, podczas tego pobytu uważa się za osobę zamieszkującą na terytorium tego Państwa Członkowskiego.
- 13.1 Do celów obliczania wskaźnika zarobków dla określenia prawa do świadczeń, zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa, z zastrzeżeniem pkt. 15, każdy tydzień, podczas którego pracownik

▼B

najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek podlegała ustawodawstwu innego Państwa Członkowskiego i który rozpoczął się w ciągu odpowiedniego roku podatkowego w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa, uwzględniany jest w następujący sposób:

- a) okresy między dniem 6 kwietnia 1975 r. a dniem 5 kwietnia 1987 r.:
  - i) dla każdego tygodnia ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania jako pracownik najemny uważa się, że zainteresowany opłacał składki jako pracownik najemny na podstawie zarobków równych dwóm trzecim górnej granicy zarobków dla tego roku;
  - ii) dla każdego tygodnia ubezpieczenia, prowadzenia działalności na własny rachunek lub zamieszkania jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek uważa się, że zainteresowany płacił składki drugiej klasy jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek;
- b) okresy po dniu 6 kwietnia 1987 r.:
  - i) dla każdego tygodnia ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania jako pracownik najemny uważa się, że zainteresowany otrzymywał zarobki tygodniowe, od którego, jako pracownik najemny, opłacał składki odpowiadające dwóm trzecim górnej granicy zarobków za ten tydzień;
  - ii) dla każdego tygodnia ubezpieczenia, prowadzenia działalności na własny rachunek lub zamieszkania jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek uważa się, że zainteresowany opłacał składki drugiej klasy jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek;
- c) dla każdego pełnego tygodnia, w ciągu którego spełnił on okres uważany za okres ubezpieczenia, zatrudnienia, prowadzenia działalności na własny rachunek lub zamieszkania, uważa się, że przyznano zainteresowanemu składki lub dochody, zależnie od przypadku, w stopniu niezbędnym dla usytuowania jego wskaźnika całkowitych dochodów za ten rok podatkowy na poziomie wymaganym, by ten rok podatkowy mógł być uwzględniony w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa, normującego przyznawanie składek lub dochodów.

13.2. Do celów art. 46 ust. 2 lit. b) rozporządzenia, w przypadku gdy:

- a) dla roku podatkowego rozpoczynającego się z dniem 6 kwietnia 1975 r. lub później pracownik najemny spełnił okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania wyłącznie w Państwie Członkowskim innym niż Zjednoczone Królestwo i w przypadku, gdy stosowanie ust. 1 lit. a) i) lub ust. 1 lit. b) i) powoduje, że ten rok jest liczony jako rok kwalifikujący w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa do celów art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia, uważa się, że pracownik był ubezpieczony przez 52 tygodnie tego roku w innym Państwie Członkowskim;
- b) każdy rok podatkowy rozpoczynający się z dniem 6 kwietnia 1975 r. lub później nie jest uwzględniany jako rok kwalifikujący w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa, do celów art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia, żaden okres ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania zakończony w tym roku nie jest uwzględniany.

13.3. Do celów konwersji wskaźnika zarobków na okresy ubezpieczenia wskaźnik zarobków uzyskany w ciągu odpowiedniego roku podatkowego, w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa, jest dzielony przez dolną granicę zarobków z tego roku. Wynik jest wyrażony w liczbach całkowitych, cyfry po przecinku nie są uwzględniane. W ten sposób uzyskaną liczbę uważa się za odzwierciedlającą liczbę tygodni ubezpieczenia ukończonych zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa w ciągu tego roku, pod warunkiem, że liczba ta nie przekracza liczby tygodni, podczas których w ciągu tego roku osoba zainteresowana podlegała temu ustawodawstwu.

14. Stosując art. 40 ust. 3 lit. a) ii), uwzględnia się wyłącznie okresy, podczas których pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność

▼B

na własny rachunek była niezdolna do pracy w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa.

- 15.1. Do celów ustalania wysokości, na podstawie art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia, teoretycznej wysokości tej części renty lub emerytury, która składa się z dodatkowego elementu zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa:
  - a) wyrażenie „zarobki, składki lub podwyżki” w art. 47 ust. 1 lit. b) rozporządzenia oznacza nadwyżki składnika zarobków w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z tytułu zabezpieczenia społecznego z 1975 r. lub, w odpowiednim przypadku, zarządzenia o emeryturach i rentach z tytułu zabezpieczenia społecznego (Irlandia Północna) z 1975 r.;
  - b) średnia nadwyżek składnika zarobków obliczana jest zgodnie z art. 47 ust. 1 lit. b) rozporządzenia, rozumianym jak w lit. a) powyżej, dzieląc zsumowane nadwyżki zarejestrowane zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa przez ilość lat podatkowych, w rozumieniu ustawodawstwa Zjednoczonego Królestwa (łącznie z częściami lat podatkowych), ukończonych zgodnie z tym ustawodawstwem, począwszy od dnia 6 kwietnia 1978 r., które to lata nastąpiły podczas odpowiedniego okresu ubezpieczenia.
- 15.2. Określenie „okresy ubezpieczenia lub zamieszkania” w art. 46 ust. 2 rozporządzenia oznacza, do celów określenia wysokości tej części renty lub emerytury, która składa się z dodatkowego składnika, zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa, okresy ubezpieczenia lub zamieszkania, które zostały ukończone, począwszy od dnia 6 kwietnia 1978 r.
16. Bezrobotny powracający do Zjednoczonego Królestwa po zakończeniu trzymiesięcznego okresu, w ciągu którego otrzymywał świadczenia zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa na podstawie art. 69 ust. 1 rozporządzenia, nadal jest uprawniony do zasiłku dla bezrobotnych, w drodze odstępstwa od przepisów art. 69 ust. 2, jeżeli spełnia warunki określone w wyżej wymienionym ustawodawstwie.
17. Do celów uzyskania uprawnienia do zasiłku na wypadek głębokiej niepełnosprawności każdy pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, która podlega lub podlegała ustawodawstwu Zjednoczonego Królestwa zgodnie z tytułem II rozporządzenia, z wyłączeniem art. 13 ust. 2 lit. f):
  - a) jest uważana za obecną lub zamieszkałą w Zjednoczonym Królestwie podczas całego okresu, w ciągu którego była zatrudniona lub pracowała na własny rachunek i podlegała ustawodawstwu Zjednoczonego Królestwa, o ile była obecna lub zamieszkiwała w innym Państwie Członkowskim;
  - b) jest uprawniona do tego, by okresy ubezpieczenia jako pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, ukończone na terytorium i zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, były uznawane za okresy obecności lub zamieszkania w Zjednoczonym Królestwie.
18. Okres podlegania ustawodawstwu Zjednoczonego Królestwa zgodnie z art. 13 ust. 2 lit. f) rozporządzenia nie może:
  - i) być uwzględniony zgodnie z tymi przepisami jako okres podlegania ustawodawstwu Zjednoczonego Królestwa do celów tytułu III rozporządzenia;
ani też
  - ii) powodować uznania Zjednoczonego Królestwa za Państwo właściwe w zakresie wypłacania świadczeń przewidzianych w art. 18, 38 lub art. 39 ust. 1 rozporządzenia.
19. Z zastrzeżeniem wszelkich konwencji zawartych z poszczególnymi Państwami Członkowskimi, do celów art. 13 ust. 2 lit. f) rozporządzenia i art. 10b rozporządzenia wykonawczego, ustawodawstwo Zjednoczonego Królestwa przestaje być stosowane pod koniec ostatniego z kolejnych trzech dni w odniesieniu do każdej osoby uprzednio podlegającej ustawodawstwu Zjednoczonego Królestwa jako pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek:

▼ B

- a) w dniu, w którym miejsce zamieszkania zostaje przeniesione do innego Państwa Członkowskiego określonego w art. 13 ust. 2 lit. f);
  - b) w dniu zakończenia zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek, na stałe lub czasowo, podczas którego osoba ta podlegała przepisom prawnym Zjednoczonego Królestwa;
  - c) w ostatnim dniu każdego okresu otrzymywania świadczeń w razie choroby lub macierzyństwa (łącznie ze świadczeniami rzeczowymi, w zakresie których Zjednoczone Królestwo jest państwem właściwym) lub zasiłku dla bezrobotnych, który
    - i) rozpoczął się przed dniem przeniesienia miejsca zamieszkania do innego Państwa Członkowskiego lub jeśli rozpoczął się później;
    - ii) nastąpił niezwłocznie po zatrudnieniu lub prowadzeniu działalności na własny rachunek w innym Państwie Członkowskim, podczas gdy osoba ta podlegała ustawodawstwu Zjednoczonego Królestwa.
20. Fakt, że osoba została objęta ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego zgodnie z art. 13 ust. 2 lit. f) rozporządzenia, art. 10b rozporządzenia wykonawczego i pkt 19 powyżej nie stanowią przeszkody dla:
- a) stosowania do tej osoby przez Zjednoczone Królestwo, jako państwo właściwe, przepisów tytułu III rozdział 1 i rozdział 2 sekcja 1 lub art. 40 ust. 2 rozporządzenia, odnoszących się do pracowników najemnych i osób prowadzących działalność na własny rachunek, jeżeli osoba ta zachowała status pracownika najemnego lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek do tych celów i była ostatnio ubezpieczona zgodnie z ustawodawstwem Zjednoczonego Królestwa;
  - b) uznania tej osoby za pracownika najemnego lub osobę prowadzącą działalność na własny rachunek do celów tytułu III rozdział 7 i 8 rozporządzenia lub art. 10 lub 10a rozporządzenia wykonawczego, pod warunkiem że świadczenia Zjednoczonego Królestwa na podstawie tytułu III rozdział 1 są płatne na rzecz tej osoby zgodnie z lit. a).

▼ M4

21. W przypadku studentów lub członków ich rodzin lub osób pozostałych przy życiu po śmierci studenta art. 10a ust. 2 rozporządzenia nie stosuje się w odniesieniu do świadczeń, których jedynym celem jest szczególna ochrona osób niepełnosprawnych.

▼ M8

▼ **M10***ZAŁĄCZNIK VII***PRZYPADKI, W KTÓRYCH DANA OSOBA PODLEGA
JEDNOCZEŚNIE USTAWODAWSTWOM DWÓCH PAŃSTW
CZŁONKOWSKICH**

(art. 14c ust. 1 lit. b) rozporządzenia)

1. Prowadzenie działalności na własny rachunek w Belgii oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
2. Prowadzenie działalności na własny rachunek w Bułgarii oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
3. Prowadzenie działalności na własny rachunek w Republice Czeskiej oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
4. W odniesieniu do osób zamieszkałych w Danii, prowadzenie działalności na własny rachunek w Danii oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
5. W zakresie rolniczego systemu ubezpieczenia wypadkowego oraz systemu ubezpieczenia emerytalnego rolników: prowadzenie działalności rolniczej jako rolnik indywidualny w Niemczech oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
6. W odniesieniu do osób zamieszkałych w Estonii, prowadzenie działalności na własny rachunek w Estonii oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
7. W zakresie systemu ubezpieczeń emerytalno-rentowych dla osób prowadzących działalność na własny rachunek: prowadzenie działalności na własny rachunek w Grecji oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
8. W odniesieniu do osób zamieszkałych w Hiszpanii: prowadzenie działalności na własny rachunek w Hiszpanii oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
9. Prowadzenie działalności na własny rachunek we Francji oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim, z wyjątkiem Luksemburga.
10. Prowadzenie działalności rolniczej jako rolnik indywidualny we Francji oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w Luksemburgu.
11. Prowadzenie działalności na własny rachunek we Włoszech oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
12. W odniesieniu do osób zamieszkałych na Cyprze: prowadzenie działalności na własny rachunek na Cyprze oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
13. Prowadzenie działalności na własny rachunek na Malcie oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
14. Prowadzenie działalności na własny rachunek w Portugalii oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
15. Prowadzenie działalności na własny rachunek w Rumunii oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
16. W odniesieniu do osób zamieszkałych w Finlandii, prowadzenie działalności na własny rachunek w Finlandii oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
17. Prowadzenie działalności na własny rachunek w Słowacji oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.
18. W odniesieniu do osób zamieszkałych w Szwecji, prowadzenie działalności na własny rachunek w Szwecji oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim.

▼ M5*ZALĄCZNIK VIII***SYSTEMY, KTÓRE PRZEWIDUJĄ JEDYNIĘ ZASIŁKI RODZINNE
LUB UZUPEŁNIAJĄCE ALBO SPECJALNE ZASIŁKI DLA SIEROT**

(Art. 78a rozporządzenia)

A. BELGIA

- a) Zasiłki rodzinne zgodnie ze skoordynowanymi ustawami o zasiłkach rodzinnych dla pracowników najemnych.
- b) Świadczenia opiekuńcze zgodnie z ustawodawstwem o dodatkach rodzinnych dla osób prowadzących działalność na własny rachunek.
- c) Świadczenia opiekuńcze zgodnie z systemem ubezpieczeń społecznych dla byłych pracowników w Kongo Belgijskim i Ruandzie-Urundi.

▼ M10

B. BUŁGARIA

Żadne.

C. REPUBLIKA CZESKA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

D. DANIA

▼ M5

„Specjalny zasiłek rodzinny, jak również zwykły i uzupełniający zasiłek rodzinny, gdy osoba posiadająca prawo do opieki nad dzieckiem jest jedynym żywicielem.

Dodatkowo świadczenia na dzieci pozostające na utrzymaniu, które są wypłacane na wszystkie dzieci do 18. roku życia, o ile zamieszkują one w Danii i o ile osoba posiadająca prawa do opieki nad dzieckiem zgodnie z duńskim prawem jest podatnikiem podlegającym nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu.”

▼ M10

E. NIEMCY

▼ M5

Brak.

▼ M10

F. ESTONIA

▼ M5

Żadne.

▼ M10

G. GRECJA

▼ M5

Brak.

▼ M10

H. HISZPANIA

▼ M5

Brak.

▼ M10

I. FRANCJA

▼ M5

Wszystkie inne podstawowe systemy zabezpieczenia społecznego, z wyjątkiem systemów specjalnych dla pracowników najemnych (urzędnicy, pracownicy służby cywilnej, marynarze, pracownicy notariatów, agencji EDG-GDF, SNCF i RATP, personel Opéra i Comédie française itp.) innych niż system dla górników.

▼ A1**▼ M5**

Brak.

▼ M10

J. IRLANDIA

▼ M5

Świadczenia na dzieci, zasiłki (składkowe) dla sierot i dodatki do (składkowych) rent dla wdów i wdowców wypłacane na uprawnione dzieci zgodnie z (ujednoliconą) ustawą o opiece społecznej z 1993 r. i ustawodawstwem zmieniającym.

▼ M10

K. WŁOCHY

▼ M5

Brak.

▼ M10

L. CYPR

▼ A1

Żadne.

▼ M10

M. ŁOTWA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

N. LITWA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

O. LUKSEMBURG

▼ M5

Brak.

▼ M10

P. WĘGRY

▼ A1

Żadne.

▼ M10

Q. MALTA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

R. NIDERLANDY

▼ M5

Brak.

▼ M10

S. AUSTRIA

▼ M5

Brak.

▼ M10

T. POLSKA

▼ A1

Żadne.

▼ M10

U. PORTUGALIA

▼ M5

Brak.

▼ M10

V. RUMUNIA

Żadne.

▼ M10

W. SŁOWENIA

▼ A1

Żadne.

X. SŁOWACJA

Żadne.

▼ M10

Y. FINLANDIA

▼ M5

Brak.

▼ M10

Z. SZWECJA

▼ M5

Brak.

▼ M10

AA. ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

▼ M5

1. Wielka Brytania i Irlandia Północna

Przepisy zgodnie z Ustawą o składkach i świadczeniach zabezpieczenia społecznego z 1992 r., jak i Ustawą o składkach i świadczeniach zabezpieczenia społecznego z 1992 r. (Irlandia Północna) w odniesieniu do świadczeń na dzieci (łącznie z wszelkimi wyższymi stawkami dla samotnych rodziców); zasiłki na dzieci pozostających na utrzymaniu wypłacanych emerytom lub rencistom oraz zasiłki opiekuńcze.

2. Gibraltar

Przepisy zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zabezpieczenia społecznego (otwarty, długoterminowy system świadczeń) — 1997 r., jak i rozporządzenie w sprawie zabezpieczenia społecznego (otwarty, krótkoterminowy system świadczeń) z 1996 r. w odniesieniu do podwyżek zasiłków na dzieci pozostających na utrzymaniu wypłacanych emerytom lub rencistom oraz zasiłków opiekuńczych.

ZALĄCZNIK B

**WYKAZ AKTÓW ZMIENIAJĄCYCH ROZPORZĄDZENIA (EWG)
NR 1408/71 i (EWG) NR 574/72**

- A. Akt Przystąpienia Hiszpanii i Portugalii (Dz.U. L 302 z 15.11.1985, str. 23)
- B. Akt Przystąpienia Austrii, Finlandii i Szwecji (Dz.U. C 241 z 29.8.1994, str. 9), przyjęty decyzją Rady 95/1/WE (Dz.U. L 1 z 1.1.1995, str. 1)
1. Uaktualniony rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2001/83 z dnia 2 czerwca 1983 r. (Dz.U. L 230 z 22.8.1983, str. 6)
  2. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1660/85 z dnia 13 czerwca 1985 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie i rozporządzenie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (Dz.U. L 160 z 20.6.1985, str. 1; tekst hiszpański:DO Edición especial, 1985 (05. V4) lk 142; tekst portugalski:JO Edição Especial, 1985 (05. F4) lk 142; tekst szwedzki:EGT, Specialutgåva 1994, område 05 (04), lk 61; tekst fiński:EYVL:n erityispainos 1994, alue 05 (04), lk 61)
  3. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1661/85 z dnia 13 czerwca 1985 r. ustanawiające techniczne dostosowanie do wspólnotowych zasad zabezpieczenia społecznego pracowników migrujących w odniesieniu do Grenlandii. (Dz.U. L 160 z 20.6.1985, str. 7; tekst hiszpański:DO Edición especial, 1985 (05.04), lk 148; tekst portugalski:JO Edição Especial, 1985 (05.04), lk 148; tekst szwedzki:EGT, Specialutgåva 1994, område 05 (04), lk 67; tekst fiński:EYVL:n erityispainos 1994, alue 05 (04), lk 67)
  4. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 513/86 z dnia 26 lutego 1986 r. zmieniające załączniki 1, 4, 5 i 6 do rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.U. L 51 z 28.2.1986, str. 44; tekst szwedzki:EGT, Specialutgåva 1994, område 05 (04), lk 73; tekst fiński:EYVL:n erityispainos 1994, alue 05 (04), lk 73)
  5. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3811/86 z dnia 11 grudnia 1986 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie i rozporządzenie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (Dz.U. L 355 z 16.12.1986, str. 5; tekst szwedzki:EGT, Specialutgåva 1994, område 05 (04), lk 86; tekst fiński:EYVL:n erityispainos 1994, alue 05 (04), lk 86)
  6. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1305/89 z dnia 11 maja 1989 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie i rozporządzenie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (Dz.U. L 131 z 13.5.1985, str. 1; tekst szwedzki:EGT, Specialutgåva 1994, område 05 (04), lk 143; tekst fiński:EYVL:n erityispainos 1994, alue 05 (04), lk 143)
  7. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2332/89 z dnia 18 lipca 1989 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie i rozporządzenie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (Dz.U. L 224 z 2.8.1989, str. 1; tekst szwedzki:EGT, Specialutgåva 1994, område 05 (04), lk 154; tekst fiński:EYVL:n erityispainos 1994, alue 05 (04), lk 154)
  8. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3427/89 z dnia 30 października 1989 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich

▼B

- rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (Dz.U. L 331 z 16.11.1989, str. 1; tekst szwedzki:EGT, Specialutgåva 1994, område 05 (04), lk 165; tekst fiński:EYVL:n erityispainos 1994, alue 05 (04), lk 165)
9. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2195/91 z dnia 25 czerwca 1991 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie i rozporządzenie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (Dz.U. L 206 z 29.7.1991, str. 2; tekst szwedzki:EGT, Specialutgåva 1994, område 05 (05), lk 46; tekst fiński:EYVL:n erityispainos 1994, alue 05 (05), lk 46)
  10. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1247/92 z dnia 30 kwietnia 1992 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie i rozporządzenie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (Dz.U. L 136 z 19.5.1992, str. 1; tekst szwedzki:EGT, Specialutgåva 1994, område 05 (05), lk 124; tekst fiński:EYVL:n erityispainos 1994, alue 05 (05), lk 124)
  11. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1248/92 z dnia 30 kwietnia 1992 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie i rozporządzenie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (Dz.U. L 136 z 19.5.1992, str. 7; tekst szwedzki:EGT, Specialutgåva 1994, område 05 (05), lk 130; tekst fiński:EYVL:n erityispainos 1994, alue 05 (05), lk 130)
  12. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1249/92 z dnia 30 kwietnia 1992 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie i rozporządzenie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (Dz.U. L 136 z 19.5.1992, str. 28; tekst szwedzki:EGT, Specialutgåva 1994, område 05 (05), lk 151; tekst fiński:EYVL:n erityispainos 1994, alue 05 (05), lk 151)
  13. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1945/93 z dnia 30 czerwca 1993 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie i rozporządzenie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 i rozporządzenie (EWG) nr 1247/92 zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 (Dz.U. L 181 z 23.7.1993, str. 1; tekst szwedzki:EGT, Specialutgåva 1994, område 05 (06), lk 63; tekst fiński:EYVL:n erityispainos 1994, alue 05 (06), lk 63)
  14. Rozporządzenie Rady (WE) nr 3095/95 z dnia 22 grudnia 1995 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie i rozporządzenie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71, rozporządzenie (EWG) nr 1247/92 zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 i rozporządzenie (EWG) nr 1945/93 zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1247/92 (Dz.U. L 335 z 30.12.1995, str. 1)
  15. Rozporządzenie Rady (WE) nr 3096/95 z dnia 22 grudnia 1995 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie i rozporządzenie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 (Dz.U. L 335 z 30.12.1995, str. 10)